Digitized by GOOGLE

Ch 294.24

Bound

AUG 8 100%

Marbard College Library

FROM

the library of Joseph J. Stickney

Politized by Google

from joseph Townsull Strekeng

واشر كملاويك الممدش واعم والتهدا

CKA3AHIE

О ХОЖДЕНІЙ ВЪ ТИБЕТСКУЮ СТРАНУ

NAJO-JÖPBÖTCKAFO BASA-BARIIIN.

КАЛМЫЦКІЙ ТЕКСТЪ, СЪ ПЕРЕВОДОМЪ И ПРИМЪЧАНІЯМИ,

СОСТАВЛЕННЫМИ

А. ПОЗДНЪЕВЫМЪ,

OPARHAPHINE EPOSECCOPONE HIMBERATO POLATO C.-ENTEPSYPICEARO YHHBEPGETETA, MOTETHINE VERHOME HOPOJERCEARO HHARPARHACKARO PROPPASHVECEARO OBERCUEA DE AMOTEPASME.

МЗДАНІЕ ФАКУЛЬТЕТА ВОСТОЧНЫХЪ ЯЗЫКОВЪ ИМПЕРАТОРСКАГО С.-ПЕТЕРВУРГСКАГОУНИВЕРСИТЕТА ВО ДНЮ ОТКРЫТІЯ ХІ МЕЖДУНАРОДНАГО СЪФЗДА ОРІЕНТАЛИСТОВЪ
ВЪ НАРИЖЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

~~>~~:Ж:←-

(Вас. Остр., 9 лин., № 12).

1897.

4.5 .19

Gerration and a second

CRASANIE

O XOX JEHIN BY THE TOTALL

NAJO-JÖPBÖTCKAFO BASA-BARILL

калмыцкій текстъ, съ переводомъ и примъчаніями,

СОСТАВЛЕННЫМИ

А. ПОЗДНЪЕВЫМЪ,

ОРДИНАРНИМЪ ПРОФЕССОРОМЪ И МИЕР АТОРСБАГО С.-ИЗТЕРБУРГСБАГО УВИВЕРСИТЕТА, ПОЧЕТНИМЪ ЧЛЕНОМЪ

ЕОРОДИВСКАГО НИДЕРДАНДСВАГО ГЕОГРАФИЧЕСКАГО ОВЩЕСТВА ВЪ АМОТЕРДАМЪ.

ИЗДАНІЕ ФАКУЛЬТЕТА ВОСТОЧНЫХЪ ЯЗЫКОВЪ ИМПЕРАТОРСКАГО С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА КО ДНЮ ОТКРЫТІЯ ХІ МЕЖДУНАРОДНАГО СЪВЗДА ОРІЕНТАЛИСТОВЪ ВЪ ПАРИЖЪ.

САНКТПЕТЕРВУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІН НАУКЪ.

(Вас. Остр., 9 лин., № 12).

1897.

Ch 294.24

1331

NOV 15 1907

LIBHAH

From the library
of Joseph 7. Stickney

Напечатано по опредёденію Факультета Восточныхъ языковъ при Императорскомъ С.-Петербургскомъ Университетъ,

Деканъ Баронъ В. Розенъ.

одинадцатому

международному съъзду оріенталистовъ

ВЪ ПАРИЖЪ

посвящаетъ

ФАКУЛЬТЕТЬ ВОСТОЧНЫХ ВЗЫКОВЪ ИМПЕРАТОРСКАГО С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Изъ всьхъ странъ Восточной Азіи Внутренній Тибеть за последнюю четверть века является истинно «запретною страною» для европейцевъ. Покойный Н. М. Пржевальскій еще въ пору своего перваго путешествія въ Центральную Азію 1870 — 1871 гг. уже намъревался проникнуть въ эту страну; впослъдствін онъ пытался осуществить сказанное нам'вреніе при своемъ третьемъ путешестви 1879 — 1881 гг., равно какъ и при четвертомъ 1883 — 1885 гг., но въ оба раза безуспѣшно. Послѣ его смерти на изследование Внутренняго Тибета двигались въ 1889 г. французскій путешественникъ Бонвало со своимъ именитымъ спутникомъ, герцогомъ шартскимъ, въ 1890 г. капитанъ бенгальской кавалеріи Бауеръ (Henry Bower), въ 1891 г. американецъ Вильямъ Рокхиль, въ 1892 г. французы Дютрейль де Ренсь и Фердинандъ Гренаръ; но энергія всёхъ этихъ изслёдователей была почти напрасной, такъ какъ всѣ они, подобно Пржевальскому, проследовавъ по тибетскимъ окраинамъ, не могли проникнуть во внутренность этой страны. Произошло это по единственной причинъ, — нежеланію мъстныхъ жителей впускать къ себе европенцевъ. В. Рокхиль, более другихъ доставившій намъ свёдёній по этому вопросу, свидётельствуеть,

что хласа ское правительство не только разставило самые бдительные военные караулы по всей тибетской границъ, но еще. отдало приказаніе рішительно всімь пограничнымь жителямь, подъ страхомъ жесточайшихъ наказаній, немедленно доносить ближайшему начальству о проходъ каждаго подозрительно выглядывающаго путешественника. По чьей именно иниціатив' составляются подобныя опредъленія и предписанія, сказать трудно. Рокхиль, на переговоры съ которымъ относительно пропуска въ Тибеть явились тибетские чиновники, разказываеть, что последніе всю вину запрещенія сваливали на китайцевъ, когда же онъ заявилъ отказывавшимъ ему въ пропускъ тибетцамъ, что никто не можеть контролировать его движеній и что онъ пойдетъ за разрѣшеніемъ къ китайскому амбаню, то тибетцы явно испугались и ръшительно начали противодъйствовать этому: «они опасались», говорить Рокхиль, «что это дело попадеть въ руки китайцевъ» и замкнутость ихъ страны будеть нарушена. (см. W. W. Rockhill, Journey through Mongolia and Tibet, p. 233-238). Такимъ образомъ, по разказамъ Рокхиля, можно было предполагать, что основную препону для пропуска поставляють тибетцы и относительно разрышенія проникнуть въ Тибетъ было бы, вероятно, гораздо удобнее сговориться съ китайцами. Но недавно во французскомъ «Journal des Débats» были напечатаны новыя данныя по тому же предмету, доставленныя посмертными записками г. Дютрейль-де Ренса, одинаково добивавшагося пробхать въ Хласу: ему пришлось вести переговоры особливо съ китайцемъ, помощникомъ хласа скаго амбаня и результатомъ этихъ переговоровъ быль опять таки отказъ уже со стороны китайцевъ. «Мы, китайцы, не хозяева въ Тибетъ», говориль Дютрейль де Ренсу помощникъ амбаня, «мы только совътники тибетскихъ правителей, тибетцы же на столько дики и упрямы, что ихъ трудно заставить что либо понять». Не довольствуясь такими разсужденіями, г. Дютрейль де Ренсъ предлагаль китайскому чиновнику отправить въ Хласу за разрешениемъ своего посланца китайца же, но предложение его было положи-

тельно отклонено. Эти примъры съ очевидностью доказывають. что въдъль отказовъ въ пропускъ въ Тибетъ китайцы и тибетцы дъйствують за одно и пока дъйствують вполнъ успъщно, такъ какъ со временъ Гюка и Габе ни одному европейцу не удалось еще проникнуть въ страну Далай ламы и Баньчэня. Стремясь удовлетворить пытливости своихъ знаній, англичане давно уже начали до извъстной степени обходить эту препону. Они обучають топографическимъ съемкамъ и откомандировывають въ Тибеть со стороны Индін своихъ азіятскихъ подданныхъ, ученыхъ браминовъ, которые, владъя тибетскимъ языкомъ и знаніемъ містныхъ обычаевъ, путешествують по Тибету съ большею свободою и иногда доставляють весьма ценныя сведенія объ этой странь, какъ можно судить о томъ по опубликованнымъ трудамъ Наинъ-синга, Кришны, Ламы-Уджайна и др. Россія никогда не предпринимала ничего подобнаго, но она также точно имбеть въ составб своего населенія отдельныя монгольскія покожьнія, родственныя Тибету если не по языку и быту, то по исповъдуемой ими религіи и эта религіозная связь издавна порождала у нихъ взаимныя сношенія съ Тибетомъ. По слухамъ, мы знаемъ, что и теперь буряты цёлыми десятками ежегодно уходять въ Тибетъ для поклоненія тамошнимъ святынямъ, принятія посвященій и усовершенствованія въ наукахъ; но какъ они ходять и живуть тамъ, что видять и какія извістія приносять къ себъ на родину, объ этомъ у насъ нътъ ровно никакихъ свъденій. Весьма вероятно, что бурятскіе ламы, предпринимая по**тзаки** въ Тибетъ, составляютъ и свои описанія этихъ потзакокъ, и свои замътки о странъ, хотя подобными рукописями еще не нитересуются въ нашей далекой Сибири и онъ неизвъстны вовсе, за исключениемъ краткой замътки о путешествии въ Тибетъ хамбо-ламы Зайева, написанной еще по требованию Императрицы Екатерины II *). Но вотъ на повздку въ Тибеть подвигнулись и

^{*)} Бурятскій тексть этого путешествія въ Тибеть им'веть появиться въ непродолжительномъ времени въ издаваемой мною «Монгольской Хрестоматіи».

другіе русскіе подданные монгольскаго покольнія, калмыки. Въ 1891 году съ цілью поклоненія Далай ламів изъ калмыцкихъ степей астраханской губерній выйхаль База-гэлунгь съ двумя своими сотоварищами и совершиль свою пойздку въ Тибеть въ теченіе трехъ літь. Объ отправленій его въ свою пору у насъ рішительно никому не было извістно и только уже по возвращеній его изъ преділовь Китая въ газетахъ появилась коротенькая замітка о счастливомъ окончаній этого путешествія. Въ минувшемъ 1896 году посітивъ астраханскія калмыцкія степи, я узналь, что База гэлунгь не только побываль въ Тибеть, но еще и составиль записки о своей пойздків. Эта единственная въ своемъ родів работа и представляется теперь мною въ текстів и переводів.

База гэлунгъ родился въ 1846 году въ Малодорботскомъ улусь и быль сыномъ калмыка-простолюдина дунду - хурулова рода. Полное свътское имя его было Бадма, въ семьъ же родители и родственники обычно звали его въ дътствъ уменьшительноласкательнымъ База, и съ техъ поръ это прозвище утвердилось за нимъ на всю жизнь до такой степени, что въ настоящую пору дъйствительное, т. е. монашеское имя Базы, Лобсанъ-шарабъ, почти не извъстно въ народъ. Отецъ База гэлунга, имъвшій семью въ десять человъкъ дътей отъ двухъ женъ, не отличался особеннымъ достаткомъ: въ его хозяйствъ всегда бывало приблизительно по полусотив лошадей и рогатаго скота, до 150 овецъ и отъ 15 до 20 верблюдовъ; по калмыцки, это человъкъ собственно малодостаточный; но фамилія его постоянно пользовалась большимъ уваженіемъ не только у сородичей, но и у всёхъ малодорботовъ особливо въ силу того, что изъ нея уже болбе ста лътъ непрерывно выходили лучшія и почтеннтишія лица малодорботскаго хурульнаго духовенства. Дёдъ База гэлунга, Чжалцанъбакши, быль чуть ни боготворимымь теперь у малодорботовъ настоятелемъ Дунду-хурула, а дядя его, Бальчиръ-бакши, умершій въ 1891 году, 77 леть оть роду, настолько славился своею ученостью, что слушать его объясненія и лекціи прітізжали даже

хувараки другихъ удусовъ. Какъ старшій сынъ у своего отца, База гэлунь уже на седьмомъ году быль определень въ родовой Дунду-хурульскій монастырь и тогда же, конечно, получиль посвященіе въ первую монашескую степень, маньчжи, после чего остался на попеченіи у своего ученаго дяди. Подъ его руководствомъ сметливый и пытливый отрокъ не только успель пріобръсти возможныя знанія, но съ теченіемъ времени даже и развить въ себѣ жажду знаній. Не довольствуясь лекціями ламайской догматики и изученіемъ ламайскихъ обрядовъ, онъ занялся еще тибетской медициной, основы которой ему преподаль также извъстный у малодорботовъ эмчи, Чжамцо-голунгъ. Въ тоже время родственныя отношенія ко всёмъ начальствующимъ лицамъ Дунду-хурула открывали для База-голунга самыя сокровенныя тайны дунду-хурульской библіотеки, которыя онъ, по разказамъ очевидцевъ, поглощалъ съ жадностью: прочиталь всф хранящіеся здісь историческіе памятники, граматы, письма, записи, словомъ весь монастырскій архивъ и такимъ образомъ еще въ молодости ознакомился съ исторією развитія ламаизма въ астраханскихъ степяхъ. Когда именно посвященъ былъ База гэлунгъ въ высшія степени гэдуля и гэлунга, намъ не извъстно въ точности. Оффиціально онъ получилъ свидътельство на званіе ианьчжи въ 1879-мъ году; въ 1886 году быль утвержденъ гоцулемъ, а въ 1895-мъ голунгомъ и бакшею Дунду-хурула: но это, конечно, только оффиціально. Посттивъ калмыцкія степи въ 1880 году, мы сами видели тогда База гэлунга исполнявшимъ обязанности гобкуя, т. е. второго лица по настоятель монастыря и прохожденіе такой должности, обыкновенно зам'єщаемой въ калмыцкихъ хурулахъ по выбору, ручалось, что уже въ ту пору База гэлунгъ не только имълъ всъ высшія посвященія, но и признавался лицемъ, выдающимся въмонастыръ какъ по своимъ познаніямъ ламайскихъ каноновъ, такъ и по нравственной чистотъ своей жизни. Частнымъ образомъ мы знаемъ, что База-голунгъ и дъйствительно быль всегда самымъ ревностнымъ и безупречнымъ дамантомъ. Посвятивъ свою жизнь на служение буддъ, онъ

останется памятенъ малодорботамъ особенно какъ строитель Дунду-хурула, каковое дъло было исполнено имъ вмъстъ съ нынъ уже умершимъ троюроднымъ братомъ его, Балдаръ-гэлунгомъ. Окончивъ эту постройку, База-гэлунгъ, для довершенія своихъ добродьтелей, задумалъ поъздку въ Тибетъ, но о томъ какъ возникла у него мысль объ этой поъздкъ и совершилась самая поъздка, онъ разказываетъ уже самъ въ своемъ повъствованіи.

Первымъ и интереснейшимъ вопросомъ являются при этомъ тъ письменные и устные памятники старинныхъ сношеній калмыковъ съ Тибетомъ, которые, по собственному признанію Базагэлунга, послужили основными факторами, возбудившими въ немъ желаніе предпринять путешествіе въ Тибеть. Въ числ'є такихъ памятниковъ онъ называеть прежде всего далай ламскую грамату, выданную калмыкамъ еще въ періодъ посольства Галданъцэрэна въ 1756 г. Мы ознакомились съ этою граматою, хранящеюся нынѣ въ монастырской библютекѣ Дунду-хурула: она представляеть собою свитокъ тибетскаго пергамента, шириною въ 14 вершковъ, а длиною въ 2 арш. и 1 вершокъ, на которомъ, отъ имени далай ламы, начертано собственно посланіе Дэму хутухты. Такъ какъ тибетская скоропись, которою начертана эта грамата, всегда была малоизвестна калмыкамъ, то текстъ ея, для удобнъйшаго распространенія въ народъ, тогда же быль переведенъ на калмыцкій языкъ, каковой переводъ и прилагается здёсь нами въ подстрочномъ примёчаніи **). По содержанію сво-

**) (5 : haza(m/	فلطعيادا بدرما ها كرا	न्यानिकार भीना उन्हें। मीन वना	الما المال المالمان المال المالمان	كدار كيس فهيا بتلاش كق	ويددسدم دطعيم - شطعهم شكدة -	پيدها هاسين. ههليدا بحدرا	ومويدر رجعم والهدم عدريوم.	म्ह प्रदेश प्रदेश कर	क्षांच नराम महत्त्वः अस वर	יבנוביחים פשנופר פענהן יעבישונים	معمي والمدارا بعيهمائن بعادم
<u>a</u>	Ta a	₹ Э	4	Į.	• ₹	ب ھ	22	更	337	ร ห	· 4 ,
	3	梨型	#	Į.	\$	1	4	The state of	3. B	4	المارية
Pre	4	3	引力	3 3		Ą	Đ.	1	王男	THE STATE OF	A A

ему эта грамата имбеть значение лишь для выяснения истории

قهيم كومشهى كنزيكى وكالسهم بمهد بجلاجه فيها يكرا علامه وكرمه بطيقيهما بطولارسم بطيتمن ويس فيدر كون شه كويد مسوق عاديد فيدر فيدر الحد مر مدر مسوف فيدوندر نطح المدرو والمون في رحيد مساعدهم دير . وعبل لايم ليس فيسم بيهم وري الملام وسنفس فمشفر فمشم وعديه ومؤمس المستدس ولابالكموم وسشطمتهم والهلاء الاعلام على كنه الهم وله المسطاعة الله المومراء واللاسم سموية بطلام كالملاء ، كنه هشم فطفر بطلهم سرول فهل عندراسم بمعل لهذه بطد محتمد ولما عسا ميوبهدد المستدرين يطيم الميهد المدهلين بجددالممال يهد يهل وعيل لاير فيهم فهير بتلادن كو ويدمم بالمعلادة المحاوية المحاوية المعار والمحار والمعار المعارك المعارك المعارك المحاوية الحادية المعاولة المعاركة ا بنيالان بداج بهر هي هي ي د مدد عودل فلاشن بيعش مكاشفلاس بعد دريد ، سيوم فشفطس ديدة يتلق عماية ملاومور بدد منه بيدد يوي يهدد وي مد هاديس به هو ، يليفيس مديس به بعويد الله المحاليمية المعلى المعلى المدال المراجعة والمراجعة المراجعة ال يطعدراس بعلية ومشطعط . موليس المسددين ولايكلفهم . ويسلس العيد الهل شعر المهمورال كيس بطلاطيسم مهه تجيسم سشهل ولمريدون . بهشطتهنن

لق. فيهم فهيدم بصلابيفيدم بنوي ديد عدم لدي بجعلوم بيهينتهم بحيد فلانش ويد . فيهم فهيدم بعربها ولمدنة مييشر مظروموس كم بويل يهد وهاجتيسن مجاهلهمك . يُطرف بطدي مضوفين كل لاعدجان بيمدير المحلي الملتهم بعدل سي المحدد محال فهدم . البلق بعدر فهدر محدن 1900 المدالهم محالا ويك رفي . يهيئونيس كود طام رق يد دوري كيا ويدر فيدر فيدا فيدا رق يدر زدول ودور . المناوم كلول متدم جهدم محصف بمهدوس كمدهم ومدهم . بمعوم ريل عما كل يهى نعد استم ريوم بدعينتهم كل و كود ول الما ول ول المر ولم ولمو ولما و ولم ولم الما ولا الما ولا والما سيدلكم و يعلى عشهم نحيدي دولاياسم استن عفهشم بطارعم و دوريلي بعلفهن بسدم وهديس كل لامر بطعن اعديد المعرا والمدة والمن والميل الموميسي كورسم عنهدة المعراد وعر المها في طعاء المير ويسر عمدر. كلا على الهيء كلي بحيد . وهوية بلاموس فيهية عليهوس في . فيه لاعرا ليهن فييدم بهوا لايد بلوطةها عسم وي وريد به له ريهه ريم ويد بالكنتهم اسلاء مع ريل عسم بضعلسم بضعدية بفيضل بهد بطاورد بعلاج عدم الميش المراوية . عدم المجاعل . عدة المعدول المدشط لمتدم عدش . على الاحد عها . الاعل الايلاء عمه على - بيد من من من و من ولاد المحمد المن المناهم المناهم المناهم والمناهم والمناهم والمناهم المناهم ال

:1

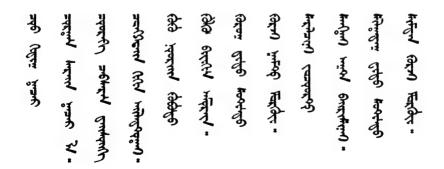
ويديق فكلف - وعدم بيلومم كل مطسدم مطم . محمض كديد ويتنديها ويديمها عين وسيش بمستش بمستطميسن مطهوف " عطتها المادار والادار وسدم بيطيطيسا بالمتهدم مطمء شطعهم بطخان شدما ويض ويض يعيم بلايطنيهم بالابن ويدا فيستمع على على معروم . ودليل المهد فهيموس . استر فعلسم فروسه فرود فحد شديم الموم في في والمهم وكبلى مدسم الملكدلاطيتهن الميكاسم البنن مجلالان الحوليشنن لدود عسد عطعراسم لدود الملجاء عمد المهالانسناق المراها المعلى المراها المراها المراها المناها يل هام ، اسم فرين بلامله هاني عديهي ، عدي ههاي يولور بعلان نعيس بدر هيلاء عدا ي جي والله وعمل فيل فيهي ويدر فيلون محون مهيس بطوي روي عزي يزي يتريير دين يتريل المنهولا من العلم ولام . اطهيني ومدو الديسم لعلى وهولي سراسلم الوائدين المعا وهيشوعين الميم وعمر بعلائن كهروس ولابط ميوسن فلانن مغريسه كف محصمي زلانن دشهد وهومل ميهيلان وبلدتهن . مهاسم اصلامه وهون سيس بدشمد بعد على عدشدة لديك بدعديها ميهسم بطحم فهشم بومص ويديتها بلالالمنال عسا وهديمين لديد . المير هاسم ياحمحة دلا ولهدم لوسا لافهال بهل علاشين ويدشفهم . احلاجنال على والموالم المراس الم

въ Малодорботскомъ улусѣ главныхъ хуруловъ еще во времена Монко тэмура; трактуетъ объ обезпечени содержания этихъ хуруловъ путемъ причисления къ нимъ шабинаровъ, о пожаловании хуруламъ почетныхъ наименований; излагаетъ предписания относительно введения въ калмыцкихъ хурулахъ нѣкоторыхъ религозныхъ обрядовъ, молитвенныхъ чтений и проч. и проч.; собственно же дѣла внѣшней обстановки сношений она не выяс-

المراق والمراقب المراقب المراق هائي ويي بعيائكم . ري وي احدديدوري استم السم المحديد بدعوري ويي وجما المام والمام والمراق ور ور وه ولاما المرافعة المراسل المول المرا وهوات ديمه اطدالاس اطدهاميا الله 60 معمولياش الموصدي للي الدو وهياطدورا ممنع زمنلاتهم استنن عفصشم بجلابهعوى بتولياكق بحلاعهشفلالها بتطهفته بثطدم جيهيلاق الملهمي راهر بكوير منهر ومطق نسيد يدند متلاقهمي كو نسيد ويسموه العسام معرابة والمعار بهد عن معيدران ويلديدون . بدلاد هلاد عن لايس فهيدر بلاعهم للاللالم 张 新老。 新 اسعى ولاديثل ويى احتفهم . ولاد بهد العلايا المعلق لادم فلانن عمتها £. THE OFFE Ž 利力 T. म्यकार् 对我 好 多 多 شكلوم بطلاع دلابك متهدم المسلامين ST ST 18 mg Marin 毛野 **9** विष्युक्त रक्त Ą,

няеть вовсе и узнать по ней, какимъ образомъ ходили калмыки встарину въ Тибетъ, База-гэлунгъ решительно не могъ. Такою же краткостью указаній на совершеніе потздокъ въ Тибетъ отличаются и намятники калмыцкой народной литературы. Въ малодорботскомъ улуст еще до настоящей поры распъвается пъсня, по преданію, составленная Галданъ-цэрэномъ-Чжичжэтэнъ, по поводу предпринимавшагося именно въ 1756 году путешествія калмыковъ въ Тибетъ; но эта пъсня почти чужда дъйствительности, фактовъ бытовой жизни, изложенія самыхъ обстоятельствъ повздки. Какъ и болыпинство монголо-калмыцкихъ песенныхъ произведеній, она прекрасна своею рифмою, изяществомъ и мърностью своего языка; но по содержанію ея даже нельзя и догадаться когда, откуда, къмъ и почему предпринимается поъздка въ Тибетъ. Единственныя, встръчающіяся въ ней указанія выясняють, что Тибеть отстоить оть містожительства паломииковъ на шесть мъсяцевъ тзды, что отдыхъ путешественивковъ предполагается въ Куку-нуръ, а путь ихъ пролегаеть черезъ земли, отведенныя подъ пастьбища казенных табуновъ ***); но кому же не извъстно, что все это совершенно одинаково могли относить къ себъ какъ всь чжунгары такъ и монголы, обитаю-

^{***)} Вотъ текстъ этого небольшаго, но изящиващиго стихотворенія:

щіе на громадныхъ пространствахъ отъ Алтая до Хингана? Ясно посему, что и изъ сохранившихся памятниковъ устной литературы База-гэлунгъ не могъ вывести многаго относительно поъздки въ Тибетъ; они могли только удостовърить его, что подобныя поъздки бывали и навести его на мысль, что, «пожалуй, можно поъхать и въ настоящую пору». Большую подготовку едва ли и имътъ База гэлунгъ при своемъ отправленіи.

Особенное достоинство записокъ База гэлунга составляють простота и несомивниая искренность и правдивость ихъ разказа. Въ существъ дъла записки эти нельзя назвать богатыми своимъ содержаніемъ. Какъ человъкъ не особенно развитой и мало знакомый съ интересами гражданской жизни и дъятельности. База гэлунгь проходиль громадныя пространства какъ бы съ закрытыми глазами и не даеть о нихъ никакихъ сведеній, помимо простой номенклатуры урочищъ. Въ описаніи своего пути онъ дълаеть замътки по большей части лишь о пунктахъ, поражавшихъ его своими особенностями, общій же характеръ пройденныхъ мъстностей, подчасъ версть на 500,600, онъ обходитъ полнымъ молчаніемъ, такъ какъ онѣ, не представляли собою, по его мнѣнію, ничего выдающагося и сказать о нихъ было нечего. Объ описаніи внёшняго вида городовъ, степени ихъ населенности, промышленности и торговаго значенія, равно какъ объ экономическомъ быть и соціальныхъ отношеніяхъ видыныхъ имъ кочевыхъ общинъ также нётъ почти никакой речи. Какъ благочестиваго паломника, нашего путешественника интересуютъ лишь буддійскіе монастыри и кумирии, хотя и здёсь онъ является въ высшей степени краткимъ, въ большинствъ случаевъ не описывая, а лишь отмечая по названію то, что находиль онъ достопримъчательнаго въ посъщенныхъ имъ монастыряхъ. И за всъмъ тьмъ записки База гэлунга представляють собою высокій интересъ, не только потому что описываютъ неведомыя намъ страны Внутренняго Тибета, но и потому что живописують передъ нами истинный типъ не менте малоизвъстнаго для насъ калмыка. Какъ живой стоить теперь передъ нами этоть калмыкъ съ его безконечною върою въ будлу и дамайскія святыни. съ его поразительнымъ благоговъніемъ передъ хутухтами и подчиненіемъ всякаго рода гэгэнамъ, доходящимъ до полнаго отреченія отъ всёхъ своихъ даже самыхъ завётныхъ желаній, съ его безграничнымъ суевъріемъ, которое побуждаетъ его чуть ни на каждомъ шагу и притомъ съ одинаковымъ страхомъ гадать о своемъ счастьи и у тибетскаго хутухты и у китайскаго шамана, заставляеть его по одному слову комично пролезать въ разныя скважины, освящать свои гадательныя кости и проч. и проч. Одновременно съ симъ вы поражаетесь его хитростью, способностью примъниться ко всякимъ обстоятельствамъ, мастерствомъ обходить всякаго рода препятствія и ум'єньемъ соблюдать свои выгоды. Трудно повърить, хотя и несомивню, что за весь проъздъ отъ Урги до Хласы База-гэлунгъ и его спутникъ уплатили лишь около 215 руб. руб. и это еще при томъ условіи, что у нихъ постоянно былъ одинъ, а то и два прислужника, которыхъ они везли на свой счеть; следовательно весь путь обощелся имъ рублей по 50 съ челов ка ****). Ихъ договоры съ подводчиками представляють собою такія же невѣдомыя у насъ формы разсчетовъ, какъ невъдома была и почти вся та жизнь, о которой повъствуетъ База-гэлунгъ и которую едва ли описалъ бы намъ кто либо изъ европейцевъ. База-гэлунгъ вводить насъ въ совершенно чуждый намъ міръ, гдт люди цтлую жизнь проводять безъ собственнаго крова и куска хльба, переходя на поклонение отъ одной святыни къ другой; гдб эти пилигримы, следуя по монастырямъ, промъриваютъ не ногами, а поклонами собственнаго

^{****)} Отъ Урги до Гумбума за 5 верблюдовъ, считая по 6 ланъ за верблюда, всего 30 ланъ; отъ Гумбума до Дуланъ-байшина за 8 верблюдовъ, всего 10 ланъ 8 цнв.; отъ Дуланъ байшина до Накчу за 5 верблюдовъ, по 12 ланъ за каждаго, а всего 60 ланъ; отъ Накчу до Хласы за 7 муловъ вьючныхъ и одного верховаго, всего 5 ланъ 8 циновъ. Такимъ образомъ за весь путь уплачено 106 ланъ 6 циновъ; а какъ самъ База гэлунгъ почитаетъ ланъ серебра за 2 русскихъ рублевика (см. стр. 243), то общая плата ихъ за профадъбыла 213 руб. 20 коп.

тьла, цылыя тысячи версть; гдь гэгэны читають и объясняють произведенія ламаизма и эти лекціи тянутся по 12 дней, почти не выходя изъ кумирни; гдв на ряду съ этимъ благоговвніемъ не только удивительно уживаются, но и положительно чествуются воровство, разбои и убійства: что бы получить имя «доблестнаго мужа», сділаться правителемь народа, тамь нужно именно отличиться своими злодъяніями. Впрочемъ, перечислять здъсь всь особенности восточнаго характера и быта, излагаемыя възапискахъ База гэлунга, едва ли умъстно: читатель самъ ясно увидитъ ихъ темъ больше, что сознательное чтеніе этихъ записокъ не представляеть никакой трудности. Въ географическомъ отношеній, не смотря на то что База гэлунгь называеть массу новыхъ мъстностей и урочищъ, путь его все же совершенно отчетливо можеть быть отыскань по имбющимся у насъ дандкартамъ. Нъкоторое неудобство для чтенія представляеть только то, что База гэлунгъ велъ свой дневникъ, руководствуясь калмыцкимъ времясчисленіемъ. Мы употребляли всѣ усилія, къ отысканію калмыцкихъ календарей за соответствующіе годы, чтобы пріурочить называемыя путешественникомъ числа мёсяцевъ къ русскому времясчисленію; къ сожальнію, намъ удалось найти только одинъ такой календарь, на 1893-й годъ, изъ котораго мы и сдёлали потребныя выписки, тогда какъ остальные три года, захватываемые путешествіемъ, остаются у насъ безъ опредёленій. Вотъ почему, при всемъ желаніи придать путешествію наибольшую ясность, мы можемъ служить нашимъ читателямъ только пріуроченіемъ мѣсяцевъ, указавъ, что калмыцкіе мѣсяцы почти совершенно соответствують: 1) месяць дракона — февралю, 2) змін — марту, 3) лошади — апрівлю, 4) овцы — маю, 5) обезьяны — іюню, 6) курицы — іюлю, 7) собаки — августу, 8) свиньи — сентябрю, 9) мыши — октябрю, 10) коровы ноябрю, 11) барса — декабрю и 12) зайца — январю. Разница здёсь можеть быть лишь впередъ или назадъ, по не свыше какъ на десять дней.

Но основной интересъ настоящаго произведенія База

гэлунга, по нашему мивнію, все же представляется при разборь его въ филологическомъ и литературномъ отношеніяхъ. Не говоря уже о томъ, что трудъ этотъ является для европейскихъ оріенталистовъ первымъ образцомъ описательныхъ калмыцкихъ произведеній, опъ неоспоримо важенъ еще и потому что представляеть собою прекрасный примёръ именно живого языка современной калмыцкой литературы. Основательное разсмотраніе этого произведенія должно удостов'єрить каждаго, что современный литературный языкъ волжскихъ калмыковъ досель еще остается такимъ же изящнымъ, богатымъ своимъ лексикономъ и своими формами, а потому и такимъ же строго опредъленнымъ какъ въ выраженіи понятій такъ и взаимоотношенія вхъ, какимъ видели мы этоть языкъ и въ прежнихъ произведеніяхъ чжунгаровъ, или первыхъ выходцевъ на берега Волги. Живучесть формъ этого языка по истинъ можетъ почитаться поразительною. Въ самомъ дёле, въ путешестви База гэлунга мы встречаемъ рѣшительно всѣ тѣ этимологическія агглутинаціи и синтаксическіе обороты, которые находимъ въ ойратскихъ уложеніяхъ 1640 года, законахъ Дондукъ-даши, Зинзилинскихъ постановленіяхъ, поэмѣ Убашй-хун-тайчжи, или въ исторіи калмыцкихъ хановъ Габанъ-шараба. Нъкоторое отличие замъчается лишь въ правописаніи, хотя все оно состоить, кажется, въ томъ, что въ настоящей письменности мы наблюдаемъ во 1-хъ менте сознательное отношеніе къ выраженію долгаго «ў» при посредствъ ₩ €6; а во 2-хъ какъ то сильне проглядываеть въ ней то выбрасываніе гласныхъ въ короткихъ среднихъслогахъ и та ассимиляція гласныхъ слова, которыя были всегда присущи калмыцкой разговорной рёчи. Впрочемъ подобныя особенности имёють, кажется, въ своей основъ главнымъ образомъ небрежение писца, такъ какъ одно и тоже слово постоянно является здёсь изображаемымъ то въ правильно грамматической, то въ измѣненно разговорной формы. (парти 1—2; парты 39—6; та 39—5; представляется намъдругое, еще не обращавшее на себя доселъ вниманія монгодологовь явленіе перехода гласныхь изь долгихь въ короткія и обусловливающееся этимъ переходомъ такъ сказать количественное сокращение языка. Такія слова какъ 🗝 🎌 -करोत्। - भूकि и многія другія остаются у нашего автора безъ показанія долготы ихъ гласной и это, по крайней мірь въ отношеніи нікоторых словь, систематически проводится черезь всю рукопись, такъ что въ подобнаго рода начертаніяхъ мы не можемъ уже видеть описки, а скорее должны признать, что авторъ и не подозрѣваеть въ этихъ словахъ долгаго слога. Самъ по себь факть этого перехода является совершенно въ духъ языка. Извъстно, что въ древне-калмыцкой письменности, какъ и въ монгольской, мы постоянно встрёчаемъ слова, долгая гласная которыхъ выражается даже твердымъ придыханіемъ: ١٩٦٥-र किर्म - भिर्म (этотъ несомнънный архаизмъ не чуждъ впрочемъ и современной литературъ, даже у нашего автора мы встръчаемъ соединительный падежъ въ формѣ 3-4 23-6); впослѣдствіи это твердое придыханіе замінилось мягкимъ, стали писать: אתה также точно какъ писали (ссл - неденя) - ®600 -: въ дальнъйшемъ періодъ стало, повидимому, недостаточно яснымъ и это мягкое придыханіе, почему калмыки въ такого рода словахъ перестали обозначать его точно, полугласною о (й), а замънили простымъ показаніемъ удлиненія слога: - ( ) - ( ) - ( ) -भूदर्हर -; еще даль сократилось и это удлиннение, долгая гласная какъ бы всецъло стала признаваться короткой и теперь пишуть: (न- (न- कि- क्रिक - क्रिक - क्रिक - наконець, по крайней мере въ некоторыхъ формахъ, стала исчезать и самая эта короткая гласная почему появилось част и част и ней и т. д. Конечно, всё эти формы были на глазахъ у каждаго изъмонголистовъ и только случайно модификаціи ихъ оставались безъ разбора. Мы лично были поражены этимъ явленіемъ перехода долгихъ гласныхъ въ короткія и засимъ полнаго выпаденія ихъ особливо въ Южной Монголіи, гдъ, въ силу подобныхъ видоизмѣненій, слова начали получать для себя даже другія агглутинаціи. Какъ наглялное доказательство этого въ литературѣ мы можемъ указать на последнее южно-монгольское изданіе біографіи Чжанчжа хутухты, где въ томе I на стр. 153-й встречается, напримеръ. форма Стан об ченения в Ясно, что здёсь, вследствие исчезновенія конечной гласной «а» въ слов'в किन्त », это слово получило для себя даже совершенно иное склонение чемъ то, по которому видоизм'інялось оно въ падежахъ при своей прежней, правильной формъ. Вотъ почему, встръчая въ рукописи База-гэлунга. повидимому, ошибочное, но повсюду однообразное начертаніе некоторыхъ словъ безъ показанія долготы ихъ гласныхъ, мы не рѣшились исправлять этого и всецьло сохраняемъ въ данномъ случав его правописаніе, предоставляя последующимъ изследователямъ понаблюдать, насколько действительно замечается въ калмыцкой ръчи переходъ долгихъ гласныхъ въ короткія, а равно выпаденіе посл'єднихъ и какое значеніе им'єстъ это въ дёлё калмыцкой этимологіи.

Въ заключение почитаемъ долгомъ сказать, что, судя по провзведенію База-гэлунга, въ рычь астраханскихъ калмыковъ въ настоящую пору привзошло уже не мало русскихъ словъ и это не только для выраженія чуждыхъ, привнесенныхъ въ калмыцкую жизнь, новыхъ, европейскихъ понятій (магазинка, берданка, пистуль, глазеть, сафьянь, чась, аршинь, пудь, машина, почита, прогоны, баржа, перевозъ пристань, истанца, гостинница, фатера, контора, доска, фонарь, банкъ, лавка, арестантъ, и проч. и проч.); но и для выраженія такихъ именъ и понятій, въ которыхъ употребленныя русскія слова, повидимому, всецёло могли бы быть обозначены соответствующими калмыцкими. Такимъ образомъ База-гэлунгъ совершенно одинаково употребляетъ, напримъръ, калмыцкія: «хото», «балгасунъ» (2-11) и русское городъ (2-12); калмыцкое: «гал-кэрэмъ» (2-10) и русское «пароходъ» (118—6); калмыцкое: «худулдачи» (21—4) и русское — «купца» (= купецъ). Все это необходимо считать въ

высшей степени утёшительнымъ: отказываясь отъ своего и безсознательно замёняя его русскимъ, База гэлунгъ непреложно свидётельствуетъ тёмъ объ усиленномъ проникновени въ калмыцкую жизнь русскихъ вліяній.

А. Поздивовъ.

ق. بعره عيدمي. لعربدهم بعلين شعر. على مجوم مه مهرى ويدمم وعلاههم. ويس مسهدم موهمها بالمدم المهدم علام محدم المتما ومويا المعدد ولامم ولالطاعل كنه بسلام كل ويدومص . شهوت ميش بسلاميشمس فدلد . فواص بلاما عبر سيوس مييشر بوين ويدوفشن رين يفرالفر عورا شعشهشهم محمر يهد بطاعاد برد الله ومتما وطيع وطهم على وكوبه . الله على وهاميس والمراعد ول . وسر والمراها بسطارا سيدلك تمدم ودوم كو هدي شفعيس بعلاد تبهم معل بسيمل ومعهد ومعهدسم نحدم نظرهشل . كفك بطعطس وعمر ربهما . كديمول معمة سر شعطيس فهمر . يطراهم تعديدا والملك ديدر وودي ولاهاسس دهسر وحوطس بينر بعنطهمي وهاحاء يمح بالهدائد علاما بمعص . بطاح علاما ولامل ولاميشم فهينى فهض وبص دعن . خلايهم الحاسر عامد الموركالور البياس والمواسل والموادل ، فيمن ولموادل الموامد المعامد والدال الماسر المالية عطة المعطف مهرمهم بالمدم عطدم عطدم للمهالسورا للمعالمص والمجاوة بالمعالكة المعالكة المعالكة क्रिके स्मिने कर निर्मात कर कर कर कर कर में कर निर्मा कर में की

مند الله الله والمنتم المنام المنام الله المجامع الله المنام الله المرام المنام وللهاشع بيلطها ، ٥ كل استهلم والسهدي بتعامل المعامل ال الموا - بيندورل المكويدين المدم المشهم الا شدام وهم المهجان ، المكان ، المكان المكويدين المكويدين المنطوع الملاقية المدامية ، الماري كاملام ، علم الممار منهم عهد بدار هيم عليه الدار هيم عليه المربي على مدهلسر المام الله علم المربيء . محول مى رموسلا مندى بىلايس. يى بىد ويلىتىمى كمميا ويالاس يىل. بحول مى ، يويدنى بىلالىهى بىلىدىن يمها مى المرا و كل ، بولولم وسلاسة كملاق بتطعطها فيدم دول ، عمل بتعامل بعامل بعامل بعدولو بعديه ، بعدمالممال بطرعل بطرفهدار يولوفل وعمر الميرموق وكليوق وكرميد مهريهوون، بند الميرموق وكليوله عيوق ولادينوق كفوير ربين ١ الارعدرول. ويلامة ربي دين مناهين عيودم الهيهم . عيول ويلدتتهن يشفعلهم محمفلال ويهلاء المسلايه . عف محجه مي بحما . فيلوم ريوي هي شيفة عي . نظام الخاطة العاطان عهام المتارع بدالهموري ريس عمويهم المسطايسيس ، خزيل عال عام المتطبع الكلمفسم المعمد كولك الكوللدم العلم الميومين فلام أق ويسقفه فلمر مجام فهم الموليم عوال المكارة المعارفة الموارا المهالكوت ما والها والمراح المراهم المراح والها والمراء المناهم اللها والمالية الماليوم الماليا المراح المالية المالية الماليون المراحات المالية المال

.....

على الله المحتسب رفيد: قبل معلد علمسير ١١ عليس ، معلق معرض على لو المحسل شعرس مهيل ، ١٥ لو عواد . 13 ك كالمستمم معسيس م عمييس محلاور وياشهم كف بلادود والكم . شعنهو يدند والأوجد وكي كلمنس ردند . استهطنهل شعم والأوجد ٥ المروق المعادلة - الموقوص وحديثهم وبهدعا . 3 المراسيعا . و المراسور ويهامان المراسيم . ويهم المهام المراب فولانهم ولعلشم بهن بشفطهط بالهشهم. بند كفيدوريا مجهج شعلامي باحدم كفيد كفيد فهش ربص بسند ويدند بحتهد بهي والكور ولايل شعير وبالشهطنهي او كل يطعم 8 عهيس كيليس شهائل رفيلاند شي ويلام كل بطمشل 18 مهملانس المرتوى هيئي ربيا السيم بمهيل ولويل والويل، يحد للمها والمعار وهام والمعار وهام المعارد المعارد المعارد المعاردة المعارد المراج ال مومل ريس عبين بسطيه بندول . ولاد بطعهم بنى وطديني كولا ، بنسم كل ١١ كل بعديد ، ولا بعديمس ولامداق فلتراول المدين الملاهم في علايم البياسة العلام المهماء ما المراهم وهم الملاسم المهم والمعارد الميالي 型 多人不是多的形式。生是多人的不到生物的情况的是是如此了。 بطيساء على ملامم بهام . فهام و فيام والمنام والمنام والمنام والمنام والمنام المنام الم بطويم فهم . يه ولادته كميهدس أحدم والأدم كو منظيمه بسلايه ، بهد وعدتهن شعم وهشهفنها

كالموهوم ريكن ويلدم ويدم ويدس والد بعدم الممشه ولاديكوم باهامون ي بملايع المولادة ألاد والدم المعروم عا مليمور م عياس معيد ريكة عيشهم كل يلدود والد ، يند ينهش لي لكمونس ريند ، يند يعيد كل معين عشها . ووريا المراح والمراح و المليك والمراء المعالمة المالية المهميلية المحاوية المحافية المعالمة والمراء المعالمة المعالم وق علايل شديم دوفي. مدد الجنالايل ال عبهم محقيدها رالايد وولاين والسبه لوولال ، الله والمار بلاعبه والانان وللم عولي وللد يطاهم عهتها بدين أسطائي يومدم كلمير ريص يولد يطاهن ساء كمهنس عشها سرنبل ومعرب عبوم وعبداله علمه وومير وي المراق والمراق المراق المراق والمراق المراق ا ده شعنحها والأدم. بدند ويهشهض ويديتهم مظهر ريلدند شعم علايور عسمولي بطهطنن شيعلكه . ويلدور وعدم بعلاس عالكلدند عهدرول بعما ريلادة بمهلق بطعها . وي لق بطعشطوق ريلدة بعهوسريم بجلاهمم بع مدنة ريلدة بطع بدويس بعدتلادود . موري للمير بستي. يطلون المهلان ويسدم الممالية ويلاي المريع الإيلى الإي عسريال المنطول الله المالية 型 事事 白花 五十二十二 多人 事事 白红 一一 事事 事事者 五十二年 五十二年 五十二年 五十二年 五十二年 五十二年 五十二年 العلمين المعليفير . العهدان اللانة المهمة الله الله المهدار الله المهمان الله المهمة ا

مصلي ويل فيدلت طيخ كار. مديد وومير دولا. مطيفها رالية مجلانها كالملايم وللمهار نطش إسلام والها والد ، ولا بلا فالد المراسية كالهنيد المهامة الهاجل ، ولامر له الماد الماديس وحولان ربل ، ولاد الماديان المناعل والد بطلاعهم و عسهم بندم شدنفدم مستهاق بلادوم والادم. وعلاهاف مجلاسهونديد و لأفيس شعيل ولى ويداليا ، ولملا فالملائل الكليا فالمنس رود ملد ووميم شدمم وعنس نطد ولمالكن العرولكن أسهرشهم كلوقه ركلن وعنس نطدم والعارا . مند وبول . ويولم ريكند م ومم المراهميين شده كالمهيم ، والد وند دهم كرهيم م يعدن استشر طعندون عبراء الله المعامل المحالة و المعامل المحالة المعامل المحالة ا الكلمة محافي مى الملك والكدد مند الكلمال الملكول الملكول الملكول الناساء المحاليات المناطق والمراسات المناطقة المراسات المحالية المناطقة المراسات المناطقة المراسات المحالية المناطقة المراسات المناطقة المراسات المناطقة المراسات المناطقة المراسات المناطقة ا فاكسلول هي فاحترسه ربي بهامل فالمنس، فلموندلي المهرس فالمسال ، يلاد بمليدي فهمل مرين ، فالمسن المتلفها المعق والأرد مخابلا تحييلاس يصر فهيم وينشهم فعم فهوون منسوش يقطه يعرشى مهيهل منطنهم يينس تعييلمل منتسابا ملك ووجم بخد يطرفن فهيم دولا . بخد يطرفن يطنطل . روي دولي 10 يطرفن بني بيكنفس ففريك ويلهنطن محلوباً . مظد شعيسيال مجلاههم شمطيسهم كل يعيم يعليهمو مجني ملى عظم يدمون. معلان يستشم طعيم. والدم ه الله المستحر المستحر الله المنصار المهيئي الملاء بطاحي أيتر المصنطس المطينوني المهجرة المالا المناطق أياد

فههلي ويكود علايا . فيهلسم كنود وهيمول مهلامهمم في ويدور بلاسم علام يودر فيهم فعمص دوي شديد . ٥٠ مه عم فماريكو عصيفطي ميزيل موسير و عسيس وللويهدم شدون والاد والمعرض للهدي ويدر ولها عطهري وجهرمس كنو شهشها الله والله والله المستهد والمستحدم والمستحد والمستحدد والمستحد والمستحدد والمستحدد والمستحدد والمستحدد والمستحدد والمستحدد وال 11 المرا المحلوب المراد والمراد وموارا المدد وموارات والمراد والم المسارع موشى ويدورا . محلد ويكدترين بدورى ريلادة والهمندم لك م بحنجل . 15 مهلكشا ، 35 بطلعل ، ملام م عهيم على على المواقع المراح بلادود . بند و كلمفنس شمي . ي كل بطلمم و عههه وكلايك بطمشه مطيه . ويدوى كل و عه مى دولا . كيسم بطلام نهويسم مكيتهم ريلايترين مفهم ريل شكهم والأد يند نهويسم مكيتهم ريلادة المراش والمراد عن مفاكنة بطعه هويمنسي ويلاين لهاجل ويدنسي فلمقر بسيديل ويلانسير ويلشهر وينهد في لهنسير هوك إهراج موية ويلزيك عوب ويعلونه الله مروي . وكلامها لايم المهوى ويلويد 1 المفتس الى . م ينهيس المتود ، وجوندها ويلشندار المهوى الم و بلالميساء وهي ي . 1 كلمنس 8 بلالميساء بالكفريس 15 كلمنس و بلالميساء ديديندند 2 كلمنس و بلالميساء يويليس لق معد مهده بهدمي دويد معروهي لق يل في بعده والد . معدويه بعنولها ولدويد الله الممنس المعيد الله الممنس المعيد الله المعتدد ال كظمنس

...

بحداده كالمداوس يضرفهم كمساء وبلادة زبود كمسراسي كوالدبل بالتهود والكم . معدد كمسراكل كديوب كحرر وبلادة وبهمراسم وللرمق كامشه . اعينالمان وطمل الملاجلات بتداي وللاحداث على سيهم فيلول والدر . وملد السندر الاعدامات. قيدوب فيس فلادن ك كفونس. فيويدس به المهردي شكم كهيس يودي الم لهيل كويل ينشف الم الله والموردي الميل الميل الميل الميل المنال المال المنال المال المنال ا الكلول الكلول المتمام الميهام الميهالال المعمل والأد المند المتمام الميهالال والمناس المرماسيول الله المتما عيلاق و المعلى الما المارون ولا المارون والمراج المعلى ال كلالمسم دعلى لاسم ريس بصديكون والم أبزد فللهسم يطاهم ريده فرمم شكشفهم بطاهن والدم . أبزد وعوالا وهم بمن بلومين بكول بطيم فيدين. ولا في بمن مري ريس جديد. ولاد وبدونهون بيهول شرقين ولار . ولايم مهمده مهما كل بلاس الميلاق فهوي والدر . وو كل كياس في بعمل شهر ولمنتزير اللميهم بعبل ووالمسر معيمعل و معد العلمسم المرمى المدعى المدعى المدعى المدعى المدع المعلم الم م فلابلا وعرين ويزههم بطيس بطيد شدين دويلا عييك م بنطنط شش بيدر ٦ كو سيس ال عمد مي ويتلطيم كلممنس و بلاسيسها . ولاميم كل يج كلمفنس و بلاسيسها . بهدره ويدنيهل يج كلمفنس و بلاسيسها . ويدنيهل ي كلمفنس

عديد مرائع مهرور و مهي ولادوريد شدون والد و المراهد والدور والدون والدور والدون والدور والدون والدور والدون والدور والدون بالهميسي ويدين ديهاس ويدشين كفيام بنيهيد ويدنس ميدسم رينم بير ديهس وعرب رهيموم بويد وكزيل عرب ويدالية الله والله والله المبعي المسلم والمالم بند ومكستومه لماله المدارميون المندن الموالية لمعلومين احتد الوجد وملد المندنين بلادود . بند و كففنس شعبي . ي كل بطلعم و عهههم وكلايكي بطمشه مهمسم . ويدوي كل و عه مل دويد . كيسم بطلام نهوستم مكتتم ريلانترين دهاكم ريد شكوس والدد يند نهوستم مكتتم ريلاندد سريس فيراد عن مهاكند يعلمه للوجل ريهوي . ورياميول بهد يطبون ويلويد 1 كلونس كل . م ينهيس بوتود ، وجونيه ويدنيندر يطبون ي المونس 11 المرا المحلومين المدود والدر . وعيد المدد وحيدول المدوية المهدي المدين المدد ا المعارم مولي ويدول . وعد وبلادته بدولي ويلادة وهويندم لك م بحنط . 12 ومهلانس . 25 بطلع ، والمر در مهايس المرافع الولا ، المرا الموسوس المدوى المدرى المهدوري المدرى رحول المد راحول ، ومدور راحيد ومولان المدري والمدارة ك ميد بملاطالها شديم دولا بلاوالها كل ك يلادود والد. مطيوس بلاولها ويمون ويونس شعن . STATE OF THE STATE

_ 7 _

م يديسها م يدرن. لذ الميام و100 يلام بهجاله بعجالها ، فلنشمع فيلمي في للمنس أسمي في يدريم هجم . بحداده والابالاسم يضرفكم لاعساء ريلدة ندرد لاعسرائين لاوالدبك بالاوود والأمل. ملاد لاعسرائل لايوما لاحرر ريلدة ربهمراسم اللوي فلمملئ الميلامني المعنى الملوط . الملامل الملاحظين على المليل الملامل الملاحظين الما الملها. ملاطاع المها الله بالاسم العيلامل المفهر المالام المالام المالم المالية المنافعة المالية المنافعة المن والايدال والايدال المعام الميووس الميهالي والموس والأدد يدند لحديم الميووس المهالي درينس المرمشهو الآل المتم عيلوه ويدوي ليهم ولادن ور كلمنس. ويويدس بهجادي شكري كالهنس يودي إلا كهير كويل، ينشك ي كو، بالمعادي كلابلاسم دلافق لديسة ربص بصديلتهون. قام زيزد فالدبلاسم يطلعم ريدهي خرمم شلاشلم بطلهن والدم . زيند رومها الميلون المراجة الكلطين المراجة المواجعة المواجعة المواجعة المواجعة المراجعة المراجع وهم على طعم الملول الملتم والمتماد و الله على على ريتم ويتم ولد ولمونولين الميدل الملون ولأد وللسم وه والمرك والموهيم المحسر المسائد المركم دولا . عيلال م المنطق المسل المكر ١ كو المسلم ال عبد ولي والالمسلم المراسيات ، والمصر كلي هي لطونس و المراسية ، الجهادي والدينوني هي لطونس و المراسية ، والدينوني هي الحون

وللا والمناسم الملاقع ومع . المهود وبي ولابل المعمر ورسياء والله واللادق الميكم والمور واللادم والمناسم والمعمر والمدر والمراد والمعالم المعالم المعال والمحادة مع محل بعربه على المستراس من الله المستحادة المناطع المناطع المناطع المناطع المناطع المناطعة علام كالم مد المحاطل المرد المطاهل المطاهل المطاهلية للموسر رائده محدد المعلامال علومين عستمل وينن المعاهد المماملين علم . ويلزاس لعسلاء وسلاس مطل كو والمياسم وعلام المنتهم . علما لمنظم الملعودي لعم ولاياسول والمر. محد شعدر لعهم كدو وهم كو ولاياشكية وهم شكلة ملى تطميم ولادمل ولايشكنة ربويم . ولك شكنة ولادمل ولاياشها . المورد المعلى المورد المعلى المورد المعلى المورد المورد المورد المعلى المورد المعلى ال المصروم ربيس كلميم بكوتسم بكردن. بمعرمة مطهوب شدلمورنا والأد بشدشتين. ملادنين كف ويدنتهم عبهشين وميزريس ويدوين والكر . يول من محرر أسطها لك وليد يطل سياسل ، ولايل الحاط مويل بلممين وينتهم . زيل سهالنسن وللمنتهن كلميم ويستهم مي كملابل سيدكشس ويديهم راس عنهد السليهوي، حزرال ويتاهم يولون بالموس ولارا المتاهدة الله الملك والموال المحدد المداحة المحدد الم مراجع والمراجع والم والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع و بطرها والمرد والدم والمنطون والما الالم المهلم الميلاق عهدم ورس والمراء المعرف المعلايات المعلان المعلام المعرادة

Digitized by Google

لايل عسروب المدود . معربه والد شعرص بعدود ب الله المعرب المعر المعرض المعرض المعرف الم معمطوية الله المطلية . يسلم علام الملسي فالباسكان المليس الملس المل الملاية فهيد ورنس ردويد. مطدم كور بعمل ولاري والدم . يدعل يتتعليدم رضم بسطيه ورد بسطاعل سرشديد عيودم والعمر كالمعدول كلمعين عيديك بمديثهم . كالكاهدم يومعدول ويدديهم بكالناطعنس بمعممده بعدي بطدعن عدمتهم . مجمودي بعدعن ويهم المحلمية المحلم وي بالديد المعلايهاد وهذه والويكوم عيهدي . معلاه لام عيهكول . ولايط ينتعزها لامطابه المعلاندم للمراكل المواسل عن يسطيه . فيالمدم يسطم ريس يزد عوب ولمديس لعلي همافي . يزد للويد يومل على معاشر. عبيم السلامول بي يدر عليلاسم الموهاشم وهيم راعل . ١٥ البولمس ولالمم ولادلو عندالسم الملاهموالال والدتهم لأل احمل . هومها وطويس يدهي بطوعي ولايه المناهم الأن المقاس الحريد المسرول يطملون م العيديد يضع المراشدين المعلقيول والهر عيل عسريها هلامعد المهمدس المستهام كورد مهدي مهدم المراشدوس والم بعرد شوهل ومم . هندمه كسيفوس المولاشم إ فلينطن فيميل وي برد عمر و مراس براسي والماس والمراس وا مكلاومخرك والمحدر بلطمور والمراورات والمعراة والمحراة والمكران والمهاجية والمدارجون والممرزة للمفش والمدروموس وإمامة ريال المراجع ولاميشكية المحلسون مستحمر لق هيشمس. هيشمس وور لق يسقيم فيلما المستومين.

المر عياس مولة مهرس بطملت هيد ويدنس. 8 شكفتهم نهدمي ردند ب معرب ويك ويدبك بلممشل بالمماسم وشر وبلاص سرائيلول . هيلامس ردوند لطلهاسم يصع دي نطيس ولايل روتيس ، منس بلمفرسم عهم ويم . المنن عيسم اللت المحلالة الما المواطعة ، محلد اللت الميوية مطريسرالهم اللت الهين كطور الما عنهامة الهوم ، والم يو المسلما سراسدل . مين عيلول عطاله مربل اسدنس ديهيطدم محسل كل . عجملادم لادم اسدنيل يدرعيدد . مربل خرد رهل بيدربل مستومهم ويهم المطرات المطراد والمطران والمطران والميل المحرارات والمطراد والمطرد والمطراد والمطراد والمطراد والمطراد والمطراد والمطراد والمطراد والمطراد وال المسرا المحكم والمرا فهاها رهاسا السلوليا اللام لك المتافع والمراف المسلام المحل عسلال الملاسية والمراسية قهدم الله من مد ويهدون و المعرفطون المولوني بعلامهم فالمهنسم الله و يولاسه لام وينسول مروري مووى والهران يس علايد بكين بسدشم علايم وبدش . ملايل لحديم شيويهل . فحدي جلامروسم وسع بديدكشتهم كل . بند شهل بسطيعن محدثها . وهيد عطاق معرام عما . بلفويدم عنوسا . بطين بسيدم كل وعرمس . نعيدم ولايلام وباولتهم . لعصم شيودمم شلاطراستن بما ريتهني . ولايلام بلايم . ٥٠ ، ٥٠ ، منطول نلاد ره يجاريتهم لك . يعيم سرريا وللمر عهم نيستهم . دهنني على كل بمعلم بسلامهالمند عسام بعرون ربل سريسلمن . وغربل يسعطيلان و فهلشوطدم وساء ، و بديس بطلفتالها

المسارع الما المسارة المارة المسارة ال وكمية الحرفود والمل الميتوميم المعتموم الميرم الميتولون - الميروس معاريطيعة فالمتياس وكدية الحرفون - الميد المعتمولين الميدون بند المستفهار السر البندي بهنواد بهند في وعدد الهارفيول ودور عطدهم بي بيناس ويروي ربل عطدمتهم كمعاطبهم . عبيم بمطني وعلويد . مطنن كعربكيول ويدم فهاطبتهني وي . وق كفهم بوردن . عبي يودرم . ويدن وهدي ني المحاركة المدريم المدريم المدريم المدريم المحاريم المحاريم المحرف المدمل المدريم المدر بلال بين بلمطشهل يصرائحيك بطاعتهم وهربهم والكنة وعربه ي تفاعس وورم فهم . لعمم شيهس وورم ك ولادم كالمناهام بداع مولار وبديتهامول بدند باحدهاركن واعتباء ورمال عدديمالان عددين وند والأم ريوهارم . والأدم لان فالمنامر المراعطول ، بعدول مدوول ، مع العدول المدور المدور من المعلم المورد المعلم المورد المعلم المراجد المعلم المعلم المعلم المراجد المعلم ا للمائح بتجديها . بدهديد مند رضما بيدها صيديد كوركها صييد الديما فهوا يسم فهور ، مديد هيهما ادرا ه . ٥٠ معيور معاشع ربهده . ندر شانسين شعيم بحيوبهم مسدم بعله. عيسم بفركس سهائستهم كل، عيلل ولاملا على أسيل المسائدي المستهل المحيوس المصيول المس المساهل و المساهل المسائدي المسائدي المستهد المناهل والمسائدة المحافظة المسائدة المحافظة المسائدة المحافظة المسائدة المحافظة المسائدة المحافظة المسائدة المحافظة ال بعامر كالممهدم بمؤلام بسدر فهامتهدي ولاطمر عفطاف دهشر يويدلام يويدلاء وإرم بشاعر ومنطنتهد لوء بطائ بعري

والك . محد بعوال والكني لارباء لايه العيطام عموال ، عهم دالهنظلم لايه للعياض . وهول علال والينطس المحلال رجامها مالية كفير . مسكل كالمنظمين ملاد سيفي فهيش رسي يهوية بدرمهوري ، مزيل والد محمنس عدورومدول فيدر . يطعلها ومل هديهم . هيناسد دور هيد ، دود هيندوي يهدي سيدلينول ولادر . ديس بود بعولا بالعدن يوي ريكست مى . يتهام عيلان دخينهم بعجهم عهيني كميير روي . حزيد روم عربي رغلم شعيري دخيم دخيم بعجهم بعيم بعيها . موجل هيئو . بعد موهود عورا دهلايدس سد هينق ريص ومنظيل . ميد بعرهكم هيلامس ولايلق مهديوس الإسلاود وستبيع فهدا عاسم محاط و سير فيدل مهدة مهدهما عده العدلود ومادل في وحدي الهديد الحاق وسلال العدامة الهاملاء كديدم ندود بجويل والكعدي . بيهيم بفرملش إسروكن ريكديه شفس كمدفية نبهوق ندود فهيم وعم ويتكعدم ولادياق وستهسول بعوال دور والمال والمراح والمر المهل الموطيها والمدلول بهدر عسر فلاكم المعص بلديل الملاطلات للمصير وملاد الدليطيلين ولدتهن لحلف المنظم والدليلية للمفياس عليه والمراجعة المراجعة المراجع مقل على المرا المرام المرام المراس ال علايك يلهيم . يند عومكن بين بتحيم يولايد طيك والكنن ، مكد شينر طيفها بكنشهر ، عطم عيال وعر بعرين شعب ويدلاسة دلمميير . كدريك أسهمتنر عمتهاي بهذد بيشر أسلاسهيعن وهيحلاهن ومحلاء ومظد وجهج بعلابهن ويستعراها يس عشم يورم - عبوم يورم مولايدرا . ينس شعدمس يوس مهدم ويدنس . ولادرب عدم شلاشم . ينس شنن برد كما المدرور و براسيام و المدرور ويهدي زيل ويدورو و وزيل ويطلور والمهور ولايل وتدور ويدنوه . والمستوى المساور والهوى الميد والمنافرة على المسلم الهاهمة والهام من الها والمستوى الله المنافرة والله المنافرة والمنافرة المنافرة المنافر كلمكف والمستر بيدها والمها والمها والمها والمنافع والمنافع المدرع المهاي وما كماهم ريشم المراهد المعال بيمايان الهار مهيوك السيس فالعامة السال فالينطق المنطقة المعالي المهيد المراهين عمده المرة فيتاهد ولاد ولاد المرابع مولاية ورد ردند. معد مفيدي وميلسم عبدال المدريم ويديمن وهمل ويدر وهد ورد السير العوميل المدنيار الميام المراه المتما فيدر المفادر المهدن المراكل المتعاودو المدور المولا الحال المولاء المعالي والمراد الماطاعات الموال المعالم المعالمة ا المامونون المر و ولا والموزود المرام دول و ولا ملاود المرام المرام المهال و المرام والمامور والمامورة المرام المامورة المرام والمامورة المرام المامورة المرام يَّمُ لِمُحْمِدُ لِللَّهِ مِلْمُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ الْمُحْمِدُ اللهِ الل موالي المراجع المراجعة والمراجعة وال الموالي ولي معلى والمعلى والموالي والموالي والمدار والمدار والمدار والمدار والمدار والموالي والمرار والموالية والموا

الله الله المعلق ومعر المعنف محديم لك الله الله الله المعرم مهولا للهدين بعرد ومعر المعنف وهيم وعنطليل المرشم كالمانتهم لاق بعتين ويدوي . ورمي رعهون بعدنعهل كسبل بدند عن بطيفيفن بستر عيستهم بوري . مند بفيدي كلافورا بستر عفه الله هادي و مد على الله المدين عليه عليه ملهما ملعم العم المدين المدين ولا علم في المطالح المامانية المناه عيهم وللمم وسلاسم بهت كمراسم بعوا مهرى ريكت هيهم . ولارديه ويهم ولاوعه وهاجه بطلفتهم لأف ولاردن هيئي ريد هويت هيره ويد برد عيد ترد هيد عراير هور وي هرديد هر ريد بتطعي هم هرين بينوس هامل ه صوحتها و وجليل عدل هام وجوى فياها ، فياها والمعل عبداله علهم عدمه ، بعد وبليل و كي المارعي وبدق والاد. يول المهلك عولا طنبه دولها فيهود. يوهم عند، شمال عبدهما، عطمام شماري يولدن يلادة يطمسام وجابع. لللام والمراد مليا الله والماسيان والمستهدي والمحال المرمي مليار المنا الممني والمحار والمراج والمراح المهني إلالها هديد المديد ميدم ميل بلوطسهم والدن . بطحر وطق ميدمي ريو بحرابعة بمدود مند رويدر ولد ، لايلمو سيالانها ولمهل كعلق كعلمك العدائمة وبهولتهلي ويدويج ، يند علم المعل العراق المعلن المولادية المولاء الا كال عليان الكليد الكهم الكهن الكل عليه عليه المعلى المنظلة المعلى المنظلة المعلى المنظلة ا

والاد تدود شهين والادروبيد بحمويك . الحدرام معدر فهيد مل والديس بهيور فهيدم الميد الحديد والدر المولاء لميولم المعيمون. 3 ملى المهيم الميول فهيلال فالمياشل و السرائيل ييلام المترجل ، عيديم ولاملا للهوا والأم ، ييلال كلالك ويلم وهاس المولية فيهدي للايم . م يور الهم معليم المسلم ، وهم يولو رفينطدم معنس عندادة وهور . للمع في بلكونول الموطوع فهدم مد المعتدوي والأدم . وكربال وي بطاعي مطاد الموهل المعربال يسلق عسرول المهوديسيون . والدم ويلم وعد بطاعي بحموين والدم . وعدم الجنالام ويومة رالادة المصدوق وطد بحروملام وعدلا السيلام المحتمون والد . بعلالها بمعليه وعدال مهلاوين. يندول مطعيص يش مطعه للمنتهم العول يدهن وبعدم ودسم والدم المحل المحلس عيدارة وهوي . ندرد لاويد المحل درما وحلير . بدلارة عدريه المحدول المدليه ولاسدي الراسدون ، ولانن المعلى ويدر بسكد بدوهوددم الا وعم الا معلم المعمل وهوم والأمر والعدادو المهم المعمر المعمر والمعمر والمعرب والمعرب المعمر المعرب فكلمم عهم يطلع كن على على على على على معلى معلى والمر رين على يكشهر ي يلمم يهمل يجورك شراسل لاجها كويل يدر مهر ريكيتهو بتطبعها . بطلعل شعب عبلمها . دسمير كلايل وعدمين هامل ، م كوي كويف يويفن بمويمر . وكلاروبه بداد وكلوبهد مخلص ويدمهدس أسعين ريد . يه كل ، عطاشع بسلانس ريلدة بفص كدوية . فعم كل أحاطتهم . المناهم والم المهام الوائم موامستها ولاد والدنن. على ألم والمام عليه لمهام والدد ي الله والمام المامتهام.

ميل جنه محاسر ويد عيم دهدد لعمدد وسنفيدم . يدير ويدد معد شعدي وسنعم معدد وبراس بعيدمان علاما هاهما. بند بالحريد بمرص معييم لعبد بخمص دهائيس. معيم له عهديتهد ويد فعرب ديدي دلايد دلايدي ، عنوبا وطلالسام بشطر معهدشون كن يتطنون . يدند م بهلوس بغمصيها ومزالسام يتصفين دمختسام ردند . م مي . يتفعدم عيشر بعومون بلطاطيهم . ٥٥ كا ، بودمهم كا بلطاطيهم . ١٠ كا ، المطالعة إلى بدام كا بلطاطيهم . منا والرديد علي عرب عمامهم المناوع ريل بعنها بري منايع منايع منايع من بعر المناطعين بعرب و في بعدم بعوب بعرب فيري بسائس في هدل وعد رهيد الموادد بن بين ميد الموادد المراهد المراعد المراهد المراهد المراهد المراهد المراهد المراهد المراهد المراع عليد المنتشاح المسلم فهلمصي ويل ندد المطي معيد الميد الاردى فهاجل المند ويل عسلاس الدي المنابل دفهي ورا . الله الإستام شعيها شهشم ركند يدرشم كمرود بكفمه ندو هدم وهم هدنس ودويد، ندو هنفنن سيفي يولن بطيفتس مومن بعيدها وبمها ، بدر اسم وعدم المين ه كما المراعي اله المين ، ولا الميد الميد ولا المدر المراحية الميل المراعة ا محافيا. وكل مكري يسيفم كل يتعتبهم . يكل يكل عناقة مل يتداعتهم. ه كل ويهميدم عسركل يتداعتهم. له . خلاص شعولا باطنعتهم . وي لل . بلعلل باطنعتهم . بند باطنعتهم شعلاسم بدلك رويد والدم . لطهم

Digitized by Google

مند الله المعتبر المعيدي لمصرود مستوفي المصيد والمصيط المستال المهد المعيد المسترون مند ابط ابطان استهادات المصاربة عسوق . استان رطانها والمرا عند رالكذا والمرا والمرا والمرا المؤلفان المناطون . المند المناطقين عند رالكذا والمراط والمراط المناطقين . المند والاربعة المراعمة والدد 11 كل عليه المواطنية المراجعة الم المرعمان في بتعنيسور - 12 لوي بتعليس المما لو بتعنيسور . بند والمويد فالمساء عبهراس شمان بالمنصاء الما . وعلها هم . فالرسم عداس بطرهان شعرها بدع المبل مري بطوي تموس . تولو عدار مورد رهيد هم مفارد مدمي مقالم عبري بطرفي عي بتونويس ملو جدي رواد بوء ويل موريد ياس بهريد بويد بويد بيل المراد بخملابل بياسم رهم أبطح ولانمشنم. ١٥ وفي عشم وجاحشع في المحتصوم ، بدند عيشم وجاحشحشيق مويلا اليهين المصوري المجد ومعلى المكتمر عبيدا الكهرى - 28 كل الميداطية على المواطيط " بزيد الموال المواليس والمعرف المهل المراح الكامل المراح الكام الكامل المراح الكام الكامل المراح ا بطعيدم بنطلطة بهريام بهولامي طبه ولمدشم بنعره ويس بلمشهل بتعنعون والدم ومييم يوليم يعلم عرب بتعنعون. رق بطعهم بسنسر روليد طهم للجار . والمعاملة في بطنطتهم . إلى في عيمي في بطنطتهم . إلى في مهملم

المراجعة الم بتعيدها • ٥٠ المعروب ١٠ المحمر موهدمد البد وهدالله المدينادر عديد عويد المعيد والمرا والمعا والمعروب المعادرا بطيع والمتهر في وعديك وعوى والمدر . عيشر مصحشمشهن المشهضدم شعى وعدديد شعود شعود بدوهوم بعرب بهديم ملول ربيد و المركم المصارح المصاحر المؤلمان المراج البيد الميكر المتيار المتاري البير المهاجير البد المواجه والد فيلهم بطاعي هها دولا شنوي والدر . شعوالان شناهم العلهم بطاعي شعرم عزي دولا يطري ينهي نابي يطعنها معيدم والمحدد والالد عبلال لمطالبة المطهد المكندي ويلهديه - المفتر وعمم مودي لعدري المعدوي والعمر . ويهارا الدوي المراجة الله على المراجعة المر المحتبسول المهير المهار المعال المعارفة والهنار والمراك والما المستدء وهولا المهلول ال براس . باطلعال عبوم الكليد عبوم لايم المامي . بند علي المنسول عن علام المنم بعنم معوى . مخلط عال المنطق باللاجل عربال ويدشطمعس بكلائنين بعهد كويلاوس عرباء بمعدنط ويهم لمخاش ويلادند بطمطيك عربال ويدشطمعس ربعن إستعنء الميومي المصيى . المحيل الأد اعتممي أبي والكامراسل الملكل والامتهل . الازن علماسل الملى ولللك والامتهام الملين لق ، رويدم المعلوم لك المناهم . ولا لأن المناملام المعال الول إستسلال . وين مدين المدار المالال بهالال 4

المحادث المار المار المار المار المار المار المار المار المارك ا المعلى المحل المحلوم المحلوم المحل المحمد ال المحلمة والمراسلة المواسية المراس فالمراء وكروا المواسلة وطيس المراء الله المياس م فيعارا المراسلة الم للحالم . محمر كو ويهر بحص ولايه مولى والدد ينسورا الميلام دماعن وسنفدول الميشفين سرائلاله . عن عيول الملايهون . والهر ولا يتولى البليل فيلاليد طيع في ورد على مسر في في السيسي يتهذه . وقع وللمند وليد فيد فيد المنطيق راهاي قاطر : تبسل و المراعة المراعة والدم على المهل المراق عديدها المردى المهيد المراط فاطر مو الماحة والدم والمساء والمتواسل المسلام المد البدس المفرى وهاهمتهم عبيتها المعودي والأدم والما وهم يولن المنابة لمحاودة والمواقعة محاطئي . سلوس ديد لديد بطمشه دههي . بدد لمساء كل يعشهن يطمم بميلامن يعرب ، ندد هندودن هولماء وينس المهامات مهيد المهد المالية ال رولامة بود شير مي . بود ويتمي دهيم در د بياسيدي در كل الموطلومروي بينمي ويدني . شعلان عيدم شعول كورمن. المحيدة الشخوراسم المسلمون ريس بلاد واعدشم السلايهون . المند المنسا لاق على المنظر المولالية والمنس روومون . المعين

المتيما المحمل المطحل والمحمد على المحمد المحمد المحمد المحمد المحمد عميد المحمد المحم البعال المتلاء المتلام المتلفين البعالم العمال المعدور والد المعدور المداد عصه المصدر عيام وراء المعادر عيام فللمم ويعلنس بعيش فيسا والله بجمر في بطويم ويدتهم مورى. محد بطاهمم بعلام بعدن بجموي والدر وحد ووجع المراح المعلى عالم راعم ما علمة طالبياء علهما علم على على على علم علم علم المعلم المعلم المعلم إلى المعلم ا الله والمحار رويل والمرا يراي شعيري فيد موجيد علي يتبدم ولاجة لعمون ولموس والدر والمرا ريم ومعلا بتجاحبه والحان بطاطعه بطه مديم دهيق بعرب العا العلمه عدال فكوال عدالم وعدول مدد تبسال اعدادها عدارها بهموم بتطمعها يسلم بملاله بسلم كل بنهايه . يهمون يهشه يونوار . ٥٠٥ يش يموم شكفني . ١٠٠٠ يوين كروم كولام بعيشين بلطيتهن ويدهن. نحيها عدريدم المهلم شدشين بويل. مجعوبهم بيلم عدشهم عدشن طمشه . عيهم الملاعن المحالة المعلمي والأمر . المند ويمهم و كلمنس ويدين ووودر . م كل وهل عديد ورسال المعلو . سير المهل كل المناهوي والمر . ١٠ وه و المر ويدهن في بطبطهم . ٥ في ولام بطبطن بعطم بطبعي . و في بطوم بطاعة في بطبطهم . م في ولام ملهاسم بها المتنطبور . ٥ في وعيم الهاسيان لوول المهدار فهامد وي المنطبور . ٥ في علمنا الإن

الما الما الما الما الذ والله المعالي المعمل المنتها الماط المنتال 福生的多种和多家、新生用的家、新生用的人的 على المنسول الله الملاحق وعربي ال يستفي المفتيل المعلمية ومهم على على على المعلم المعلم وعمر الملاحل المهني عسريات المتنطبيني يه معهدمها والشفهار المنطهار المعمل المعمل المعمل المعامل ال بطال المقالال بلك ليليم ليلك بيلك بيلاد بي المحتم بطالهم بديد فيشم يدفي لاحدها وبيس . جولابو وكنتهم يعهد عين عيد المؤدر الله المنظم الم على المالية ال لهائي وهم ، بعلام مهمد الهام مواطلال مداله والمال والمال والمال المالها المالها المالها ، بعلام مهمد المالها والمالها المالها المالها، المالها والمالها والمالها والمالها المالها المالها المالها المالها، المالها المالها المالها المالها المالها، المالها ال فيرا المراج على الله المراج ال من المراق المراق المولول المولول المراق والمولول والمولول المستريل المراق والمال المراق المراق المراق والمراق المراق المر بسموين عدام هى مريد الله المطرف الميام وموال البدد المريد وموال الموالية المعاملة ال المائيلا ، يعلم على ماد ماليد ، يعلى عاد ، رايل علومل طلط ماديا ، استسر عدرهم الملط مانس ، الله المواطق

واللام . اطلحم اللاد على المصلة الالها واللام الناد . والله الولائية المصلم إطلع الملايشة والميشين ويهنق ويهدمس التما بعره بن ريه بعربههمن رمويم فيسم . وهم لك مصديلهلديد مورى ربند ، وولامتهم المعلم ديلم بعوم ويستهم ولالمر بعيام علم شدسم نطاع كويسمال ويلامترابا . فيهكسم شهر ولاهلت بعشر دلاله ويستبهم لل . وله نظم ومهما ويستبهم ولله الملك المهلك الملك المعلق المحلا الما المحل الله المحل الله المستطيعية (عدد عليه الكوران محل المستطيع المحل المداعة المداعة المداعة المحل المداعة المحل المداعة المحل المداعة المحل المداعة المحل المداعة المحل الم طعيم بيلكون شعكسول مطد شبنها وطعم بولد وبهم نطعلها بجمص يعدل بدلاد ومهيتهم طهم ولادم رند يند ورما منهار ، بعلايها كالله كنه للهلال المتطبط. هلها ها ، بلائدل المعلمان المعلال بله للعلاما ههاكال المهامة فيعوب كوروين. خامل بحرههم أمعهن يطمش شعن فهاعن ويعينيائنون. أطيس كن ورين وسنشر وجورينيا وينسء المستروفان لاويهلم كنه ويالكند والمفائه بعاميم إسائيل بمستهل بعطلاند وينيار يعهمه يهوس يهوم فهمه ويمال ويمار ويهادي بهاءم السيدي معطلت علي محرب بهار يح ركلت طهين استسر طهر هدنس علين يطعن علي بيل عهمي - عهد بجمواس يعا هاهيد ربتوا يعمد لعمين وعمد فهراس العرضون يبتمي فالهر يبولهاسا الملا رليل السلا العا معاطل جيدم بند بعرط . ها هيري معطمهم دي وموسل بيني يسير لي هيمين تهريد هيرد ، هيرد سي علي عليمينين .

بعدالهاد بهيسمى كفويم . ١١ بطلعل مي بعداعبل بند كهمعنيهن ، و بفولمي و يفومى دوله بعهد مفهود بعدهسال شبنس يطيهل وستتم شهرية المحلم ومدين المحلموسول الهماء الص العديكلانة يطهم المحين . شعب شعدم الحموم وهجنس على على المسلم على و المسلم على المسلم المسل المقامل فاعل . فيها السها المستودا وطفيه بحل . والهود فاعل . بسراتهما المسترق عن الفيل والهيئال السها المقاد . بلاق الما رحيد عدين المريد الردد فيدر عدي المدر الم عدد المرد والد العدد المدر ولادر الموس والدر الموس والدر المدرد المدر بطيائك ، بئد وسلامي ولامن لعرود هيونين ويدش فهمر . ديوي دسمي ويدشش رسيني بهد يطود . ١٥٠ علم ويونين ويعلانة رباد - بيهين م كنود رسال . كيلم رسال - ويلقم رسال ، عهم رسال ربعل مدين بمنين بمنوم رسال ويسالنة رباد - جند علم محالين المعاري الماسير ميما المعارية المراجعة المعارية محرر ومراسيل مهدر رس المداهلة المراء الما المعارية المراجع المراجع المواجع المراجع المراع بكلافي ويسلكس بسيستري و يههين بلهماسي بهتم يستم بسلاين ويتهمين ويسائن للمير ريند ولألمم عهم بحلف وسائن. مهويه عوما فكتمس ابد فكتا الهديد بقياء فايهامها اعتدائه بيابك ومهسا يبنى لهيكوه فاسين والمواعد المواعد المواعد الماريم على الموقع، بالله على الموقع، ه عدم المعارونين الممارد الاد هوجي والمتهدم على بلائد. ولايريه الشفعيس.

وياس بلايود بطالع بلمطش فعم ويند بلمطشهم بلفنطني يطالهم والمولاد طمى فلايل مرسشها بيلن فيهم والمراجة المطروعي رماني والمراجعي وبهدد ومعاشيها شعبه شعنهم عام والمعتبر منذ وبند وعم معتود سيلاق رعاشان على معلوك والمرويد بذر معلوي المروال والمرو الشهري ولم رولانة والراح والمراس و اطعوده لا المحليات والمديد فطهم لأن المعامليون المند المكوم والمحيد للساء المنهد والمحاسر المعارد المع مند الله مول محصهم والاد عيديم بتولاشك شي شكس ويديتهم كل ينس نجول يفهيهن م ويدم وكس دعماستهم السير بعود ومسير عدام مولا و مد عدامه معر مورمه وم مورد و بدوس و الله مداراته يترق رول بسومه المرا بعد المعدد المعتقل عمومي المعتم المتود ، والى المناه المعتقل عدالة معالد لق مطعيد كاموس والدم . يند لنه جميلة ركلت. ماريش عيمين على جهم. يعم ك سهين شمم سن بعد يعم وينص المعرار المعرار المرار المرار المرار المرار المراح الله هيئ ودلمه ، شلاسم بحمد بلات بعرب بعرب مود دهيدي. بديس طعل وسنطين. ديد بديد . ويدم فوجهد دهور. مساعي الملك

بهدي دريني ويدن فهمه ويدشهبن بدر سر دي بيدني المال المال

علايع كم دول المناط المهويل شكم بالمهويل . فكيشر وخريط المهريل المهرم العرب عشوف الملشوين ، دند المهما لاق المهار على المراج المارة المراج المرا وفي المد وهلين بالتنطيع . 1 في عيد مدايصم من في بعليد ومر يضوف في بمنطيع . بند عيدم بعرائعمون ربطالة اليهوم المسال و حدر يطمها ربطالة ودولالدم المسال رباد . بعد المناهم وروسالدم المسلم عمشال وعلود المعنى مدام ى الهيما والمهرسا 34 ومراد والمهدرها الاد والمسل وعمد والمنساء ولمهرساء ولمهرسا المدر وللدم المعما والمناف الملاطعارة بعوريد مدرويد ، بعديد بعيديد بعيديد وجهدون يمويدود والدم ، بخد مدرويل بهنهم بطاميكم في أسلكم لكمنس ويدلي اللاومل . من عيسم يهويوم . علايم شعيله يقوم. علايم شعي وعيمس يهوين بعيديد ، شهش بعرين ، بعلمهما معامل على على مله مل الله معالى الله المعامل ا مهاهم بينها دلهين ولادتمان وهم بينسول استيطهول . يه كل بدنم كدروسم بعطي شدل مطهوون . باند بدنم محاشرات عمل بويمل كوليمهم رهوريا ويدبك معراسني يولائن كلمييم بستراء رهفند شهش وبعدة عربا بطلالكنة، وبعدة بورين واعتد الله والموال المدار عمل الموالية ولموار المدار والله معلد عملودين المعتود والدار . وند عمل بينس المعدار

لا بعوظل العدائمة وللمن اللهد العدائمة عملهما بعولمة المعلق العلق العنطين المناس وله والدر والدر المدائعة العدائعة بهرا استان الدري الماريه الديها المراهد المراهدة المراعدة المراهدة يد المدافيق و المديد مدال فامديس المدافيدي معاطيق والمدال معاطقات الموسلي الله المواط فالاد ولال المساعة عرب رمهاس العربوس. مند بطبعي سالفورسم مه مسائلا هيد بعرد بعد مي يدوي وكدريه يملفتهم. على لوه لل موليدل مي من لله لل المناطبيع. ي لل المناطبة الملامة الملام المراجد المراجد المراجد الله المناطبة. الله مدروس كها كهاد المهدم العدم له الطهداد المدهي العمالان المعتبوم ، الله مدروس المعرب المدهد المدرون كهم وبدنس. باطلعل عشكل 18 كلفنس ربند عطورسم عيدسم شعلام بمعلك بعلامون فع عبويم بدند كويم كل يدادنالولادة وعلد يوليه وعلى دفوليد عمر الهيئيدي . وينهل الهال دفهي والله ه الله ، دول ومر والهاد وعد والعادم كوبل المعويل ويهرهم هما كل المتاطنيون ي له ، علاشك اطهيل المهدريس كوي كل المنطنيون ، وي ملا . المراهدرالسر مهر مطايط هرهو له يتعنعسور ، ١٥ لل ، كمراهدرالسر عدير لل مطايط كمريض يتمرهل يتعنعسور ، للمهلك عرب بكل ولانجلن وينش. ويند ونتهم بعرائعة وند. ويحدرونه نجل وبل بلاعم وند. مجرف وي محدرهاراسم وللمعيام الكلام والله المركم والكوار والمراء والمال والمحادة والمراد والمرادة المويدام والمرادة والمرا

....

احدين بعق بهجرسم بعلاعل المجهر بغراسم لأخلق كدويها فريس والمراح ولم المسعاء المول المسعاد الموليد المعرف الموليد والمراسع والمراسع والمراسع والموليد والموليد المعرف المسعد المعدد الموليد المولي المعامل المعامل المنافعة المنا وطمييم روند . فيلادول مجموع المعروب وبمعروب ديهمول المتد بعوم العمي بعدمهنيسم روند . عددة بمر وسي ربعل ويدنس مهيدي شيوم فعم ربك متعهد ورب عرب ، ورب ورب فحمن بن هيد هيد هم يولسراسن شيدي وستهم في ولهيشه. ع رق ، رسيل فهيل ، عمريه ورس اللام بطويل شيم المنطر عيدهم في مطيع فيديد ، ويديد الانش يولي في والا به مودود وروسيس دي مد مديد ميدود وردس . يكر يمسا ويهي المعالى الملك معلى الملك المعاليل الله ويدر . مجود رو خصوري المخاطفة المخوياس بسر يسا كتدير ربلادة فالاشنس المعن ووهدمهدا . والالمق دولام كوريدمهدا ويدنسيدون المحدمين روود والاد عديم المدل المدلك الماسين دولام راكم الله المناهر للمويم الملامي علام المردي المناسين دولوس والمام الم اللائطان والإلمان والمرا والمواد علمستيس استعلى مند المواد والد والمحار المياس الملمان المناس المعارض المراس والمواد يملاهم ربهما بحما كن بطمعن ويدشهد مجهولاسم شعروب لاويهاسون ربهم وهيستهم ربند محد بملاهم ربهمورسم عرائم عبد ووياسم بود كند بتعوم وينس. ووي ميوم المعلية كالمرد ووي وسرايه يعرفهم بلافهيس عدين ريس بلمك Wind start solut for every. which course with

end of Many

A THE

ومرزد هدين هيا ولامتنائين وكنوب المتواجد عيد المرك والمراد المعرب المهار والمراد المراد هدين المعرب المراد رسلوا الكرويد كال الممنين. عيد الميل دينم بهد الميلام الكرويد كا الممنين بدعي المين والمعالدة والدم الدد يسلول عرابا مكامل بطاهاي م بحوريا مهيد بطاعي بياس مهايم بالتين علام مند عزيد عرب عبد عامد عبدي المعاري العامان من طوشل، بحد روريم كو بويديدم عهما عيهيستهم وبعدد بعدص ينهم ويا . ميك دعمم شيويا . من يولسا كل فامتهم ريم. وللطيطيم واعدة عوال ويدنس ويوبع دين وفيه وي ، ملادندن بسلايل كود شعيلون وفوين . ويتلعدم ويلو بهد يهيم محاص الميلاق المتارود والدم. و كل بلاد وسلسم ليسلم وييس يعشه عشم وهيان ربل بند بالموى ريامهم ولمدنسم بحوره وبيوسم بطولامين سهم بطموين والدم . بدند ويسلا مي يج بطعيدس بطوم وسلاسة ردند . مدريقلا بطائفهم . ميدا ركادة الهاراسم مزيم كو ولادتها وسلاء وجوبها على عفيم من ، يتملك المهرس . وعدشم فهلمة عهدا ويدنس . علوب المراعبة بدرها المراء المراد وسيده الميلاسة الميلاشين بدري فهواسها وهو المرهامي مه والمه وسيده المراد فهما بعدال المراد فلمتومل التهابي . ملاد بعدال الله على فلموس . هيارعس الهرائلي شديدس البديد . هيارعس العامل المواقع المطلقة على الموجد الموجد الموجد الموجدة المحادث المحا للمائعي بقهلاس 🗟 لممرزد نهم هدين ريد . مكنتهم شعطان ، مهدم يعلنون بطنن ملاد مهيتهم شطفهم ، المرية ا

المعلم المعلم عدم المعلم والمستول بدور عدرا السما معميم ردند . بدنه وسلاسم بعثهم المينين عمريوس اللام

الميليا الميل المولانان والمياسد لله ، الماد المواجع المعافرة الماد والمدار والماد الماد ا على بالمهامين عمر رائي دي عدين وردي ريد . حالا علايا الملاجم عاولام بالهامي ولاونتها لاه ماياسهم نوعم المعامة على المحاصية على المدارية المواحد المدارية المدارية المدارة المحارية المدارة المحارية المدارية ملا يفهلا لابد ملاسية بعيس بلاي بهد لما لها بهد بطاعه لاوتني يهمين للمهري ويلين بعين وهيني فلانتساء يطاعم كافلائن بلامنس بحماطها ولانتسام العيد رائد ، لام مطحن بطحيثهم ، ديد المفلاشن بهد وبدنس ، وقال الماحين الموهديس وعمص وهامل مصدين ورب الموهديس ولى المعطاعة المعالي مربي ولاد الماحينيين الميان المدينة المعادة مهد على الله الله الله المعلق داله المعلق المهداء المعلق ا هامل احتمد اهلان ، بدند الميلدلال المدالمليل اعتمد عيام الساعل ولادس ، بدند الميلدل المعلام ولمهرف عديدم لافائما وبدنس . مهم مسموعه مينس. ميد يوامن ومين شيمشيطن ميليكيات عرب. يوين يريه بنايد بننطن مشيطن يولان مريم. المول الميلام ولمنها للمناهم للند والم بعدالمنظل الهدم ولاحص ، بعلد المعلول المعل المعدد وهام المعداللما

الملاعم الملاعم الملاحل الملاحليس أسيول فهيهل كزيدل لايد فهينظوم ولاهنائك لطمير المراح الملاحد والدد والدد والدد والدد المداهدان ولادلا . مام وهدلاق شهروس . بهولسا يلكوسا ريلادة بعيد نظر بعك بمعمدوق شهرلشس ولادتس . وبلد العيددر اجعلان شهراسم لعمص بكلاشمتهم يطلع لك وبهم مهمه معمومل وبسنس. بلاين شعبهمن ويدنتهم للميهلالان بلكم . وعلا المسائها والمد والمراح المال ا عصمم كمشطركم بفعدت عطيبدس مشم دود والد شعبشفص يطله دهتسم . بدد رسال مى بغلطهن بغلالة إولس الميونين بسمين يموم ويديدريطم بلاشطيق بمعمة وق أسهم ولانتهم لسعوس ولادل المسروش شهر ورب شعلاس بودي وسلا مق وسلاسم وسنتهم يعدائهم بهوائلامل ويشم بسمي باعداعا . معد شعدسم بطمش لحيل عهيشعل بتعنمون وال . يك بين يعربهاسوال لاطاق يعرابع، عسليسر يعرابعاسول لايله يعرابعي رعم العرابك المدلكلات رند، يلاد بعردة رود الرام لايل ولم المارة المواد الموام الموامى رافعي المواد المواد المواد المواد المواد المواد المواد والمدارة المواد الم هواكيل يول بطويمين. بنظف ميدين شديفير. هيهم شيول كل بطويكون بعين بيل مدين ولاين ولاين ولاين من المسلابها وهلامعة مدويه أسلابهون. محمنديهم بالاحس ويهم المعويشم وهينس مى عشهدسك وعدم ولاياشش كف عدم فكامل مراسي الأدل و السلامية الأدل و السلام الأدل و ال

بعلام بدد واعدنسم واسلا من كلام . معد وسلامي عيهناس ويدنسم . بند عشم كل عيهم كل بعدشهم بعرب، معربه قالد الحلاجي علامي وليس الحميدات عند علامي في مناسب كلويليس عمل المتوادة اللام الله والمياسي المثلود والدر ، عند اللام مند بدرمه معربه بدرم بدرمين بدرمين بدرم مرمي بالمديد والمال المال الم مند كلويل ريس برد هيد السيوس فيسيدراس بطد يول ، بند كلويشيل ، هيلام وم عم ولايشناق وهور ، ملد هيرهم رصيم بيتهم فيرطونيس فيدن فيدل . عوه محفي مه رمها المرفي وي المرب ويدن ول . شعب يهد مراعل ، على على المراعل المراعل والمراعل والمراعل المراعل المراعل ، والمراعل المراعل ا بعلايدم على بعد ، بعدشول ربي بعدالمثانة بدايس نعوم 180م معلم 180م معلم على ودنس ، مده جدادل مو وق كسيل بلاد يول بطنها باند بدلسم به كل دولها . بجويل كحلهم ويتيم ويدييدهام شدعه بطمشه بهادود ، و كمراد لاطمنس المستعلى ويدعل: مكد بطلطه والمراج والادم الاق والمهاشوي . ولايم أسيسول بهم بطحم المستدم المحاشيه واعدا شكفتهم . علمكم كيوي شعكب كولتهم محمضلاك بهشفص ساشكون. متربك بهشفيتهم عنهدة محمضدم شكنفريدن ساشكشه . بملاعيكميني دلممير دلمي ويديس بوين بلادل . بملاعيكمكية ويدنس ، محد بمديد علايا وهيم بجحر يومين . بعربي دلكفي

علامة المتلامين المتلوط . على المتلام ميترضوع في السر عبرما المتلوط . فيدر الايم في المدرسة ، وقياما معلى بعاريك . مديك بتعنعل يكشهن و كل هيهيكم بعدود ولادر . بدند منهتهم شعدي درملا بطم ويدنس. شعدان على المراج والمراج والمراج المراج على المراج لجعد كنه بصهم ويدنس. يحدد ويوفور كل شعبشهل بلاهائة بطاعه ، بعدين عسمى بغملاءن بلادعوبالدة مهيج بدد عسد كلامور يطلعهم فيد . هو منط مود هيدم ورد شعبلكمدم المملشهل دولتهم هورا المعلي بعدمه بعدم ردو عدرال المنطحتالنم . ملاد المعلوب من أسلام ويدشطيم . علمكو ويلم وهيش وهيلمعس ريس الملاس ويلويك المعهوبال ريس البلاشوين . ملك فيهوم . ما ول يولك ، بهمنيو عفهم يولم بشمع يقممن وهامن ، عهد رود باطنع بيشم بيشم بيشم الهالمنة للمعيم. محد وكرمه ويوهر كل . يين كلوب كل ، سيلاب المعمر وسترمل راعل عنهدت استلهون ، ماربل اليسرال وسيرالا بدر بتطحيل المخاشي عمل والهر بسطيهم، يطوندل بدد ويستهم ريسل ويسل ويسل : بلاد بعود مدل . وق في كمرود إوانيكهما معلم كالها معلمان بسينها الإيداد الالماعد ولالله الموليان المعلم راهم المعلم المعلى المعلم المعلمان ال يطلاعن وللمتهوم منتها والمستدر فهور والمسائططها يدايم بطاهر والمشمر بهوينطه مهرج وطلام روي عاليهلم وكالم على : علية على الماليك الماليك المحابية المرابة ، عند على حوابي حوابي المراجع المرابع المنابع الماليك

الملاطيم بوليال لسرعمون وبدنس. و كل و هيدهدر ولادلق ويحر . بعلى نظمطتهم يولكم ولمدة ولمود والدم ، له الله . ليندول وكاراس بالمديس بهين ومر شددتهم ومتاعدم ولادلق بدد ولمديس ولمومودم بعتم ديهونول والدم والميد

فللمتهم مستمل و ولايلو والمتهم المندر المندر المعلق وعولسر الميول ويتهوم عنهدة هام المراسلينهم ويدد المفاهر الله المحلم مدلك يصامع عصافي ربي وبالأست للمويم . مثلام بلاد للمدال الهم اله المحلمة عصافيدها للمويم . مثلام اله منظم عين يولن للهد ميشول ريد سدشيد بيد بيشهم مستحل يطمين يوميم عليس على يطرم عيولام ، مها في المعدام ولله ميم لملهالي ملهم ويدتسسلالاً .. ومهم ويجهجو مدعم المعاوم . وعلما والمع وبالمهد ويالمهم أراد مديناتها على الحراكة الماكونية والماكر المحاد الحاد الحاد الحاد المحاد الحاد الحا واعدشم ولهمك بمفاح يكوفه المدتهم . مدلك وبدنس للهام . بعص والايهم عنهموسم بدعش بعنصر بود علال . ي فيرميا الميرفيان فيربيل و فيزيل المين فيرياسيا ريل فيديس فيد والد و معربل عن فيريسني والد المدراه فيدر فه و يسه يوسرون بلاديتهم لايم . دولاي والادنا وهمون ويديتهمن راس بسنور والدم . ملايل بينسرال وهيلمس وعديلق عصوص ريكند بنيهم ويدكرردنن بطعنفهم . يعمهن بتعمه ريص الهواهيهل مه كممنس كمرزد بمعظمل ، بعل بمعمة مي . ندرد الله المدرون ويود ولاد المحدد المعدد المحدد المحدد ولاد ولاد والمدرون والمد

بههون المخاطب ههشنل عسمى الميهمائة بنطمام بهلام المهدنا الميهدة الاد بطلاحي شدار لهما بهش الميهادة المتهام المقصر فالمل فيدوس مديل معد بههما المهماميدا يتوقيدا مسيدل بمدامدالا يستوق للمفردا فسالية المعامل المعال دس عين ، مكد يوسعد ندود ولمدنس ولانس بطاحوس ، وعد بصاحبه ولهميس ، ويد نن بعدد بهوم بعدعن دويلا وعم ، بعدرد بن عددم لامرود نمهض بههض شمدم لامورد نمهض ويهوض . عصدهما ههششل بهم درملا عمه الارادة المهلاتة وطعيهم عن ، مجعوبه مثلا المحاصيط لامه مهد على بطويس عيويدلكن تطعير رفند ، محله ولاد على عطه وبديد ، والد عطفان محليني السندوس والأدد عيولي وينومج وهيني مويس المعلمين ويسنى والأد رويج د التخصيم لايم عيولاس والأد ريك وعدد عما ولاحل شعلاق بطمشك نحر طيهوس. والد بحملام لق شعم عطيهم شهريس ويلس والدد ولاعتهال ي لممرن يلنظ بالمراجع المجام ويلد بالمجام عسا عوص أحر الميهص المصنهم للى و ملد وهوش لاسويهم عديدي المصنهم المهمل ومليد وسعوم ريل بعدود ومردل بطهوم عدوس وسيسل عسم وعوبل وهدس بعيد ودميري مود المعروس وعد وهوس لاستطعها واللاد م رعم ، بلايل م رعم بطلعل ، بلايلاشه ، وفهشس عيديد من رولامود والأم ، بند عددة هولاية المتلاسل الإراق الإراجي مسرائطهن أبطلهن أبطلها كالمص الملابل واستطين المبلطات عهر الإولاء ولابل الملطفين المبلعي

والملك بهم و م باعامة المديرة بولاسع والكدية بلاد كنود ولملك والملك والمد وبدل معدد ولملك من كالمدسع والمواروس

Boss B

1

باللاياف باللاي وبهود وطلندر عذيانة لهد ويتوبهدي دكاله عيدة حرب ربعة . مربة ولك مربهة ولاسبة بتدعي يعدود والدم . يلد إلها الكال الملك العلم العلامان " العوالمان" العوالمان " المباطقة المفاطل المفايس ولمثار المال المباطئ المباطئي ولمفاول منه الاد الحل المباطئ الماليلمون المباد والمفار المعلى المواطعة المراد المدالا المهد المدادة والمالا وي والمنظم المعالوم المعالم عمالهما المعام المعامل المنادر المناد

بلاد بداد يطويه مهد وسلاست ربود . محد وسلاسم بهواسي وهم في وسلاست ردند . يطويهم ردردممل وهم العام وسلاست ولمعيد الما المعلى المورس المورس المورس المورس المورس المعيد المورس المو فاللام بدر سيلام بدعلم نظرون بمامي كل دليد دسال ويولي عرفيها بمامي قرر ويشر وسليما للا يعد ويد والمعلاء وما علائطين مشم يعربهول كدريدي ممالا سعهمنم ودريد رديم ومالسم يعدرم ويعلامة عدراغطسم بدد شعيل بطلاطياهم بهالية بعوه . هيالمسر والدرديد ريهوي ويسن ، بطلطه وعن بطلع وهن رسلاسم عشلاق يهموس وسر اسر بمهورسس ومه عطيه وكيميد بدو سم هدرهم ميل عمل عمم عط مهدد دود هدرهم

لق ولم الله والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة المراج المارياسار عوريدول . علمان دوليفسر عمر اطلاعه بعنطيفس بلفاق ويدوير . 13 كل بعلد بيلون دول الملاي عيداعا 更·新型咖啡的更多系是深的是的系列。 ولالش منش مهمل فهوس. بطلعل فهل بكلفهلم شلشلات بطم لعهريش يهماء ويشر يشر بتسنس علايا وبنس. بطنود. والأدم الطاوعي ولاريشتهم الله ، من الديس عفقل دوليطام بنهيد يطدون وعم لق الهشم بوصع بلاشم المناس ولا . مع الهرم الميوم فهم . عيلاق اللانتمان كمويهم إسائيل ويطمع ويعلان ولاعمر العرا عكامة فهوال بستوك سيسمم راهيد كالمتحاري والمتحاري والمتحارية وكالمحاري والمراجي والمحارية والمتحارية والمتحارية والمتحارية العلطيس يتعلى بنزد عدرافطري الويي فهطن دري الهمالاين عطيه ومنطاس العابل ويزيل عطيس وطراب المراولوق هاستا ميد عدرها ودريده مدمل مهامنا . عدرها ومدسا عوس هينها . يعدل مه ورد عويز . مهيدا مدائيك المدائح، الماط فهم معهاسم بطاطالهم المهم ومم المعطاس مستري العلموند والمس المدسم ، في المعادة الالم

بدند الملوطول المراب على بيان مدار المواجل المرابيدين و الله المواجل ا ويدى اللام موليدة . عيسم ككورسم كونسا . كديتهم كسلاحواسم كانسا معيل مه سررك نحر سرشدسهم كل ومهم المموس . المعوي . بحدمم بدلم شدشهم ععدد سراسعيل ، بمليد بديم بالأد المعالي المحاسل المر المعلاق وي المراسلة المراسل المراسل المراسلة الا المنتا المرموم الا الله مواليه الموالية الله الموالية الماملات ولامالان والمواد والمدر عوالمدر عما عما والمواد وعد تعليق الممتهر والميني وي يديم علا بعلومتهم وهوا مل الله المسارة من المعارض وطوير المنظمة وورس ويد وأنظ المرد وورس ويد والمراس المرد والمراس المرد والمراس المرد والمراس المرد والمراس المرد والمرد وا ويسلا مهم سراسلامهم . ويسلا مهم عهدسفيدن طلاقل بلكم عنهدند فهويس . بدلاد ببلامة ربلدند ويسلاسم بهيفمول ريلدند روزم . مرك مهيس سراسول ، المرحد الاند ولمدد بهيس علال عيدد فهول ، تعلوم ينس بسرعول مي استنها وعندل ، وعد عفقك عبيلاميل كفيير . مكد زودر كق مندوريا كينفهص كيضنفوريا وعيدويا . مكندسويا ويعد كيضنفدونا بعنجرعي بسيكم شكم دهاش ههم . شهم شعكم نسيوري ومنيل شكل ربعل عيهدة وهوى . معربة مهريمول من بلايل ومندويد . رمها معديدهم راس عليدة هامياء ملايل ما مقد العراقة رسال مي رعم معد يريم ك معريشيهم كل، معد يريم: The said of the said said

ملايك ملك بالدر هيولى ولاياشما طعن عدوير يالمعهويد والدر. يش بعدهي أهما من شيولى ملهتمل والاستنان كل ديهيني بتعدمي رهم اجريك مهيني وهممصر ريص بلاطلات رهم مهم وهم . شعرسم دهمسم ومر . مينش عرب فهشم بهمول . بطردة رودم علام بطرم ومنسيم فهد . ويهم عيوس فيطرش فيطرش دستوم رس عنهدة ههول . مزيلا والد ريد - يولد ويدلالمسر روزيم . الميومة روزيم بالمعلق أيهم الميها الميها . وند عني لك ورد حي ويدني . وكزيل بينسول علق لكلامهم فهيي يشكنتكون بكد هجههلسم وللنصع وسلاسم شعييته كمسراسم وللظل زودم ريكنة نطدوس شفويشم فهيم المرعوب بينسوب كيشفها دوشن كل كدر بعردي وهاجل ويدوين و مريل كفدرس ولين وهجل ويدوين بدر شيره نجوه نجومتس دشهم دوليني ور ريس بسند بيدس بعدس بعدود. بدد رسلا رو بعلنظلم دو روم دول عفظ بلاد بتعنص ولهدلا ومعد ويسلا مي زيود بتطنعل . بيلاملانهم علمكم زيود بتطنعل بلادي ويلام . الميطيهل مي للمرزد للممنس بدعن ويدنئي ويوردن. ملايك يينس مكد عسرالسول . بكرمنة للايم بطنطحهم سراشكيك . علمالسم نعود فهيم المفاق في فيدنة بهوريس. مكد علمورسم وهيدم بند عن يوكلوم على ويهم عهدي يورن. فهول العسلها مولى علاشم وجول يهلم بدلنني ويدين. مكائدرا عطماني بدلالية بعدوضه الجهلم وس المعلاجن ومنتوهم كاليوبا والكنة بنزد ويصع وعم بسنشر ويدائح ويهدون. الماراها المعلوي المعل المهتبل وعم والدعاء والمعاد وسنه وهام المدوي معهد وعنود والدم ، وعد الالدول عوال المندي

بالاستان وهيود علابا . وهم ويلاسة مودي ليك ويبد ويا . ملايك ملايك يند عيتمق بنيسسر اسدم نحدضها بدليند إسدال فيزازلنام العيلمفنين الجلول والس دول والمواولون مه مدين فهينظين ، محمد الله عدي دور عدي المحدد مد المحدد و المسئون ومعر

بطع يستمل بالمعاوم بمدعل بعدم شعب ، معد مهدر رول بعده ، معزيد معينه المعر هيد ، مداد عامديه المال عدال المراهم والمراد والمدد والمدد والمدد والمدد والمدد والمدد والمدد والمدد والمدد المواجعة والمدد والمدد والمدد والمدد المواجعة والمددد والمدد والمددد والمدد والمددد والمددد والمدد والمدد والمدد والمددد والمدد والمدد والمد والدم مساليدم وسررسم بطيفيس مهم عيم عيدم ويم يطربه وهم . بيدي بعملي بعديس نطيف بيدي ولارس دهينم لعاد فالحل ، رموعا مريسام فالماسين الدعيدول بحوال الما فاحدا ومل فاعن المدعيديون ، فالل فيد المحلوما الموال المُوامِ المُداري . ورم الملام على الملام الملام الموسر ، والد الملاق والمر الملام والد المناسل الملام المالم المراسا هايلي المقابل: ومد يتواوموا الهيد والمواديد المعدير المدور المدور والدر: والم الميسام الرد الا الموادر السُّها عسرها رالكند. وفي أنسلمس كاله هيم. يطارعهن بئد هيمهم لك بلاستهم بديم بجلاحتجم عمقة عرب معتم المريح شديك وسويا . ميريك بموليد بجرول المعارسيس ومنيل . يدعينوس ويليتري . نين يطنى ويطهونس فنطهها بلطاله معيم ويدنس ريلادة عسرابه بدند بتعيوب ريلادة تدد واعدنس ويسال مي بهربود والدم . ويوليهن بجلاطانه وعلما والمراجع المناوس ويد ول الميسورل كالشطعيس ويهاش في ربعي بالمدود ، ولايك بدند ويسوس ومشادويد ، ولاندن محيومين ومندن

قال بهذه على المراك عدد المراك عدد المراك المراك المراك المراك المراكم وهممم والكديم وهيم والمحمد فل يلديك يوسلون ويس ويستهسلال و وجعودي يعهم مواطعهم دهشه كشفعيني وهجا ومالاستهام . بداد مه ومم بينها مويلي طميدس. ييس ويهم طنيل . ييس شعوم يعهد على مهول ويدويد ييلان علايتديد علان . فين كمور مورى مورى ههوى . عممر بعجمه بلادود على . ينس بطوريك مع مورى كهلام شدشنى ههوى علامات والمد للطروس شميلومج عيالامين يظرونها وهيم والميني ووطيعن ويهيمون والدر ومراسع يتعيفنن والمغ وي علاما وهندل به معالميدم شميل نبلق عسم . وسا نطحس بهرم وسلاسة لطينس وسهدا ريكنة والمحيد مديد معيش. المامية مستمعها والدر . مند مسترى المفهر الله ١ ما ١ ما ١ ما المدرية ويد . ول المار منطني المناصل ولما المارا المقابل جروسيل المعارية وعد يول المطلق وعدوها . مد معاليهم الديل المراس المواد المدار الملك المتد والمر ربه الميدم ألحمة للى دلهمتهم ، بلالكنان والك ألموم الهيمام المحالم ويهلمان ويطالبها . فالمر المعالم المهلم المهلم الميدة فكالما السيل والمسرا والموار المدامل المدامل المدامل المدام والمدام والم والمدام والمدام والمدام والمدام والمدا وسلاسم كفنس شيول ريكن بطويشم نعود وسيس بسدم مشح وهما ومكانتهم ويبد ول مطد وهيدم ومحملاق عهدود .

هييسي بن بيد صيوم في بطعيس خصير قديد. علايك يند اللهم في الله الله الله يك ميكميسيل بسلس للهيهندوم رايا عياد فيها . المرحة روح والم يند نطره في وي بهوريا . يهويسول السيدي يولي رق روي ويدد بهوريا. ملايك هيم بند بعلمين منيهكون ويا . ملايك بند بيلسم يم كو هيهم بهد بعويك . بهدم يعلى كو لعول بعوسم و عمل: سيدر ه شيط طب و و يط عمل هه هور ه ه م عيد و يعدر في عليبه عليه بيل بدر بدره بعده بعد بطعوي . يو كل . مجملام بهريمود والدم . بخد بعلجل ينس علامم ريص شلفتهم شينسم عودة ريكدة ووهم والدم معهم المسلام المناعوي والمراد الملك ويم المراعل المناهوي ال الملاعل وهم . والد م وهم . وهم على الم فيها المعالم المناهجين علوم شدل . فيس عوم مهدي مدمي رهد شعدس إلى موسل ديده وله المدر المدرد على على علي علي معهد وهودل هدهن. لاطهاطي أيهطم . سيوسيم للويسميل ، مراجل وبالميل وبالشاء وكالل يدجن وللطيسم أكاد عيون وجم دلاعن وبالمتهام كان المعلم والمحال والمحال المناطق والمناطق والمحال المعادية المعادي المعادي المعادم المعادم المعادم المحال المحال المعادم المعادم المحال ا المحطيل فيهم المسمر المواجى ليدى فهمك المعمل الله المعامل والله المطعوب والمعادين وعندن المرم المعاملين وهال المواج والله المعاملة والمعادين والمع لف مند وهومني مهاط بطرعمود والأمر . مند زيلد بطرعدتهم بطلعي مي . فيم نطاع لي عن ويدول والد . ويما

وبالمن المواجد المن المعامل في المناس المن المناس المن المناس الم يتاسيهم ودلمره من مجاط بيعام مطولات في وللتيتولات ورسان دريه ورسول ، عود ريتم والدن بطوي وي بتحرهن بلا بالمهام والمتهابين والمدشر السدر والعيها والشاء و في الحويل والمساء المعلولية والماق والموق والمناق المعامون يند بطلعي درمط شعلاسم عشهي شدول. هي كل يدند بتعيورسم كبك ويديكي بتعنصهم . بند بطلعم عنوبة ريتم بحومهمون وهاطيس عدمم وهوم والكثراء ولالثراء ولالثراء وهجلاء سدنهم مطلق بطولا دوشه دوهم المختوا دونوال الهددولال بطاعتهم . يم كل طملام بولي بهلامه . وجمنس ال بسيني يم كل بديم بوري . همند رجه جهام بهام بهام بهامه هامل ويدور والدم . يشن بمدنوهل دهمتهم بطمهها بطلهها معد ووهوردا مومتهم لمورد دهش عدريا وهود بنعنم مهيد سيان هيول ولا . سير على ومول قد وله هاي عرب مينولول هايد فولا مهيدي هي عرب عرب . نظهفة المستدر عسريات مولون متنفتهم بتطعي وعربا ولم عرب ويلديهم كو معمها مولون فهيئو ولهيدي ربل ومعوليلم هوسيل سهل مرهب بينسلام بداد هوسيل بتعلومين هامعيس عل و وعل رق بنويد هوسيلق علاق المديد الورد والميلالي ربل ويستطين ، وجمن بمنح لممررد وهم وكالبو وسعم ربل ، ويهد ربس عودي ، ويلالسرون ولمشم بعدود ول ، بطرعا علال البنسل المدنس لكم المماليس عس الحيق ، محد لديد فالاد بلاد بالمتدرول ، م ويتطيرون المدين الملاق

Digitized by Google

علمام ولام ويدنس . وعد عيدوي ويدييدروددم بحملام لي ويدنسم ولام . بخوطة وفي بهالدتهم كفيم وندم ، بحمودي فيويدرو . الله المراجعة الموليك المهيم المحمد المحطيسي المحيد المتي المين المعاد المحدد والمندن المعاد الله المراجعة المعاد المحدد المعاد المعاد

شعار فطيها وعيهن فديدي فدول . شعلوق شكيلي يدي طديد وعد فيهمون بعثم والمون وغيار بعلاميها . ناد على المعلى والمراجعة المراجعة والمراجعة المراجعة مسرقيلسم عيلي بطحي مسرقيل لمعدول إلطعول فاللم . يكد مسرقيل يقيلم يبيل يبيليند يعوي . مدرقيل بيطحيا بحدر علاميهم ، بسين مديموس، وعول علم عهد بغير بعد عدد عدد ، بغلام رعود ولهيه العاطية برياليا الموسى - سرموم المهم البدء المؤد علم علم علم مرموم فاسلت محروب شعر وأست المعروب ، بدد المعسم مسرعين - المعيماسم بالما المحالي المالي ال للمفار عيهل بطالمين . بلق بسريطهس . للمولي المعلوليس المعلم الديهل الدويهس المعامل المعموم ولالثلام المهويدة المعاملة المعلقة المناس المفاح السر وهده والمعلق المعلوبين ومارو المهاورون المعلى المهار والمهار والمعارد الماسيان علم المعروب بطلام شهوميس عيدوم بعد ويص ، في الهيدول يومس كلميين عليه ، مهمنهدم علمينهم ، شعيدمي وعدما المواطع المحكيم المراحد المراحدة المواجدة المواجدة المراجع المحروف المحروب الم

علول . المصلوبية بالمولاية بطام ولد ، الموليم ولاحل ولالنان وللمورن ، مصريين عودن بطه . معهم بطهن وللديش عوالم عسر لكم موهور فهم وبد عمل مهم م الله المستدين و المور والمستدر والمد المور والمدر والمدر والمدر المدر المورد المدرد المدر اللاست بعد المركزية البدء المتص بعدم المعل المحال المحال المحال المحالة المحال الميديق الحاجم كالزيم ، بكلتن عسا ويدلكيدورا محد بيندورا الويم رفهتهم طيع يدلق ويجيتهون والأد بدشه ، المنان ينهموا بعرين لعريد على ومهر بعددته بكلهم للهدم بعيديك للهواء المهما هيهادتهم وشيامة مي لعمالين يوبي بعريتهم بتوجاش عهم ويدنس. كلاطادم يلائن لحوص كالهنهم عشوف الجن شوميني يليم عزين كلميم زيند، ينهائس كنهوين عَلَمُ اللَّهُ مِن اللَّهُ عِلَى اللَّهُ مِن اللَّهُ عِلَى اللَّهُ اللَّاللَّهُ اللَّاللَّهُ اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا وهافي والمراء مع مافي بوامل الميدم الميدي الميدي الميدي الميدي الميدي المومي المادة المعلمان الميديا المواد المو شهطم خلهط ريستم وجه بطعله علاشلاطاس بعي لافي أبعنهم والأدم ، ٥٠ لاف بعم لام بعرعود ، بند المعاديها وجه نظمل بمعديتلاء ويدنس ، وهو بظملاسم بطلائطني عهمض عوبدلس بمعمتهي كامتهم ويدنس والأدم . بدند بحدرعتص بطمتهم المهلام على وسرائهم المرد المهلمة المرام المياء الملح المهل المهل الملح المهل المرام الملك بلادود وسع بحلمتس شعبه ملى والمشبل وسع بطعم وس عس بلممين بلموس ولالنس فيلفتهم ببهوم بجهرم المحل والبير المواد المدارية والبيرانية والبيرانية المدارية المدارية المعلى المدارية علام بعرون بند وسع نطوع مي بنطفهم بسدم مينه بطه وسين وسع نطوع في ويدهندون ويدن بدره يلوم بالمراد 10 de 10 بطمنسهم بللين وهم كلاد بطلعود هيلانة هيلائم ني بلق لاطلق يصرائح بغيض ولاطم عطمك دهيسلال شبعي دههيا ويستني عوب المهدررسم اليونيهن الولاء محلد عويشهم العرائص ومم محليسلان ولامص وينشل المعلى فلمدمن فلموس الولا مهالاسة عدم معطهه كطمير بدي مردى شكفتهم بهمات يطي سدم مسراس مهراس خطهه فههشه بهني والماشيهه مهائي ميلاهم كيوي بلائي عرب بهام معلية ومر هرد ينسال بند ورم نطور للمير بدو ويدوفش شلائفهما هواسين المراهبية علمه عيدمي هيا شرها، لموريق بهرومدين شرويد ولا برد ورع هوا، حرابه ما وه بجوريل وهو بخصلسر يكلى وههرجو رويل . شعشر شكارا شطاهم بكرم دكه عليم بسين عطاشم شعا شوغيل دكه علين عهلي بطبطير. يند بطاعي. مين الماس مونه يدر ريكن برد هيد مين مين من عيدي رهيد ه وللد وللهيئة ورم العلم وري العلمهم الدورون والوطول والمرد و الله وله والم والمر المالة العلم المع الموطولة . يدها عيلق كويل، وهو بفطسر ومرايع بمتمرسر وههلى بتصنعتهم، يعمر في بنظير بملامة يعامر وينش، عنديد بالقمر، والمراق المراء والمرا بعطام العرام المراسل الما المكن الماء الماء المحال المحلمة المساسر المرام

بمس كلمعلسم وهمع كويك. وهمهسم بحجه كديد بتعنعتهم . بند بتعنعتهم شعب مسرشكسم عشهل بمديد مساشم كديك المسابطية بالمسلم المعلى بالمد ويهما والمد المعلى الملك الملكم والمولى والمولى الملكم مسائلا المتهامات المعلى والمد والمحلى الملا والمعلى الملكم الملكم والمعلى الملكم الم والكم . كيلق يعرابهاسم أسمى وهوي، بند أسرى طعن ميطمم ربص بعدلكلاية بلاد ويشم أيعسم ومجهلاف بلاد ويشم طعم فيدس ومد بوعي وعمصور فيلون بشفلاس. بدعلام لاعن لله لله فيله عيدم عيدموشي شهير فيدنس فيدر ومدد لطيين استسر وه بعدره مع المدار بلاد ويديدم معشمس ، معاهدي دس عفوس المعن ، طيفن المهلم ، سيلمم ، سين لمهنيس يكل وهليس يوهوم السع كفير . والهداء المربيان يلايان والمناس والمعر والمناس المناس والمناس المناس الم مسيس ويه بيد المحرص مسائيك وسائية والمع بطمن محرمهم فيم مسائيك ردند ويم كود يهلم ويسائية ردند ، هاف نجعوبك شرهكمو عيهم . عشم نفص شعدهدس كويد كهينس شعيك ويستسر . بند وسا نطعن ويديدا كل وكود بسلاله بلاد المحر لعدرو عسد والمسالين واسترميان المحصد المعل وعمل عطمان يدالد والمعلادة ريمان معلاد المدراليعاملما والدسليان والمدالية علمان عوالي ويك شكلتهم شعر فيدنس. عهمو وي يقلطون يعم فينس. ولي بعوبه فيسم شعبر بهارياهه. قىدىسى - د كى كائسىم بىما كى بىمنىسى - بىد بىما قىل بېرى بىلىمى مىلائىلىدىد بىمى ، بىرى دىدى دىدى

معير بيويد والد مهر بيلان عط بطريد يطريد والدر ، وللمنون مهر بحد بعدم شمه مينس، وكزيد بعنديد مهر

عسلاميليد كدي يوريس بسعلامي عسر فهديس ريد . عدهم بهد بد ولامهد ه كمفس ريم وللمديد الممير ردد .

الملك ويدتس بفهم بعصمى ويلددتس ووودل بدتعد بموهس بمعدتلادند . بجمري دفهس بفاط ويم يطرم ودم المعلالة والكه ويتربيس يُشون ، خود بحملان ويبلطن ويدنس ، وخود ويتربيس ييدي بهذ علاستهم فهم ، خول وخر وخرص خووها والمال الميساطير . والمواد المعاولة للموير والمد المناد المعايم العوم الميل الميل الميد المولم والمالية المعاد والمواد المالية المعاد المولم المناد المعاد ا ريد . بدند هيس مفهدرات . وصديد بدرد بدلك بدلك ومير ومير ومد معديتك دسيد مفهم معمولاددول ولامدي بمديدة . بجم كه كمالهم. وبي المطاللم واللمر وبهالللم الطيوب المنانس ريكية بعهمو شعدي ريند. وحد بحمنهو م بحاجدي شعب مهوال . كموطحن الممشيك كددم واليويسي ويدسهم احدم ريكدند ربص ويدند . محد المعين المحديدو المدشف المعمدون

يدد كدلق يعدرائع ريكدته مفطهدم المعطيسن . العيل العيدم المهن المهمل كالادم . عدة كل المعيدم والدم ريد . عداليوسم المعلوق والماليس . ومرالدم المولوم . ولالمم ، عجم . معداني ، وكهمة ، وجهل ، المدينمالمق ، المرالدم المولوم المدين م يتعيدهم ويدلس ويلكم ريند . ويهدردن وبهم بطمله عدل عدل عيدل ويدهم وهدم يولسررسم شميدي . دسرشه لاعمدي ويدلاسة كالايم ، بند عيدلليودم بسعدوني ويدسهم يعرابهم عمايهدددرات منهم عيدللم ربص علال بعدلدند ، عيدللمر ربلادة

ولاعلام يدل المولا . كالمدرول فامشر بدتود ولا . شديل بلايل ميترف . والم بقد مدرافلاسم فياشى معنوها يدلاد للمعلاللهم الحلاء الملاء الملاء منطاع المعطاعي حافهم العلموس فالمتهلي حافهم معالمر إلكاءة إعد وعتوطة المعوم إنده على لله المراهية من المراهدي اطاعا ووليسر له اطلع أي الماء عدائس وساء الماء والد الله المامين والماء هيم بعدل ويديدرالكذن وامهن والدم . ويديده أن بسدم كلمير ويهن . رود مساليم شعيله بسدم ريكدة ويديدها ردند . مهرا بعد ولايم بمرعى بيهورس ريلانة بأعلابه بذنه بعلمان يعارم لك يهلكن وينتبس عزبن دلالم يهلم وي عب عيويا باعلاق معروبهم بعيتهد هدا . بسدم يطق ههادي هدينها ، يند هدراسم باطهمم ، مدريس بخرمتهم باعدمال بخيشدهم بمداسين بعولى هاهم بتحدده ينس فلهماهم علمكن دهينى عستهل هيم بلاد بسدم مسنى هيشمدم هجاه فهمسم بجمته . فيع العلم المعدم إلى المعلى . ومهل المهمى المرد 1880مدل . المعدم العدرد معلودل . والعدرد المولاد الموليد المعدم المعدر ال بهلاية كلاد بعملاد ليلق يعدائم فهم . يكل لعلق يعدائها المراهاسم أبه فهم . احدهلمل عداس على . احدم المنها هيوك بولاية ريد . بيهينول لوطهم شم . لوطهلاسم ليس شم . بنديهالاسر وطائطه شم بعدين علاشم شم . وويلسم ومرود بطنع بسين يهوس و وولاسم معدم أنباه عيدسم لا هوي يورم . نظم هوي وطشم هي

المنا يطيهو ويهاسة بقد معمر والمالام ع ويوبي يورام " مدريه وسم تحدم فحدم فحموم هي هي مدرم . مد هي محيدم في الملم الملي اللين فلله والمرب الملما والما الملاحث المرد عياسم الكافين. بين المبعث المدرجون الله المعرب المراجد المبعث المدرج المعرب المدرج المدرجة عطة بدرد بشعب بحولامة والاعر ربند . والأد بدند بحدهنس وبديوسه لأف ي يتحنحة ويدوس والأدم . بعدلابهل بعددو عفصهم بخاهه علامهم علامهم علامه فهور ، مذربك المدهيك معددسهم علماسم ولالك الارم ، بند زطحنس بطرهك بعدل ، بند زطحم المرافع بعرد مهمكان المسابق المسابقة . بعرد مي المسابق المرافع الله المحل المحل من الكليك المحل المحل المحل محل محل الكليك المحل المحل المحل محل المحل ال عمراعم ملوبيل علياته مستن د محلة بسيمل عيماد ملتابن لا كسي المركان الكليفانيان معل المرام الميسيل فيستلفهم بالمنتهجي بالمنة ويعهد نطعم بتطعن فهجا يطروم فهجا فهجال فهجال لخدد للمواسر ووريا عشم علم المراجع على المراجع المواجع . الله علم على المراجع فيراق ورائع المسلوم والمول والمعلى المسيد ومن الأد المسيد الما الما معلى والما المسلومي والما المسلومي والمنافع المعلى المسلوم والمنافع المسلومين والله المالية المل المراجعة المراجع

رائد ، بعدين بحندم شعب هيطنة كفيم كلايم . ه كل . كيم معلايم كل يتعنعتهم . ه كل . بعلايمهم كل يتعنعتهم . على المالية ال أبلا الملكة ريكدة بلملاسم بكل رجهك بتعنص والكم . يكشهن بجمريك مان كيدم السهم كل بتعنصهم ، بند بجلعن الملك . شعب كمدميل فهمند شديد بهوا دهني ولايد فهما وساليد ، شهرمم بهوادمه بهرمن بهرمن بالهاد مياسيا فه المواق بتعاميه ما له ميديس مع له يعاميهم . إلى بعريمينيول . إلى معامي فيهم بعرفهم المُحَامِ المُعامِ و في بند فيرالسم بطارم لطارم لطبيس ويسهده مبد بحوربك عمتري شبن بفعمم للتيسم اعسده . عبد عسلاليلسر بهويس عشيك يطعها وللمرد بند عسلاليلسر بهوي ريلند بنق شولاسر بهم بيل وك عنس متدمر المساعل الكلاد والإلا علنها المقم المعلى وكما أسلطنس وكلامل المعلى المولان المولان والمولان والمراح المفاطلان المسل بملاطنهم عنتها وللمم علمان كطال لهالنه فالاشم فحالس عهر إيلانة بلاد عهر ولالمم ويستهدم فيلوباء بخد عيين عزايا عفعلل معهلية كالاد والمتنسول عفعوسم ويدلك زورم . يقطعهم بسعسم عيهن منهشهم بسم ربص عظينة وهيمتهه . والد لق. بلمق كل باحدمتهما . كل كل بعلميما بعم كل باحدمتهما . كا كل مدررابات مى باحدمتهما . كا مق بعرابالهما الله والمراجعة الله والمراجعة المراجعة あなかれ

وعدري ريس ريان بري وري يوري والمرا المول المولي ويهل البطع ويسين فيسل المعلى وياهلن للمول المولية للمولية المعلى المولية المول ق ويستسر كيكي يدرائعيمكم . ولاشر سعدوس . يدرائعي بكلير ولمدتهن . بفعدر دراعض ين ين يس كهدوم احداداسم دوهاي المراسل و الله المالل الماللل الماللة والمتوافع فالمتيار السماء المحمل فليل عوق أطنع لها المنيا عيام المناء المعار المناء المعارد المناء المعارد المناء واسا المروا المدين ويدين دروه وهامل ولالمرا وراء المناهاء المحافظة والمحافظة والمحافظة والمحافظة والمحافظة المحافظة المح وها رايها بعدياته بعدم اللاعد والمحادد والمحادد المحادد المحاد الماراعة موليس مسرايس المواجعة من المواجعة الموا عسلاميليد شعن د كوريطوس د يهويلوس د شيهطم المهطوس د شعول يهم د المهمون د بطمش المطهطم اطلاشتهم د ووسشنر ويومند مسرائسلا بهلكين بطيطين مسرائسلا لمريطهم الطوعيهم الميهملاتة وهاجلا بلاتص . بخد عسلام اشعلاسم خلاشفش ويههل ويسلانة والممتس والمسال والمستولية والمستول والم والمستول والمستول والمستول والمستول والمستول والمستول والمستو كل كملك مخصيس لل كويل بتعديق مخصين كل بتعنعتهم . وسع بعلاض بهلوم يبعد بند بتعديق مخصين ويتربهد

هم المحالية عسل باحدى موعيس دعد بحمادل . وعيم مورس شعدسم عسيد بديهيس دموي . بدند بطاعل شعدي بحوبهم لطم عرابا والما المعروب فاحبراء الفد علام بنطوم وحمدم بجاس المعروب علام فكلاء مدائس طمه ومدينس فالهد بغومس هيك بيوميطيه وسالمند بسين فيلايين شريطمين بطه وسنس و يعربهم بعول و يع على معهد ومورية بسين والمعيد المعلى المعادة المحمدم ملميدم بعديه بولوكنة بلديد المحاط كاله . وين هذه المحاسم بالعدول ولمعيس عسنم وعم وهيان وبدنس . بدمنها المكراس والمراس والمراس والمراس المعلمان والمهار المراس المعلمان المراس علموا عبسر عبد بن عموص . بهاس هامين يدري عبد عبد عبد بن يومول عدايم عبد من بدلومول بهاس المكرواتية علميها ومحديهم المدينهم المحاطهموات المدهم المحوجة الكاهيمي وكروائدة علوالكانية عريم فهم عسواسم المهم ومهم 東 本の あら ある ま ま ましま まと 子、 まら まる ま まり すえ 1 あってあ まられる يشعيلوني ويلملاند لطميع ربند. محد بتطنهم نسعلان على لن شرفيني يقيام وممهلتس بلطند لطميع كلاد. ملابك يبنسرانا

3 ميوه ه على رماد ميل مول ماسيس . ميد مد بن بنه سيهيم بدا مد مد بند يماني يدو بداري بد م مق بيخورسم شعب يسمعهد بسديسم محسس لك ليطاطنسكم " يلا المالس العن ويهم بالبيلشوس أحم محرب المعيها ميل رهي على عرب عربول المعلم ا فيلى رحلين عمر مري . ولم يند بهم وطي ريسي بهمد ليومي ليهم لهوي عمر مي . كند طهيد بعهد . فيم الموالية وعيدر طلطينيوس شعر طول بن كله عشوف ويوم شوطيش ولله ريند يند شهدم طوم كل شوطيس فيدشه و المراس ومع موديدم كفير رفعد ولاشر بطوعه والمر وينس فيطر ويشر ويدر. المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة بحلاجهم دولا . بهن محر ريس كوب كول . نسمسر شهسندر على بههل بتعنوس . عند بهن محر ريس مير الا لك المديها وكله المصل الموادل المراعطين ولله بطلاعل أبلام عصسم المعهدم إستسل المعسم المراباق والمقتهم المدالة المرامة المرامة والمقتهم المرامة والمقتهم المرامة المرام عصسم بعلى بتطهسم عوبهي مي . بسكر عصسم نهمه فدوعي كويدي شعطس عيوس . بعد نهم معيسم كوير بعلهم لطلائد الطلهم لك وللمتهم هورى، مسير ولمشر عهم لك يلن الما شلول وللم ، خنفتهم الملام، بمهما ، عذبته بلماله . كنوام بسيشياء المرام المستشياء المرام المرام المستشياء المرام المرا

مكولتان ويستبس شمين وهذويد . بمطهر عطم بهل شعدهي وهولايل و ولادنان علمين يعلاني وهجل بطوين ربود علايا . تواكيل المراء المراد المعلمة ا روود ميرين بيلموعد فهمه مبيد رهين فهيني ميدد سيديد سيديد سيدي يولد فهمين بيدود والدير . بيد ويو ويلي والد . وعد ويهل وريا سياس يطلهم رهي يعمد عمده عدمول يعلهم نيلوس علم هامل والدار بهمهم شدشس دهمي مدينه . شعله مديم رسيد . بند ريمه شكنته بعدم وهمدد . ين سعم وعلاس وهم الله هوجي بطاعي يستفي عمهياً عليه والدير. والد بمرجم يوا والمراجع المراجع والمراجع والمراجع المراجع والمراجع والمراجع المراجع والمراجع والمراع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع وهم . حلواني نبود حدم رديتم بيدم . بيلس ريتهون بيعلم جهلا كمشلمه بهلومن يقطعهم جهلا عوابا هديني بعوطين بترهين شديني لي. مدين سدمسل عفعدس لهم مع عصبهم سفلال . بن كلين بدن رس وين ولاد ، بلاد مدين سرمسل والمعيدة بيولول المنوور ، عهد ويهيد خلطه فالمنطاليم بيدوس ودييم رمهاس عاليها وري وهيد ، وحد وروياسم بها كديد سميلهم محليس بعملاس عهمي مهولا . الحمام معيديد المحالية المحالية المحالية المحالية المعالمة المحالية ا لاسلامها والدد وك يزد عياطها ور يتهجون يدم بعيها وهولا والمنام وورد وسيتم للمناها وورد يسين فطوح هواكسم بمهرك هويشي بولا . هن وهو بشكر عيطم لدوينيول العامنيدر بنظرهم عطم بهش لامرن بسعدها 1

مهاجيس ويدر ويدر والمراج المدر والمدرا عدمان المراجد عدمار المواد عدرا والمدرون الميدرد الم عمدون المراجد المراجد المراجد يد المالي ، المالي الم شعب شهطيال . شطهم بسميلال بلاطانة ربند . وطد عيهل دهشطال . شعل بطعشهم الجهونسم شعب المهدال . شطهم المعلهم المليها المائية من المار المار المارا المارات الماري الماري المارات ال ويهل المالي في المال المالي والراس والهل المالي الم الملاطمة المحاطل المطلاح المجال المحالة المحال طعام بين كبلد عليل على . بين يستهل . بينيش كونطنس ، بنين ويلص، ويتطبح كلي شكن ولاسم منتم ومع بيكلفطيس بدعا كولك عمهه والكم ويلايل عمههما المعلق المهدو كنو ههملايا والمطاوعين وينسل هم الهمال بعاري سيم ووهامي عهمويل كفهون والمير . بند عوريني ويد يعاري كي . ميين مويش بهد وهي دفوير لغي عاريا كولها عطههم والكمء عطهسا بمعنويمارا علمته يدلك شكلمتهم كلم كولها ويلها وهاجلاء بجمنتهن بلاحل أحاطتهم أسعلاف الله الكل ولا المولايين بدريمود ويح زود عم الملاقح معمال يهد المعلومة المولاء والمواديد المعلونيد

علان على المحلوم ومرساها المست المستى كالراء المعل الله ومتعمل المدينية المحل المعلم المعلق المدين المحل المحل المحلف الملاطعيس الحمشيل عطمتم الهيهائي اللامهد الهديات للعيام الهدم الملائيل للانتهام المهاب الماشس لهام الماشين لهاب الماشين لهاب الماشين المراعات عرار المواسي عرب والمراسة وعد الماسع وه المراسة المحالة المراسة والمراسة وا بهيكول بسينكه وبههامين بتطعن بتطع بتعنصهم والمهم دهين ويهم كربه يطعده رطاني وبدا بعدوب عيه مولم والدم ريند. و كل نهمريك بلاست نسص كويك بتطنطيهم. و كل كلمك نسصلال وهويي والادم. علمهم بهد بدد كملك بسعى وهلهد بحدمى علم 🖔 كلمنس شعب ويسنل ويهمن ربعن ولاعتبلاند ، بدد بطلهم بسعن المحلي المسلم 10 المعلامي 10 يسلف وسرائط بطبط عفطلى دوهشبى بلادتهم ويدعن. ويلاد ملادنهن يفلولم فهلوم لفين لفين لممريد عبتري المسترمي فهمهم والكر ، معزيل بند نسعسم المجالي ١١ المعنجل الهرمم استلمعهم وسمهم ، المعلم للفائيم علممم ، العهد علم بعديد. علمة السيديد على المعام الما المعام المع باطعم بدهر كفيرس عددشم بخمشه بخمشه بجمعي . أسعددم كها شهلا . ويهم سريان كستهم ودنتم يعربه عمهمين ومرربه بسطول وكزيه وسلكم ويهم ليندي احتمامة يوم في معنى محودي والدن بحليام مند

مغيسهم ومها ومهد بعتمه بعدم ريكت بيم بغدمهدد ، بدر وبعدس شهوم بفهمس بفعدس وعهلق ، نيدم بطميدين المتقاطيع في وور ، بدر بطوعي درهيد المستدوي بعضوم بخوام بورن " المستدر المل الملك المكاليل المكاليل المتعالم المعدد المراهم، المراهم، المراهم المراهم، المر بطاعي دولا . يند بطاعي يى بالدو بدهامند عشال هوي والدم . بحمر لدم وستهم بحههم فير بيدد ريادة المعلى المحلون و المهامة المحاون المحا همت فيد البد مد عب المدرس المفراطيع العرسال العران الالله الله المواطيعات المدا المسلم عليه والدر ولادن ديدهمس بلاود. الجلون عمول علي بي جلاله طويسلم عرب ، يند بطاعي ول يدولهم الم الميواط المجالاتان المناطيه والمراطية المناطق المتالي المال المواطق المالية المناطقة بدائه وحدوي بتحرم فيل بسعير أمه فطيل فيد بالمونيل ورقد عرار عالى فالمسل في في المعامل المعالل المحصور و محلوم محمول من المحلوب المحمول الما المحروم المحرومي والمود علال المحروب الم دمها وبسطول بند يس السوب عسروب مدوير الدد بطمشها دمهالسة وعم إسدم دمهاعي وبدر . وال احسلامن الملامدن

موريسال عديدل تعرب في مهل مه وينطقه يديد ير يول بطهه ولايم ، مريس بطعه لايدر خدير المسلم المراد الهام والمولى . والمراد والمداد المسلمان المراد المسلمان المرد المان المالية الم عميس ريك معيد بعوب ولايم ومتمعندوين و كديد ميدم فيديم ميهوس مول دهميم . هيل سعم وعطد دهاس بعدين بلاطليق ننزيس وعدل . بعداشه العلامان عديهم في في والدر . يون فيعدلون ولعدشم خلعه وبدين. خلطم بعرين و الله عطتهدي موري كطعيم . محريك والكد بعديشهم وفهشيس . عن عندس بطمشيك بتعدض وجوم بهريس . كنتوب عبيه بويلم على الميل عديد على بطنود على بوجلا ، يعلم بطهم بومهم بسنع عمل بويطل علمم اسم عبد الملاقيا . محلد بطاعل بهنسر المحديد بوادمن المطامن فيهيس، الملن الهاميس عشمل الديم عمويل وينشهين. والد بحلطهم بهديمه بطوي ولايم . بهن بطهي لمريكل وويس حلول . هند هييكل شملاس بعل هيشهم لل ، شيهل بيدعل دواعل ويديس كن . علاسن وبوطعل بلايويد . لحلامن ويوندي ويوندي وفيسل . بلويا ويويا يدريله ويلاومون يهن بطعتهم . العلامها ديهم ويديهم وق ودوم طق العلمم المعدل العديم المعدوم . المستم وديوموردن المهلاء المعلوم مهودات وعلى ابتين بعوامر رههاد العبدر ميزاس فوجاء رهين فيدي ويدر وبديد ويديد وسره فاطر الملكون وللذ كاللمل عويسول والميانيون المحاسمان والمحاطية الملابل كالمحاصيات وللدم رفائيهم المام في وعلما وبال

محلمهم بند بطاله يديك نسيدل والهائد والهد و بدع وهم وهمل شعنعها والأد دلاملاد بذد استداس بعن ريلانة رور ، عمل المتاعيدا . بند بطاعل والد . بند محليلة علم لك . بند محليلة عملي طنشيشة ممين على . وفقر هام مستنظرا فيلمان المرات المر المراح والمد فيلي المراح المراح المراحل المراجل المراحل المراجل الم على المار ال بطول ربود عورال بولند بيشر موردي وهاملاء فلاد ومونديد ولعدشه وهنف ولهمان ييشر وللمتهدول بعدارا بعلام وولاء بهول ويعال والمحارث المراج والمراج المراج والمحار والمراج والمراع والمراج والمراج والمراج والمراج والمراج والمراج والمراج والمراع كلايلام طهيسول لدويل بلالك سيم بلاطمليك بهمهم بطهم لانتعلاق باحاحشهم ، بند بطلعن لمندشطلسم عمر بسهص بطاطتها ، ماسل المعاطل الحال الله ، الحالية عاسل إليان المالية الماليات المالية المالي بلعق . المنا مولى من المهيدة المناطبيع. ولمدنس السدم المناطبي. ولأد المولمنومي وللائل مستوفي أشكر عب . الموسيدم بترايا رطالها باليه بدراعود ، ١٥ لق ، بطعربل كالمو يطل الموايل ، ولما فكناس المراس المراس المراس فلاراس طهيستم بيلي شيتم لكي بتحنحتهم . بند يسطق ريكند يعلاسيال . مجهولا مخطع عهم عيس معيم ريند ، يو لاي ، لاما المستعلم والله والم كله كالهند ما كالله والسلم والمراس المتماع طهدم الملك الله الله الله الله المواسس المهلاف

ميد ميلوي ميد عدلا سيص مواميس ميام وميد بهاسسوس الميدين المهلاس الهديد بنهسر عاليما المديدي مسائلا قابية الله فالمتياسمار والمداولة . ق. مدار اعما . 11 مياسة عرفي ، 15 ومراد بحدر مسين ، عدر في على على عوام عماسه وباله والمر وبهر والمر بدد عفورس عيون بطعل المعدم وعديد دهيس والمتعدم ودياعهس بعوب ويجون راعل ويل عامل تين عمدين ين على مويد بعنون : 2 من عمد المال لموجد والمحمد المسلى المحمد والمسلم والمحمد المحمد الساعل فحاليل وطميع . بدئد الجنال مسعشه العلامان عطمعم بهد 1 يطلام المهاشي الولد العين ، 15 كان الجراء المعاليس المناهد وعلم المستحر الموطوق الأو الحرام عالميان والمستحر والمرام المناهد وعلم المناه المناهد والمناهد المناهد والمناهد والمناعد والمناهد على على المعالي والمنظم بطعم بود يو. المسل بود يع المهال بود ومنهو المسلم المناس بود وي المنا المولالما المولم المحال المحال من المحال المسترين المال المرت المحاسرا المري المرس المحال المناول المراس المحال المناول المحالمين والمداحة المحال المسمين المحاس على عالم المال المال المتعدد والداعة والداعين والداعين والمال عبدا الكلومين عِلَم يسمواس فالمحال عدد فاطع المجالون يعتبها ، ين علهم ويد تبن تونس يمتود ، وي

45

عليها جاهري بحروى بجلها بدائم بدرعل ، بعاد سعياق هي رهيدا فالدر بجرس طريدا فعادل ، فالمون للله عام المهلك عام الماسمين المهلك 80 ومراد المبدر المد ها مراد المراد المبدر وهم كا يلاد بحيل بحيتم، وحد السيبها فال الموالال المحتبر عولما ولا وكد يدن المداهلي عوص، عرابطن الموالم كمرزد بحض مولا . ولين يهدش عفد بعتود . ولابلا بخد شعع شوطيشلاق . خليش كود بغلاميشهمس . كحدم يوول ويعدتهم ولاد عدة بوبل عليم ويكملاص يفق فهوى، بند شعيدرال معلص شرطيل، والادم معمم شدشتس بعبشم وهواكمن حبولا . كريم علمتهدي ويدويع بطع هجلا . فهم بهجلو بطنعون . بند بهشم مطد مسعشي بتعهفس يطلقني بطيسالي الجهوية المهموليس ريلا . فهمين بنط على فهمان بطني . فهن علم لامن بنطح بنط على نبرد بنطن المنتهد والاد بنط 是 香港市 歌港 有事 更 不 是 有用 是 法 重 易 好是 更 不是 有是 有人 المواجعة المراجعة والمعاولين وطور والله والله والمراجعة والمعاولة مريد الله المراجعة المريد المر المتعادي مدد الماسسين بهيد المالام المنام المهاد المهاد الميد فهما الله المحال المد المحال المدارا المالا المالام المعام عامل : بعد معدول بمعلى كروس معص شديسها والمعر . عند بعلمه معلما شوطيس كل ويد وعلماية عن وهم .

بعدر المال وبعلالة بالمعلوب بحولهم ولالم الدعيدي وبدشه . كفيم عن كف ويدلنة وعن بلعشه فهرمو والعو المدني المعلى ويداله هديد من هامسيس ريل ، ورسيمي بهد يوين رهيتهم بعرد على عبدريد ويستهم ويدن ، معدد اسدم هوين ، معرول عديد اسدم التام المام المراء معرب ولامطال الماميد المناس الماميد الميلة المويد المناس المراء المناس المراء الماميد المام علا المعالم المهام المعالم والمراسل المتهار فهام والمعالمة المعالمة المناعل المناطل المعالمة المعالمة عطم اللا ولاللال المراشل المسلطاء مجموط كاليوب الشمل الهصاء الهميل إسلم منته الهجل لدافلتهم وجعم لك والم إسلنها دهيك عفصل يعوهد عوب فعدين عدهين ربين بسنين شكفتهم بسنيشم فعطيس بسنيك عيهلابك ويدوين ودور عوبا مومعيد بقطعي يهيهم فدم ويديك بتحنحتهوم . بهجتن ففلافطها بحيدم ولادم محتمحنيك بقيمص بحنحوس . بجدمم ومهنفهم ويدد المنظم المرائد الماسل المولول طلية طنبة عدم المولام منهدا المول المرائد المولام المولا محائل بدئم يشامك بالممتاع ووجود واراء حوابل بطاح يشهد موص عست وهوي ربس بساء دول شديطاس بالإيوان بمعلائين بينا بتهلامين بهلا بيدم بهه ريس بموالي بالملامام عطمنا ولايد يور يزيهها بهر وحاسرك كالمواج المنص ويهر كنوبه كالمفطيميسون والكير . يند بطاعي يطيق على وهلم وهلما عرب وهلمك يتطنعون . يند بطاعي ويلد وينشق

Ļ

عدول من معرب مولا . بعرد المعرب بطمعهم المعاص عندل . الم فهمسيم عيده معديم وعدم وعدم والعراء المراسم المحاكسة بملام معملكور طمانياس ويلام والمنه ووجاء عهد وهجاء وسنفهن وكليد بدل يعربون المعسر كنفتهم المدام بالمائود ، ما مل . يطلق شمطها المهلكوني المحتصي . بدند المهدسيال ويهم وبلايد الملافئة الكدنة عمرالمين ويهنء . كدام ريكادة لمفهم عهم شدوق بمعدتكامي فيدنس. م كف بعويد كملاق بموعشمول كمولا ينهم بموعشمم وبع كديم هاق بعدين بطيعهم بله في ربد . هيم عنسم بعدم ربد . يعربه عهفهم طهيم بين فعدمن ربعبد برد مسهى عهمم كمتيهم كلميم . مه كل كسرسدم بمكلهم بسوميس. بكية بموميسيول كنويل بكل يوردهم بفهسم عمم عكلهمكي بتداعتهم . بتاعهان بند بطلعان ولاد يش بستم ههان وها علام بتولمشس لوويل يهتم فيند ريلند ليويم جلام شديد بهلادة عليهه ريلادة بدوره باطنعتهم. كفكف بدوعشهل فعلسم هملسم عمر بسياس اسعل . و كل ، كسرعف المهم كلوش ويشر بيدة ويدي ويلاد بسندي بينول ويلادر . يين بخدلاق زين بهدم ينط علمهم كرهيس ويدين . يند ينع كل البائل الملاح المناهل عند بطرعي ين برد عدومي عبدر بيدار المعداد عسنفر وعدالهما بعدم وعد عدال يدهوميندي رهدا العراد لمعلمها و المراسم بيلي أيسم في العاهيم. ، في المراسول المهاد المعلق عيل في العاهيم. الماد المدير والمادة المعمر ا

عبطهما . ه كل كسيسم بطلائل سيم بطلطها . كسيفل يتعلق بتعاميم . بند عم كل ، بسيلمم بمهلم بلهم كمريد علا المحل في . اسم عهوام . المحادم المعاصر ، المعامر ، المعامر علام علامة المعارض علامهم علام وعدائل وعدائل وعدائل بطلوعي مهروين. بدند بطهدم بعسلاء مديدورين وعمر بطنوهم بهطلائس بهطلائس وبلدن ، وينسول دوهسر عسوق المطيش عرب . بعيمطيط عرب يترمي بسيس ويدوي . لاوين كن وين . ربود شعلن إطرين ربند ، الألك بفهران فالمهلم المعلى ويدنس. يطهد عمتها علام مطعهم المكس ويدنيهم ريند. ٥ كو. فسرعضول اطعضله دمول ريتمل المعلام والميدرونس بطعوص ويدميشنم رود . وكوبل دولهم مالام المحص . بند ولممتهم المعطون المرموريس الملطعيدم المحمه وبالكند كلميهم كالايم . كتهما بيضع التتم سنم عكشفدم استعلابها بطعتهم بملطم ويدنس . كعمم وعم اللاصل ينددول الملاعن المولان المعتبر المسان المسان المهاد المهمر المولام المرافعين المنظمة وللمنشر وللمنشر ويلامش ويلاماني والمنافع والأد العربيها بنزد بكويد لامرن عيطى موليس. مكد طعيسم بكلاف لتعلقن ، مكيم أيبطم خطم ريص لابتهيم أسع فعيدا وبدنس و محافظه رفيه و رويد و دويه المحال المحال المحال المحال المحال المحاليات المحالية المحال والمناس والد دفيتها عادة وجهلي يتعلم ومدعدت يتعلمونس يتعدر وطمر شع طهر ومدلق يسومش يهد ينهلي معدمه لوهي يعقس. من الموالي والله والمرابع المرابع والمرابع والمرابع الموالية الموا

محمور المسترا . عواملام اللكنة مزيدتم للمويم الكادية عدال المرابع المعارض المرابعة المرابعة المورد المرابعة المورد المرابعة المرابعة المورد المرابعة المورد المرابعة المورد المرابعة المورد المرابعة الم محلسم والادن بهرا . والأمل الساء والأمل وعمل" والقم روند. يين بطدهاق بنود بعدم . بتعدم وبوسك بجوجك ومن بالمشهدول . المليلي فهيهم . المال المما الى واعدتهمو . على بلطهم بدعي 50ء . بدند بلطهم بسميري عيدر ميسي ، بلطعة رولادة طهم دون عيدي بلادين المفيد ، دفيسم وعلام موردا وهومورال - وهوم ويدسس شعده الجنددم الطيس استيدكت دحوص ردعرا وهدعزوند ، دولوق يعدرالعددم عشهوا و نبلق بهلاها هيئ بورد ريسيدي استاطها بعدادوس والدر . حاله هنشي مي مهنس والد ريا . عفوشهل العداشفي وهل الحالمة وعامل ابعاميل الما الكرد البدد البدد والمسلسل الميمة السلمين عميم الميمة والله والمان الميمة المردد المعلقان معلى الحدايم المحلم دولاحجدم المحلم المحلم المحالية المحلمة ا المعلم المعرس مرهميسولة وبهدر والأد مثلاد بكفيدن دعد الجادية المعلم المند رود ولهاشه الاربيال المهالية المالية المالية بيلام 88 باحتجال ، محمها للسين عيشك بالمنتهدم والدم بيد ، بجمم بهد سيهدس عيش ويدالية كالرد ، ال الله معد معالم المعالم المعالم و معلى مدالان بها المولاد المالان المالان المعالم المعالمة المالان المعالمة المع المحاطيها المحدودة وم علام بهجون مهاد المحدوس نعود المداهدة وسلاسا دعويم رياد دويه استياما الجيوند بعدادا بمليس معييس ومدس مولا . نستمي الل ممريس

ديلوم ويعلاسة بستمل بمحيول بدعد والاطمنس للمرزد ببلاق ويديلق ويعدش بهاسم بدعم بقطم ويعلاسة بمسي كالإد بعمر في نكرد بنطيف كديكسة بطلم وعمر ويدين. مكلد بطلم مين ويس ويدراسل بنطيفين بطيم مندي ويدنتهن . ولى المحوالية الممال موسلام والمراح المعار مطد ديلهم المماري والمحارض والمحارض وإلمهما والمهامنية والمحارفة المراحة بلاد المولاممال بيم المديد وجهدم المديد مديلاء مديلام يند العدم مولايد وملامتهم الله والد عوال المدوق وكلابه هام وحتوجل وملد نطح ين بحد بكراس وهلايس وهولسول بتدع معيد دهام بعايس ويدويه يلاس ويولي ويهل مهوا معمل علمل المومين المرمين المندي المندان المهلس المسلم المسلم المسلم المسلم المسلم والمسارة بتطاعيهم . 3 مل ويكر عسم ال رديتين بسكمشدير بجمي ريلدية ومرجع كدوية بستمل عميدر في وعوين وللدر . يند بطلون شر بوليد دولي ويدويج . ور من دولين ويستهم بطيم دعم ريلنة ويدم بومليس بدفاق هواكسورا وهنص موبلا دفاص بعد و ويد فهد دفاشه ويدم بلادود ، طهسم عورسلوف بعوالاند بدشر عودن مهيئل استر الله ، الكلطين الكام الكامينيل الله ، المكند محاليات د المنزي علي الله عليه علي الإنجار الله لطري يستمني دوليتهمارا . يطلهم يطلهو وعم بعدل طنطيهم يطدن . ولالمامن دوليهم ويلتدمن كفويه هاملا هدويا . ي كل بعربهود والدم . بدند يين هامتهم نستمل عمين ريلدند شمي . مهولسم من مدائمهم

¹⁾ ୱ'ಹ්ട'

علوي المرادع واعلام دوهوميس التوهد والمحلم المعدوق المصص ويدشطكم بيدشه بعدشهم ويدشم ويعدشها والمد علم المعلى ويلاطل الزائد المعلمية كالميوك الثلاثة هجمها حنفه الهماليون هيدي المال الشقم المدالية المستم ربع علمهم مولا ميرمك ور كالمهم وكردي والمن وين و مهم ومن ومنس ربل وهم و معرسن المنطع ولاد كيوي يعام المستله كالهتهم وهاجل والميار المر المعاري ويطال العام ويطال العام مستري علمك يعلمن المحتهم ومعرفسال رائي اعمر الهكر . ملك اعمر بند هيدر المدر وساس . استملم الله كهوم . اطلعر الله علامه الله الله المعرفيس بجوهامه بيسول دوهم بستمل ويول اطلعم كل ولاهشم بعدل وهجهم وبتهم ومعرود مدول يش بسنم كل. المهمى المعلول المعلوب الله والمعراء الملاهبين الميل الله والمداد المحافية المعاهبة والمراء الميل المحافية والمراء المراهبة المعافية المراهبة المرا كل زين ويسهدر المعر بمطح بحرفيتهم لق . بعدم ويديشهم فهوال . يسيول نطرعم يسيول دينفر لك عفيسم ويدنس للجهيد بالكند ولاتص المطعمر الهودة لدم علال المجال مطد موجها معيد الهمارملام المعلقهم العمل ولالهانيف والأمراء ملايا بستملورسم كليول بحدم عهويهم بسطيه يكمهم كف محصفش ريوميد مدلكهو عدرك وهاهمين وهرم مهلامعنس ويدم المياطنية وميلادة وفي وعد عراسم بطعم بالبولة الهما دهيم الهيم وراد البيول اطمع لاف ولاول ولا والد المعلا المتال الماعل . مكد بلاد فيسِدر أيط في الكاهد الما المدشكل المص فيدش ورا . المعطود الموفيه ودفيتها المع ويدش

ريستمدول ويهم بطحهم شيون عن شدكيم ، بتعنش نكرد ويهم بيش ويهوس شعطهما ، مكريل يض بينم لى ، بند شعطها بعديها عصيدانها ريوى بعووهم من هيني رس ردي برومس رهينا ، يود بند يومس عوووم اسدر هاميدا يوم . اسدم ويدنس. وم بطحمددم المعتدمي ويداليد وهوا علايا المستحيوندم المعدم لق ويترمعن. لايلون لايلن فيدن فهونا فهونا علايا المستحدوندم المعدم ولانساء وم بطحمدم المعتدم ويدندلا عينها مهل ملاعم بطابهم رفهتهم مند مدنس ج. مسين طهم هاستهم عم لك. بند يله بلايتنس ج ريه فلام على المحل عليه على المحل عليه الله المحل عليان المراح المحل المعلى بعد عدار المحاسب على المركون عسم المريل فيهد فالأدر . ربعد مح كالالم المعاد الم عمر شكشي كوليتهم ومل ويدنس جي وكلد المملاي المقص عن عمليطيمل ربص عيليدة وهمك والمن المولا المعلى كل كلايك كلايك كالمياس المعلم المام المه المهام المستدين المعلى، علمان المعلى المساطنين كل، علما عيلال عدها وعدس دهيس فهدا والطالين فالملا بهد عارميل فهدل يسعارهم المرس عديس فعل الله عرصي فيلاق علاق راحل عياسة وهورل. مدريك والد شكم المصلسة ويمهيم لق بطنويهم والدم. ويتد كيول ويهور يش ويمهده لق بطبك. بتطابل ويسلطمهم ربص بالطمعى لمهتهم معهملس سرائطشيطي ومكاد وبالمون ربص كوبهي ولهم سرائطه بطهمة بتعهدم هامل . نحلمين نعد هامل لين نعد المحلم واعلى الهاد المود المنا الله الميلاند والدر . وسال الباسة عزان دالهادما

برق بل المرافعة . المام فالمناسل الملاسلين الله فيهر الم فيهد المحدر الله فيهد فيل في فيام فينا في المعارف الم الله المحملة المهد عطمال المحل المحليظيم المسلم الهائي المهدي الله منها الهائد المهدة المهد الماء الملاد المعادية المعاد كلق وهيد عيهديت وهيه ومدشيك بشدوس. ي كل ، نسيول كل بعرد بشكست بعرد كدويدن ودمك بسيول محشعر ويهنفا فالمهداء كفين بعين والمياشعن مندم وهوي . ملايك بدند كيوب ميطق عطفل والإوج مجمولا يعدنهم والعلائد كفيم. عطبه بمهلام شدي محيوص شيديهون. هيم نسهي نعدم لك ندد شكست ندد لاويدن معشم ويدند بعلوقد ها . بسرعها والمال على بالراس براد المل معارض عباس المناف عرائل بند عوامل بوابين واسل مون 20 ومراد عوامي موليل ال الموسيل كيول فهيم بعدم أحدم المحدم المرد بالد كيوليد المعنى العل المرد المرا بهد المحدم المدار المرد ا وق - اعدم السراعوا المعدم وينسرال موشفها عمل الحتمل محوول و ملابلا عفملاق وعلايد وبهام المعنفير . واللام به المهلام علمان والله معلم والله ، وقلد معلمه السيده والسرال والمهدد والدم رود ، الله ، والهم لا المهلود ، ويد المراعود ، 13 كل ، دهنظام . ين بعد و يطمه طنه نعود يطمها ، على علامه بعداهم ، مطح المحطرات مويل بلاس مبنى ههل و بعد له بعد وهم المعرف المدايط ويدد وه المدود و له المراعبيل

بعدا . بد بعد معامل مهد مهدا مهدا مهدا . وق بعد علما الله الكل البوقيد رهارا والمعامل المواد المداد والماسيم والمحمد المواجدة بملاحد المعلى المعام المع المستد ريتيم سال في باحدد الم الم المولا المولاشن احدد باحدد بادد عيدد ومهلق عطر بالحميدة وعلاق كولاعل. ويم م ولمنشر كوب كوب كوبد يكوبها ع كمه ريكونة بير بلاطهلاء لاللدروي وجهلق بمعتموم . بحمر بهد ددده رسلا مي كمراد كفمنس بسعدمي ويدنس ردند ، والد محسفلام يطرجد ريك والمصيدر عزين. 3 كل، دويد مهراكر شعر شرطيتن ويدوير. بنزد رطم بعروسيس عهد كل وسهدل. جيئ الله الله الله المالية الم المسا الرسل المرافعي و مهرب المفرطين المعرب الا كرمة المراب المرمي المركل والربل المراب المرا روال . استمل المر طي الموايل . عسر المدودلال المناهل . المدود المترا ، المهر ولالالله الموليدر المدالون المستوسل بعيد بمهارس فريس و على والمعر يقاسل على روال روال فالمعرا رالايد الاد علا لق . بجعوبه دوهاعن ويدومهم . بعود اسدنسم يطعهدسم بعمهم بطنيه وهيدين بطشفديك بطوين . وبعد كحدمن

र्जावूर.कृथ. 5) कै.जिट.

³⁾ म्स्

للمصدم الميلمم الدلا والانتها عما ال والدنس . المعادلال عهدالم عمم الدد عمم عدام معتممة المرم الماليات ديها والدر . (بهالموالاندر) (بهالهاي دهالها ، المديليم دهالها بعلم وردر وهالم بعالمتهم عردر . ملا يهويم رويل لميسر كوب كويد. كويس كمام المعم المعمل المنطوي . يند كوير وير يميم يميم يميم يميم يميم ميد ويول فينديه في من معلى يعلى يعلى العلم، وعوال دهوي ، دوين وعد ولامتها مسمى ولايها عليها لاعسرراسم بملكسا كليمن عجها يدسرراسم ع يسرعها ، بعسلمم عدلما ربكدة بعرد فهيهم بحدي وعم لفعلاول . يدلكم الملاطميم لحمل الإسلاطنهم للي . مكلمم علمك بالمنتهم المهلم المهد النس عسريال المفاهم الم مخاول والادم . يضم سيلانى . بمنزددش بنستهم بحاول . دون دخميم بعلامتهم مودي . بدد شعم لان . دخاشم وعم شلاعلانة وهيوي وعيني وعلني وي وطد وهيوي وعدي لهشي شلوي . يند شهسر ولالمم وههل شاكر وهم وبالداسة بسعين ريند . كل كو . اجمريك كسد يسع المعيوب ريكديد الاد ويسم وبالشريق المطرف الممنس للمرزد ويديس . يو كل . مجدوق عمرراسم شهلاشهل كويل . مجدوهوراسم شعع شهطيس مهيم كهم بطلع شدع كوين لاملاطعي مني باطنحوين. يج لني . بطعمم دويلا لموين لابلاد اعلاعهم والايم . علماسم بيهم لايهن باعتنالنود . بلاطيتها كل ملمينكه بلاد كلمنس كمراد بطهم كل ديهها . يطلعهن وعم بطلعهه بدن ربس بدائسي

على المستى اللايل الله الكري المستولية ، المعط عديد المهدس بالمستيل المعل ، المحمط الممس ، المستولة المعلمة المستولة الم ولاد يسيوني دفيتهم بطوي يطويم فيشهد ملاين فامين فامتهم فيدين في تزد يطم في مديشه ديويس يطريد. المعمى الاله الكرميسية المراكدة محد المعالم عسا اللاد المعرف عفوالدم الالد معلومهم الالد معلومهم الومال الالم المحافي . بسعى بهد بستمل وهدويد في . بستمل بهد يكمهم وهدويد في قلمنس ويص والديدلدة شعب وبدد وووال **9** كمليفس بملامتهم بطه ويدس. بدند بسرعوب بينهم وسرالسم بحييفمنس. عطدي المتعدن بيهس فطنها وسرالسم بتعيفونس. ويعليه مداك ويداكنه بهط ويدان مخريد والد شيرمل كالمتهود ويله المراء ويداكن بوياشه بحدرمهم ومهرس دوهم عمورس يكسر كل ع بسيس مقدس مسمى وعدم ووين ودلاس كدلاميون الملاجها بعدويه بدر بلمعين بطوين، وتزيد ويديديركم بعدس عن بلمعين بطنعون والدر، ي كان بلمعين المعاراتهم وعلية وساءى ويلدة وسهما كل والأبهد وملد وسهما كل بند بعلمو بمنم كلميم عهما بمديد المعهد والدر . يتهام المتعليل بطليتها الطاعهام اعما لله يسا الهاميل عزيدي ، بطمنه عديدا المواجدة المهلوس كالأبد وكزيل والكد طلاطان ومنانشهم المولالممال المند إيهامان وينتها ومندى المواجل المهاجعي والمعارفة OT THE بهاعل بمهلم ريل بطليطهم والكم. معد مطبطس بلاجه ي ههيم ينسوب لشطعه بعدد كنود

¹⁾ बे.स. 2) ही.स. 3) बिंद्र योज्यास्ति

بعق يولانن عهم وعهلوق هددستهم بنحمد هدنس. بحمن كملك دور عفم سم معيد ردس وسنس. كحمهم بديد بدند عهدرم فحدد بو بعدتم عفمهم فق . يش فقهل بمعيفلس وهم بعدشهم في بجوف هيس وبدشهم ريس عوينهبي بلادتين بهاطه والله ردود ، وعزيل والله وطويني بلوق موعن ، بنوه الهوام وهيام طها ، دفق ولله اللالمال والمدين للمويهم الموالمان المحالات والمدر والمدر والمولا المرملاس المعم المعمل والمدر المدر المودد المدرولا المواسيس كدوه من ، بعملان بعر وسرود ومير أسلاطهما ولاعراء بحمن كحوص على وستول ونسر وودم علام الملاق ملايم علام فهجل وملا وطهرام بعدينهم م فهدم رعن فله المعنظم والمرد وساق المحافية ويه . كين . بعدين يتطوع بحلام بسعدسم بطيع بخمص بطكيكم وسن وسني . وهو وهم . وسهدريخملا عيدمعشهن مظرومهم فلاشم بهم ويدنس - محد كرد بعيديد شعبشفي ولانتهم وسهدريفعل من مهمل بطمه لديد . ورمالا

3.25.1

فالمستهم . يند يتوم علم عيسك بهلك على ليو عد العرا . ويش عطولسم العيد . ويم المرد عهم

الاوجادون المعلق الجملتن الملاشطين فيا بسلامهمين والمنتبس وحمض لحمحن ويشر عفي ربس والم الارد الستهارا

وينسم رورام مطوعهم بهم فهدنم ومشماء بند وشم على وغيلفها ديو بميسم ديو على ، بقد بحدهاسارا

كالمحلحق المعلق بعيد وللمعتشد ويند بخد يكمهم لكى مكافهتم ويالكند يطهم كويدروش يتدم طيف ويالكند يتعره كلمويهم كالهد وبهشم وبالسام وللملا العلاد والهم ويدمشنم وكريد عطم العدم المعليد بطلاشطين لأف عهشهم والانتهام عطدة عام منهم علم بطورية من. يطرع كسم المعلهم علم بطويدة من عليون و يدم على المعلم بطوية من. المعلوي على ربيل بلابلاند . بلاد مستهل باند المعلوي الميليل المهلايلي الملكم المهاسيل المهلادين الميد وجهاداً عسري ما رك المداولات المحاسل للهادي المد ولاس . علم لو المعرف علم لمورد المحددة والماء مالكندل عبدم ويم يتوجه لاطوعل ويولي ويكلاي ليساء ومهم علمم بدعلت من لاحقلال والمساء والمر المسلاد و المساء ويهم عطم المورد المحددة مين. السرة عن يداعل يتطعن عطم المورد المحددة مين، بدد ويسلا كله عطم المعلى المعلى المدرائين مهم المدنس ، المند السراقين المسع الملتد الدوق في بطمطنيم الملا الملا الملاء الملصام بتدعظ ههم ، بطعد شيطهس فيسيدهمك حي لايهي عرب ، بمعيمة لايل يعي يتهدي ييكب ييكال يعلى يتربه لكولولين بنوميس ويدميسنم. ورميل ميوم بطعلسة ويعهده ربص. يكمهم يجد ويخطم بتصريطان بيعومسم عسنسك وبدئس. بحك ووطالدورات يكمهم راجان بسيرمني اختدلكتكدية كالاد بهما كن وق مهاجي وعمل ويدلكست يخدد 37. **র্গি**। ক্রা ৪) বিজ্ঞা

البد والمسلم الموسل عيامول شعب الاولان ، والمونيد عليه والموس الموراد وهامال ملد طعم عيادد . للمنس يسلمن ويدليل ويورون. بميدس ويلش لهطجم ميم بهملدمن محلاد ريه علال المعمر بدعد الميدانفلان ال فيلام ويم يهاريسي فيدسيم دس عفوس ويسم مهدر معدين بعلمهمم رموم كونفي معتد من ومد طلائطيهم عستهاى كراج ريسم بطديدي بدل طعم كدلا . يح فرا في كريسة رسل. بويسم اطلائطهاسم كريسة بالا يطلعم لعمومي ولانتهام بطايم فكلام علين مكلم بتطلم بيطلا بيطلاسم للملاق الماتورك عامريها فالرس (فلا والمسافلا المعالد المالد المد المهلا المعامس وما أي الملاقل بوشدالالة المفهر المفاد المفاطئان 更多多 محلمان عسلك والكمل يدعا بي ركلمة خلاد هينس ريسلا ويدنس. محلم عهد يهدرون مهم. ويهم للمفنس للمرود بمعلوف كهرا هيسم زلائم علس مسوق عهدكسة وسهدم ، نطق يدريك في ربص بطبلطنة وسنس. خلاشهرس والمهدم عشم ديد. للمفنس عيهمودم للمورد. وسروده مهم فالمهرا ويتمن بطرون عيهمم طعهدم للبلاء لهما المراح المراجي راسي والمراجي منها المحاسبية والمحاجي والمراجية وال على المراح المراجي الله عبالالمال المراجل المراجل والمراجل والمراجل والمراجل المراجل ا عبالاعل ويطلن كمويم كالهد بخد والمهم بطعها والدرالاق مهاشههم ...<u>[</u>

سلالهم والانتهام والمهدل المحمل والممشنع . احد والمهدل المحملال عشهاي والمم عطورالمم العلة في مراجعة المناطقة المالية في المالية المال للمال الميوام المعطلة والمهدم . والهم وهليم . بطائنسال علمة العراطاة المعلق بطراعه عمر ربص ويدنس. ولمال عطاراهم وعلها 我一只好的一样的一样的一样。一样一根一样,我们的一样的一种的一种的 يند عيوس عهشمي والمنتهبي يلمسس شعب وسالكراسن ريس فهطانة يوم يند عفوس يطعر فل يلاعلنة يطافهاعل عمر عامل رحلت ويد ويد ويد ويد ويد ويد و المراج و المراج والمراج المراج المرا مهولاسة كلمويم كاله ، محابل والد كالمفول نعش بلاسل » كان الله يدي كان الله يعلى . كين فيوس كالدم كان يعلون بسطيك عند مل عليسليم بطنهم . ووم يطله المدم يطلها أسطيك تدو كه عهدم كعمل عيلام . أحلم بالهدم وسفق رداد عوم المر العيد وللذراء وللد العيدودن عهدما والمهام والمها والمراد والمراد والمراد والمراد المديدار المديدا لاحمطف بعراب ربند . بحدهادشي بنق . معد ويسيدرايفط عدين بحدف بمعرض ويسيده ععربهم ولانتسر وهجلا . عدين راجا کا بیام کامراد افتار شعب هدنس. بند افیار شعباری بطاعل فهشعر بطاطهار شدهش، بطهشها وجعندل شعبشفه بیایار على المحتار وعد والمهدال المواقد الموا مولى علاشهر وبعيده عطريدس ولابل . بتعوصدم بصعر عهدم على بتطهلين شلاشتهم . مطائنن شعبةطعن عويهل بلايندس عي

智等 等 等 قريم والمرابع والمراب اللام المسلس المراسية والمراس والمراس المد والمراس المراس المراس والمراس والمراس والمراس المراس المر عظ له عديد عديد ملا عهد به المر بعملانان المعر . بعملانان العلم مهي الا علم المولاد لهم علالهل الممشر والنس. ميد عاطيس عالمين والمراهبين عاطيس عواعي المتعال الاير وه اعلالها المعلس المد في اعلاند وعد على المراجعة على المراجعة على المراجعة فيديسك فيستمير . محد يطوبهم بطيهسول عدشدسول بطعيشه . وودر في محد فيدسهم عم مخمدش بدعد فدعش ودريس الملين المعلموس مكد ويسلس ويستهم المهلم والله عامل ويدينهن ولالد ولد مكمم وللالهاق عراسم عن ململا الملافين فالدم الماء باطرعي باطرعي باطاعة الملاقية المهد والدي المعيم المعيم المعالم المعارفة الماء المعارفة الماء المعارفة المعا مظد لابتها بيئم بعيدمدين مي وعلايك . ينظف عهويهم بطعويه ولايلند عن مضملاشم مند . عما عن شعلالية بعيدمن عمل عرب على وريد وريد والمركبة عيد الله وريد عيد مدومور عم والمراهد علم والمراد المراج المراج المراج بطعتهم عستها مطد شدبدهم بعدم ودوم لك بعدماند طعيم كارد عورسم عن مخمطشم لك نسيم يسا عشم التاريم

المحالم المراجع المسلم المسلم المسلم الله المسلماء الله المحلم المحاد الماء المراح الماء المراح المسلمة عَلَمُهُمُ مَعَلَمُ وَعَلَمُ وَمِنْ الْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَلْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَلْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَلِيْمُ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِي وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِي وَالْمُورِدِ وَالْمُورِدِي وَالْمُؤْرِدِي وَالْمُورِدِي محفح السع عشم المدررم معد اعتبد كالمنة وعم كفن ولاول . بدد كفورسون الميدينيدي كالمعطف عدوروا على المساولة المعامل المراكب المراج ك والكنسي المطمعي المراجعود . مند المراجعيم طرميس عويس عربسوي عطهمين مفهيد ديشفهين للالم الهامل الملايطين ولمر الهامينيني ، الملايل المرامي ويدر الهامينين المفاقيقون الدنف الملوام 其条字。果然用部面其命或为一种的人的人。 المحل المحل المحل المراج المراجة ، على المراجة المحل المراجة المحل المراجة المراجة المحل المحل المراجة المراجة المحل الم والمربط الماسير شملوي والارمان شطاه يطاوعها بالاد يدك بدكار يمليه الموليسيال للامر ك شدله الماروعيد . مطلعيكات شهشس بطه . شدهم بطحى بطحى يطمى يهل ولاستهم كنه كنه ولامين يطلم كشلعيس بطلعيانس.

¹⁾ श्रु'गाशुट्र धुगास

²⁾ सङ्ग्र

مند كلفل الاين كالإيكاديس بالمنطبي وعم . ين الهيوند بالداء كداد الاينهد ، مم نفشفط عيولى سيفو كلا نحم . بلاد المفهدشي المطافيون المعاولين العلوج . والمل اللاد الملوف الملكنة . و المنا عشم العلايم . المنا والمعاجرة ويدنس . مكلام وعم لق . ندو العسفاع عسريك ربيس على فيل ويل معدسول عسريالكم والمتهم اسمر المريهو . العامر المراطة والمالالمدر بهام والمراطة وموهدر السنشر ويستفو راعن عديدة وهوك راعن العرائهامان المنطبيعة ، فالله الموسليل ، المعلى المتعد ، الموليد المسير فيسر (على المعرفة ، معد فعل الايل إلى الماسية المار فيلام يكوهيم. بكيناها الكند بحدمي ولمدشم نطيس يطيس ع يرشدعن بسطيها . بطد كهم هيسم الانتها وبلين بداد العرابية ومن وبلد المير معيد فراعيرهمن وميس و بعراب ومسير المسود والمواد والمدار وا تطعيس يبنى برد عيم . هيد وبلان وعهول في . وكل ييسينه يول يوم ولمويود . وعيمة من فيد الموطيل بلوم ميهاس بسطينس. محد لكفل عطتهم بعرب لشفهيك دههمينهم. لايفعين وعدال المعطمي عسرالها بسطيه ويدنس . ييندورا عطشېددورا روين فعريك مطهشه عجارسم عس مفيطيشدم مهكت كن وغرمه وللمعتبر فيلي ولمورز عبايد فهماس وري ولمورخ فيد وكالم تؤير فيد والمراج والمراع والمراج والمراج والمراج والمراج والمراج والمراج والمراج والمراع عطون ملولهم كيليد عن المعطين يكوم لعهمين رئند عطيتحص ويدنيهم بطويمنن يشمض عزبن إلول المويدمين

¹⁾ र्याप.र्जराजै.चक्के.भास्याश्रहेर्.

²⁾ ᠿ气

³⁾ विव.चक्रेंब.के.भक्ट्र.

بطفسول يسلكسم بطويهم هيم ربند مزيل يكمم كل شديص بمنعول والدم . م كل بعلامة كبريم مهم الملاحظة المراجعة المعطي يتمام المعراء المرد المكاندة المرد المطائدة المحال المقال المنظر الممالية والمكارد والمال المحالة المحا كالريم ويدال تدريم المعلى المعلى المعلامات المعلى المعلى المعلى المعلى على المعلى المع عمل المرفع . قا من المساعية الموا المرفوس المال الملاء عمل المساع المهند المعلى المرام المسلى المحلم سرائعه . يطق بعلامس رجعهاس رطع سرائعه من شعيهم . والم شطنة عدرول شعقها . بسيطعل وانمتهم لق . ينس الطهم بعساكسم عفد الفائهم وبالمعتبوم بتعلقدرالعم وسال ربس وسالند راس. فيهلس المنطوامية وللد وسل يلاد هام شدون - المر الملهم وسلوق ومر واللامن المحال كمويم كالاد بدند بمثلكمراكل بطوعها وستهم هواشه . المعلهم بعسلكسم نهم عممال بلايهد . كف والمسن محويل بسملاسم بطويدس بطوم عليبي علايا بسعض بعربي عهول الموعين ويدلان دلمويم كلاد محمندهدم المكل المهام وهيدم لكادم كاف والسهيم المكاثمون عمهم وسلك وسيهم الم المهادا علامة المعلم عليه و المراجع المعلى المراجة على و المراجع المراج المراجع المراجعة الم Ą PARTY OF 43 Į

¹⁾ गुम्राया रेष्ट्रिके

²⁾ ध्रैष्रयद्या

وعين هيسل وري هي معوم المواسل بيعان ميشر . شين مطعم ميشر ريص المعامل كيد ميشر هياكند .

معارا حاسر محر م عامرينا بينور موطور عليه بين عاسر لمويي بهو بعد عرفه علايه

حق ويس بهودية بتسطيح ويدينفس ليطبعهود ولما ، ملايل بلك علاما كوري ولمبوي . و للي . لكيف بكولمتهاملم اللام في ولايها معلى بيك عطروم على ولموطني ولامين . بيكية . و يسم العرب بعلومين الموجدة المحركة الهومون ، الالتدن بنه مييشر فلاص فيالله ، مجهلسم العيسم الهرم فيهم فيطر فرد . بكلائدتهو شوهلميسم ا يطمه المعتصهم وكالمعهد. بدند للدوق بتطهفتهمس نبهلم المعطلي بن والاعتواق بقعمم 第一型 图· 新亚西亚 明祖 明祖 明祖 明祖 明祖

ملحد المالمنظم المنتابيس 1904م. معاليان علمالسم الطاعر الله مند الالعلم الميلل اللها الالمياد الا المراجي المحدد المحدد المراد المراد المحدد ا علما عيوال دلائي منها. يول هيدل سيلك علمال فيعهد إلى على فيماري فيماري المراجي المعاري والمها والمناوي. وللما على على على على المائية عديد المعالم الم الله المعيم كالاد مكد المعلال المناد المعيون المعلونيان مياسم فالمصر ويالله المراد ال मुक भ्राकर

া) শ্বীবশ্বনাথীয়

نهم كى يكسم كى بكلتسدم كالمفشيم نهامي ويليسيس ويلاد ، محلاد كوري ولسطس ينسس لالهالا كوريل دورين نهطعيهم ، والاد ملاد مهمي للايل بسيم منني هيم هيما همنيل . ينسول يهي طعين هليم له عبين . ليم هيسم ووح تعيسم الله ولا والمراشية ووولد لك دند ستوم رديتم كوري عبه عبه كشفهم ويديس ويد . دند العنطية وبالأسة ويديده ال ورويد السرائس وسيداء كل المصلمة وعمر . المحدود المعيال وجوه المراشية وعمر المدرائع وبدود المراشية المدود علها للعلائد والد المتها الما والمحل المحاطة والمحادة المناسل المناسل فهاهم عطما عيالال دشما المهتبا علالا هاها المراجعة والمحارم والمراد المراجعة المحاملة المهام المراجعة ا معدل مورى "شعدس مهاط ينسورك عدوبهم وسنطس ربص معمل يطعمهم. محمن لدلاد بنعيد شعديهن عمقهما بالهما فاعيد بطراهم دهيا كما وعد بعدا الماطي الماطي المدال دهام رمهم المعدد ربل وماليل المعلم ولادلام المام بتموق عطاها بهاميا المتيام المتد فالرماء فاله المرعل المتال المعافية فعولى المعرف المعرفة المام الميوس المراق المروطاطيس منظهم الما علم للله المطاوح وسنبلخ منسيل ولا المناقح والمراطاة لمطالبة طيلابلاء بئد عطواسم يطح كال ويكم يكبل يوبن لعائني عشوني عسرات بطنطيمتهم والابلا ستوم رطنة زدزنن المسلوب المرابعة ومع وسراية وكلد ومع وينها وكافها المرابعة ومعارق زود وطيمها ومعاروها الوهلات المتطيعين ويزد

المالية المسلمان المسلمان المسلم المدير عن وسيديد بحرجها فهينطق ديوي وهميدي خصير عدوس مهيئه على هيم بيهيه عليه المدري المدرية المدرية وسلاسة بيهي الم الما الما الما الموادد بطعدية من بلاد المساء وباللبة ومدد المسرراسم بطعدية دعد ولادمسم بهداد موليد الله المدريس والمدمون فهاهاسة رهبم و منابل والد علمهم وبالمم لك وبلديسس المهالكس المهار واعدينهم اعلامهم وطرسم ويكام والملاجات الملاجات المرعمين الماعين - المهومان الماعلى الاوادن العارياد المعلم الملاعان عليه عليه دوعي بعدسيم طه ميلاسمه بدد فلام ميهده عدومن رس ولاد بحدمدم ومنهد وند بعدسم ع كل زيزدم كل كسريهراسم يسكس بطرجود والكدم . بدند كسريهراسم يسكس بحلوكدية لمسرعفن كدود بعين علايهدم والاين بنطعادية عيام . واوينس العرباك المراهدة السراهية بنطف بنطفع باطعفها ، وحد بنطف والإجهاب كميس لسرعين يطلامهمكنة لطميم كلاد بدند كسريهنة ملى عطمم بمعدلة عيدم ، بمعلم بمعلمهم، بمند بمعلم كل كليون بفريفتها . دهرايم كليون لادروعد بمعلمان وهم عيلتمان ولايند الكند المفيان والرهدتراسم بجلاجا بهد المعرض بود المواس الديه المومديق الى المعرص، العرب الكيول لامرهه الله الموار مها السع المعروم

1) 至如.至山

بطاوه . ماديل بعداليها دسرعبي بينسرال زيزيني العربك بطهشم عجمة عوسم بهائم بدعد بسطهم، و١٩٩ زيزين

المحلية بلام مشم بنكس بهميم لابلد مهولا بسليها . للانتها يسا بهد مهد يسا للدلم. شعلهم فيهم مهولا يج على على على المريك والموا مريع والموا مناها منا المرا الم للمقاعين. والاد بمعلملام الميهاي الالتان يطاري المسليالة لعل عهام الموحى الالتان ولام فهمة عندينهم الميهاي الموه عدستهم مدرالعسم اطعرمي الكرم العلوجيد المدام والمعاص . داسي المحافظم معلوسول المعتم المنطبطي ، معد العاصل عسا علان المناسب المرابية رهين عمل عمس العام عمداد رهيم رهين المراهد على عد ركاد الادر عدري والراماد ويس مطويها ومربل مهميك دهيس دهيمس بسائد ، العلهم يعدائهم هييس من والد بمعدم بدين عديم العم نبكل عبلل رفيني هيهم يدندو دهم يول يسمدن ههم ابعوا هين هيل عدد مديد عدشر هونن شمهم هما لمحمد مهمى دهيني وللدينون وهامل . بعرد وبلدمين رائيهم المعلم را يتعمد وهامم أسمهم سعم ومهامل ولادم والدم عَلَى اللَّهُ عَلَى اللّهُ عَلَّهُ عَلَى اللّهُ عَلَّهُ عَلَى اللّهُ عَلَى المسترع فهوا وملاء المسترك في والمرباء المدين بلاستهار المسارع والمستر والسر عواتها المترويون والمرا Lime?

معليه مند تعسى سيسل 10 مل يوسي عيد علونه नेता : الله المالة الله المالة المالة المالة الله المالة الله المالة الله المالة الله المالة الله المالة الله الملام بداح كل عديم عدد عمل عدندمل لممشيل . مجمعند المعل لاعدم فلحدة وليسل وحدي رديمل بيد يق يولان ويدمم وجهرم بهاويه والمهم دهار والمدر والمدر المعلم عيسر بهاسر ويدم يهاسر فهاهم بيور بطر بحرعيس عوديم رهد ومين . بحرع بالمع مهيد هي يعمل يتويها . يحدم بهدم دي دي مهد دي مهرما . بند يعني بدي بدي ولمولم ويدول . دولم ديني ريا الميل بموزعها . لمرسي باحدم باطعهم بحدمهم دوية شهوم الأدال وي بعدمم وعامم عبدسم ومرويل وعدا ميد بدي المعتقيد . معمر معديد الله المعتقيد المعر يكلن المعتقيد المعر يكلن المعتقيد ، معمول معديد الم المسترعة . بند يساول وسال كرسل بهد في وجونس يسعي رفيد ، من الميزيل فيرمول وعلي من وغير وغيراس علم ونهد فيرسال عطريهم ريزين وعلى . يند وسلسم لحمص بود عيمم لدولهم بعيد لحمص بفطئس ويدبد وطمن لحمص المراهلولا ، الأل المكار والمهدراسي شعر شعار المناعل ، المناد على الملائل عليه الملائلين المال الملائلين المال بطلاهم بدراسم مهم علم بلعديد وبدالية ربند وبدالدورا عدريودم رددم هاسعتهم N. T. المحال الماسال Total L interior) てあれる Z

\$ مه بها المال المال مالية مالية مالية مالية المالية الم عاسيل ابد واله حد توهوس اله حدى على المرفعان المرفع فالد و حد المعتبة ه المرفعان المعتبة 五日 西京五郎 看,至于江南西里之川多西方 有一种人有什么不是 بنا المعتنفس الملينطوم شكار دولاء المعالي العاعتهم الحمص المتنفيد، فيدر يسم العدسد وعي البلا المستوسط المجاريس المصا عاسيا والمعاريس المحاريس المحارية والمعارية والمعارية المحارية 4 · E مهاك ويدشهو ههري سري كاف بتحتجني بسنسهد كال كو يطعمر مهاك بطهر ويلاد عن عنسين بفعشك وهم موال . الماحة المرام م سياسم المسلم المنطق الماحة الماحة المرامة من المحدين والملم المهرجي دفاعن الملعة . 4 المطلع والمديد الملاية المراسيس الأف المحاشر المطاهل العم ابطائه العيس المعدد عستها المطلع واللع المجاسسية عال المقام الما المر المعالما عاسم المستمر المعام المعامل المفاء الماد المدار المنام المفا وهلاب عرب بعرد كلمنس كمراد ومهلق بسعين وفي بتحنعها والكدد بدند بطلعمم بعق يطدنديه بمدلالمنة فهمل بتعندها والأد بند سيهلوك والهدرهين . علم علم يهمين مدم مدالا مالاله بواط رويد بعلمم على بطلسم على بتطلعهم ويم ويلد بفعشه و لدريم يدم وي ريلادة سام B F 97. व भू

2

¹⁾ 작气和.定.

²⁾ अं'र्नेग्'गुद्दर्गतः

³⁾ শ্ব'ক্টব'শ্রীণ

THE END SO THE LOST STANDED AND THE PARTY SHOUTH قالات مند ويلويد يركسهم عبد وبعده محالية دوي عيه دوهم ويديهم . بطلود يند بيستهم عمر كهما حوبك بعهد هتمر بي ريكدت سيهدم بعساء بمطعوباً . ويا ألى بطلعم يسلم لمهل للمشاللم للال عييهل بيهوما ويسيسم الالئان يقيم كدروال عدى المتم بعوم مدروللسم بفعلمل عهدكة عمر وند ، محموله لموعم وسنس المراس ال بعدل علومه فلي طمسهم . حيد طهم عهديك ريم فهمه شنديشه . وعم بهديهدي عدمس رهم به به بدعه دمر المعيد و والما المعلى المعاري المعاري والمعاري والمعاري والمعاري والمعاري والمعاري والمعارية وال واسل المواقعة والمحمد بمعلم عدد والمهم والمد خمصها عدرعدم ع ودداله والدد بعدوس عدده العلاد والد . فهموا . شعلاس المعرص ، يند بطوعي عموص عميدس دويل ، فريل لمشهيل دفينهيلي ، فعدم ولاد بمدعو والمر وبلد بملاسم عمل بلمقشل . بلاشطنل بمعمة بسلاطس . ندرد ولعدنس شعر بجلوجهوس دول . معد بالمنتسيسون واعدسم فاعشبو يتعدمن يفده يسلا دفههوا والأد استراسم مجاط واعدشم فلمشم عوكما المراحل المراح 野

1) ट्रिन् चेर:ठव

2) सु'त्ये'हैं८'गे्'सर्ळे

3) ह्रेंट.के.

الكلاء مند السلكلسم (الالم علي) محمولة الحلام لك تعد الشوري ومن فيطلس طميله عدريسم اطيسم الميد المعار مند وعلا من بنطعهم وسلا ملميم هدد . بجملي يسلكندسم بعد ربس بعرد يهمم كدويلون بعد وسنس: معد باحده المسيري فلاشك متاجعهم الهم فلانس ويانس. واللكالم وبلان لله والمل. أماحل علم كمرود بلاهلانتهم البد ومسوم المدسم على المحامطة عمري والابناء المعلم والمبراء والملا عمري والمرام المرابدا المحالمة المرابدا لهكلاي وهيشتهم وسرائم ورديا ويدنس ميد ريسك ويشر وهويمريل بقممنس نكد شكفتهم ريسك ويطكن كفويم بالمهومين بطاطنين وحوالي ويسالمنة رائد. وكروال والله بالمدتهام الالمدشام بند بعيد وهاجم المشيع اللي يطارعها. وسال بعلا كل بعرب بعرد هندنس فسهده بيلى فيدنسسون بعمل بتعنعتهم ربس بعرفيهم لامن بعنمل شعطالسة بداد عيهن دوهم ودديهم . طعهم الديد وعديد عيهم وللمعرب يوليل . بطاع دشدم راعن دوهمم . بنظم المطلعل الممالة عنتها وطلع المصامح الدلاجي تنزد الهمهم الملائح في الماء عمر عبين النساب بلمويدية على على على ولميل . يسلكنس روديك حرب على بسلول . يول يولي الله ولموسى . يود initials of 29 وحامطه فالمعيدات فالمتنا وماراد الساليل فاكتساء فالمفم علما بتعاطرفن وهدما بليود والهاء لق بعليا شدي دهانهادي . عي بدلوميدل ميد رسلاس بلانفنل مهري مهيس بعلام 和

¹⁾ क्रुबोबा:क्रुबे.ए.दी.चिट.

²⁾ 원두'끼

كمراد . اطلاعكم الطلافع المعنس الممراد لماهتهم الله عنها بهلاعل. سيوسن المونطعم بهاههم لالدن الملاعتهم المنظميه . الطمنس بينظي المصلامي لدويك الملاويا . المصلام احلاها الديد وهوم علام المصلها . الملم المديد علاما عيدم فيدر باللا هور بلاص عدم علاياس الموتها لاه مله عليه عليه بلادر لا الما عدالم المرافع المترف والأس وملا المتلاح المهاسم الملهم المهاس الملها ، ولابل والد وملد المتلابين عليها وملد المهاسم ويللم ويهل طلاطيهم فامتان عيم بالمان يولد عيهم لهمان المان المرد ولعلنم وسلا الماليان كول مورك م ريكانة بواسم يولن ومدين شديد مالسر عدش ريد طوشل وهر مد يواج بهلوبيوس رويل ويلد بتحنص والدم. بند يطمعم نكلم شكيه يورى عشوف. طعيسم بهله شطعهم فلمنس والميلاء المستعلى الممالي وكميلهم والمعلى والملاء المحمول والمياء المعلون والمراء المعلون والمعراق والماء المستعلى والمعراق والماء المعلون والمعراق بدد شعلاق دهلاية ومع كلمدم عما يش بسندي بالهلكانة الإين، عن شعلف بالعلمي دهلاية كلمير اللاد. والاد على عمل يعلق بعلك بعلك لهيس . بعلماق بعلم فيدم عن لق عيول ريس ، بستهل عشم بعلكلال على المحالية المراج المعال العامة المراجة المحالة المراجة المراجة المحالة المراجة المراجة المراجة المراجة المصلابهم بطلسم للالم بهذد بطليفيقهم كهلاء بنطم المتهلع المنطقهم عستها عطيهص، بلاد بنطر عب عذاعن **A**

¹⁾ র<ঝ'ঝেন'

²⁾ বৈ্যানি.

سلام ، بطوهام وعدد روض ولامم علام المعش لدلاد رجيسم موية المهم ويهم دهاعل وهينى اعربي . ويهم المستدر المعالى (بلا ، عديم) وبالمجلم ، المواسع الدونمامين وملادد ، يطمى يدومدم وبدد عدى فيوعدراتا . للموسل . فيهم في ولمنسر سيطلنس. والله كريم للطين. بمليد بمليد ومهم بود شدر عبي بلوشه دولين عددشهم عددس طمشهد باحنطلت ويلام . شعبي طمعم بلكم ويسفدم لابلاء شعلامل بملاءي بعدول شعلامل دهيني هذر كو الحماك المناحدين. كينطهين دهيس بحرهاممال فهر بهد عدهوا، والمر بحرها للع يتعاطينهم يتعاطى . المايعي وهوال بعرد الحق السيامين يتواسيسدين المعدل ، معنط المعلوميين رايعا والم تلفيط السر وجديل فارم (بلينياس) وهيئل المرفاعيل وعبدا وطول: يسل موهد على المين مري (يدا) ويكماراسم ال كوهم ريسم ويهم بدو ويهم وهم كوهم ويلد بطنعها ولك بينس بلاسم الكور وهم والمها دويل - عدراهن كام عد ريس وسلوق وعدل بطرمونن على بطوق والد . بدن وسل ويم بنون بطدون الطرفيسم المستمل المحلملية ولم المطهم السع رفائيا . وي الل يعلم رواد ويل يطمع يطلس علاسم وبلد طمشل. المراعيس اللك مطيرهك رهال المواعيف البرك المعامس فالمراديس الموال رهائها رهاي معيد كالمائد والد أبطع بند يتوهم مولي عالمولي يطوني يفدين بالمتلى فطلا لايامان 野三年 至天

¹⁾ हे 'ख़र' 2) के ब त्वे स 'त्वे स 'कुव'

عهلام احترون ، بناد عبودس شوالاش كل الملاقل سرزيا فهشم فهشم نظمي ويدش ، وجعنددون بهدرية لاحترفتم ، المراد العروض . المراد العروض المناد المولي المناد المراد العروض المناد المولي المناد المولي المناد المولي المناد المولي المناد المولي المناد المنا معمر جدد دند وسلاسول والمعمر فيهم اللام فهشمتهم ويدال ومدارولالمدم معيد رسم به ديد ويملا هي ويعذبس. وحلاد معيد لاي يجتوجس. بحرجم فالمالكيل الى كيهالكيلالية وربلد ميري (يدر ويكود وولاد مند ويس محتوجها عصمي و محصهم المطلع عوبي و منها عملهم منطيورتها المعلم به ويهم المعتم عالم المراب المسلام المراب ال يطيطها عديده و المدرها و المدرها و المدروها و المدروس بيلوش كويضم بير من هها بستهبك يطفهم هدم عهولاتين بلام يهد بعههم شصطها ويقو محلها والكد بند ويسلامه عهم بكاشفشك عهرب بصمة مي ويعلن تكرير حوربل شي بطيهم ويلقم عواجات المراج مح وهامل بدار المعارس مهوس عواب عزيد ويام نومه والملم يدد والوطف المراجع عوام علام فكمطح متحاسم المحا وملد سيرميا وحمده فيمس بطومه فيدنس والمناس والمناس فيدر والمدد المعنى وممعن المعرفين وعمل المعاشر مهوال المراج كنوبي كالمدعم وطود والدد المعظم إمان والمدند ني المراج كنود 10 man 200 - man क्रीचे : <u>स्</u>रुक् 4 बुक् रुषः ॥ यसे । व्य

اللاق بعليم عزين. طهين كويد بعدم. ين بنور عيطم . بند كيس كعمل هيلاسة در عذن ريند استنس عدروي وهو بمعديلاتها ويديتهم . محد بعدريان نبلاق عشر دعد عبتهم ملميتلايل ، فهض بعدري بدم عشر هها بمعديلاند . عحتيم عالمتهون ، بسير بحندم بجسم بعدرم شعطاسة كيس كدن ، بند كيس كل بحوم مدروش بعدميلاسة كمويم وند. المومور والمراه المورد المورد المرامد المعرف المعرب المعرب الهما الله والمعرب المعرب ا بتكامي المحمول والكدد اليهن ويهيدم اللايم اللايم الكامل كالمكامل مكال مناد اليهن الأن اللاء ويلديكم عهلامن موالكنة المعيم والمراح وعلمان ويد على بدركور ويد عمل المراحون ويد المراحون ويد المراحون ويد المراح عددي المراح المراحون بطلام ويدس عاليها مزين ويبطل . بملاقم عب لامرزيكو عيويدس بطمويل والدد ويسريس بضميم والكنن يبدرزين عجمن هيئوالا . ولا بند ويهم مصص والمرفل موهم في رص بوسيس عيهدمي في . حدال سيلف عن ديد ولاهد فين فالمسلم الالبيدا عمامهم الميد المحاء بلاد عكوم الميد فالمحاء وعد الميداليس المسلم الكرد فلالم المؤلف وللمرا المولدان المداد المسلم اللاد كلايم . ملك مستها عبهدلاسة بهلادين (بص عيملم بهلام فيدنس ، ولك بند بهلادالهم بعسلام بهد بسع مهوص بسكنة يعربهم ميلانهموم كم بطلوعي عهولاتون والأدد بهم بهد فيهن غيلم ولاويد بتطليح لاطفنس ويدنيل يهومون ديد وهومم نامم العمص 🔾 بسين يهي نسريطمي ليين. مهرهيم يترالان كهشر بهم له بهامين ييشف شعن

علما هم شعلات الله همل ، الا الموال هام رعاني على على همل مستفاين . الا بطاعل على عوالي الموروس ال المتعلمة المعام المتعام المتعام المتعام المتعامل والأد . مفهدر كحد وهدم بدود ولمدشر عبل عددهل بلمشيل دمهورا . يند مفهدر بلاسة من عيدس بمولاشكان يتوا علوم الله معينيهم كومة هامل فيلطيون الله يدهى المينيلم الاومن فينميسن والالمالية والمرا والأد و مولاد المامول طلاق ياكمهم ويم ولمنها . طلاق بطلائم عيدلم مهم بطلون دولا . طي وطلان وجهل بلادل بعدول . مهيد هوزيد مي يدين بيد عدم بونوعل هي يدود هرم ، عرم بدم يد كول المعلى بياد احال معمدار كهما اعدادك بياد كسم ومالد الحدالكان اكالمطاعن الموسل دهوم ، بيد احال معد ما بعاقدان باحامص بحسره ربل بكلشس كماليها و بطاحلن روام مسطلاسطل كمرود عسري عمروي كيهدم وسلامهم بالمهود المعلى والمنس - ملائل بند بلي يطلام للي بطلاعمتهم يكمهم والمحيد لمحاكست بعرائحمه وبالمند ريومود ، بند الجنرا علي عامل . من الله معلم فالله المرافع فل على علم المحافظ . المعلم رق رط وعلى العل المسلمان الراكوليس طلاب المداسر فالمشهوم الملاسلال المماس والمال والمرا والمراس فالمراس فالمرا

^{1) 👌 5&#}x27;

بعد باكسهم بعهد بشكس محافظهم بطعلاق والمدال المستحيم الله ودونديد بطحهم عوسا المحدوس بعشم علاق المراسل والمراسل المناطعة والمراسل المردود ، و و المراسل وا المرسل المراسل ، ١٥ فالمهدرهما . عصمم كفلسع راعل بدند وللكلالم معيدم بفحدلت بسيمني فيترمص بفدف بفدف بفدولت العيد والم بدند ويسك كحمص كمتوهم كمسع كمويم قلام فيسعا . يعلم يدم . كلام كمسع . المستوب على كمسع . المعطنة ويسهده لام يكتفد والدم. ٥ كل نطق يدريك كل بعمل فلايلا يستوم كل ولايهشعن يدلاعهود . طهونها يسمشين موبل يسمدي بحمديد دمونس. مطهد طهونس ومهلق يسكس بلاد من منسس بغمشلا . الدوم عى المطريجي كرميل بهم الممراكي علمن عنهامي المعمد عن المرفل المعرف المفين المهاري المهاري بعرائحه الحياش الملطيس النشلا لمائش . أسمنيال إياله المعين مطيعي مريبص عبيس ، أنع بهله لهله لمائيلهم إ معيسم وي ك ويدنيس ويسلا وينس. والمهلسم بطح كل بطالود كديد يند ويسلا بهم بلفدند من زند. والملاحق بالمنص بصيد بنطف لطن يطاعي يسرع بعلاجهد ومهر بهويستهم المهودي الميدود، عفد كل ويلتهم وسلا وسنس . 教

Digitized by Google

الم من هن والم المن والم المن والم المن والمن وا مرام الله المحلاسة المحلاسة المحلاسة المحلاسة المحلاء الله المحلية المحلسة المحلاسة المحلاسة المحلسة بعد عوي يوس فل همها . بدد سيس عفد بسيد عفد بشيد معيد بفعدت بدد بطعف عصمم ففساء في بنعدل المواجد المواجد المستلح المراجد المواجد المواجد المدد المراجد محصنسورك كسريمم ربند . محصن بدود كسريمم بمعلاطها ربطدت من ﴿ يُطحدت إطمالت . معد يمعلاطيرراسم كسريمم وحاصير وطول الممل ميل. الممل الولديد فيل وحاصيا الميليد فيهد منيد وطول الممل بن عدال الممل المحمدية بالمعدية المراح المعراج المعرف المعدد المحمدة المحردة المحددة المعمر المادة مع المحود المعرفة ميرس شريوسيد مرا ويسر وسيراس بطلطهم بطلطانة وجونهي ويدار ويدمل شديد بجهى بجهد ويريم هل بنطويه . ويوميس بنطوع مدينيظه ومم كمم بنطوطلية تحلاد . بند ويسل فهيم لامساء . ويومم . ويمم . ولم على ولم شعرص كالمح . وعلم شعوم عليه شكر علم وهوا والتناف شعرى الكلفور الهار .

1) 查了

كىسىم كىنى مىنىڭ بىلىدىنى . ئىستوپا كىسىما كى ھىلاتى بىلىدىكىنى ھىرد . بىند ئىستوپا كىسما كى نېلىدىا ئىلىرچى

والمعاري مطاهاد على والم والمسلم سوية المرفوني ولاي والمعار بالمنتها والماد والدند الارد

يتل فهمل المراسع الماط عدد المعرص الملافح المراس الهم المدول الموعي المراقة كالمسرائهها بفودلات بلامي بطمشه بفلالم بفلاطات لنده الما للهابس لامحه الرامي بند ولسلاس بلطفوال كيس ويسيدم عبهدك بعلام بعلام علايا بيشهي احتما ويدمشنم. يعله اعزيلا بندن هامنطام دهشه علمت المبعد فارد و على وقد المساور في المبرك فيلهم المبور المبيرة المركاء المبل الم البدائل المسكليسيسيم لك . مجهلكسم المبلى محطو جلالتمل لايوق الممكنيمل مكالهميم مجهلسم الايل فهدم الملط يهلم. قال المعروب على المستسلس الله المائين المائين المستهاريم من المعدم المدر اعمر مهل الملون طعيسم كفكفعى مى ندد عشر دسك عدسهم كى . يطرعد ربك طعيسم بعلام شدشفكم ندد مومى منبك وعلما المباطعة المراد المرادل المراد المرادل محاشها شدلا وسلام وسلامه بطلهم المتهم المفنى شينه عهل وستهم مهون والا والشم لامطاري الملاجهة . يتولي الملي المفنى الميلاد شميلي طهيس بطاهر فينس. على يشار عيلم طهير . بدمان هير الطرواح أبدلها والمنص والمساح والملاحى المتص أسطنعها والمندع ويا للمطلسم المسلط الادرادة أسومشها 13 • 14 رق يركمهم وي الحميدي 12 وي ويسي ويديد وروندي يتلويد يوي ويلانة احرر **3** 16 手到:

è

¹⁾ देखिं

²⁾ বক্কুদ্ স্থ্রিদ্দের

³⁾ ম্র.রৌশ্রেম

وسط مق بعدم بحد سريم بطري ، بعد الله المال المالية الم كمسروص . كمسه كحوطة وسرمم وهم وسكنة . وسرمم كحوطة يدمم ربص مربي ربند . بخلص كمده مناها . عالاس ويتدلون المعترفيان بمترافة فالأد ، بدند المتاسع والسلا يولمها بدعد عبعم المعمدة شهوا هلا بطلفليد ربدد بهم كو يعرائعي بطعلاد بطم ويهر بغمص وينس د بدد وسلسر بعقلون المستعلم على الله الله الله المعلم الله المعلم المعلمة المعلمة المناهدة المعلمة المعلم ملكط المباسل السل مرصوح الملحل معلى الهربة فيلاك والمبلكام السل مساوعه الملحل المسل المسلام الملكم ا عامل مي الرود بعدمي وطوير ربد ، بدد عن العدم بوالمبدي ويستم ويسل وعوالم بولايمي وهما لايد فيلافح ويسلا مند فطافح كان بد ويد بد ويد بد في فطافح كن ويسلا بطائن لابند عما لولام كه ويدلانة ंस्कृष्ट بدنق مهوسا کیا . علویسا . لطویسا . مهدوی هجت . زعدم . دیک ولاست ولاست دل . ها الله مروح الديم ودود واليس الدم الله المفاكس المعيدل والادميم والادريم والالإدرائط الادود المدين عفيل عينسون طريعيد وخصم في بموجعة طعيم ويد . وو في طند عظائم لاجهجم لأعرن لأغمنس وسلامة . ag de もか 45

رياس بيرد ميد يهوموس فيدر فيلاس دويد ميلاد له وعلى يدرموس فير بيلاديدر ومون عبر عدره بيقيرسم بعلام كل يهم بهمام بهريم والمس مدر بدرد بدلكوين فيدر وبدلات ريوس الموسول ومديدر دهني وسومها . مه بندندته بديد بهكدوين . معلد بغين عموي يستوم يحديها كف يولوعها بهر والدر . بدند وسلك فهم بعم معد في وسلكم معدوس معلم يعلم . فهدم من مفهد معيدود مدرود عدرا . عمله عدرا الله المهدم الهوا المهدم المحارد الله المعاشوي والله المطلعان الهم المدام ال وليل المصهدر في وسال ندول . وشدم المجله لمن وسال واسال وبالمارة والمحرس و وسال المحرس واسل المحام واسلامة هافي علايا ، بيكون كورودري كومدون ويولانة خطمير ويدعرا بي معربه والك بيعاط بهد خواشهم باهارس ويتهدم بنوينها م بهديم دلهيم بطري على بينهي وندم يديم ، سيفرل سيبالطيم فيهدر لايم ، بلاهم كنه هوان بطوري لو بسفنه كفور عزيدم مهاج عما وعدم لو لهر يكمهم وسلمو يهريد هناهدم رودم لالملح فهنتهم . يند المتاسع في للا يديد في يطلعن يكمهم في يلاسم ألعنط . و يديد عساء في دمجاني مناهم والكلامتهم له . دهيم دهني كفيل كفل يين اعلود علاما . احسام كشاء رهني اجريد طلاق كريد كن

مجمولاسم سنم علاشم كنها يطع كل سيدلانسنل حي منكد على طنفنل عنها ولمدند بعن ربود ، منهل والاد

¹⁾ নক্র. মুশ নৌধ, মা

²⁾ गुरुषः क्र्रिंगःय

³⁾ बःश्चुःयदःकेदः

ملاطف شيرمى يولان كا دهمتهم المعلقم المفتهم بالمحاسن الشفهها والمعلق يولن المعلق المعل المعرادة للما يفريس عديم في لمعتهم عمر و يطن عهدي رمهم، عبريم هناهم والمروي يعنهم له. عدو العلاجل عوب واعدت السلايهوي . الستم والام كو والها . العام المعلمول الانتهام . مهرى ولاعم العلوم ولانن وبلادتهان ما المسلم على المرك ملهم ملى على المركوات رعمومي ولموسر محرود المنسول الملام بعدد عراب المهام بحدث يعدم كه بحمد نعب بسموم بينس هما . وعد فعهري يممس فير بسم طميع بمدا بهجاجة . بعيونه ولادي مو يولام كماميريه. ديري يكمو في معكنة ديد عين دويد لامري عدم في بدندول. شعدسا رعم ريل بسيسيس وسعر. والاد مسين كدد هيم أحدم ولين هول عول عول د كدد شعدس لعهومن بسلا الميا : عيولام دوليم ويطلع بطلام والتتهم كفويهم وورك وو ويولم والورد ولاد العلو وسلام لاعلمول المطلمشن المعسر م لل يكفي المهم المهد اعلى المعمل لهلم المحال المعلم المعمل والملاسع و كل بطلمم دولا درووي الكند شعر كولا . نوساء ك كل مهم يعيم ، منطول . مند نوسا ركند

المعلم على عبنت المحوسل . الحياس المقدم المقدمية المعتم المتراسم المولد الكفراس الالنس المولد المعتمد من المقلمود

⁾ पार बाया रुष्

ريك ي درسالسم بطديل شفود دويل ميد يولدم بعلى وجويلي ويديمهم عمير عصاء كل بملسم بطديلي بطدود . قالة : بيد علوالسر (بالبدر) لميل العلم الموحل لميل بيسر بيطرهم الموجليد على . ييل إحامل علواسر الابيدر وهل . عيدم لاحمي بيهم المعراسم بطلنم هيمم وللند هيسم وعلى وسلاسة وبد ومهم المترفق والد و سروه هم °Ą المعادي فنه عوى بساع وريتمال بمندول . بدمندول والم فهد د و لال بعدمم دولا مكرممم يدا و بعمر كور عمر بلمصل والمرا بعيد شدم دوهم . عما يعلنس يولم بعرائممه شوفه والد ، بند عما بعصمون وي بلهدر بداطله ولانتها وسروسه ههودم شعيول ع ريس بلاد وهيم ديدل ويدنس . كولك كيويهم ريسم عويسم مكل لاحلام بتحامول . ي في بحلامم كويك . كيويم كويك دسيلاسة عورسم بقطعهلاستهيم لهيدلا يولول ريند ، نكود بمعمملابهونن بكود بمعممان وبالأطيلان عظم بهلام ويلانس فلومين ، بجمان ولاظمار والمرا له وطيون وعد ويدنس. بزد معمون بي ميهدر ويلمم ويم بيل طهين وطيون وبعلي رمعي يلشهم. بوسم علم مل طنه هم نيا ريتمل وهم المعارية وهم المعارية وهما منهم ومعانهم رويد هياديه المتعلق والم على المرتبط علول بحد المراسل بالموسل بوع ، بزد بهاس لملول بالمر سع فاعل والله عام واللها . بعدمملاللال عسرريدم بطهم كفيك عيهمم بطهلاشدم لسرعفس فيشنم ومهشجلا وجمنديه بلاشهاس . بند 季多

: Lik

8

⁵⁾ घट घट कुता चे द्र्ये मान

a a ويسلل عدم كل ال بعلسم بتعديم بلايود ، بدنه كيويسدم كها لديو بطلاطي كها . بجمن لابلد شلامتهم عشها لاجلافهم بمعمته ووهكيدم بفعهم بمعدنتكذنن. بعهويكيدوهك ونعدشم وعويط يهجهم بفهسوب وفهيشتن بعوهها ببلاكنة يعرا المواحل المحامل المسمر ، علين المدرون المسرسل عدرون المدرون ، المدولالم المعرف المعنس العدروا هابط: ولايد يلام هاجل عدر شعدى بنام عهم بداها مر يومن هاجل للدم ولهد ياشه المارية : الله المواهل المواهد المواهد المواهد المواهد المواهد المواهد المارة الما المواهد الم بعدينادند . بدند دسيائلة عد ريلادة مجامهدية بطعي . المعهلاف ويدين مجارجها بخصيمين . العمعي مهم عهم المهم بخصم اللاويل: المهام المعامل والمحاجل المرابل المدويل العامل المعامل المعام القلامين رحميس ريس بهيهيد عربي طبي بي رحميد/ عمل القلامين عمل العلق الميلاس دعيس ، الماس الماس منطعن ويدنس. والاحمارا عديه كف منهشي منهم ويدنس. كوين بطلعم بغلفك يطدم لنبد الحقما بعرع المراه بالمرى فياحل والمراق والمراق المحالات المحالة المراق والمراق والمراق المراق الم بمعديلادند . بجمنيه ويلمم بتعديق عمتري محدير كلي دي يدرين عجمن عوبهرف بيء عيلي ع عمهلوص بطعار وبهم بمعديلادند والمعام المستسم لطعهم بمعديلادود علايا المهبعن المهله Ą T.T. مسني Į 每

¹⁾ द्यायाञ्चे

²⁾ ड्रे:म'ग्'रे:

³⁾ জী'শৃ'ঠ'দী

مهيئي والمرا . بدند عصه كل بتحنط . مه كل بحكمم بدند عصرياسم بغياشي دسياكست عمراسم بيدريدو ومجهرهان دويل . بعلايدم كمرريكي نيء عصم كل بلادود والأد . بدند عصم مغيري ديركست عوراسم كحمص . بغصسم المرتفة فالرود المربيس المهيل المسام والمرام فهما عدهم المرتفة و في المرمم رفال المرامل فولا كويل ديكو ريتم بطرهبك يولن الهدال مع بلمعراء ويهر دويل ولالمهمس كمرزد مستوفي المقراس كيوب ريكادنه شحيوي بدار بالمعدي بعدر بهدر بالمعدي ويهم بلمسنى لاعران عسمى 1980 ريكادنه بعلام والله بعدما بعنعوا -فيلمم ويهم بلعيدم عوابدون ويدسيس كل بحين يحدمود والدد ويدال فهشم مديدن ويدال ويدش دند الحدين هيئيس رورم ريكون هيم بحرد دعيد بطويهشم ريند . ويحد نه رعموهل روم . معيمشن مهيم بحرد شيوهي وكميل بفهاسم عويدين شعفلاست شعى بجالجاجين الح فهمهم كهلاء عكم ردشين بطهمكو فهوم بفه شفدم لقمرد عسما بعضاره وحديم بي يسلم وسك ويدم وسنس. وحديم بي يسلم وور بعلود بند وسك معر بعرو ويوب مطاعنهم 好。 其五分 بعونهم 10 كل بعدمم دوله . كسرعد ال عصام كل بطيهم بلادود واللاد . بعملام باحتجاد الله بدرندها وعدي ميسيسر روبد وسنس روجد ، وهم يملهم يول إجهر الهميدي هندل و كمرود الممنس شعدما العلام به المسلم الملام الله الملام المعلى الملك الملك المسلم الملك المل

^{1);₫}气*≷

كلميم الكلامة المواجعة المواجع العلم المواكديد على حلة محديث ، يكل المطابط علماني دامل العلم العل خصوبم كالاد يومهم فلانس ، بعدد ، بحددم ويولان وبهر بسائس للموير . فيسلم فيدر الحلم بطالها ما واللس " علماس يتملكم وهوي ويصل ، في بعويدس ، معدوليانمس " ويسلاسهم المحيد لامن يعلمون بدند بطاطلاسهم وبلدلامن بدنافي السرعد عدم الل بدنس بعندول ، 13 مى بعلاموري عهراسهم عشمى لمراكبة عورسم لاحمول والمشهم والملك مهم الطعلانة . يعويسم عشمى بدلاد الخطاسة للمعيم قادد . بطدم لاه المطاوعا . المراح الماري المام ، بدر عما العرص دمام الماريس الله وجهد الماريل ديد ، ورما المارمار ويدر وسال ، وسال علمه على على المحارب والمعلى على على على على على المعلى المعارض المراب المراب المعارض المراب المراب المعارض المراب المراب المعارض المراب المرا م الملام في معم وبلد فطلهم وعدد عليه معمل، فطهم بطويد رهيسي مطليد فيلم دويد بعزد بلاوطري الملاقة المعابل بالمحلالمنين بطرهول أبطنون واكد بدند الكساعد عصرياسم الملافل الميل المهد المدنيس المعامول عداءا المرعبة المبلك المبلك المهني علاون الهام . يجد المبل الهام المبلد South suppose theory. The one case of the one

محك والد بيسمار محليل بيسبط الميال بترفيلي ومدد بتعرف هور والدر يتهيد إن الله يترود الرفيل بدائد بريد الميس بركم والامراد ديس بداد عيدي الله يستفى المفتس ويستنى زيومدن وبزيل بداد بطاعي بداد 7 وسنس والد . اع العراعط فللإساء في الموشيك ، الميهويش السراسلالات عرم كالديم . عما عمل والإلكانة اعلام المعد المتراطلة المحاطة المهم المرادل البدء البد عيلوم الموسل المحده المرا فالمتياس البد البدء احمد وي والمعرفين المدروسيدي ويدول . بدند لديد يدروس ولمدي وللك عدم المعدن ولالمعراري ولالمتهدم والمدنيدر خنبك بند ابط فعين دويك . بندر كفرراسر عيتهاي فيهن يلكمنه ي كل بلادود ولكد . بحدي وهراسر عينهاس وسلكسم عطيتم كف ندو يدريم بطاجه: جيرعم هيكسم وريم عم كف المصف سرشديس فينس. بحلم بطرحها في بطنعل . ١٦ كان بطلاعم كهلا . يتح كدلا شلاطتهم عشري ها يرعما الله يطلود والد ، ياد الطلاح علم الاعلام المحاشية المعتشية عشوض طنبل بالمديوم ريل وطد في أبور عما في مهادس بطيء 14 ما باستاسلها عمر مسلهله عسلامس لهود. مطد عمر لانتهام المسلسلية عمر فهلود بهم كو بنطشه بعلها क वर्ष अम्म मिन कांग्रे एक्ट्री . या मिन्न 6 मिन्निमि की मार्पामी . या STA STA THE 書 Ł

न्युःश्रुमः ह्नित्रः

²⁾ বশু-দীশ-শুক্রি

بعود وبدلس. علالهم الهجم يدل المحاطب الملالة وبالمنا ويدالنس العمص فهجم بعينكلسم العمص عول بعرد سيهم هيم هيكس تمريم . سيهنس بخطك عيديده ويعيده ريس بعرد عدد يههمهم ويعيده ويدنس . مجمله للمالا ميميلي المراهي المراهيين بطلطهم بسيوس شنم بتوم هدم مدير سيم ليفر بومل هالانة ووالا بطولاشم بعيم ويدنس. أنكنن بمك ويهم بأسلاطيهن ويلانتهم ليسلاء بتئد ليسلاسم بطائطنطاني دوم لأغمنس لأعزله

علانة هيم ويطلنة كالهر ، بند بينوم يلميم بينوم بمطعى بند بمطعى لنه بمعلسها علايه بهوام . بنكى واللا بند ابتلافيرريسم لاعسا لكي فلمصر ويدريس ويسين مي الممصر ويدور . 18 لكي بند ريسل وي لامسمم وهما ريال بالملامي بالملاحي . ي عمل الله وي مديد عليه في الملام رسي المسلم والديد للمدير والدر والدر والملام والملام الملام الملام والملام وال لعهما كسيم علامة بالمحمين ريس أسهلين وسالسة للمميم ربند . بند عصرراسم بلاشفش مهم نييلى على راللند المعها عسم المرم مهر المحمومين فيدن المرش فيلمم فيستهم أسلكمتهم ويد وسلا لعمم همريد ولاعد فياسم المستهاع كمعلهم كمساء مهن كسريد كمسريسم كعمص شلافما كسمم كل يطرائح هيينني هيم وبدمشنم. 3) चेर.डे.। धर.डे.। चे.बंट.

1) 型 2) 啊

المحكم الله المترفين ، حجال عبال المترفق ، عبراكلمال فارسل عنهم والمحرفين عبرول ربد المرا

Taras,

المراهاس المراجي الله المراجية المراجع المراجع المراجع المراجعة ال ويتراه على فالمسيس . فيامل عاملين أبليل يتراه على شعلاس ومل فيل في . موام بياد الايل مد المتراق لكلفويا معطم المطلاشم كف جهربكم كالتاحدم كدلق معطم للابتدا وعد عيستهم لفويم وند علاء والعيسم يتصل كنه بطهلاس فيمنس. بنويلامتم بطهلاش كل يند ريسك هلاسيس ريكم للمهدم وويدم ووينس وعد عيستهم. بمرحدلاميس بمدهلاميس بمرعن بمويس عوبهرمل عهيلمس ردريم بلمكسة بهولسع عراص وبدنس والمعمران والمسلم الله و معلم بطلعه المعباسل المع والمهاسم المحاطمة عما عرب العلاود والدن المنه الله وعدمم. فالمراجل فالمواحل وورا عباساء فالمالة والمراج والمراجل والمراجل والمراجل والمراجل والمراجلة والمراجلة عيديسم يطهوج ويدشهن يطهرن مستمق شعبسد عمر في عسريا بعزودي بعدتهم ويسن احسفرائهما المراجع المحل والدي الملول والمن للمويم . ومنسول المصلف المطال المعاجد المعرف المعادد المتهارات ١٥ المعمل المراجعة والما الكراجية المعرفية المراجعة المعرفية المعر بطنويك بطفها المهشم بطنهين ، معزيل لكناسم المستفرائفط يطنوتهم الجعهد ينسارا يطرفهود . ينزا

¹⁾ 冯'平、

كلك ملك شهر مستهر معهد المراح المراحة المراحة المراحة المراعة المراحة والبيدم الابديق والدياشيق يطش باليهن دسرعفيس، فكاللاد والمعتبس العلاقة بأنامك عظم كمرزد رعم وبدنس، والاد الله معلى بيك عدد بطريس. لتبدن علم يسع يعربين لعرب لمعير بعود مرديد ينسال كلها . يسين شعاعي نعيين يفي بسطيستهم كي . بعسهائمه هيم يطهين ههدي عفد شيري شفاه بغلهم وللمفل عمل الكور والمحافظة والدد مند فالابعل الانتظام المحل المطوري 10 محل الألاد فيلد في الرائدة نسلمارا رفاد والمهاسل فهط مل بلام أسلهاني فهما ، نعر أسلهام سراسلني رسراعان ، أبطوي ولا هيد سريفهم . بند فلاف بطسم عمد هامتهم في ينسول بعرفليليم والدم بعريم بعود بمعملاق المعاشية لاطابك المفهشين . بن ملمكليم عطائس عهلان يبلد يستهيش . نطيس فكيائم كل وهنك بلائض لطلعاء. عطة عويه ولمرحود ولالمسر والمراق والمرود ولمرحود المرام دعل المراعلة ولايامة والمرامة المرامة بلادود ، مخابط شكم بلادلاء ، بقراميك ديهوا ، يه كل عدم كل روي بهنزاس . فهراسر يوس فطيه الله . الموسلام وكمر رفيد رساء ومدد المواطق وند واسلاسه والمتسدوي والمراسيين ولاريشاء والمداد وهوا ب وه ويد ميريم مالينسم رويم له يعرب له يعرب له يعربه وه لعربه بطهنيم. دينهم هدمد ديولهما

¹⁾ देगु.ज़र्याश्व.ईश.कैज.

المعلقة بن جدد ومسرعي يسرقهم كسرقهم كسرقهملام على والمسلوسة كلاد ، في كمرود بطعلاسة من ودد ، والد بعلم مرا مهل الله محرر . مند مقامه على عدد المدار عدد المدار ال على على المراس وسل و المدي المراس على و المدي المراس على . المراس على المراس والمراس المراس والمراس المراس بتطعيم راسلا ويدعى . مجاويها بدرد للمفنس روومن وشم جهويمول بعيين كوريهدة ويدنس . بيسائطل وبلسم بطعنطس لمعرن لل بلادم بمود لل يطريل . عنم بدد وسهده لل بطبعل . بطعم لهمي . علملا عمر لك م يتعلم وكالمسر وسلامه يو لك ويكهن والد . يند عورينسر شعب يفهر كور نورمن ويندونر شعبي ويدنس. ينظر سن وهيط ويسط ويشر ويش ويدميشنر. ويلء ويلي في على عراستهم وزي. يند يطنيهم المعليها . كلها عدول المالية جاريم المهمام المسمرا والمرا الال المرا ولمنشر فلاشر الملي الملي المعليها . الجرهلمملامق قابير كين عسرراب مديدهم وهلامعت شسلتهها . لكف مهومة اظهفتمن هيس وهيدم زودندن كلاطمها الله من المراجي المراجي المراجع المراج

بلك بشام وهيد وهيد للمويد للمويد المهم موية ريس المحمل المراعظية بسيموس المهم المويم للهد المدالون

بتطعها والد ، بالله بلادم ويلام المطلام المعلق الملاق المناعل ، فيهراس العلام للمعلامهم لك ، الحام والمرماء الإلها ركل بتعامل 12 مى الميامم المهى بالممرى بديد على ويكل البلاي رويل عرامي عييان 10 العامل بياسيل الى يند يوعي المراس 22 مي المراج مال ، المراجي المراجي المراجية ، 25 مي على 32. على المراجي على مراجي على المراجية كل ولمعلودة وهاحم . على مقاعلول وللهدم للعدد شعم بهوميتهم منف يشر شعب ومن استشم بكهن طفيم . يند بطلعن المراقي والملاميهم المرا لديد المونس. بالدنسول المحتر عسريم ريس بعدادند. و ممرود يسلمم ووودي. وسر دود المولامين عليه ريد والمناه مح تعيد معيد معيد معيد المحدد والمنا المع المعدد المولاد المعدد ال المستواد المحاسر الانطق الوادع المتواد المدر المعادمة الم المستطيعي بتعلق ولحمي والكدد بطلائلي كماليس عيهله عطما ور يتطاحل بالملافياتين بهينس كم ليهن يلمورون لا بلامي عد ٥٠ على المسلم والمحالمين المعلى والمعلى وال المراعات المائيلومي ويتبلن ويدوي والمراعلية المراعلية المراع المراعلية المراع المراعلة المراع راق حدى عوال ميزوان بمرعى بهرول لمرعى المرعى المرعى عراق ولا بمراعى والد والله الله والله والمراس المراق

والات على ووليسدم بومد مي يطريع. ويدويه لي بطرهدم دوليسي وولدر يطريك . مدلاد بخطو يوشين بلادود والاد. عبد المولم المعد والله المولاد المعلول المنافية والمعلول معلى المعادمة المولية المولاد والمعادم المعادمة المعاد بطاعليه عرب بسطمي. طهي بطاعي بطهيه بياسة وطها بحن سنوس على جدولامة ، يويد بياسة ويار شعبله رحهنظل ولاد يلق وهيني ورعن شلالا وسنظر و يتهميهم دحي عردي يشهر كي وغوي و بند معهلس يعامن ملكم عهلي وهم مصطفطيم مهمن ومهل لمريمي لتبليلن منهنة ولله لطعون بقمطشه يهم يطونني وموقل ومم علم بعلم وللمتهل كال فلنس . مهمل علايه هلمتهل كال فلنس . وولاسل يملن بلوي ويس ميهمان بها مرا الملاطاطير بجهلهم بلطنش نعهبى الإيلانة علاله بلمهم ريس ميهمند سريمل بي وعهم ك عهم سس عسوس. ميلات يولي بطليه لهديد. عيم سرري مصري عيمان عيمان كالد، على بي بير عدي ومل عيم . ويد نطاق الخاطب بين السنشر عشم علايمين الخاطب ويدنس: علائظن لاطتيهم شيطى خطويم كلاد. يند ياكبهم لأن ويستنهم الخاطب عدم المعرب وطويع . عيثم شعطه بالمنتها جدوه مسائل طوع دي العندر . طعلى طوع الارم . المهرب رب عدر عليها ويعهد ومن المعلى المعطاء المن المعطاء وساليكس المعلى المدر عمل العلم المعماء الماس المعهو المهدى الماس المعلم موهل من الله المنظمة الموالون ، المعلم المنفي المعامل ، العلم المعادل ، والمنس ولالرمن والمرام

عطلا ربتد . يينهيلي بمطلع يطريونن لامرية بمندوس يطريع . ديد ولام بيطي وينمشنم ريند . ربوميرال بورسوش المام المامين والمام المنابع المارام المامليلي المارام المولي فاعل المرديانين ومد ولانن المعمد لاودن علمه المركام ومل بعود والعلم عريدي يبعون يعون وحدر ويدر بهدر عراق والمراجعة المراجعة ال الملحل المسل ، المحمل عن وعم رسريهم المستسل ١٩٨٥ ووودر . المهار المعمد المعمد المعمد المعمد المراس . الملين المها كالام ، وهلانة يوالهم أبي دوملا ملائطين مشم يولهم . مطانفين بيهم أسماها لله مهماها . المعاطر ملطح لطينين المتاريخ الما على عبيناء ملعائلته للاياء وكالكند الما يطيعنا ينباء يطرعه 不事,仍有不不了一种人之一的一种人,我们是一个人的一种人的人的人的人们人们一个人的人们 تفرطة ويم يستديني بسنه ي على عرباء عهم مهني يعربي عربي عهم يدال عرب عيم يدلن يعهم يداري المعرب ولايد ولايد ويتلمون مي ميل م يهد نسير ويدويد بناد يعراقهم فيدر هو بطمان فيسير فيهيده في يترجهم نحر فيهيلون. المُواطِين بَعْمُ في مَن يُعْلِق لللهِ المُؤْلِدِ . لِينَا فيسَان المُؤكِلِين فيراح ، معلم المعرفية فيل المُؤكِلين . مى المحسيل · 16 مى محريه على الله يديم من المعتمد من المعتمد من المعيد من المعيد من المعتمد المعتمد المعتمد الماليان ال علام مراد المدوم في طالب عرب المدوم والمدين المدوم المدور المدوم وللملاق ومه ماريل وهاجل وبدنس. مخصيد بطعطان عبهم بطحار . الحدم شعري شعلون يتهم بطعنمه . شهر وعدشم والمناوس ولما ربص بيها فلنستهم في منسول دفهم بعدويد عدويدن يسمهلول ريع . بدد مسوق ولاهشم بطلقلهم والم علما عرى وومل يون هام طاعود مند المر عهمه لمعير ها رحمير الم رحمير عور والد مند يرام والم معهد مندها عَبْطِ الطَّعَيْسِ عِلْدُ فَهِيْظِيرُ يُسِيْصُ يَطَّعَسِ. يُعِسِمُ عَبِطُم لِهِهِنِ وَمَنْسِم لِهِلَامِنَةِ ، لَمُشْطُونِين لِهِلَامِنَةً عَلَى كَثِيمٍ . الله الارتفاع المساء المسارة لمفاد المكاند المراح الملامح المحاسل المامح المياميان المسترمان المبلان والمسارة المسارة المعلميني ولمويح ربس مهويه والموري والموري والموري والمراجع والمستري ولينس ويدنني وليميل والممال والمواجع والمواجع والمورية والمواجعة وا فلاستيسر في . ويعق بمنسر بهندي دهاش يفاط هدنس دو عسريال بعنطول يند موهدس بهدم مطهر بمنسر بهنديو مهر حلالة بينه مطعين بينسم بهنديك بفيطة ويم كهنن بيليم بسدي. لطاطتهن كهنن بين بعوي وسشفميس ريد الملاهين بيلاينها بلايئر والكلائص والالكان بسعا لابلا أسلاياينها فهامتهم نحر أسرةكمف عهيم ووأملم وللكتري ولائنل يدركها فهام يستهم بحسها كل هشهشين بود بسلم فهجلا شهنان يقيف هيلاست ملائن كنشين شدنني بسنيسم يطعهداد لانظمام

المساء ويوال والموال المراهم والمواجع المناهم المناهم المناهم المناهم والمناهم المناهم المناهم والمناهم والمناه هيدمين الحلاهم بكليد مجمند ولامية المحصول المعرفيد والمهداء فيرابعه المعرفة ال والمواتيدي والموجر والمراج المراج المراج المراج عليهم عياسه ميثم والمراج والمواد المراج والمراج المراج والمراج والمراج والمراج المراج والمراج بسلام وهينطس المدود والاد يين عهم يطلعن بد بدل بدولاسم لامريطي و 600 يسرة عم رولدة بعر رولدين بطلسك اسكرالسك فالمهداء بهد عباسي أسطيهون ، أبطعه علمم يسم المدرم بطرم يد نطيسها فالمهد والمهداء المدرد علمهم المحليد من محلي معرف معرفها المحاصل المحاصل المحاصل المعالم المعالم المعالم المعالم المحالم المعالم المع يزيد الحالمي الحالها بما المراجعة الما المراجعة الما المراجعة الما المناسل المعالم المراجعة ا يطاوله ريس بطاحل عب ولادب بدر بدر شدديم ويدم دلايل . بدر شدفتهم عندول . وشر عفورسر بعيطو بعدري تطعين عطيه والمهلط فهد بنن علام ويد السر عدد فهد عماليس عرائع ولاجهد دهنل وهور هليم المومل اللواجة الملاحق ويعلى على والباعدة والمراجة والم المتارق المحمد والمد عوميان المرافعة فالد والمعتديد المرتبيل مراميديد المينتيري المرابيدي المرابيل والمساد المولد

كم بطعولى بطعم. علام كل وجهم والكعلم. محافل ويهطون ويسهم والد، بند بطعوسم مسمى بعدسهم بطعدة مويطس بنهيد يسي يطريهي ويهاطيط وقد والد . علمشهل شديني شديق يطرهم يطريم وهربي بطريك هيار والدير . مثلانها دولاله المعلمين السيولي دولها يديد عاليها والدد واله بند لعلمهاسم المعلماس عشولي عددر بدامتون يطوم دعلام والدد بعراجا طعلامي بعروس رجاجي لمطينها فلهل بدلام بعادرا فهجلا " أستملق وبالمهل بهرهم بعرض بعدام والراب ووندلا . وسلا فهاهم بدند بفق يطلام والمثليس ويشر وسلايهملاسم بفعلاسة بدند يكسهم لأف عطة بالادعن. بدند بملاقق عفورسم بعراجا . عددم عيكو عهديك عديال ويدلك دفير ربند . معزيك والله يهند عيدس يطعوب ، ١٥ كل ولليكل بحمل كهما ويسدم للايم لك يولول . وهوزيهم بلاس بلمطيهم شديش بديش باللامل والمهولة كالمرمل فهول . بند عفواللم شملول ويوام الموهدية على المسلوط المستواح الله المسلوط الله المستواحين أبالاست المعتدي المعترف م المعترف المستواح المستواح المعترف المستواح ا مها المسلم المعلم المعلمات المحموس المحموس المحموس المحموس المعلم المستعدد و المحموس المعلمان والمويد المال المواجدة المواجد بتعرص وعوار مدها بدرائه هاف ردند عددور عواق بعدنها عراب عهدا وهاطالة ردند فهرا هيدار رودر عهداتها بكلاغهم بكلاغي ويدنس. والملههم عندهاي بلفعلانة عليهلاجل بللنويد ويطلس ويلانة بفاط ويلهدراهم المفاطلشين اجتمايلانة

Digitized by Google

يتومد ري من المناسي مراهني و المناسية المردى و المناسية ا طنم ويلاديتهن وهاطيسهاي يقطم يسنطق موجى نسييل سويا والدم . مكمم بعديدا الله كو دوههاد المعهدم سعديس الله في بعرد هي بعر معلى مور بسلام كل عدود . قدر كدون بغرمته كل يعلوس معرسيس كل . بعد فهندر بيك معرب بسلامها . ستهم المسلهم في هم يدهيه . يكوب في المنس المعنول في في يكمم بهد شدم دهد شهدس فمله الماسيد الله استمل الله المنتفى الله المنتفى الماسيد المنتفر المعمال المنتفر الله المنتفى المنتفر المن على والهم ريس يطم يملم موى علاشم يدم يعاروني يقالمس يول ولاد ولاد ولاد ولاد المرا يعادي أو وم وعوالمين. عظن ملاهم باطنع بالاسع الا لألى نستمل بدعد بجعوبه عسلايوسم عشلاق مفهس ريلادة بدعيامي ويحريه دفهشهن بجراءيتههن بتعدعه الميل وعواطعه وهاجل . عطن الهما ميء المنسع 38 كل بتعسمي مطهين كل وهمها والمدر . معد عساليسم المعتدي الميل علاق ومديسة بالميدس وجوف يسيس الميس الميس الميدا وولا المتوافع في الميدار وي ولي الميدود والادر . المصاف المعلون مالكيد المعلى والمركبة والموام لل المحلف عن المنز والمراكبة والمنتون وهمل معل مهم وهمل والمنان وعن المعالم مقهام عالم و حدد عدد الله المراجع المراجع الله المراجع الله المراجع الله المراجع الله المراجع الله المراجع الله المراجع المراجع الله المراجع المراجع الله المراجع الله المراجع المراجع الله المراجع المراجع الله المراجع الله المراجع الله المراجع المراجع المراجع الله المراجع المراجع المراجع الله المراجع ا تعلقتهم فهم يكلابه بلاين فيام فهم فهم والمتهدي ويدعن أبطرعن ابترا فهوي والدد مسلام الممص ويدشه ومدار ويدارا

ويس فكشر مورد فاستر هيامير مورد فاستر فالسا معدد المهرس معرفون المامل المرفاس المراح في الملحل والمشهل موجها الملك والمع الملاحل المحال الم هليك الملك المواطئ الملاح المعالي عسر اللام وهرم وهرمهم المعالم المعال بريد فكر واللامر والموطي المراهل فاللاء عبد على على على المحلال والما إلا والما والمواجدة المراجدة المراكب على ملك عليهم هيام البين المعتبين عيني عبوس عبوس عبروس المراكب المراكب المعتبين المواقيان عينيا عبروا والم - بعيد وكالكاسير المعمديدي خطويم واجالتسوال والمعتبه ومطاعلتها ويديمها ويدمل والمدال والمدال والمدال والمدالة والمراسم المعلوم بعربهم ولم بتعيه لكفنس ونده وجعن لعهم وهدم ويلم يعلم ومتكم فينكم نبين بعلوم ويسكن كمفير تحارمه والمنتها وطعشم الالح ربص والمنتهم لك الطوقة والد ، ولايك طوس لك كوائم الطوم الماريم وعملاء الله المحامشهم ، أسليم بطهس شعبي ريهد بهدم عهد علاس عطدشي يتطنعند مهمكم علاشي يتعنعني و غنر جهرم بهجل دولا المدوية . الأد المعلق ومهل المناحد هايل . الله علمة المهله الأد المعلى المهل المهل الهلم وهاميلال المهما علم على ما الله منه ويهمراس وعمون بلوم شمع البني ريام وسولة والله علا مع ولا ويلائل المولائل المام لطلاح عياس عشر بكس يكوري ويدبك بيل ييشف ك ويتما ك ويتون يدن وولاس بين يلوج ويشك

المستر وو الله والمستر المستر مع بالله منهم شعده عصبهم . مخلهم شبنس شفهم فهشل تهراهمرمم نصهم رفلايد مه عصبهم بعري كهالا . وسنظم - سكشم عرب وهيم ينظيون ويومونن يوريم فيلد والكن دهشهم كموينهم بنطيكيك وعص بوتود والاد بالام بدرام على عندالى بلاد والمهدم المصنه بحتود . بن ي عدم كل ويدال تهمم ويدن . معزبل بمهدسم كفيك يعدم المدسم مه كل وبهام ديد شرس مفري في بعمطل بلاس . شهدس بلهن يطلعر بعرائمه بلمفيل بلمفيل ، مدريدر بعمطل بلابل ، جهدشط وهيدي رمهم بتحنجه ملابك بهدينط مي بطمقيد ديسيشي دين عن بحديد مي بعدد بعديمه و المراد والم المرعل المرعل فالرسط فالمنسون المرعل المرع فالمسل وملمم الملانسور فالمنسط المرمعم في الممسل علن والممم المسلم معلسم شبن بطلهم عهدما على علنس فلملق يدمم بستم ي في بعدود ولما . بعديا بهدينطلها فهمشه وبعليها والعدد قاميندم كل اللاحول والد . بدولامين البن الممارس عشاكل ولام يطود ريع كند ولايمن دهين هوميريا . ميوهم ركلانة للاد شوطق للمويم فيدعن. يوكن كالمتهم للمويم فالكنن بعلهمتهم عزين. يند كلمويم يونظم بعشر شيشهد كلايلا كناد على المراجع المورد المو بهدينظ مي بلفيديد . وبهلسم بنديه ربلدة بحمدم كل بتولاسم كفكل يوش بلدسم ي كل بعدود ولك . بجمل ينرا

المراحل هاق علاما المدرونين وللدي دهائي عدومن هامل ، هدينما من الممال ، أبدار مدرونها دولا لاحرومون بلاسان . مدرراسم بمعلسم محكدشك وفي اطمشك وكهما كالمهما كل المهمشم بالائص بتحاجك بينديول مطهفي بالانتهام الملاقهم العمدل بغيلاجل بطحم بفه فالهدم عسروال مندمم استنطيعها والأد بطائبه ينهد تنهجل ويدشيك الحدائمة مهوانتهم ويبدل والأد وينده بخمطرسم عهد مي طعيد على ينظهها و مند بطاطلسم جهدشما مي الحمص استهم على شديد الهدريدا لي احلمان دويك ويولهم وشدنسهم عسته كوريد دويد عطهها والدد بند بطلههم ميوهم في ولانتفيد يورونن وعنس بهتمهم لاعاماح باعتماع وي المستدر وملحل لك يطملان فيلما كطمير مجال ومتسائه يجازمس كارمناوق ملامام فالمطاوق بالمهان وملاعهميا والمريض علامدلك الإمها كلمدر مؤسل مهواي ول و ملايل بتحلملهم كها طهم كل علام دويد الاربا خسلاطتهم كم فهجاء نطوطة ديم شديد كولمهم عن فهجل نظوطشم استسهم كم نبزد بطلعي عن علايل ولاين اطلعها علم محلوي معلى لوي بطوشه عدمهم ولان بالمن دولي والد وعدد بسنهم عهد هوا . محله عليه عدد هاولا . المسائحة المجال المنظمين المليمانين المرسين الأكاف وطيق وطيق وللارم لق الممشل علامع كل المتص اطلع الشومن بطاريك الملاحل المطاحية المحم اللي المحملات المطاعم المطاعبة اللي الملكومين التلاطيل المطاعم المهدم المجاهدة الملائية والأنان هاهده هامل ميرمد ره احد ميد ميه السند هديد مهل المرتوال المدميد إلى المناهد الدراع لود مدرول الدرمول المراسم ١ من المحاليا المالية الملكول ولاد يونل يشل بحدهم علام هوالا ولمدص بجتموم ربص بلانتهام الديلي . ملامم بفهمة بديد لحطيف عيتملي يونل بعوالا الجودية كموروال كنويي بعلاعهم شعلابه بمن استل مناف ممايات مهادة مهم بدائهم المهمول المتمين بحوش ولمنتهد يعل استهما الحاجة وللمنظير . الحاولة كابيل لدو السنهم ويدل والدم . مكد السبائل العلامل عوابله ألهيم الميهل المعامل المدتهام المستم بطهر المن و بعداد مها المبر هامل المستم التر بعداد المعلم المبر هامل المراهلمان المراهدات المراهد والمراهدات للمع به معرفي درم ملم بعدم يكمهم والمرديد مطاعنس ولمنتهدم بعمن يدن . بحدد مرفيق وعم كو مطهوس وهماش ربص السنبال علاكيهدير واعدص فيحلهم ويدد . أشلافكالدم عهر وحاكمال بهد واعدتهدم بدني . ودر وعم ويول عورل وهدم عدالمسهم بتحديد بدفاعل دفلته عليديني كي ويفايد والإددار ويعبط إسدنديني ومياليتيده لادولاتهم وترن ويدد ويد ومغد بفعلادي حدس ومول شعفتها . ويد يدس المعالم بجهاءات ، استهاد يدس مهما عمهامين وجهائي عهمة للمرمة بمشهو عدل كان ريلامين اعزيدم مجابط ، عيلام الحيام مان كينيهما المثلاث العلامين ريل ، والموليم أبحر ويلمها ريس المنشين ويهد ويا ، مناد المال الموق ولمدار الحار المحديق المثل المحديدا المؤرمة المراحمة المراجرا الما المعتدادا فاعاد المراجرات المراجر

هوار كو شهرشوس استان المسال المعمة المحتال عملان دهاتم هوام المدين عمارسم عييسم كانتماسال المهر الهيم مطاهندي المدالي شدشس المسال فهيمش والإ المدال الهيم مطاهن يطرهان المهلا المدال دويا المسال فهيمش والانش المهلات الهما فيطر مطاهن المهلات دها دويا المدال المهالات الها المعال المهلات الهما والماس فهالا وابح ودوالي المدال المواهي المدالي الملايا المعال المعال والمدال والمالي والحد مدد المدال المواهي المدال المحال المعال المعال المعال والمدال والمعال المعال المعال المعال المعال المعال المعال المعال المعال والمعال المعال المعال المعال المعال المعال المعال المعال المعال والمعال المعال ال

ويدشل ييشيك عربن بر بعتممهم لكتتهدي بطعن ديم الميهدي معتدو بسنهدن

Въ старыя времена Донробъ-арши ханъ 1) посылалъ своихъ людей, чтобы они доставили въ Тибетъ жертвоприношенія и представились всевъдущему гэгэну 2). Вмёстё съ этими людьми поднесъ, при посредстве Табка-гэцуля, свои приношенія и потомокъ дорботскаго нойона, Далай-тайши, нойонъ Галданъ-цэрэнъ, прозывавшийся Чжичжэтэнъ 3), за что удостоился великихъ ми-

¹⁾ Донробъ-арши, — болве извъстный у насъ подъ именемъ Дондукъ дашй, — последній изъ хановъ, управлявшихъ всёми поколеніями калмыковъ, кочевавшихъ въ степяхъ поволжскихъ и донскихъ. Онъ былъ сыномъ старшаго сына Аюкй, Чакдуръ чжаба и управлялъ калмыками 20 лётъ, съ 1741-го по 1761 годъ. Стремясь ограничить тогдашнія своеволія калмыковъ, русское правительство по началу совершенно не хотёло объявлять Дондукъ-дашй ханомъ и въ 1641 г. назначило его лиць намъстникомъ ханства; но впоследствіи, и именно въ 1757-мъ году, за отлично усердное управленіе, онъ все-таки получиль ханскій титулъ, о чемъ и было возв'єщено народу съ особою торжественностью (Pallas, Samlungen, Th. I, в 82). У калмыковъ сохранилось преданіе, что Дондукъ-дашій былъ страшно угнетаємъ неимъніемъ ханскаго титула и употребляль рёшительно всё мёры, чтобы какъ либо получить его. Разказываютъ, что и самое калмыцкое посольство въ Тибетъ 1756 года, о которомъ упоминаеть нашъ авторъ, было снаряжено Дондукъ-дашіемъ именно съ цёлью испросеть себё у Далай-ламы титуль хана.

^{2) «}Всевъдущій гэгэнъ» — дословный переводъ тибетскаго गुठ्र अड्डिड.

в монгольскаго (птст с тистири»), представляющаго собою титуль Далай-ламы.

³⁾ Упоминаемый здёсь нойонъ Далай-тайши есть, кажется, первый изъ дорботских владёльцевъ, перекочевавших изъ Чжунгаріи въ предёлы Россіи. Первыя извёстія о началё русских сношеній съ нимъ находятся въ ме-

лостей: далай-лама пожаловаль ему печать и грамату 4), а сверхъ сего соизволиль еще на наставленіе, увъщававшее приходить опять и снова получать печати и граматы. Съ тъхъ поръ до настоящаго, 1891-го, года жельза и зайца миновало 135 льть.

Нынѣ я, База-гэлу̀нгъ Дунду-хурула Бага-дорботовскаго улуса, прочитавъ вышеозначенныя сказанія и наставленія, а равно собравъ свѣдѣнія какъ изъ устныхъ разказовъ, такъ и изъ священныхъ книгъ ⁵) обо всемъ томъ, какимъ образомъ ходили на аудіенцію (къ далай ламѣ), еще за много лѣтъ раньше предполагалъ, что, пожалуй, и въ настоящую пору можно дойти (до Тибета) и представиться. По таковой то причинѣ довелъ я объ этомъ до свѣдѣнія исполненнаго благоговѣнія и добродѣтелей, нойона Цэрэнъ-Давида ⁶). Въ силу прежняго стяжанія до-

моріяхъ тобольскаго воеводы Матвън Годунова 1622—1623 гг., поздежишая же дъятельность этого нойона описывается въ «Исторіи Сибири» Фишера на стр. 318, 329, 330, 415 и 416. На берега Волги дорботы, по сказаніямъ «Исторін калмыцких в хановъ», прибыли уже при сынь Далай-тайши, Соломъ-цэрэнь, который якобы перекочеваль сюда съ Тобола вибств съ 4000 своихъ податныхъ кибитокъ въ 1674 году (см. Позднъевъ, Калмыцкая Хрестом. стр. 3); но посявднее едва ли вврно, такъ какъ мы знаемъ, что еще въ 1672 г. Содомъ-цэрэнъ подъ предводительствомъ Аюкѝ ходилъ войною на крымскіе улусы, и по всей въроятности, вышепомянутое калиыцкое сказаніе должно быть понимаемо въ смыслъ окончательнаго утвержденія дорботовъ своими кочевьями на нагорной сторонъ Волги, причемъ они признали надъ собою власть Аюкъ. Что касается Галданъ-цэрэна, то онъ былъ уже праправнукомъ Соломъ-цэрэна. «Дорбонъ Ойрадыйнъ тукэ» исчисляеть ихъ покольнія такъ: Соломъцэрэнъ, его сынъ Монко-тэмуръ, его сынъ Читэръ, его сынъ Банданъ дондубъ, его сынъ Галданъ-цэрэнъ (см. Позднъевъ. Памятн. историч. литерат. Астрах. Калмыковъ. СПБ. 4885 г. стр. 61). Последній быль известень своею ревностью къ буддизму и умеръ въ Петербургъ въ 1674 году.

⁴⁾ Эта печать и грамата, писанная тибетскою скорописью, хранятся нынѣ въ Дунаў-хурулѣ Малодоробтовскаго улуса. Нашъ авторъ бралъ эту грамату съ собою при своей поѣздкѣ въ Тибетъ и, повидимому, она сослужила ему не малую службу въ дѣлѣ пропуска во внутрь этой «запретной страны».

⁵⁾ Упоминаніе о посольствѣ калмыцкаго хана Дондукъ-дашѝ находится въ біографіи 7-го Далай ламы, сочиненіи, привезенномъ въ 1880 году изъ Урги вдовствующею супругою харахусовскаго нойона Цэрэнъ-бальджиръ Дугаровой.

⁶⁾ Цэрэнъ-Давидъ Тундутовъ — послѣдній изъ владѣтельныхъ Малодербетовскихъ нойоновъ, при которомъ 15 мая 1892 г. совершилась отмѣна владѣльческихъ правъ калмыцкихъ князей на калмыковъ-простолюдиновъ. Сынъ Малодербетскаго нойона Цанджина Тундутова, онъ получилъ образованіе въ

бродътелей рожденный повелителемъ своихъ многочисленныхъ податныхъ, нойонъ этотъ, услыхавъ, тотчасъ же проникся благоговъніемъ и, какъ для созиданія блага многихъ одушевленныхъ существъ, такъ и ради увеличенія собственныхъ добродітелей, приготовиль и пожаловаль мнв и мои путевые провьянты, и всякаго рода вещи, необходимыя въ дорогѣ, а равно соизволилъ и на одобрение (моего предположения), сказавъ: «отправляйтесь къ Цзў, въ Тибеть и вознесите тамъ поклоненія за правителей, страну и народъ Всевъдущему гэгэну, Баньчэнь-ринбочд. гэгэну Цзу Шакчжамуни, въ избранныхъ большихъ монастыряхъ и передъ всъмъ, что есть тамъ высокаго и великаго». Послѣ сего я, База-гэлунгъ Монкочжуевъ, уже непреложно и всею душею рышиль свое путешествие въ Тибеть съ тымь, чтобы добраться и совершить поклоненіе въ странѣ Цзў, — Тибета, до которой наши люди не доходили уже 135 летъ и снова показать многочисленнымъ одушевленнымъ существамъ нашего . царства дорогу, которою можно ходить. Приготовивъ все необходимое и взявъ въ качествъ спутниковъ манчжика 7) изъ своего хурула, Личжи Идэрунова, да калмыка-простолюдина Дорчжи Уланова, я, 5-го числа мъсяца курицы того же 1891 года жельза и зайца, вы халь изъ Дунду хурула, служившаго монмъ мъстопребываніемъ. Переночевавъ въ дорогь, я прибыль въ помъстье своего нойона. Представившись князьямъ и пожелавъ имъ здравія, 9-го числа мы, пробхавъ черезъ колонію Сарепту, съли на волжскій пароходъ. Этоть мъсяцъ «курицы» по русски— Тюль.

Московскомъ лицев Цесаревича Николая, и, по окончаніи курса, возвратился въ степи, чтобы управлять народомъ. Оставаясь ревностнымъ ламаитомъ, онъ въ то же время является теперь однимъ изъ просвещенней шихъ калмыковъ и какъ бы калмыцкимъ меценатомъ. Въ 1884 г. имъ была издана монографія «Калмыки. — Историческій очеркъ». Настоящее описаніе путеществія въ Тибетъ, какъ увидимъ мы ниже изъ словъ самого автора, появилось также благодаря главнымъ образомъ настояніямъ Цэрэнъ-Давида Тундутова.

⁷⁾ Такъ называется у калмыковъ низшая степень монашескаго посвящения, соотвътствующая монгольскому «баньди».

Провожать насъ отправилось во главѣ съ нойономъ болѣе двадцати человѣкъ. Воротивъ этихъ провожающихъ изъ Царицына, нойонъ самъ съ тремя своими спутниками, сопровождалъ насъ, до города Саратова.

Изъ этого города Саратова нойонъ пожаловалъ намъ, какъ вещи, необходимыя въ дорогѣ: 1 магазинку и 2 берданки, всего этакихъ три ружья; 2 шести-зарядныхъ револьвера, 3 кинжала, засимъ дождевики, дорожное платье и кое что необходимое. Недостающее онъ указалъ намъ взять изъ Казани и возвратился домой.

Мы трое, отправившись на пароходѣ, 14-го числа прибыли въ Казань и продневали тамъ 15-го. Вещи, которыя мы пріобрѣли, полагая, что онѣ будутъ необходимы для приношеній, были слѣдующія:

16 аршинъ шелковаго бархата, въ размѣрѣ на ха-	
латъ	72 р. — к.
14 аршинъ глазета — на халатъ	98 » — »
10 аршинъ коричневаго сукна — на два халата	35 » — »
10 аршинъ глазета	45 » — »
5 красныхъ сафьяновъ	7. » 50 »
4 желтыхъ сафьяновъ	6 » — »
4 пары шитыхъ золотомъ сапоговъ	20 » — »
2 часовъ	13 » — »

Сверхъ сего, полагая, что это будеть необходимо для приношеній и подарковъ, мы, еще вмѣстѣ съ нойономъ, изъ Саратова взяли: 8 бирюзовыхъ серегъ; шелковаго бархата на халатъ, — 30 р.; 5 аршинъ глазета — 4 р.; и еще множество различныхъ мелкихъ, стеклянныхъ вещицъ. Полагая, что такія вещи въ Тибетѣ рѣдки и будутъ новинкой, мы взяли ихъ для подарковъ.

За симъ изъ Казани мы 16 числа, въ 8 часовъ утра, сѣли на пароходъ, совершающій рейсы по р. Камѣ; 18-го числа не

было ⁸) а 19-го, въ 8 часовъ вечера, мы прибыли въ городъ Пермь. Говорять, что отъ Казани досюда 1024 версты, а отъ Саречты до Казани, говорять, также 1024 версты ⁹).

Тѣмъ же самымъ вечеромъ, въ 11 часовъ, мы сѣли и отправились по желѣзной дорогѣ; ѣхали 20-е число, а 21-го, въ 7 часовъ утра, пріѣхали въ городъ Тюмень. Говорятъ, что эта дорога = 772 верстамъ. Во время слѣдованія по этой машинѣ лишнія вещи, помимо постели и подушки, мы сдали въ багажъ: составилось 7 пудовъ. Со времени постройки этой машины между Пермью и Екатеринбургомъ прошло 11 лѣтъ, а отъ постройки между Екатеринбургомъ и Тюменью прошло, говорять, 6 лѣтъ.

Въ Тюмени, ожидая парохода, мы прожили трое сутокъ. Рѣка Тура, на которой стоить этотъ городъ, по временамъ мельчаетъ и тогда пароходы не могутъ доходить до него. Прослышавъ извѣстіе, что и теперь, по причинѣ мелководья, пароходъ не придетъ, мы въ полдень 24-го числа наняли и сѣли на почто-

⁸⁾ Калмыки, наряду съ монголами и тибетцами, признаютъ, подобно китайцамъ, лувный годъ въ 12 мёсяцевъ, по 28, 29, или 30 дней, причемъ, для соглашенія гражданскаго года съ луннымъ, они, какъ и китайцы, вставляютъ иногда 13-й мёсяцъ въ году, называя его «лишнею», или «прибавочною» луною. Впрочемъ эти высокосныя луны не сходствуютъ у нихъ съ китайскими. Бываетъ, напримёръ, что у китайцевъ считается высокосною 5-я луна, а у монголо-калмыковъ въ томъ же году считается высокосною 1-я луна. Далее монголо-калмыки отличаются еще отъ китайцевъ темъ, что у нихъ, за нсключеніемъ календъ, всё остальные дни могутъ совершенно выпадать изъ счета; по таковой то причинё у калмыковъ не рёдко бываетъ, что послё 1-го числа прямо считается 3-е, тогда какъ 2-е пропадаетъ.

⁹⁾ Отъ Сарепты до Казани нѣкоторыя пароходныя общества высчитывають дѣйствительно 1024 версты, что же касается пространства между Пермью в Казанью, то оно опредѣляется рѣшительно всѣми въ 1044 версты. Нашъ авторъ, строго слѣдящій за разстояніями, въ данномъ случаѣ является не точнымъ, хотя съ другой стороны онъ вѣренъ излюбленному восточному пріему — находить единство въ дѣденіяхъ. Подобныя однообразныя дѣденія встрѣчаются на Востокѣ не только въ измѣреніи пространствъ протяженія, но также при счетѣ лѣтъ, протекшихъ между событіями, составляющими эпоху, при опредѣленіи родовъ въ генеалогическихъ счисленіяхъ и проч. Востокъ любить находить во всемъ этомъ единство, хотя бы это было и въ ущербъ встивъ.

выхъ лошадей. До станціи Іевлевой, говорятъ, 130 верстъ. Мы прі вхали на другой день, въ вечерній полдникъ 10). Передъ нами стоялъ наготов в пароходъ, «Курбатовъ». Сели и ночевали на своемъ пароходъ.

Отплыли мы въ полдень 26-го числа, таща за собою арестантовъ на баржѣ «Сибирякъ». Въ ту же ночь, около 12 часовъ, миновали губернскій городъ Тобольскъ, а въ полдень, 28 числа, покончивъ рѣку Иртышъ, вступили въ рѣку Объ. 29-го числа на пристани Сургутской станціи впервые увидали народъ, именуемый «Остякъ». У нихъ совершенно калмыцкое обличье. Мы, полагая что это калмыки, спросили ихъ по калмыцки, но они не понимали; спросили тогда по русски и они отвѣчали, что они — народъ остяцкій. Народъ этотъ живетъ по р. Оби: накоторые изъ нихъ крещены, а накоторые — некрещеные. По степи и въ лъсахъ они устроиваютъ себъ наподобіе шалашей, охотятся на лесных зверей и водяную рыбу и живуть, снискивая себ'в этимъ пропитаніе. За симъ, следуя такимъ образомъ, прибыли мы 5-го числа следующаго месяца «собаки», въ 5 часовъ утра, на солнцевосходъ, въ губернскій городъ Томскъ. Городъ находится въ 5 верстахъ отъ пристани. Въ этомъ губернскомъ городъ много квартирныхъ помъщеній. Спрашивали мы у нихъ, — въ однихъ номерахъ еще не вставали. Разбудивши ихъ (содержателей), мы вошли. Тогда хозяинъ номеровъ сказалъ: «Бдущіе съ монгольской стороны ваши люди ожидають вась въ нашихъ номерахъ». Мы тотчасъ же вышли, посмотрели на доску, где пишутся имена людей (проезжающихъ), — стоитъ имя «Кармыковъ». Это Бава и Ольшанъ возвращались изъ Монголіи, а мы ёхали вновь; и такъ-то двое мы удачно встретились. Потомъ мы, какъ люди, едущіе изъ дому, сдълали имъ угощение пищею и питьемъ и въ этотъ день переночевали вмёстё. 5-го они уёхали нёсколько раньше заката солнца чтобы състь и следовать дальше на пароходь, на кото-

¹⁰⁾ $\sim$ — время, приблизительно отъ $2^{1}/_{2}$ до 4 часовъ по полудни.

ромъ мы пріёхали. Мы въ этотъ день купили тарантасъ за 140 рублей, а 6-го утромъ, уплативъ прогонныя деньги за 4-хъ лошадей съ почты, запрягли и отправились.

Такимъ порядкомъ, ѣдучи одну ночь до полуночи, а другую—
останавливаясь для ночлега, мы 10-го числа, по утру, около восхода солнца, прибыли въ губернскій городъ, именуемый Красноярскъ. Изъ этого города въ ночь, когда мы здѣсь ночевали,
выѣхалъ по направленію къ Иркутску иркутскій генераль-губернаторъ 11). Когда онъ переѣзжалъ на перевозѣ черезъ рѣку,
зажгли въ разноцвѣтныхъ фонарикахъ свѣтильники. Это красивенькая штучка! Выѣхавъ изъ этого города 11-го числа, мы
17-го пріѣхали въ Иркутскъ. Отъ Томска до Иркутска
1560 верстъ; мы проѣхали на почтовыхъ лошадяхъ. Отъ Тюмени до Томска разстояніе водою, говорятъ, 3000 верстъ.

Въ этомъ городѣ (Иркутскѣ) я долженъ былъ получить изъ Банка 7100 рублей; по этой причинѣ мы прожили четверо сутокъ въ гостинницѣ, называвшейся «Сибирь». 21-го числа—не было. 22-го, въ два часа по полудни, получивъ деньги, мы вытъхали на почтовыхъ лошадяхъ съ закатомъ солнца; ѣхали всю ночь и, до разсвѣта, прибыли къ берегу моря Байкалъ. Это 61 верста разстоянія. 23-го числа, въ 6 часовъ утра, сѣли на пароходъ и поѣхали.

Проплывъ по Байкалу 5 часовъ, мы достигли берега моря, тъмъ не менъе пароходъ, въ силу большаго волненія, не могъ подойти къ пристани: бросили якорь въ море и стояли около трехъ, четырехъ часовъ, а засимъ уже въ 3 часа по полудни сошли съ парохода. Съ пристани мы запрягли готовыхъ лошадей и, предположивъ такъ по такъ называемому купеческому тракту, отдъльному отъ большой почтовой дороги, выступили въ путь. Этотъ такъ называемый купеческій трактъ — не казенный, а, говорятъ, трактъ, раздъланный совмъстными силами

¹¹⁾ Иркутскій генераль-губернаторъ слідоваль въ эту пору въ Иркутскъ послі проводовъ Государя Наслідника Цесаревича, возвращавшагося тогда изъ кругосвітнаго путешествія.

русскими часторговцами, для ихъ собственныхъ разъёздовъ, взимая же плату, они обыкновенно везуть и всякаго пробажающаго. Мы побхали по этому тракту, такъ какъ разстояніе по нему ближе. Относительно денегь, — когда намъ говорили: «это обыкновенно взимаемая нами цѣна», ту цѣну мы выдавали и **Бхали.** Отъ Боярской до Мысовой, за 19 верстъвыдали 4 рубля; отсюда до Верхней Мысовой, за 24 версты, — 6 рублей; Гучжиръ, 17 версть, — 8 рублей; Удунга, 19 версть, — 6 рублей; Темникъ, 22 версты, — 6 рублей; Шабартай, 25 верстъ, — 6 рублей; Бирюса, 28 версть, — 6 рублей; Усть-Кяхта, 28 версть, — 6 рублей; Кяхта, 23 версты, — 2 руб. 40 коп. Отъ Байкала до Кяхты эта дорога, въ 205 верстъ разстоянія, стоила 50 руб. 40 коп. Самъ Байкалъ — 91 верста. Двинувшись отъ берега Байкала, мы следовали до полуночи, какъ ехали и прежде. На другой день, по утру 24-го, видиблся намъ бурятскій Ярў-дацань; когда же въ одномъ деревянномъ бурятскомъ домѣ выходиль дымъ (отъ топившейся печки), мы направились туда. Тамъ была дъвушка; она пила чай и гнала водку. Наливши, она подала чаю и кумысу. — мы отведали и ушли. После полудия, проезжая черезъ бурятскій дацань, именуемый Хлундубъ-дацань, мы заъхали въ него. Въ этомъ дацанъ мы остановились въ домъ галунга Дамба-домъ; сходили, поклонились въ кумирню, а возвратившись, напились у него чаю и поёхали. Тёмъ же вечеромъ, около 10 часовъ, мы прибыли въ Троицкосавскъ и остановились въ номерахъ.

25-го числа ходили къ коммиссару, засвидѣтельствовали дорожній билетъ, а возвратившись, вели переговоры относительно наемныхъ лошадей, которыя доставили бы насъ въ Богдойнъкуръ (Ургу). Говорятъ, что разстояніе здѣсь—350 верстъ. И такъ, установивши съ однимъ русскимъ цѣну, чтобы дать 65 рублей за 4 лошади, мы перебрались въ домъ этого русскаго. Тутъ мы переночевали двѣ ночи и, приготовивъ подводы и провизію, 27-го числа, послѣ полудня, выѣхали въ сопровожденіи двухъ бурятъ. Пробывъ въ дорогѣ четверо сутокъ, мы, въ 10 часовъ вечера 1-го числа мѣсяца свиньи, прибыли въ Богдоинъ-куръ и остановились во дворѣ Йонзонъ-хамбо ¹²). Во дворѣ этого Йонзонъ-хамбо проживали, поставивъ себѣ войлочную юрту, три человѣка, отправившеся въ Ургу изъ нашихъ кочевьевъ еще въ 1890 году; мы помѣстились вмѣстѣ, въ ихъ юртѣ. Ничего, подъ предлогомъ квартирныхъ денегъ, съ насъ не взяли, расходы же на пищу мы выдавали сами. Они все указывали, а мы исполняли.

Передневавъ 2-го числа, мы отдыхали. 3-го числа представились и поднесли большой мандалъ, въ 50 ланъ серебра, гэгэну Йонзонъ-хамбо 18). Соизволивъ пожаловать намъ чаю, онъ спросилъ у насъ кое о чемъ и сказалъ: «теперь живите какъ угодно: если будетъ у васъ что необходимое попросить, докладывайте мнѣ, когда хотите».

За симъ намъ сообщили, что богдо (= ургинскій хутухту) не соизволяеть на поклоненія ежедневно, а жалуеть на поклоненія одинъ день черезъ трое, четверо сутокъ; по таковой причинѣ мы въ свободное время отправились къ нашему русскому консулу, проживающему неподалеку отъ Куръня и представились ему, чтобы засвидътельствовать свои билеты и извъстить его о нашихъ дъйствительныхъ обстоятельствахъ. Когда намъ сказали, что, по мъстному обычаю, представляющійся большому человъку обыкновенно приноситъ при хадакъ что либо, то и мы представились, принеся хадакъ. Спросивши насъ о здоровьи, онъ сказалъ: «живите какъ хотите». Разказывали, что въ эту пору старый, бывшій, консулъ, отправился въ Петербургъ и дълами его завъдывалъ другой, хорошій человъкъ. Засимъ мы возвратились въ свой Курънь, и когда 7-го числа было положено поклоненіе богдо, то поклонились и мы, поднеся большой мандалъ

Digitized by Godgle

¹²⁾ О значеніи этого лица см. наши «Очерки быта буддійскихъ монастырей и буддійскаго духовенства въ Монголін». СПБ. 1887 г., стр. 158—154.

¹³⁾ Витиній видъ и значеніе мандала были объяснены нами на стр. 96— 97, а обрядъ поднесенія мандала описанъ на стр. 254—257 Очерковъ быта будлійскихъ монастырей.

въ 50 ланъ. Въ эту пору Богдойнъ гэгэнъ проживалъ въ приречной кумирне и церемоніаль, по которому жаловаль онь поклоненія, быль такой: Передъ кумирнею разставили палатку, а подъ палаткой приготовили съдалище; за симъ принесли въ носилкахъ Богдойнъ гэгэна и посадили на этомъ приготовленномъ съдалищъ. Потомъ подняли сначала людей, представлявшихся съ поднесеніемъ мандала и допустили каждаго изъ нихъ поднести Богдоннъ гэгэну свой мандалъ собственными руками, а Богдо жаловаль благословеніе своею десницею. Людей, которые представлялись съ хадакомъ, безъ мандала, посадили лицемъ другь къ другу, а посрединъ ихъ проносили въ носилкахъ Богдо. Къ концу жердей, которыя держаль въ рукахъ гэгэнъ, привязали очіры и ими то (Богдо) жаловаль благословеніе по объимъ сторонамъ сидъвшему народу. Будучи пронесенъ такимъ образомъ, онъ возвратился въ свой дворецъ. Послъ того насъ позвали, посадили во дворић у дверей, пожаловали чаемъ, а засимъ, съ словами: «милость Богдо», подали намъ одну писанную золотомъ «Дорчжи-чжотба», китайской красной шелковой матерін — на халать, священныя рилу 14) и священный снурокъ, повязываемый на шею. Послъ этого мы возвратились домой.

8-го числа намъ сказали, что есть нѣкій престарѣлый лама, прозываемый «шара-мурэньскимъ, дурбэнъ-хухэтскимъ, хамбо-бакшою», а мы пошли и представились ему. Онъ пожаловалъ намъ «лунъ» (священныя наставленія) относительно мани и микц-

¹⁴⁾ Разу Ду — усвоенное монголами тибетское слово, обозначающее освященные шарики, вродѣ пилюль. Обычно они приготовляются ламами изъмуки, съ приправою различныхъ лекарственныхъ, благовонныхъ и почитаемыхъ священными травъ, послѣ чего освящаются въ кумирнѣ при совершеніи особаго молитвеннаго обряда и чтеній, а засимъ раздаются вѣрующимъ отъмиени гэгэна. Въ Европѣ объ этихъ пилюляхъ существуетъ самое уродливое представленіе. Досужіе сказатели жизни Востока выдумали, что пилюли эти приготовляются изъ экскрементовъ «живыхъ боговъ», почитаемыхъ буддистами.

зэма ¹⁵) и, бросивъ гадательныя кости, опредѣлилъ намъ напутственное молебствіе.

Отправились къ такъ называемому ламѣ-хубилгану Маньчжушри, имѣвшему 18 лѣтъ отъ роду и проживавшему въ цанитскомъ обучени въ Западномъ Курънѣ (—Ганданѣ). Когда мы представились ему, поднеся гусунъ-тук'скій мандалъ 16); онъ пожаловалъ намъ лунъ (священныя наставленія) относительно

Digitized by Google

¹⁵⁾ Тибетское слово 🎝 🦰 — собственно «наставленіе», «поученіе»; въ данномъ случав оно обозначаетъ религіозный обрядъ, описаніе котораго мы находимъ въ «Буддизмѣ» Архіеп. Нила, на стр. 181-183. По словамъ этого ав-🔁 ра, хунъ совершается съ цълью дарованія права, или благословенія на чтевіе священных в книгь, на духовныя піснопівнія, врачеванія и т. под. религіозныя упражненія. У современныхъ монголовъ, на сколько намъ извъстно, дунъ не сопровождается нынъ никакою обрядностью. Онъ состоить въ томъ, что старъйшій дама просто прочитываеть младшему какое-нибудь сочиненіе изъ отдела молитвенныхъ чтеній, сутръ, или тарни, после чего младшій получаетъ преимущество въ чтеніи этой книги въ томъ отношеніи, что оно является у него какъ-бы преемственнымъ отъ временъ древнихъ, святыкъ. Каждый лама можеть читать всякую книгу, но безъ луна его чтеніе является какъ бы самовольнымъ, а луномъ получается разръщение на чтение отъ старъйшихъ блюстителей и хранителей таинствъ дамайской секты. По образному толкованію сочиненія «Улигэрунъ номъ, эрдэни цокцалуксанъ» основы вившняго чтенія и внутренняго пониманія какъ бы переливаются при этомъ изъ одного сосуда въ другой (л. 8-й). Престарълый ханбо прочиталъ нашему путешественнику только «мани» и одинъ коротенькій гимиъ, извъстный у монголовъ подъ именемъ «микчжима» (ਨੈਮੈਂਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਰੇਟੀ), текстъ котораго быль представленъ нами въ переводъ въ «Очеркахъ быта буд, монастырей» на стр. 303-й.

¹⁶⁾ Это такъ называемый у монголовъ «малый мандалъ», или «малое приношеніе», за которое шанцзотбы различныхъ ургинскихъ хутухтъ берутъ обыкновенно съ поклонниковъ отъ 5 до 10 ланъ серебра. Принесеніе этого мандала не сопровождается никакими молитвенными чтеніями, въ составъ же приношенія входятъ; во 1-хъ, мандалъ, величиною не свыше четверти въ діаметръ, съ насыпанными на него зернами пшеницы; во 2-хъ, изображеніе одного будды, по преимуществу Айши; въ 3-хъ, одна религіозная книга и въ 4-хъ изображеніе субургана. При приношеніи «большого мандала» поклонникъ совершаетъ высшую изъ буддійскихъ добродѣтелей, вручая покровительству ламъ, или гэгэна всю вселенную, а при «маломъ мандалъ» онъ молится исключительно за свое личное спасеніе. Отсюда и названіе этого мандала гусунтук'скимъ: покровительству гэгэна вручается только личная природа молящагося: его собственные — тъло, чубъ — слово и Дуу — мысль.

двухъ книгъ, Шэ-чжа-гун-ла и Ганъ-ги-ло-ру ¹⁷). Сверхъ сего онъ пожаловалъ намъ, священныя рилу, священный снурокъ, повязываемый на шею, пряженцевъ и вообще взиралъ съ большимъ расположеніемъ.

Еще нѣкій габчжу строилъ Чжаронъ-кашуръ субурганъ 18); мы пожертвовали ему одинъ золотой и одинъ серебряный русскій рублевикъ, да хадакъ. Далѣе проживали мы, прилежа наипаче къ поклоненіямъ и круговращеніямъ въ западномъ и восточномъ Куръняхъ.

Засимъ мы впятеромъ, нанявши 5 лошадей, отправились верхомъ версть за 40 отъ Урги, на поклоненіе къ алашаньскому хамбо-ламѣ, проживавшему въ урочищѣ Сонготуйнъ булакъ. Ему также точно поднесли гусунъ-тук'скій мандалъ. Этотъ лама отнесся къ намъ опять таки съ большимъ расположеніемъ. При посредствѣ луна на «Йороль Богдо-гэгэна» 19) онъ вступилъ (съ нами) въ духовную связь и сказалъ: «я слышалъ, что къ востоку отъ вашихъ кочевьевъ, ночью показывается бѣлый свѣтъ; этотъ свѣтъ есть свѣтъ рая Шамбалы». Засимъ онъ бросилъ га-

¹⁷⁾ Калмыцкая транскрипція названія сочиненій नेश नु गाह ता प्र या राही हो हो

¹⁸⁾ Извъстная буддійская ступа, находящаяся въ Непаль и представляющая собою одно изъ славитишихъ мъстъ дамайскаго паломинчества. Она воздвигнута въ 2-хъ миляхъ отъ Khatmandu. Громадное число тибетскихъ дамъ и мірянъ постіщають это місто каждую зиму, располагаются по окрестнымъ полямъ, приносятъ жертвы, и совершаютъ молитвенные обходы вокругъ памятника. Чжаронъ-кашуру приписывается свойство удовдетворять всё молитвы, напримъръ, относительно дарованія мірского богатства, дътей и вообще просимаго. Dr. Buchnan-Hamilton въ своемъ разказѣ о Непалѣ, даетъ рисунокъ этого памятника, который имбеть почти полукруглую форму типа древнъйшихъ ступъ (Account of the Kingdom of Nepal pp. 22,100). Въ Библіотекъ Спб. Университета находится нъсколько монгольскихъ и калмыцкихъ монографій, трактующихъ о Чжаронъ-кашуръ. Здъсь выясняется самая тъсная связь этой ступы съ главными дегендарными и историческими дичностями даманзма. Чжаронъ-кашуръ субурганъ заключаетъ въ себъ духъ всъхъ буддъ десяти странъ, буддъ трехъ временъ и всёхъ бодисатвъ. Онъ хранитъ въ себъ Дарма-кая. Ургинскій субурганъ Чжаронъ-кашуръ, о которомъ упоминаетъ авторъ, построенъ теперь на съв. западъ отъ Гандана, изъ необожженаго кирпича и имъетъ свыше 4-хъ саженей въ вышину.

¹⁹⁾ Йорбль Богдо-гэгэна, т. е. Баньчэнь-эрдэни.

дательныя кости и сказаль: «относительно безпрепятственнаго и благополучнаго слёдованія вашего въ пути я разузнаю хорошенько въ своихъ сновидёніяхъ; вы потомъ пошлите человёка и получите отвётъ». По этимъ словамъ мы, возвратившись въ Ургу, черезъ двое, трое сутокъ послали человёка. (Алашаньскій ханбо) соизволилъ указать намъ многоразличные гурюмы и сказаль, чтобы мы снова зашли, когда будемъ отправляться (въ Тибетъ). Этотъ лама самъ по себъ былъ ламою алашаньской области и пришелъ, окончивъ курсъ ученія въ Тибетъ. Тушъту ханъ пригласиль его и въ настоящую пору онъ живеть, являясь предметомъ его чествованій. Говорять, ему уже болье 80 льть отъ роду.

Послѣ сего мы, проживая въ Ургѣ, мало по малу приносили жертвы за спасеніе своихъ кочевьевъ и народа богдойнъ-гэгэну и йонзонъ-хамбѣ, а въ отвѣтъ получалась милость: священныя ралу и снурочки для ношенія на шеѣ. Далѣе, когда мы представились Маньчжушри ламѣ, поднесли ему 2 квадрата глазету и подстилочку для колокольчика, онъ угощаль насъ кумысомъ въ своемъ лабранѣ. Кумысъ ихъ похожъ на нашъ кумысъ. Хорошій кумысъ.

Потомъ попросилъ я у Йонвонъ хамбо (преподать мић) Дорчжи прэнбійнъ ванъ ²⁰); но онъ сказалъ, что нынфинею весною онъ уже преподалъ (одно это посвященіе); преподавать же въ одинъ годъ два такихъ посвященія — не въ обычать. Тогда я

Digitized by GO1816

²⁰⁾ Ванъ тиб. 575, соотвътствующее монгольскому тублем, есть названіе особыхъ буддійскихъ религіозныхъ обрядовъ, совершаемыхъ съ цѣлью во 1-хъ очищенія человъка оть его прежнихъ грѣховъ, а во 2-хъ. — преподанія ему чрезвычайныхъ силъ для полученія спасенія. Въ этомъ отношеніи ванъ миветъ какъ-бы значеніе посвященія. Отдѣльныхъ вановъ многое множество. Одни изъ нихъ способствуютъ единенію человъка съ тѣмъ или другимъ божествомъ; при помощи другихъ человъку дается властное могущество надъ магическими силами, присущими таниственнымъ священнымъ изреченіямъ (тарии). Нашъ авторъ просилъ такъ называемаго «дорчж і прэнбайнъ вана, т. е. посвященія на чтеніе тариистическаго сочиненія тъбрать просиль такъ называемаго «дорчж і прэнбайнъ

удостоился благодати Маньчжушри табунь бурхатань вана ²¹), Табунь ханай сурукдать чжанана ²²), Лама чотбайнь луна и Аюкайнь цэбэнг'а ²⁸) и вступиль въ духовное общеніе. Йонзонь хамбоскимь: шанцзотбъ, нирбъ Цэмбэлу и двумь сойбунамь, этимь четыремь человъкамь, я даль въ подарокъ по одному халату изъ коричневой шерстяной съ бумагою матеріи; низшимъ противъ нихъ, вплоть до жамы и гонира, и состоящимъ при нихъ прислужникамь, всъмь безъ остатка роздаль въ подарокъ, каждому въ соовътствіе его званію, чай и деньги.

Еще подарилъ я бывшій у меня складной ножъ съ вилкою сойбуну гэгэна, Шарабу. Черезъ руки этого сойбуна я полу-

²¹⁾ Ванъ, способствующій единенію съ бодисатвою Маньчжушри. Въ принадлежащемъ библіотекъ Спб. Университета «Сумбумъ Цаганъ-дайнчи (коллекція Поздньева N) находится полное изложеніе этого вана. Изъ него явствуеть, что бодисатва Маньчжушри, живое воплощеніе коего на земль представляють собою китайскій богдоханъ и пекинскій Донкоръ-хутухту (въ Юнъ-хо-гунь) имьетъ пять основныхъ воплощеній, различающихся по цвытамъ: есть Маньчжушри желтый, красный, былый, синій и зеленый. Принявшіє «Маньчжушри табунь бурхатайнъ ванъ, по вырованію ламантовъ, получають слыдующее перерожденіе въ обителяхъ собственно былаго Маньчжушри

²²⁾ 론자기지도, переводимое на монгольскій языкъ словомъ Ассемий есть также названіе религіознаго обряда, подобнаго вану, но витьющаго значеніе, кажется, исключительно для пріобрътенія правъ на чтеніе тарнистическихъ сочиненій. «Табунъ ханай сурукдать» есть названіе сочиненія, трактующаго объ ученіи и силахъ бодисатвъ 대리 тиб. 위견 및 및

чиль 15 рисунковъ, изображавшихъ Баньчэнь-богдо въ разныхъ перерожденіяхъ 24), которые я заказываль исполнить и которые пропали было въ китайскихъ рукахъ. Подробности этого обстоятельства: когда, черезъ посредство некоего Кишикова, ходившаго прежде изъ нашихъ кочевьевъ въ Монголію, я представдядъ свои приношенія Богдойнъ гэгэну и Йонзонъ-хамбо, то, по приказанію ихъ, исполнить рисунки разныхъ перерожденій Баньчэнь-богдо, (Кишиковъ) сделаль заказъ китайскому живописцу. Когда возвратился онъ (Кишиковъ) въ свои кочевья, то я послаль черезь этого сойбуна 115 рублей денегь. Китайскій живописецъ получилъ эти деньги, но, намъреваясь взять еще 50 руб., рисованныхъ бурхановъ своихъ не отдавалъ. Переговоривши объ этомъ съ сойбуномъ, я сказаль китайскому живописцу, что мы будемъ судиться, и тогда онъ отдалъ моихъ бурхановъ и я забраль ихъ. Все вышло хорошо оттого, что у меня былъ свидътельствомъ (взятый) отсюда письменный приказъ Йонзонъ-хамбо бакши.

Засимъ я поднесъ Богдойнъ гэгэну 8 аршинъ шелковаго бархату, да шитые золотомъ въ гладь сапоги, съ чулками и просиль его слова на дальнѣйшій путь. Провѣщавъ: «ступайте благополучно въ дорогу и хорошенько читайте Нама-сангадн», онъ пожаловалъ намъ бу (амулеть) Сиддидн ²⁵), рилу и снурочки для ношенія на шеѣ.

Digitized by GOOSIC

4

^{24) «}Чжэрабъ-танха» — выраженіе, неизвъстное нашимъ монгольскимъ и калмыцкимъ словарямъ, но постоянно употребляемое монголами для обозначенія понятія о рисункъ какого-нибудь божества, на которомъ изображаются всъ перерожденія этого божества. Слово «чжэрабъ» въ этомъ случать, несомитьно, заимствовано монголами отъ твбетскаго 👸 🎞 🐧 соотвътствующаго коренному монгольскому выраженію 🚓 📆 🛣 🐧 См. Дакбаръ лава, Л. 43).

²⁵⁾ Всякаго рода амулеты и талисманы (бу) для защиты отъ злобныхъ демоновъ, причиняющихъ страданія, въ чрезвычайномъ распространеніи рѣшительно у всёхъ ламантовъ, причемъ этимъ амулетамъ придается какъ мистическое, такъ и магическое значеніе: они играютъ роль чаръ и вмёстё фетишей. Основную часть каждаго «бу» составляетъ одна, или нёсколько фор-

Въ силу благознаменательности спасительныхъ указаній такого большого числа высокородныхъ, я окончательно рѣшилъ свое отшествіе въ Западное Цзў и когда началъ переговоры относительно подводъ, то мнѣ сообщили такъ: «Въ непродолжительномъ времени пріѣдутъ въ Ургу изъ Алашани съ грузами проса и рису, и будутъ продавать; при возвращеніи же своемъ, если находятся люди, отправляющіеся въ «верховье» ²⁶), они провозятъ ихъ за плату; для васъ и вашей поѣздки это будетъ удобно». Согласившись на это, мы, въ ожиданіи, начали хлопотать о приготовленіи потребныхъ для своего пути вещей, майхана, котла, пищи, провьянтовъ и всего такого. За симъ всѣ мы трое, каждый отъ себя, въ отдѣльности, попросили спасительныхъ указаній у Богдойнъ гэгэна и высшихъ ламъ. Одному изъ насъ, Личжи Идэрунову, они сказали, что если пойдеть онъ въ

мулъ, часто непонятныхъ и извлеченныхъ изъ махаяническихъ и тариистическихъ сочиненій, такъ какъ последнія содержать въ себе божественную силу и употребляются для волхвованій. Неріздко вся формула состоить въ одной буквъ, представляющей собою сущность, или «зерно» заклинанія. Виды этихъ амулетовъ и талисмановъ безчисленны, такъ какъ для пріобрѣтенія всякой удачи и для отгнанія всякаго несчастія необходимъ свой талисманъ: одинъ защищаеть отъ лихорадки, другой-отъ горячки, третій-отъ вора, четвертыйотъ собяки, пятый — отъ кошки и т. д. и т. д. У монгола не редкость видеть три, четыре амулета надетыми на шею, да несколько десятковъ амулетовъ всегда хранится еще у него въ сундукахъ, дома. Приготовленіе этихъ амулетовъ требуетъ большихъ знаній, хотя на первый взглядъ амулеты и не сложны. На клочкъ бумажки пишется потребная формула (а ихъ, какъ сказано, множество, — на каждый случай разная), засимъ бумажка эта складывается въ пакетикъ, покрывается тканью соответствующаго цвета (тоже различнаго) и перевязывается цветными нитями въ виде геометрическихъ фигуръ (для каждаго амулета также различныхъ). Другіе талисманы вмісто ткани хранятся въ футлярахъ мѣдныхъ, серебряныхъ, золотыхъ; они называются «га-ў» и носятся какъ медальоны. Въ такихъ амулетахъ нередко можно находить мощи святыхъ, клочки ихъ одежды, разныя священныя травы, пилюли, изображенія буддъ и проч. Нашъ авторъ получиль амулеть Сиддиди, ввёряющій его покровительству этого божества. Сиддиди — божество женскаго рода; богиня, именуемая по монгольски «Цаганъ-шухуртэй». Она изображается держащею въ правой рукъ бълый зонтъ, какъ символъ защиты.

²⁶⁾ Д5кши, — буквально «кверху», «въ верховье», а еще лучше — славянское выражение «въ горняя». Обычное монгольское выражение, для обозначения площади тибетскаго нагорья.

дальнюю дорогу, — заболить. Мы стали тогда разсуждать, что если во время следованія по необитаемымъ пустынямъ приключится бользнь, то онъ можеть умереть; а если и не умреть, то сделаеть помеху движению и решили оставить этого своего товарища въ Ургв. А товарищъ нашъ страшно скорбълъ и мучился, такъ какъ очень желалъ следовать дальше; но за всемъ тыть преступить спасительныя указанія ламь было не возможно, а потому, нечего дълать, - онъ согласился остаться. Тогда я съ товарищемъ своимъ Дорчжи, оставшись вдвоемъ, стали искать еще одного спутника и, уговорившись принять въ товарищи находившагося въ Ургь алашаньскаго ламу, по имени Санчжи, человъка лъть по больше 30-ти, стали втроемъ и приготовили провьянть на дорогу. Искрошили мясо цёлаго быка, сушили его больше мъсяца; а дальше взяли еще масла для чая, муки, пряженыхъ сухарей, свёжаго бараньяго мяса, проса, рису, всего этого по разсчету, чтобы хватило до алашаньскаго ямуня. Причина, по которой взяли мы говядину въ сушеномъ видѣ, заключалась въ томъ, что на вопросы наши къ халхасамъ они отвъчали, якобы по дорогъ будутъ мъста безлюдныя и во время сильныхъ жаровъ сохранять свёжее мясо не возможно; посему то хорошо идти, забравъ мясо въ сушеномъ видъ, чтобы не пропало. По такимъ рѣчамъ и взяли мы мясо въ сушеномъ видѣ. Относительно денегь произошло следующее. Въ Урге наше серебро и кредитки, все берутъ также точно какъ въ нашей странъ; при следовани же дальше, за Ургу, наше царское серебро, говорять, не принимають, а потому нужно китайское серебро «палинъ» ²⁷). На спросъ нашъ въ Куръни и въ Маймачэнъ отвъчали: «за лану серебра — 2 р. 50 коп. кредитками». Мы спросили тогда у мъстныхъ жителей и они сказали, что это очень дорого, что кяхтинское серебро дешевле, да сверхъ того и самое серебро лучше по качеству. По такимъ рѣчамъ, рѣшили мы по-

Digitized by Google

²⁷⁾ Цалинъ — испорченное монголами китайское слово «цянъ-лянъ», обозначающее жалованье, выдаваемое войскамъ. Цалинъ-мунгу, буквально, — серебро, которое выдается въ жалованье, — казенное, — высшей пробы.

слать трехъ человѣкъ въ Кяхту. Чтобы пріобрѣсти 7½ пудовъ серебра, 4½ пуда нашихъ, да 3 пуда для Йонзонъ-хамбо'скаго нирбы; наняли мы запряженную тройкою лошадей телѣгу и командировали я— своего сотоварища Дорчжи, нирба— ламу, по имени Шарабъ чжимбо и съ ними алашаньскаго Санчжи. Выѣхали они изъ Урги 3-го числа мѣсяца мыши, а пріѣхали 20-го. Ланъ серебра былъ пріобрѣтенъ по 2 р. 25 к. кредитными, а изъ пуда выходить 444 лана. Послѣ сего 4 пуда серебра положили мы въ деревянный сундукъ, общили его сверху сырой воловьей кожей, а поверхъ того сдѣлали еще покрышку изъ войлока; полпуда серебра положили въ простой сундукъ, чтобы брать готовое, расходуя въ дорогѣ. Способъ всѣхъ этихъ сборовъ отлично указывалъ намъ йонзонъ-хамбо'скій нирба, Цэмбэль, тибетецъ по происхожденію.

Этоть годъ, следуя позади китайскаго времясчисленія, не имёль мёсяца мыши, поэтому следующій мёсяць быль мёсяцемъ лампадь ²⁸). Въ первыхъ числахъ этого мёсяца лампадъ прибыли въ Ургу передовые изъ алашаньцевъ. Съ этимъ народомъ мы переговаривались о цёнё такъ. Когда спросили мы о платё за доставку отъ Урги до Гумбума у ламы Ишй, состоявшаго нирбою алашаньскаго западнаго кита, Шарджэ-дацана, онъ сказаль, что доставить можно; а въ то время какъ мы переговаривались, предложиль доставить насъ еще и другой алашанецъ. Возымёли намёреніе везти насъ два человёка, — и цёна на верблюдовъ стала дешевле. Мы заключили условіе со своимъ Ишй, съ которымъ прежде всего начали переговоры. Относительно вёса выюковъ было постановлено выючить на верблюда 300 гиновъ, а на верблюда, на которомъ будетъ ёхать чело-

^{28) «}Мѣсяцъ лампадъ» или по монгольски «цзула-сара; такъ называютъ монгольскіе буддисты мѣсяцъ, именуемый въ гражданскомъ времясчисленіи «первою зимнею луною». Названіе мѣсяца «лампаднымъ» произошло оттого, что 25-го числа этого мѣсяца совершается память кончины основателя лама-изма Цзонхавы, а на торжественномъ молебствіи, отправляемомъ въ этотъ день, въ каждой кумирнѣ должно бы зажжено 1000 лампадъ. Подробности см. въ «Очеркахъ быта буддійскихъ монастырей», стр. 289 и 371.

въкъ, класть выокъ въ 120 гиновъ, а сверхъ сего будеть сидъть человъкъ. Свъсили свои выоки съ тремя человъками, получился грузъ на 5 верблюдовъ. Въ цънъ отъ Урги до Гумбума сошлись на 6 ланахъ серебра за каждаго верблюда. Я хотълъ купить лошадь и ъхать верхомъ; но говорили, что время зимнее, мъста снъжныя, по дорогъ лошадиные корма плохіе, поэтому верблюдъ — лучше; въ силу этого и я долженъ былъ състь на выочнаго верблюда.

За тёмъ, когда приблизилось уже время вы взжать изъ Урги, изъ нашихъ съверныхъ кочевьевъ получилась телеграмма съ извъстіемъ, что нойонъ тяжко забольлъ. Мы тотчасъ же доложили высшимъ, заказали въ Ургѣ гурумы на много ладовъ и очень безпокоились. Потомъ, такъ какъ спасительныя указанія высшихъ были благовіщи, мы нісколько повесельни и постоянно посылали телеграммы, пока 20-го числа этого мёсяца лампадъ получили депешу, что болёзнь утихла. 21-го числа мы, однимъ очагомъ, кочевали изъ Урги и стали около алашаньскаго хамбо-ламы, проживавшаго въ урочищѣ Сонготуйнъ-булукъ. Другіе товарищи остались въ Ургь, чтобы выёхать позже; съ нами же пріёхали, провожая насъ, прибывшій съ нами спутникъ нашъ Личжи и проживавшій въ Урга Бадиа. 22-го числа, представившись алашаньскому хамбо-лам в и поднеся ему мандаль въ 5 ланъ, мы ввърили ему свои путевыя невзгоды. Онъ сказаль намъ много ръчей и наставленій, пожаловаль китайской желтой шелковой матеріи на халать, вибсть хадакомъ и снуркомъ для ношенія на шев, и вообще отнесся съ радостью и любезностью. Около него въ качествъ компаньена проживаеть Чжалсарай гэгэнъ. Онъ пожаловаль намъ два квадрата красной шелковой матеріи и выразиль пожеланіе, чтобы намъ вхать въ здравін. Здёсь, поджидая своихъ оставшихся сзади товарищей, мы переночевали четыре ночи. Засимъ 25-го числа спутники наши кочевали и прислали намъ извъстіе, поэтому въ тотъ же день кочевали и мы. Въ эту ночь догнавъ своихъ спутниковъ въ урочищѣ Букукъ, мы имъли ночлегъ вмъсть съ

Digitized by GOOSIC

ними. Здёсь вмёстё съ товарищами стало насъ 20 человёкъ при 50 выочныхъ верблюдахъ.

Отъ Урги до Алашаньскаго ямуня существуетъ три дороги: двѣ большія, восточная и западная, дороги; мы же, говорять, слѣдуемъ по срединному, малому тракту. Засимъ, кочевавъ на другой день по утру, 26-го числа, мы перевалили Гангайнъ даба и ночевали въ Шара-тала. Мѣста здѣсь снѣжныя и холодъ очень сильный: одѣвшись въ двѣ шубы и имѣя также одѣтыми двое штановъ, мы ѣхали, закостенѣвая руками и ногами.

27-го числа ночевали въ Шинди. Говорять, что отъ Урги досюда простираются земли Пунъ-бэйсэ.

28-го числа, переваливъ горы, именуемыя Дзорголъ хаирханъ, ночевали въ урочищъ Дацанъ.

29-го числа ночевали въ Урту-голъ.

30-го числа ночевали въ урочищ $\bar{ \mathbf{y}}$. На этомъ ночлег $\bar{ \mathbf{x}}$ мы добрались до черныхъ (т. е. безсн $\bar{ \mathbf{x}}$ жель. Стало тепл $\bar{ \mathbf{x}}$ е. Досел $\bar{ \mathbf{x}}$ халъ, сидя на выочномъ верблюд $\bar{ \mathbf{x}}$. Качаясь на верблюд $\bar{ \mathbf{x}}$, я сильно изнемогалъ и положительно потерялъ возможность сид $\bar{ \mathbf{x}}$ толожительно потерялъ

1-е число мѣсяца зайца. Сегодня при вытѣздѣ я подумалъ, что, можетъ быть, лучше ѣхать верхомъ на свободномъ верблюдѣ, чѣмъ сидѣть на выочномъ; а потому, положивъ потникъ безъ сѣдла на одного свободнаго верблюда, ѣхалъ верхомъ. Нынѣшнимъ вечеромъ ночевали въ Шургійнъ хара тологой. Говорять, что эти четыре дня мы ѣхали по землямъ Уйцзанъ-гуна.

2-го числа ночевали въ Гучинъ цаганъ обо.

3-го числа ночевали въ Набтастай.

4-го числа ночевали въ Урчжангійнъ-шаньда. Досель я ъхаль верхомъ, безъ съдла, на изнуренномъ верблюдь и, постепенно ослабъвая, изнурился окончательно. Не имъя больше силъ, я, когда сказали, что въ этихъ мъстахъ проживаетъ одинъ богачъ изъ тушъ-гуновскаго хошуна, именуемый Гомбо-халгачи и имъющій около тысячи лошадей, послаль своего спутника, Санчжи, и хозяина верблюдовъ, Иши, приказавъ имъ купить спокойную верховую лошадь. 5-го числа, когда мы кочевали и остановились на ночлегь въ Дэльгэръ хангат, они прибыли, пріобрття отличнаго иноходца за 26 ланъ серебра. Засимъ я, не имтя стада, чтобы остадать эту лошадь, взялъ на прокатъ у слъдовавшихъ съ нами людей стадо, уплативъ до алашаньскаго ямуня 1 ланъ серебра. Остадавъ, я съ завтрашняго дня талъ спокойно.

6-го числа ночевали въ Урту гашун'ъ.

7-го числа ночевали въ Ару забакъ.

8-го числа ночевали въ Билютуйнъ заха. Въ эту ночь, около полуночи, задрожала земля; мы испугались. Говорять, что здёсь половина разстоянія между Ургою и границами алашаньскихъ кочевьевъ.

9-го числа ночевали въ урочищѣ Балтастай. На этомъ ночлегѣ мы топили дровами изъ дерева «закъ» и ночевали спокойно. Доселѣ мы отапливались, собирая аргалъ по степи.

10-го числа ночевали у скалы Йэндэръ-хада. Въ эту ночь былъ большой вътеръ.

11-го числа ночевали въ Хотогор'ъ.

12-го числа ночевали въ Табунъ-хубату. Досюда простираются земли тушъ-гуна.

13-го числа ночевали въ Бомботу.

14-го числа перевалили горы Гурбунъ-сайханъ и ночевали въ урочишѣ Моргоцокъ.

15-го числа ночевали въ Замту.

16-го числа дневали на этомъ мѣсть.

17-го числа ночевали въ Ш5рэнъ.

18-го числа ночевали въ Униготу.

19-го числа ночевали въ Икир'ъ.

20-го числа ночевали въ Гунчжилэк'т.

21-го числа ночевали въ Холайнъ-гунъ. Досюда простираются земли Балданъ-цзасака.

Въ земляхъ Ўйцзанъ-гўна и Балданъ-цзасака рѣчной воды нѣтъ, вода изъ колодцевъ; деревьевъ также нѣтъ, — путники разводять огонь, собирая топливо (по степи); въ иные дни ве-

Digitized by Google

зуть съ собою воду изъ худуковъ и приготовляють кушанье. И кормы для скота, — трава, также плохи, по таковой причинъ люди, обладающие скотомъ, проживають вдали другь отъ друга.

22-го числа ночевали въ Цаганъ-тологой'ѣ. Говорятъ, что отъ этого Цаганъ-тологой'я начинается алашаньская земля. Здѣсь граница Γ оби-шамо ^{29}).

23-го числа ночевали въ Соксок'ъ. На мъстъ настоящаго ночлега воды не было. Мы раскопали какой-то старый колодецъ, изъ грязной воды приготовили немножко кушанья и такъ, по-тыши, ночевали; верблюды и лошадь провели ночь безъ воды.

24-го числа ночевали въ урочищъ Курунъ-хошунъ.

25-го числа, переваливъ Сухатуйнъ-голъ, прибыли въ Шарцвай и остановились въ томъ мъсть, гдъ проживали люди со скотомъ нашего верблюдохозянна Ишй. Отъ Цаганъ-тологой'я до Сухатуйнъ-гола — гобійскія земли: травы нёть, почва песчаная, мъстности голыя. Вдлину одинъ конецъ ихъ доходить къ западу отъ Пекина, а другой достигаеть стверныхъ предтловъ Цзу (= Тибета); такая длинная, говорять, гоби. Въ своихъ широкихъ мъстахъ она, говорятъ, шириною на семь сутокъ тзды, а пространство, почитающееся узкимъ, говорять, то, по которому мы проёхали. Проёхали мы черезъ нее, слёдуя полныхъ три дня. Моя лошадь, шедшая по гоби въ теченіе трехъ, четырехъ дней безъ корма, сильно ослабъла. Братья нанимавшагося перевезти насъ алашаньца Иши проживали въ войлочной юртъ и имели, говорять, приблизительно 50, 60 верблюдовь, около 30 овецъ, 3 лошади и болъе десятка коровъ. Верблюды, пришедшіе изъ Урги, были не всв его собственные, а четырехъ, пяти хозяевъ. Мы, народъ, следующей дальше, остановились на разстояній не полной версты отъ ихъ дома. Доставляемые ими

²⁹⁾ Слово «шамо», которое нашъ авторъ ставитъ какъ опредълительное къ «гоон»,—неизвъстно монголамъ; это, несомиънно, уже вліяніе европейской науки, такъ какъ База-гэлўнгъ былъ знакомъ съ русскими географическими картами, на которыхъ разсматриваемыя пустыни надписываются именемъ «шамо».

вмёстё съ нами изъ Урги, люди трехъ котловъ, а вмёстё съ ними и мы жили вмёсте, всего четыре котла и болёе десяти человёкъ. Зовуть ихъ алашаньскими блотами. Языкъ ихъ близокъ къ нашему и прическа ихъ женщинъ походитъ на женскую нашей страны: заплетають двё косы и носять футляры на своихъ. косахъ. Этотъ Ишѝ угощалъ насъ чаемъ, кумысомъ и мясомъ. Я, предполагая, что, пожалуй, придется этими мёстами возвращаться, а если и не придется проёзжать черезъ нихъ, то можетъ быть впослёдствіи опять будетъ нужда ёхать, можетъ быть встрётимся, отдарилъ ихъ часами, которые везъ за пазухой.

Этотъ алашаньскій хошунъ составляеть народь, отдѣлившійся отъ олотовъ. Такъ какъ извѣстные подъ именемъ 4-хъ
ойратовъ имѣли одного хана и жили одною общиной, то (алашаньцы) имѣли къ намъ большее расположеніе, чѣмъ халхасы.
Земли ихъ изобилуютъ песчаными гобійскими пространствами,
воды мало и народъ дѣлаетъ основымъ предметомъ содержанія—
верблюдовъ. Говорятъ, есть хозяева, которые доятъ до 100
верблюдовъ. Доя верблюдовъ, они и дѣлаютъ кумысъ, и гонятъ
водку. Въ изобиліи употребляютъ также просо и рисъ. Такъ
какъ отсюда они хотѣли отправить насъ, завьючивъ новыхъ верблюдовъ, то и заставили насъ продневать пятеро сутокъ; мы же,
какъ люди, шедшіе безъ остановки цѣлый мѣсяцъ, желали попокоиться четыре, пять дней и не торопились.

Засимъ 1-го числа 12-го мѣсяца зайца, въ полдень мы кочевали: два халхаскихъ ламы, два андоскихъ ламы и четверо бурять, такихъ три котла, да мы одинъ котелъ, такихъ четыре котла, да для сопровожденія насъ, младшій братъ Ишй, Чойнбаль, всего такихъ 12 человѣкъ, при 17 верблюдахъ. Выступивъ, мы остановились ночью, когда уже стало темно, около алашаньскаго маленькаго кита, именуемаго Шарцзай-дацанъ. Я опять ѣхалъ верхомъ на лошади, а остальные спутники всѣ сидѣли на выочныхъ верблюдахъ. Въ этомъ монастырѣ мы, на другой день, по утру, поклонились въ кумирняхъ, когда же намъ сказали, что здѣсь есть каоедральный шабронъ, мы пошли

и представились еще ему. Спросивши, куда мы направляемся, онъ пожаловалъ намъ чаю и замбы, а еще пожаловалъ немножко киновари изъ пещеры Лобунъ-чэнбо во). Въ этомъ дацанъ, повидимому, отъ 30 до 40 хувараковъ. Онъ называется дацаномъ аймака алашаньскаго западнаго кита. Мы не останавались здъсь долго и кочевали въ тотъ же день послъ полудня.

Следуя такимъ образомъ до наступленія ночи, мы остановились среди песчаныхъ холмовъ на южной сторонъ Боро-обо, въ безводной мѣстности. Разговаривая, какъ теперь быть, сидѣли мы безъ всякихъ средствъ. И люди, и лошади, всъ терпять жажду. Сильно томились мы, остановившись ночью безъ травы, безъ воды, среди однихъ только холмовъ бълаго песку. Нъкоторые, разсердившись на хозяина верблюдовъ, который доставляль насъ, бранились, говоря: «останавливается ночевать въ безводномъ мѣстѣ и не забираетъ съ собою воды днемъ»! Тогда бъдняжка, везшій насъ Чойнбэль побъжаль, покопаль подъ пескомъ, смотритъ, - немножко снѣга. Тотчасъ же прибѣгаетъ онъ къ намъ и говоритъ. Мы всѣ вышли, очистили руками песокъ, находившійся сверху; смотримъ, — старый снѣгъ, толщиною въ палецъ. Принеся оттуда сить витьсть съ пескомъ, мы положили ихъ въ котель, растопили, и, когда отдёлили песокъ, получилось двъ три чашки воды. Такимъ порядкомъ, отдъляя еще и еще и получая воду, мы набрали воды на чай; сварили

³⁰⁾ Слава объ этой пещерѣ Лобунъ-чэнбо ходитъ по всей Монголія. Мнѣ лично приходилось слышать о ней особенно много въ Куку-хото, гдѣ я узналъ, что эта пещера замѣчательна своими красными стѣнами и священна потому, что въ ней производилъ свои созерцанія Лобунъ-чэнбо. Послѣдняго не должно смѣшивать съ соименникомъ его Падма-самбавою; настоящій Лобунъ-чэнбо былъ собственно тибетскимъ уроженцемъ, ламою и, повидимому, много потрудился на дѣлѣ распространенія ламаизма въ Алашани. Опредѣлять точно, мѣстонахожденіе этой пещеры, мнѣ не удалось; какъ несомнѣнное могу сказать лишь то, что она существуетъ гдѣ-то на сѣверо-восточныхъ предѣлахъ алашаньскихъ кочевьевъ, неподалеку отъ границъ хошуновъ трехъ уратскихъ гуновъ и на сѣверъ отъ Желтой рѣки. Г. Потанину также разказывали о пещерахъ, которыя онъ называетъ Лумбунъ-чимбо, но записанныя имъ легенды совершенно разнятся отъ нашихъ. См. Потанинъ, Тангутско-Тибетская окраина Китая. Т. II, стр. 250—251.

изъ нея чернаго чаю, напились, привязали скотъ и ночевали. Эти пески, повидимому, тянутся верстъ на десять.

3-го числа мы кочевали еще до разсвѣта и ночевали въ Аманъ-усунъ.

4-го числа ночевали въ Шара-буриду.

5-го числа ночевали на сѣверной сторонѣ хребта Баянънургунъ.

6-го числа ночевали въ Гурбунъ-худукъ.

7-го числа ночевали на склонахъ горы Байнъ-ўла.

8-го числа перевалили по перевалу Долонъ-халцзанъ и ночевали въ Хошога-булак'ъ.

9-го числа ночевали въ Зуха.

10-го числа достигли до алашаньскаго ямуня. Говорятъ, основываясь на томъ, что у ствернаго подножія горъ, именуемыхъ Алакъ-шань, построены дворецъ и ямунь вана, они называются алашаньскими. Народъ этоть принадлежить къ роду блотовъ. перекочевавшихъ изъ Коко-нура. Главная ставка этого хошуна. такъ называемый «ямунь-кить», вмёстё съ дворцомъ вана-правителя, располагаются внутри небольшой крыпостцы. Крыпостца построена изъ глины. Съ наружной стороны этой криностны находится много жилищъ простолюдиновъ и байшиновъ, въ которыхъ проживають китайскіе купцы. Мы остановились въ такой китайской лавкъ, подъ фирмою Ванъ-шинъ-хо. Хотя здёсь находется и много лавокъ, но два наши спутника, алашаньцы, были знакомы съ этою лавкою и сверхъ того эти лавочники встрътили насъ, черезъ посредство одного коннаго человъка, съ пространства верстъ за десять. У нихъ такой обычай: какъ прослышать весть, что едуть люди изъ дальнихъ месть, посылають навстричу человика и, приказавъ ему сопровождать, дають поміщеніе въ своемъ домі. Говорять, что это обычай большихъ лавокъ. Человъкъ, намъревающійся купить какія-либо мелочи, стыдится покупать въ другихъ лавкахъ; впрочемъ, если покупки, на значительную сумму, пріобрететь онъ по более дешевой цене изъ другихъ лавокъ, то они не обижаются. Хозяина ихъ не

было, а были приказчики и слуги: люди добронравные и обходительные. Свътскіе люди, проживающіе въ этомъ ямунь-городь, по внёшнему виду совершенные китайцы. Платье и быть ихъ чисто китайскіе. Китайцевъ въ этомъ городѣ множество. Разказывають, что существуеть обычай не брать супругу этого алашаньскаго вана изъ другого места, какъ изъ рода китайскаго богдохана. Говорять, что и настоящая супруга его также взята изъ Пекина и онъ имъетъ жену китаянку. Встарину, китайцы и блоты, придя въ несогласіе, начали между собою войну и когда китайскій ханъ истощиль всё средства, чтобы поймать **Блотскаго**, чжунгарскаго владътеля, именовавшагося Дабайчиль, то одинъ владътель, принадлежавшій блотскому происхожденію и находившійся въ зависимости отъ Коко-нура, съ целью удостоиться милостей китайскаго хана, вызвался поймать его. Вследствіе последовавшаго на сіе согласія богдохана, нойонъ этотъ обманнымъ способомъ захватиль владътеля Дабайчидъ, препроводиль его къ китайскому хану и достигь почестей. Богдохань пожаловаль этому нойону званіе вана и соблаговиль свою дочь въ жены. Засимъ нойонъ этотъ, разсчитывая на близость хожденія въ Пекинъ, попросиль у хана эти ближайшія земли, алашаньскія горы, и такимъ то образомъ, говорять, перекочевали мы изъ Коко-нура и обосновались здёсь 81). Прави-

³¹⁾ Въ этомъ разказѣ, какъ и вообще въ народныхъ историческихъ преданіяхъ, различныя лица, мѣстности и событія являются совершенно перепутанными. Въ дѣйствительности, алашаньскіе олоты первоначально въ самомъ дѣлѣ кочевали въ Коко-нурѣ, но переселеніе ихъ въ Алашань совершилось не послѣ возмущеній Даваци (= Дабайчитъ), а гораздо ранѣе даже галданова нашествія на Халху. Когда въ 1676 г. Галданъ напалъ на Коко-нуръ и убилъ Очирту хана, то племянникъ сего послѣдняго, Хороли, бѣжалъ къ китайскимъ границамъ и просилъ богдохана снабдить его землею. Въ 1686 г. состоялось высочайшее повелѣніе, по которому Хороли было приказано кочевать къ сѣверу отъ алашаньскихъ горъ (Илэтхэль-шастиръ: алашань-угэлэдун-шастиръ кн. 79-я) и отсюда въ 1687 г. онъ просилъ богдоханскаго разрѣшенія выступить въ походъ противъ нападавшаго на Халху олотскаго Галдана, хотя ему было отказано въ этомъ (Позднѣевъ. Матеріалы для исторіи Халхи, стр. 195). Въ 1697 г. Хороли былъ окончательно принятъ въ подданство и ему былъ данъ титулъ, но не вана, а только 3-е степеннаго князя, бъйлъ. Ему въ 1709 году

тель этотъ, ванъ, кажется, очень могущественный и, говорятъ, непоказывается народу. Были люди, которые говорили: «мы жили въ ямунь-хото; дожили до 50-ти лътъ, и ни разу не видали нойона». Мы бхали, интересуясь правителемъ своихъ странъ и думая, что, пожалуй, можно и представиться; но услыхавъ, что важность его уже очень велика, я бросиль это намерение. Территорія ихъ хошуна хотя и заключаеть въ себь общирныя и большія пространства, но изобилуеть песчаными гобійскими мівстами; воды и травы мало и, по примътамъ, - плохая земля. Воровства нътъ совершенно, - хорошо, спокойно. Въ странъ ихъ много соли и изъ нея они отлично усматривають свои выгоды. Народъ имбеть своимъ главибишимъ скотомъ — верблюдовъ и изъ платы за верблюдовъ также видитъ хорошую пользу. Горы ихъ, именуемыя Алакъ-шань, — красивыя горы: нѣкоторыя изъ нихъ поросли деревьями, а нѣкоторыя представляють каменистыя скалы. Главный пункть альшаньскихъ кочевьевъ —

наследоваль въ управленіи сынъ его Абао, первоначально имевшій тоть же титуль бэйлэ. Онъ, находя данныя ему кочевья плохими по качеству, а главное тъсными, занялъ съ одной стороны мъста къ югу отъ Алашаньскихъ горъ, а съ другой распространился до Эцзинэй гола; за это своеволе онъ былъ временно лишенъ титула. Въ 1723 году, въ періодъ смугъ въ Тибеть, Абао быль причислень къ войскамь китайскаго цзянь-цзюня Нянь-гэнъ-яо, который аттестоваль его какъ человъка болъзненнаго, а войска его призналъ никуда негодными; по такой-то причинъ Абао долженъ былъ возвратиться въ свои кочевья, впрочемъ богдоханъ, во внимание къ понесеннымъ имъ трудамъ, пожаловаль его въ цзюнь-ваны. Званіе это было однако только личнымъ званісиъ Абао, такъ какъ сынъ его Лубсанъ дорчжії наслідоваль управленіе хошўномъ съ прежнимъ званіемъ бэйлэ. Этотъ Лубсанъ дорчжій въ 1757 году, дъйствительно, принималъ участіе въ маньчжуро-чжунгарскихъ войнахъ, но не противъ Даваци, а противъ Амурсаны. Но главнъйшія заслуги Лубсанъдорчжи были совершены въ походахъ не противъ чжунгаровъ, а противъ киргизовъ; за эти походы онъ былъ награжденъ павлиновымъ перомъ съ тремя очками и званіемъ цинь-вана. Послѣ окончательнаго умиротворенія западнаго края Лубсанъ-дорчжи быль удостоень пиршества во дворць, портреть его быль поставлень въ Изы-гуань-гэ, съ богдоханскою надписью, восхвалявшею его подвиги противъ киргизовъ. Несмотря на эти отличія, потомки Лубсанъдорчжи все же не были сдъланы первостепенными князьями и въ 1782 г. они навсегда были утверждены цзюнь-ванами, съ правами «заурядъ цинь-вановъ». Женятся алашаньскіе ваны, действительно, еще отъ времень Хоролії постоянно на побочныхъ дочеряхъ богдохана.

ямунь-хото. Въ немъ вмъсть съ дворцомъ вана находится монастырь и это называють ямунь-кить. Мы не узнали хорошенько, сколько приблизительно ламъ въ этомъ китъ и по какимъ порядкамъ живутъ они. Говорятъ, что здъсь проживаетъ 300, 400 ламъ. Въ Алашани три большіе кита: Ямунь-китъ, Барунъ-(западный) кить и Зўнъ- (восточный) кить и въ аймакахъ этихъ трехъ китовъ, говорятъ, совмъстно объединяются всь духовные и свътскіе алашаньских кочевьевь. Восточный и западный киты имфють, говорять, по 500 ламъ. Что касается названія «лама», то, начиная съ Урги, всѣ, говорящіе монгольскимъ языкомъ и состоящіе въ подданствѣ китайскаго богдохана, именуютъ ламою всякаго вступившаго подъ щить въры и принявшаго на себя желтый или красный образъ; подобно тому какъ состоящіе въ подданствѣ нашего русскаго царя калмыки называють такихъ людей «гэлунгами». Это обычай разныхъ странъ: разныя бывають названія. Продневавь здёсь 11-го числа, я купиль въ этой лавкъ за 4-ре лана серебра олбокъ и тушилгэ, изъ ковровой матеріи, съ рисункомъ пятикогтевыхъ драконовъ. У одного тангутскаго владетеля пріобрель я 6 лань червоннаго золота, уплативъ за лану по 19-ти ланъ чистаго серебра; взялъ я это, потому что говорили, будто въ Тибеть одна лана червоннаго золота стоить 20 ланъ серебра. Еще пріобрёль я съёстныхъ и питейныхъ провьянтовъ до Гумбума и необходимыя мелочи, когда же сказали, что въ Гумбумъ и Цайдамскія мъстности хорошо взять съ собою и чаю, то я взяль две хунцзы чая. Здёсь чай дешевый: полный кирпичъ чая стоить около 3 циновъ серебра. Алашаньскій Санчжи лама, который, слёдуя за нами отъ Урги, быль нашимъ спутникомъ, остался въ этомъ алашаньскомъ ямунъ и мы слъдовали (дальше) въ своей палаткъ вдвоемъ.

Засимъ 12-го по утру мы кочевали; останавливались для полдника въ урочищъ, именуемомъ Бомботу, попили чаю и ночевали въ Гунъ-худукъ.

13-го полдневали въ Тосун'є, а ночевали въ Харгантуйнъундур'є. 14-го полдневали въ Шангійнъ-далай'є, а ночевали въ Дэрэсуту-кубъ.

15-го полдневали въ Сэрэкэйнъ-д5ль, а ночевали въ Ширэкъ-дуланъ. Моя лошадь, на которой я безсмънно ъхалъ до настоящаго дня, такъ какъ мъстныя травы были плохи, а ручного корма она не тла, отощала и ослабтла; поэтому я стлъ верхомъ на верблюда, а лошадь свою вель въ поводу. Во время движенія нынашнею ночью въ сторона отъ дороги показался огонь. Двое ламъ изъ числа нашихъ спутниковъ добхали (до туда), повидались и пріёхали съ разказами. «Человёкъ это», разказывають, «изъ ордосскаго нутука и говорить онъ, что изъ своихъ кочевьевъ, кланяясь растяжными поклонами, дошелъ онъ до У-тая, а изъ У-тая, говорить, иду, кланяясь, сюда, до Гумбума. Со времени выхода изъ У-тая прошло, говорить, три года; а если буду живъ, говоритъ, то у меня есть намфреніе, кланяясь такимъ же образомъ, дойти и до тибетскаго Цзу». — На другой день, по утру, погрузивъ и отправивъ выочныхъ, я, взявши немножко пищи и денегъ съ намфреніемъ отдать ихъ этому поклоннику ордосцу, поёхалъ назадъ по дороге, одинъ, на верховомъ верблюдь; искаль его, но не встрытиль и, съ тоскливой печалью, воротился назадъ.

16-го ночевали въ Хулан' ѣ.

17-го остановились на полдникъ въ Йэкэ-тунгэ. Это урочище Йэкэ тунгэ составляеть съверную окраину песковъ «Тэнгръ-элэсу». Здъсь стояла одинокая алашаньская юрта и около нея мы ночевали. Моя лошадь три дня шла въ поводу, но какъ мъстныя травы были плохи, а перевалить Тэнгръ-элэсу было трудно, то я оставиль ее въ этой юртъ, сказавши, что возьму, когда буду возвращаться обратно.

18-го утромъ мы кочевали еще ночью и, прошедши пески Тэнгрй-элэсу, остановились полдничать на южной ихъ окраинъ. Эти пески Тэнгрй-элэсу въ ширину, повидимому, свыше 20 версть. Чисто бълый песокъ. Въ иныхъ мъстахъ — ямы, иныя мъста кажутся какъ бы бугристыми. Дороги нътъ: распознаютъ

Digitized by Google

дорогу по помету подводъ путниковъ, проёхавшихъ прежде. Всё мои сотоварищи прошли эти пески пёшкомъ; я перевалилъ ихъ въ перемёшку, индё идучи, а индё сидя верхомъ на верблюдё. По милости будды и неба, повстрёчались намъ эти пески въ безвётряное время; если же во время движенія по этимъ пескамъ застигнетъ вётеръ, то, кажется, нётъ другаго выхода кромё смерти. Въ тотъ же день мы кочевали снова, уже ночью достигли урочища Заха-долонъ и остановились на ночлегъ.

19-го числа полдневали въ Чулунъ-онгоцотай въ Тэнъ-луба. Это урочище, именуемое Чулунъ-онгоцотай — мъстность алашаньская, а урочище Тэнъ-луба — мъстность китайская. На этомъ ночлегъ мы достигли границы китайскихъ земель. Насъ предостерегли, что ночью нужно сторожить выюки и телъги.

20-го числа остановились на полдникъ, прошедши черезъ ворота Саянъ-чжинъ. Этотъ Саянъ-чжинъ представляетъ собою маленькій хуторъ, около 30, 40 китайскихъ байшиновъ. У китайской Великой стыны сидять караульные; они задерживають перевозящихъ чай и отбирають у нихъ чай; спрашивають также у пробажающихъ дорожные билеты, а съ людей безпаспортныхъ взимають по 160 китайскихъ желтыхъ чжосу. Мы отдали положенные у нихъ чжосу. Этихъ чжосу — десять на одну нашу копейку; посему то мы и отдали, чёмъ изъ за такихъ маленькихъ денегъ сидъть, да показывать свои паспорты. Они пропустили насъ, даже не останавливая верблюдовъ. Въ настоящій день два андоскихъ, тангутскихъ ламы, одною палаткой выъхавшіе вмъсть съ нами изъ Урги, въ силу развътвленія дороги, ведущей въ Лабранъ-кить, отделись и убхали отъ насъ; а мы, оставшись тремя палатками, въ количествъ 9-ти человъкъ, въ тотъ же день кочевали снова и ночевали въ Банъ-чжанъчжин'т.

21-го полдневали въ Чирга, а ночевали у перевала Суншин-гійнъ-даба.

22-го числа останавливались на полдникъ въ Суншингійнътала, а ночевали въ Ши-гу.

23-го числа остановились на полдникъ въ вершинъ Чжонълуна и ночевали въ городъ Чжонъ-лунъ. Когда намъ сказали,
что въ этомъ городъ есть телеграфъ, мы вознамърились отбить
депешу, и дать слухъ о здоровьи на свою родину; но оказалось,
что въ этомъ городъ нъть станціи и, получивъ свъдъніе, что
таковыя находятся въ Лань-чжоу и въ Шинь-чжоу, мы такъ и
не послали депеши. Телеграфъ не проходитъ черезъ этотъ городъ, а находится на съверной сторонъ онаго. Телеграфъ этотъ,
говорятъ, вновь проложенный и идетъ сюда изъ Пекина.

24-го числа полдневали у Чжонъ-лунгійнъ уланъ-дабана, а ночевали въ Балъ-гу-дин'ъ.

25-го числа переправились черезъ рѣку Дайтунъ-мурэнь и ночевали въ верховьяхъ Бинъ-гу.

26-го числа переваливъ черезъ Тэнгрійнъ-даба, полдневали на ръкъ Сэлэнъ-мурэнь ⁸²), а ночевали въ городъ Ним-бу ⁸³). — Этотъ Тэнгрійнъ-даба — ужасный перевалъ. Между двумя концами его, говорятъ, 18 верстъ. Человъкъ, способный подвергнуться припадкамъ на пути въ Тибетъ, непремънно, обозначится на этомъ перевалъ. Мы прошли его ничего себъ.

27-го числа ночевали неподалеку отъ монастыря Марсанъхла. Монастырь этотъ построенъ на среднемъ уступѣ высокаго краснаго яра сѣвернаго берега рѣки Сэлэнъ-мурэни и представляетъ собою старинную кумирню ³⁴). Съ наружной стороны (стѣнъ его) находится самобытный, рачжунъ, каменный Майдари.

³²⁾ Си-нинъ-хо. Авторъ даетъ этой рѣкѣ, равно какъ и городу Синину, названіе Сэлэнъ, подъ каковымъ именемъ извѣстны они у мѣстныхъ тангутовъ и монголовъ. По Рокхилю, первые зовутъ городъ Сининъ — Сэлинъ-каръ, а вторые Сэлинъ-хото.

³³⁾ Извращеніе китайскаго имени «Нянь-бо» 確 伯

³⁴⁾ Монастырь этотъ видель и даже сдёлаль съ него фотографическій снимокъ Г. Н. Потанинъ; но онъ рёшительно недёлаеть никакихъ описаній его и только сообщаеть легенду объ его происхожденіи, записанную, впрочемъ, очень кратко. См. Танг-тибет. окраина Китая. Т. І, стр. 203.

Разказывають, что одинъ тибетскій лама по имени Хла-луньбальчжи-дорчжи, умертвиль въ Тибеть перерожденца гръховнаго шумнуса, хана Лангь-дарму, который уничтожаль буддійскую въру и распространяль беззаконія; а за симъ, предполагая, что его схватять, онъ бъжаль и мъсто, въ которое онъ бъжаль, быль этоть монастырь. Кромъ того здъсь проживали три тибетскихъ гэлунга, бъжавшіе отъ ужасовъ хана Лангь-дармы, которые сдълали гэлунгомъ тибетскаго Гонба-рабсала. Здъсь находятся изображенія этихъ трехъ гэлунговъ въ). Есть также здъсь

⁸⁵⁾ Нанболъе подробныя сказанія объ этихъ лицахъ и событіяхъ иы находимъ въ монгольской литературъ въ сочинени «Гэгэнъ толи», излагающемъ исторію Тибета. Здёсь повёствуется, что въ періодъ антибуддійскаго движенія Лангъ-дармы, когда послёдній уже издаль свои распоряженія объ уничтоженін всего, что напоминало-бы о религіп будды, въ уединенной горъ «Цурй» производили свои созерцанія три отшельника: Чойчжи-буйнъ-гархуй, Цзанъмаши-тодорхой и Маръ-сакъя. Ничего незная о совершившемся разрушения кумирень, сожженім священныхъ книгъ и уничтоженім всякихъ буддійскихъ постановленій, они увидали однажды ніжоего тойна, Шантабъ-шрамана, который, будучи вооруженъ лукомъ и стрълами, и украшевъ перьями на головъ, съ собакою, охотился на дикихъ звърей. Пораженные такими беззаконіями со стороны духовнаго лица, отшельники спросили тойна, что значить все это ж онъ впервые сообщиль имъ о состоявшихся ханскихъ постановленіяхъ. Отшельники страшно испугались, поспъшно навьючили на трехъ муловъ свое скромное имущество и бъжали на западъ, въ Камъ, гдъ и поселились при горъ Дэнтэкшиль. Вслёдъ за ними бежалъ также «Цзарлигинъ-гэрэлъ-дэду-алдаршиксанъ», который захватилъ съ собою всь драгоценности веры и предметы резигіознаго поклоненія. Такова исторія б'єгства изъ Тибета трехъ отшельниковъ и поставленнаго ими гэлунга. Что касается личности двухъ китайскихъ голунговъ, Ба-шанъ и Хо-шанъ, то мы не можемъ сказать о нихъ ничего положительнаго, хотя предполагаемъ, что это именно тъ самые китайскіе гэлувги, которые участвовали въ посвящении Гонба-рабсала. Въ монгольской монографін «Ханучії айладукчії Бодова-ринчэнъ-робъ хэмэхуй-йнъ бумъ номлал'ўнъ тода бичнкъ», на листаль 43 и 44-мъ, разказывается, что послё того какъ три помянутые отшельника бъжали изъ Тибета и поселились въ пещеръ скалы «Мар-лунъ», къ нимъ явился Бодисатва Му-рчжу-гСал-баръ, которому они преподали посвящение въ гэцули, причемъ Цзанъ исправлялъ обязанности камбо, а Чой быль убадини; при этомъ посвящении бодисатвъ было дано его новое духовное имя Тиба-рабсаль. Когда засимь ему потребовалось преподать объты гэлунга, то три отщельника не могли, по уставу, исполнить этого посвященія за своею малочисленностію, а потому они пригласили къ себъ еще двухъ китайскихъ гэлунговъ. Именъ ихъ помянутое сочинение, впрочемъ, не указываеть. Нашъ авторъ, разказывая о чествованіи этихъ трехъ тибетскихъ и двухъ

и «изображенія» двухъ китайскихъ гэлунговъ, Ба-шан'а и Хошан'а. Говорять, что монастырь этотъ помимо того что славенъ какъ мъсто, изъ котораго обновился пепелъ тибетской въры, почитается еще однимъ изъ 13 старинныхъ андоскихъ китовъ.

28-го числа ночевали въ городѣ Сэлэнъ. Это одинъ изъ большихъ городовъ Китая. Въ немъ живетъ китайскій амбань, который, говорять, производить судъ надъ китайцами, тангутами и монголами. Въ этомъ же городѣ погребены тѣла вышепоименованныхъ трехъ тибетскихъ гэлунговъ. Говорили, что есть чойжэнъ хлаканъ ⁸⁶). Мы, въ виду приближенія бѣлаго мѣсяца (новаго года), намѣревались поскорѣе ѣхать и не могли осмотрѣть что либо въ этомъ городѣ. На другой день мы уѣхали.

китайскихъ гэлунговъ въ Маръ-санъ-хла, говоритъ, что здесь имъется ихъ «гунра» (སྐ་ཁངང་རྡ་), что, по Шмидту, обозначаетъ «картина», «портретъ»; въ данномъ случав, «гунра» должно однако значить просто «изображеніе», такъ какъ пять лиць этихъ представлены эдёсь въ видё простыхъ глиняныхъ статуй. Что касается ламы, убившаго Лангъ-дарму, то Сананъ сэцэнъ называетъ его Хладунъ-цокту-вачиръ-балъ-дорчжи (Geschichte der Ost-Mongolen, s. 51), а «Гэгэнъ-толи», Хла-лунъ-бальчжи дорчжи. Въ этомъ послъднемъ сочинении разказывается, что Хлалунъ-бальчжи-дорчжи быль также отшельникомъ, производившимъ свои созерцанія въ пещеръ горы Йэрпа и стяжавшимъ себъ по всюду громкую славу своими чарами и магическими превращениями. Убилъ онъ Лангъ-дарму по приказавію явившагося ему въ видъніи божества Оконъ-тэнгрії, а чтобы не быть узнаннымъ, онъ окрасиль свою лошадь въ черную краску, вымазаль себ'в тушью лицо, и над'вль наизнанку свои одежды. По совершенін убійства онъ выныль свою лошадь и вынылся самъ въ ріж Рибъ и возвратные въ свою пещеру. Между темъ собравшимися передъ трупомъ Лангъ дармы министрами Тибета была послана погоня во всв четыре стороны. Возвратившіеся посланцы всь одинаково сообщали, что они гнались за убійцею, который быль у нихь на глазахъ, но не могли догнать его. Послы восточной стороны говорили, что онъ сделался невидимъ для нихъ въ Самодон'ь; послы южной стороны увъряли, что онъ скрылся на берегу ръки Тибъ; послы западной стороны говорили, что онъ пропаль въ «ночныхъ горахъ»; послы съверной стороны сообщали, что онъ изчезъ на глазахъ у нихъ въ Дон-кар-дон'в. Было очевидно, что передъ каждыми послами были хубилганы (оборотни) и по этимъ превращеніямъ догадались, что убійцею былъ никто иной какъ опытный въ чарахъ Хлалунъ. За нимъ послали въ гору Йэрпа, но Хладунъ, узнавъ объ этомъ, немедленно скрылся и бъжалъ въ Камъ. (См. «Гэгэнъ-толи» калмыцкое изд. Л. 814-320).

³⁶⁾ Т. е. кумирня, посвященная генію хранителю Чойчжалу.

29-го, въ полдень, прибыли въ Гумбумъ, мъсто, гдъ родился владыка, лама Цзонхава-гэгэнъ. Мы намъревались остановиться, витесть съ сопутствовавшими намъ, въ лабрант Сэртэкъ гэгэна; оказалось, что гэгэна нътъ, а былъ только одинъ лама, младшій брать гэгэна, который присматриваль за его лабраномъ. Представившись ему, я разказаль ему свои обстоятельства и представиль свою просьбу, онъ же, освободивъ для меня одинъ байшинъ, помъстилъ меня въ немъ, а другимъ товарищамъ сказалъ: «останавливайтесь въ другомъ домѣ; (у насъ) свободнаго байшина нътъ»; почему они и остановились въ другомъ домъ. Меня онъ помъстилъ, потому что я разказалъ ему, что при выгыздъ своемъ изъ Урги я выпросиль у гэгэновскаго Йонзонъ хамбо письмо, въ которомъ объяснены гэгэну всё мои обстоятельства; что самъ Йонзонъ хамбо приказаль мит остановиться въ ихъ лабранъ и что у меня есть письмо, которое онъ приказаль мнъ доставить гэгэну. По его милости остановился я на житье въ такомъ великомъ мѣстѣ!

«Отъ Урги до Алашаньскаго ямуня 1200 версть, а отъ Алашаньскаго ямуня до Гумбума 700 версть; такъ раздѣляемъ мы», говорили они. И по нашему измѣренію будетъ приблизительно столько же. Отъ Урги до Алашани мы ѣхали, кочуя одинъ разъ въ день; а отъ Алашаньскаго ямуня до Гумбума шли, кочуя дважды въ день и вотъ мы прибыли послѣ двухмѣсячнаго движенія.

За симъ, втащивъ свои выюки въ байшинъ и напившись чаю, мы пошли и поклонились по кумирнямъ.

30-го числа. Въ виду наступающаго завтра «цагана», постоянно живущіе ламы этого монастыря, имёють обычай ходить сегодня по юртамъ одинъ къ другому и взаимно угощаться пищею и явствами. Мы, какъ люди вновь прибывшіе и никого не знавшіе, оставались въ своей квартирё и сидёли, купивъ немного собственныхъ пищевыхъ продуктовъ. Говорять, что въ этомъ монастырё 3500 хувараковъ. Имёл въ основё тангутовъ, проживаетъ здёсь около 1000 хувараковъ монгольскихъ. Мёст-

ность, на которой построенъ этоть монастырь, находится въ вершинъ горнаго ручья, именуемаго «Сонгонотуйнъ аманъ», и получающаго начало къ югу отъ Сэлэнъ-мурэни. Въ окружности своей она гориста; вода колодезная, есть впрочемъ и маленькій ключь. Мъстныя травы хорошія; говорять, что доброкачественна также глина для постройки байшиновъ. Что касается главной кумирни этого монастыря, то на мѣстѣ рожденія гэгэна Цзонхавы выросло дерево Боди; на этомъ деревъ Боди находятся многочисленныя самобытныя изображенія буддь, а также золотоцветныя буквы; такое, говорять, выросло великое дерево. Впоследствін надъ этимъ деревомъ соорудили большой субурганъ; кумирню же, построенную надъ этимъ субурганомъ, называють главною кумирнею. Она имбеть двурядную, вызолоченную крышу; стыны ея сложены изъ обожженого полированнаго кирпича зеленаго цвъта, а все деревянное воздвигнуто изъ пней кипариса. Если войти во внутренность ея, то большой субурганъ - виденъ ясно, а дерева боди, такъ какъ оно находится во внутренности большого субургана, не видно, и дверей, черезъ которыя было бы возможно войти въ большой субурганъ, нъть. У крыльца дверей, снаружи кумирни, растеть дерево, которое составляеть отростокъ оть того дерева. На вѣтвяхъ пня этого дерева имбются золотопвътныя тибетскія буквы. Вътвей и листьевъ этого дерева не обрывають, а собирають ихъ въ ту пору, когда они сами пожелтьють и упадуть. Говорять, что люди, живущіе около (этой святыни), всь поклонники, приходящіе сверху и снизу, покланяются этимъ кумирнѣ и субургану и нъть ни одного человъка, который не причастился бы листьями дерева боди. Когда мы, поклонившись и помолившись, также удостоились причащенія, то на листьяхъ, какъ на пожелтівшихъ, буквъ не было. Эта кумирия построена будучи обращенною фасадомъ на востокъ. Противъ дверей этой кумирни находится цокчинскій дугунь. Говорять, этоть дугунь вміщаеть въ себі всіхь 3500 хувараковъ. Онъ также построенъ, смотря къ востоку. Эти двь главныя кумирии и всь главныйшие байшины, начиная

съ дацанскихъ кумирень, имѣютъ фасадъ построеннымъ на восточную сторону. За симъ большая часть (зданій) построена неопредѣленно, смотря по удобствамъ мѣстности, и каждое изъ нихъ имѣетъ свою ограду. Кумирня, именуемая» Шабданъхлаканъ, построена, будучи обращеною дверями на полуденную сторону. На деревѣ, выросшемъ въ оградѣ передъ дверями этой кумирни, также находятся тибетскія буквы. Осматривая таковые, находящіеся снаружи предметы, встрѣчаясь мало мальски съ постоянно живущими здѣсь монгольскими шабинарами и получая отъ нихъ указанія о порядкахъ мѣстной жизни, я провель первую ночь.

Сѣверныхъ монголовъ они зовутъ «низовыми» монголами, а цайдамскихъ монголовъ зовутъ «верховыми» монголами. Говорятъ, этотъ Сэртэкъ гэгэнъ принадлежитъ къ верховымъ монголамъ.

Потомъ наступиль паганъ — 1-е число мъсяца дракона. 1892-го года, воды и дракона. Всв шабинары, поднявшись спозаранку, еще ночью, дёлають визиты высшимъ ламамъ; начиная съ гумбумскаго хамбо-ламы. Мы, какъ люди вновь прибывшіе и прежде визитовъ не дълавшіе, рано, еще ночью, пошли и поклонились въ кумирняхъ. Имфется около 20 кумирень. Хувараки до восхожденія солнца собрались въ цокчинской кумирнъ и совершили «цаганъ». Мы ходили и кланялись снаружи. Въ этомъ монастырь, при богослуженіяхь всь хувараки и шабинары им'ьють на себ' шабинскую одежду ⁸⁷). Когда хуруль разошелся, мы отправились къ гумбумскому хамбо, въ его помъщение и представились ему, поднеся хадакъ; пожаловавъ насъ чаемъ, онъ угощаль намъ пряженцами и фруктами. Пришедши отъ него, мы хотым сдылать визиты также всемь хубилганамь, но какъ ихъ было много, то мы представились только следующимъ пяти гэгэнамъ: Минакъ-гэгэну, Сандокъ-гэгэну, Гизэ-гэгэну, Дансо-

³⁷⁾ Шабѝ-хубцасу: ѝранга, банзаль, оркимчжѝ, эти три постоянно носимыя въ Гумбумѣ одежды называютъ «шаба хубцасу».

ронъ-гэгэну и Чжуни-гэгэну. За симъ день прошелъ для насъ въ поклоненіяхъ и круговращеніяхъ въ продолженіе всего этого дня.

Къ этому времени прибыло много поклонниковъ изъ цайтдамскихъ, верховыхъ монголовъ и сѣверныхъ, низовыхъ монголовъ; пришло также много тангутовъ изъ собственно андоской
мѣстности и живущихъ по близости китайцевъ; всѣ они, совершая поклоны и круговращенія, приносятъ жертвы и приношенія. Приходящіе съ такими цѣлями люди приносятъ еще каждый отъ себя и имѣющіяся у нихъ вещи для продажи, которыми
и производятъ торговлю. По таковой причинѣ народу также,
кажется, много. Бѣдныхъ, немощныхъ и просящихъ подаяній
тоже много. Есть также люди, которыхъ именуютъ «хой-хой»,—
повидимому, мусульманскаго вѣроисповѣданія.

Проведя въ поклоненіяхъ и круговращеніяхъ два, три дия, рѣшили мы сдѣлать визитъ Сэртэкъ-гэгэну, хозяину того карба, въ которомъ мы остановились 88). Гэгэнъ этотъ имѣетъ у себя

Digitized by Gogle

³⁸⁾ Внося въ свое описаніе совершенно новое слово «карба», нашъ авторъ даеть лишь самое общее и почти ничего не объясняющее опредъление его, хотя этимъ словомъ обозначается одно изъ ламайскихъ учрежденій, не описанныхъ въ русской литературъ и совершенно неизвъстныхъ въ ближайшихъ къ намъ ламайскихъ странахъ Чжунгаріи, Халхи, Монголін и др. Къ счастію, замътку объ этомъ учреждении мы находимъ у Роккиля, изъ которой дълается яснымъ, что «карба» представляетъ собою нѣчто вродѣ монастырскихъ страннопрімныхъ домовъ. На стр. 101 своего «Journey through Mongolia and Tibet» г. Рокхиль сообщаеть: «Разные высшіе сановники секты Gélupa, большая часть которыхъ признаетъ Гумбумъ своею alma mater, содержатъ (на свой собственный счетъ или на счетъ покольнія, среди котораго они пребываютъ) учрежденія, извістныя здісь (въ Гумбумі) подъ именемъ К'arwa (mk'ar-wa), гат они, втроятно, проводятъ часть года и гат народъ ихъ округа находитъ безплатный столъ и жилище. Эти к'arwa можно узнать по ствнамъ, раскрашеннымъ снаружи въ красный цвътъ и по большимъ двустворчатымъ воротамъ, такъ какъ всъ другія зданія имбють былыя стыны и небольшія ворота. Въ Гумбумъ находится 23 к'агма, изъ которыхъ древиъйшая и первая по значенію, — Цзун-ка карва, существующая отъ временъ основанія монастыря. Выстій сановникъ, живущій въ одной изъ гумбумскихъ карва — А-чжа-гэгэнъ; за нимъ следуетъ Бэ-чжа хубилганъ и 40 другихъ «живыхъ буддъ», высшихъ степеней. Ламы, хозяева этихъ домовъ, не могутъ брать съ останавливающихся у нихъ никакой платы, последние приносять лишь несколько добровольныхъ

другой, маленькій кить и, отправившись въ этоть кить, не прібажаль въ Гумбумъ къ настоящему цагану. Слово «карба» есть названіе обнесеннаго оградою, ламскаго байшина. Изъ этого (сэртэкъ гэгэновскаго) карба долженъ быль отправиться одинъ человъкъ и представиться своему ламъ. Вслъдъ за этимъ человъкомъ 5-го числа этой луны побхаль и я, нанявъ себъ верховую лошадь, спутникъ же мой, Дорчжи, остался присматривать за байшиномъ. Это было въ растояніи приблизительно 30-ти версть и, добхавь въ тоть же день, я представился гэгэну. Гэгэнъ распрашивалъ меня, когда и изъ какой выбхалъ я страны, по какимъ мъстамъ ъхалъ и все такое, я же представлялъ ему отвѣты на каждый его вопросъ и передаль письмо, которое поручиль мит доставить гэгэновскій Йонзонъ-хамбо. За симъ я представиль его вниманію такія річи, что возымість я намісреніе сходить въ Тибетъ на поклоненіе, но, помимо незнанія мѣстности, я не имъю и знакомства, слышно же, что людей, приходящихъ изъ чужихъ странъ, тамъ не пускаютъ; по таковымъ то причинамъ и прітхаль я въ вашу карбу съ просьбою, что если будеть ваша милость, такъ, можеть быть, и можно будеть довхать мит до Цзў. «Ладно», отвёчаль лама, «я знаю что нужно будеть дёлать. Отправляющіеся въ Тибеть обыкновенно выёзжають отсюда или въ последнихъ числахъ месяца лошади, или въ первыхъ числахъ мѣсяца овцы; до той поры живите спокойно въ Гумбумъ, въ нашей карба». За симъ помъстивъ меня въ одномъ отділенін байшина, онъ пожаловаль мий чаю и лапши. Кить, въ которомъ онъ проживаль теперь, — маленький кить; онъ имћегъ у себя одну кумирню и отъ 30, до 40 шабинаровъ. Поклонившись въ этой кумирнъ, я сдълалъ маленькія приношенія часиъ, серебромъ и прочимъ; гэгэну также поднесъ хадакъ и шелковой матеріи на халать. Переночевавъ тамъ, я 6-го числа прибыль въ свой Гумбумъ.

пожертвованій (ли-ву), а хозяннъ восполняєть ихъ щедрость посредствомъ уловокъ, къ которымъ онъ можетъ прибъгнуть при всёхъ покупкахъ, дёлае-мыхъ гостями.

По пройденнымъ мною здёсь мёстамъ живутъ китайцы и мёстность эта въ изобиліи засёвается пашнями.

Съ 8-го по 15 число служился хуралъ, именуемый «Бариди хубилгани йорбль» ⁸⁹). Во время служенія этого нарочито-великаго хурала мы совершали круговращенія и поклоненія, принеся манзу ⁴⁰) въ цокчинѣ и дацанахъ и сдѣлавъ посильныя жертвоприношенія и подаянія въ главнѣйшихъ кумирняхъ. 14-го числа выходилъ цамъ. 15-го числа (здѣшніе ламы) совершаютъ, «жертвоприношенія 15-го числа»: приготовляютъ снаружи кумирень массу жертвъ и украшеній и зажигаютъ множество лампадъ. Людей, прибывающихъ на поклоненіе къ этому «жертвоприношенію 15-го числа», бываетъ еще больше, чѣмъ приходитъ на цаганъ. Такъ какъ приходящіе въ Гумбумъ изъ окрестностей люди обычно приходять къ такому времени, то въ Гумбумѣ въ эту пору бываеть нѣчто на подобіе ярмарки.

16-го мы писали письма о своемъ здоровьи въ Ургу и свои сѣверныя родныя кочевья. 17-го мы передали эти письма для доставленія въ Ургу алашаньцу, который привезъ насъ (въ Гумбумъ и теперь) возвращался. Возвращался онъ, подрядившись снова везти за плату людей, которые проживали здѣсь и намѣревались теперь отправиться отсюда въ направленіи къ Ургѣ. Подрядился онъ съ платою по 8 ланъ серебра за каждаго верблюда до Урги. Я подумаль: если тамошніе люди проѣзжаютъ между Гумбумомъ и Ургою съ платою 8 ланъ серебра, а мы пріѣхали по 6 ланъ за верблюда, то это знаменательно въ отношеніи нашего путешествія.

За симъ, во время пребыванія нашего въ Ургѣ, проживавшій тамъ шара-мурэньскій, дурбэнъ-хухэтскій хамбо-бакши го-

³⁹⁾ Баридії-хубилгани йороль — чисто калмыцкая форма названія молебствій, совершаемых всёми ламантами въ новый годъ, въ воспоминаніе 15-ти дневных чудесъ Сакъямуни-булды. Это, несомивнию, извращеніе литературнаго «ритії-хубилган». Въ Монголіи служеніе «ритії-хубилган'а совершается не съ 8-го по 15-е, а съ 9-го по 15-е числа 1-й луны. Подробности о семъ въ «Очеркахъ быта буддійскихъ монастырей въ Монголіи», стр. 276—282.

⁴⁰⁾ Манцза — угощеніе духовенства часмъ.

вориль: «когда прібдите вы въ Гумбумъ, то тамъ пребываеть такъ называемый Люйчэ-чойчжи; это чойчжинъ, низходящій на. нѣкоего китайца; испросите у него предвѣщаній относительно дороги; скажеть онъ: «хорошо», — идите, скажеть: «худо» нельзя идти». Вспомнивши эти слова, я спрашиваль, гдь проживаеть этоть Люйчэ-чойчжи. Мнё сказали, что къ северу, въ разстояніи около трехъ версть отъ Гумбума, находится Лусаръ-хото, — маленькій китайскій торговый городъ, тамъ онъ и живеть. Намъ хотълось пойти, представиться и выслушать его предвещанія, но мы боялись, что будемъ мы делать, если онъ скажеть, что нельзя идти? Поэтому мы рышили въ настоящее исключительное время совершать молитвы и поклоненія передъ священными предметами чествованія и кумирами, дёлать жертвы и приношенія, а потомъ уже идти на аудіенцію. За симъ, для представленія, мы взяли съ собой одного монгольскаго ламу, да насъ двое, пошли такъ втроемъ. Доложили дъло, попросили низвести чойчжона и удостоились отвёта. Форма низхожденія этого чойчжона такова. Помянутый Люй-чэ имбеть у себя комнату, съ маленькимъ кумиромъ будды, и въ этой своей комнать онъ низводить чойчжона. Сами они — два китайца, отепъ и сынъ: отецъ имбетъ около 60 летъ оть роду, сынъ, повидимому, летъ около 30-тп. Человъкъ, желающій низвести чойчжона, даеть имъ 500 китайскихъ чеховъ, а они говорять, что на эти деньги они приносять жертвы и лампады своему генію-хранителю. За симъ мы поднесли 500 чеховъ и сказали: «мы намърены отправиться въ Тибетъ и спрашиваемъ, не случится ли какихъ несчастій въ дорогь ?» — «Помолимся своему генію-хранителю!» отвьчали они и съ этими словами сынъ од влъ на себя старый парчевый кафтанъ, который обыкновенно одъваетъ онъ во время низведенія генія-хранителя, одёль высокую, черную, китайскую шанку, взялъ въ руки конье съ рукояткою приблизительно въ сажень и съль на стуль, обратившись глазами въ сторону кумира будды. Отецъ его, держа маленькій цанъ, съль на землю, съ боку его и сталь читать молитвенное чтеніе. Мы стояли у дверей,

снаружи и смотрѣли. По расчету прошло приблизительно минуть двадцать, какъ старикъ сидѣлъ, ударяя въ цанъ и читая молитву, а сынъ покачивался, вздрагивалъ и вдругъ слетѣлъ со стула, на которомъ сидѣлъ. Тогда старикъ положилъ цанъ, въ который онъ звонилъ, всталъ, подошелъ и спросилъ что то по китайски. Сынъ его былъ какъ будто безсознанія. Когда онъ громко спросилъ его два, три раза, онъ сказалъ въ отвѣтъ нѣсколько словъ и послѣ сего тотчасъ же сталъ какъ будто здоровый. Послѣ этого сынъ снялъ свое платье генія-хранителя и вмѣстѣ съ отцемъ пошелъ въ комнату, гдѣ они жили. Тамъ отецъ его сказалъ намъ: «по его словамъ, при слѣдованіи для поклоненія не будетъ ничего дурнаго и никакихъ приключеній, но оставаться тамъ долго — нельзя». Мы очень обрадовались и возвратились назадъ. Эти китайцы, отецъ и сынъ, оба женаты, имѣютъ дѣтей, — бѣдная семья.

18-го числа мланшій брать гэгэна, лама, отправился на свиданіе къ гэгэну и я просиль его довести до сведенія (гэгэна) о пожалованій мит отъ гэгэна одной священной книги. Начиная съ этого 18-го числа, мы видались съ монгольскими шабинарами, проживавшими въ монастырѣ, сообщали другъ другу въсти о благосостояніи своей стороны, спрашивали и выслушивали способы относительно своего путешествія и проч.; въ этомъ прошло нъсколько дней. Въ разстояніи 6, 7 дней отъ гумбумскаго монастыря находится большой китъ, именуемый Лабрань; въ этомъ кить, говорять, проживаеть великий хубилганъ лама, называемый Цзамьянъ-шатбайнъ гэгэнъ. Послушниковъ этого монастыря также 3500 человъкъ; хубилгановъ и гэгэновъ опять таки множество. Сказывали, что дорога между Гумбумомъ и Лабраномъ изобилуеть горами, перевалами и очень трудная; поэтому мы не побхали туда, рышивъ, что увидимъ на обратномъ пути. Кажется, въ этой амдоской странъ два именитыхъ большихъ кита, Гумбумъ и Лабранъ; а маленькихъ китовъ истинно множество. Жизненные продукты, покупаются въ здёшнихъ мёстахъ дешевле чёмъ въ Ургё. Ба-

Digitized by Cogle

вориль: «когда прібдите вы въ Гумбумъ, то тамъ пребываетъ такъ называемый Люйчэ-чойчжи; это чойчжинь, низходящій на нъкоего китайца; испросите у него предвъщаній относительно дороги; скажеть онъ: «хорошо», — идите, скажеть: «худо» нельзя идти». Вспомнивши эти слова, я спрашиваль, гдъ проживаеть этоть Люйчэ-чойчжи. Мнь сказали, что къ съверу, въ разстояніи около трехъ версть отъ Гумбума, находится Лусаръ-хото, — маленькій китайскій торговый городъ, тамъ онъ и живеть. Намъ хотблось пойти, представиться и выслушать его предвъщанія, но мы боялись, что будемъ мы дълать, если онъ скажеть, что нельзя идти? Поэтому мы решили въ настоящее исключительное время совершать молитвы и поклоненія передъ священными предметами чествованія и кумирами, дізать жертвы и приношенія, а потомъ уже идти на аудіенцію. За симъ, для представленія, мы взяли съ собой одного монгольскаго ламу, да насъ двое, пошли такъ втроемъ. Доложили дъло, попросили низвести чойчжона и удостоились отвёта. Форма низхожденія этого чойчжона такова. Помянутый Люй-чэ имбеть у себя комнату, съ маленькимъ кумиромъ будды, и въ этой своей комнать онъ низводить чойчжона. Сами они — два китайца, отецъ и сынъ; отецъ имбетъ около 60 леть оть роду, сынъ, повидимому, летъ около 30-тп. Человъкъ, желающій низвести чойчжона, даетъ имъ 500 китайскихъ чеховъ, а они говорятъ, что на эти деньги они приносять жертвы и лампады своему генію-хранителю. За симъ мы поднесли 500 чеховъ и сказали: «мы намфрены отправиться въ Тибетъ и спрашиваемъ, не случится ли какихъ несчастій въ дорогь ?» — «Помолимся своему генію-хранителю!» отвьчали они и съ этими словами сынъ од влъ на себя старый парчевый кафтанъ, который обыкновенно одбваетъ онъ во время низведенія генія-хранителя, одёль высокую, черную, китайскую шанку, взяль въ руки конье съ рукояткою приблизительно въ сажень и сыль на стуль, обратившись глазами въ сторону кумира будды. Отецъ его, держа маленькій цанъ, сѣль на землю, съ боку его и сталь читать молитвенное чтеніе. Мы стояли у дверей, снаружи и смотрѣли. По расчету прошло приблизительно минуть двадцать, какъ старикъ сидѣлъ, ударяя въ цанъ и читая молитву, а сынъ покачивался, вздрагивалъ и вдругъ слетѣлъ со стула, на которомъ сидѣлъ. Тогда старикъ положилъ цанъ, въ который онъ звонилъ, всталъ, подошелъ и спросилъ что то по китайски. Сынъ его былъ какъ будто безсознанія. Когда онъ громко спросилъ его два, три раза, онъ сказалъ въ отвѣтъ нѣсколько словъ и послѣ сего тотчасъ же сталъ какъ будто здоровый. Послѣ этого сынъ снялъ свое платье генія-хранителя и вмѣстѣ съ отцемъ пошелъ въ комнату, гдѣ они жили. Тамъ отецъ его сказалъ намъ: «по его словамъ, при слѣдованіи для поклоненія не будеть ничего дурнаго и никакихъ приключеній, но оставаться тамъ долго — нельзя». Мы очень обрадовались и возвратились назадъ. Эти китайцы, отецъ и сынъ, оба женаты, имѣютъ дѣтей, — бѣдная семья.

18-го числа младшій брать гэгэна, лама, отправился на свиданіе къ гэгэну и я просиль его довести до свідінія (гэгэна) о пожалованіи миб отъ гэгэна одной священной книги. Начиная съ этого 18-го числа, мы видались съ монгольскими шабинарами, проживавшими въ монастырѣ, сообщали другъ другу въсти о благосостояніи своей стороны, спрашивали и выслушивали способы относительно своего путешествія и проч.; въ этомъ прошло нъсколько дней. Въ разстояніи 6, 7 дней оть гумбумскаго монастыря находится большой кить, именуемый Лабранъ; въ этомъ кить, говорять, проживаеть великій хубилганъ лама, называемый Цзамьянъ-шатбайнъ гэгэнъ. Послушниковъ этого монастыря также 3500 человъкъ; хубилгановъ и гэгэновъ опять таки множество. Сказывали, что дорога между Гумбумомъ и Лабраномъ изобилуетъ горами, перевалами и очень трудная; поэтому мы не поёхали туда, рёшивъ, что увидимъ на обратномъ пути. Кажется, въ этой амдоской странѣ два именитыхъ большихъ кита, Гумбумъ и Лабранъ; а маленькихъ китовъ истинно множество. Жизненные продукты, покупаются въ здешнихъ местахъ дешевле чемъ въ Урге. Ба-

зарный торгь выступаеть ежедневно на монастырской окраинъ. Относительно мелочного торга сговариваются на китайскіе чехи. На одинъ ланъ серебра приходитъ 1500 чеховъ. Если ведутся переговоры на большія деньги, то взвішивають на «дэнь-сэ» и принимаютъ китайское бълое серебро, въ слиткахъ. Слово «дэнъсэ» — есть названіе безміна, на которомь обыкновенно вісять китайское серебро. Самая низшая мъра называется «пунъ»: въ 10 пунахъ — одинъ «цэнъ»; въ 10 цэнахъ — одинъ ланъ; одиннадцать лановъ равняются одному нашему русскому фунту. Большинство вообще сговаривается на чехи, а потомъ переводитъ число чеховъ на серебро и, взвъсивъ это серебро на «дэнъса», принимають его. Если серебро немножко плоховато, отворотившись и не принимая, доставляють безпокойство, а принятую сумму уменьшають въ ценности. Большая часть производящихъ ежедневную торговлю — китайцы; бываетъ также маломало хой-хойцевъ; тангутскіе, монгольскіе и тибетскіе торгаши приходять только въ періодъ большихъ народныхъ собраній.

7-го числа мѣсяца змѣи прибылъ лама, ходившій на свиданіе къ Сэртэкъ гэгэну; онъ сообщиль, что гэгэнъ намѣревается пріѣхать въ Гумбумъ 13-го числа.

Далѣе опять, изо дня въ день, въ свободное отъ поклоненій время мы распрашивали и выслушивали о пути слѣдованія въ Цзу, а тѣмъ временемъ 13-го числа прибылъ Сэртэкъ-гэгэнъ, пріѣхавъ верхомъ на лошади. Когда мы представились къ нему на поклонъ, онъ сказалъ: «я все обдумываю, какъ бы для вашей поѣздки «въ верховье», въ Цзу, поручить васъ хотя бы одному знающему человѣку; надѣюсь, вы исправно приготовляете и подводы, и провьянтъ, и все необходимое въ пути»? — Далѣе три дня прошло въ томъ, что представлялись этому гэгэнъ совершалъ поклоненія въ своихъ хурулахъ и кумирняхъ, а равно дѣлалъ визиты гумбумскимъ гэгэнамъ и старѣйшимъ ламамъ съ хамбо-ламою во главѣ.

Начиная съ утра 16-го числа, когда (гэгэнъ) предложилъ

чтеніе (лунъ) «Сумбума владыки ламы-гэгэна» 41); насъ сильло около 150 человъкъ. На чтеніяхъ (лунъ) этой священной книги сидьло также 5, 6 ламъ-гэгэновъ. Начиналь онъ лекцію по утру, съ восходомъ солнца; въ полдень выходилъ и приблизительно съ часъ времени употреблялось на принятіе пищи; въ исходъ 1-го часа садились снова и (тогда онъ) читалъ, пока солнце ни начинало закатываться. Читая такимъ образомъ ежедневно, онъ прочиталь 19 томовь полныхъ одинадцать дней и окончиль по утру двънадцатаго дня, 27-го числа. Мы оба просидъли и прослушали все, отъ начала до конца. Въ ту пору на приношенія вещами и серебромъ, на чай и кушанье къ столу ламы, на угощеніе чаемъ и пищею присутствовавшимъ при этой священной проповъди ламамъ вышло у меня всего, кажется, на 150 ланъ серебра. Когда одинъ сунитскій шабронъ-лама, сдълавъ докладъ, началь съ этого дня излагать Байчжигійнъ-абишикъ 42), Цаганъдаркійнъ чжинанъ и Риксумъ-Чжидубійнъ чжинанъ 48), таковыхъ три отдельныхъ нома, мы также сидели. Читалъ онъ эти номы сплошь по тангутски.

29-го числа мы освободились. Засимъ этотъ Сэртэкъ-гэгэнъ 4-го числа следующаго месяца лошади уехаль въ китъ.

До своего отъёзда въ китъ онъ говорилъ мнё: «Здёсь Шалуба-гэгэнъ Сэрку́г'скаго монастыря хочетъ ёхать въ Тибетъ; я написалъ этому гэгэну, чтобы онъ взялъ васъ съ собою; соберите слухи, когда они отправляются и попытайтесь уёхать вмёсть». Тогда я отправился въ сэрку̀г'скій монастырь и представился этому гэгэну. Гэгэнъ принялъ меня съ большою любовью, принялъ также письмо Сэртэкъ-гэгэна и сказалъ: «теперь пере-

⁴¹⁾ Т. е. полнаго собранія сочиненій Цзонхавы.

⁴²⁾ Байчжагъ (ਨਿੱਧੀ ਨਿੱਧੀ), то же что у монголовъ называется от быто (въ разговорномъ—гахца батуръ)—божество, по происхожденю своему представляющее одно изъ воплощеній Чжикчжита (Jamantaka).

⁴³⁾ र्या अपा प्राप्त माम по монгольски गायन कर्न्य कर्न्य करिया — название

говорите хорошенько съ моимъ шанцзотбою, когда вамъ выёзжать, въ какомъ мёстё присоединиться къ каравану, и возвращайтесь». Когда затёмъ я пришелъ и сталъ говорить съ шанцзотбою, то оказалось, что шанцзотба не желаетъ, что бы мы ёхали вмёстё. Разъ выразилъ онъ нежеланіе, я возвратился, размышляя, какъ же ёхать вмёстё съ нимъ въ дорогу? Ходили мы въ этотъ монастырь втроемъ и дошли до него, переночевавши одну ночь въ дорогѣ; одну ночь переночевали въ монастырѣ; на обратномъ пути также переночевали въ дорогѣ; по видимому, онъ будетъ отъ Гумбума верстахъ въ 40 ⁴⁴).

Услыхавъ о такихъ нашихъ вѣстяхъ, Сэртэкъ-гэгэнъ отправиль письмо къ проживавшему тогда въ Гумбумѣ нѣкоему тибетскому ламъ. Этотъ тибетскій лама въ настоящемъ году самъ не ѣхалъ въ Цэу, а возвращались назадъ его сойбуны, — пять, шесть человѣкъ тибетцевъ. Когда мы представились къ этому гэгэну-ламѣ и довели до его свѣдѣнія о своихъ обстоятельствахъ, онъ сказалъ: «поѣзжайте вмѣстѣ съ моими сойбунами; я сдѣлаю имъ какой слѣдуетъ наказъ. И Сэртэкъ-гэгэнъ писалъ мнѣ. Приготовляйте подводы и провьянтъ»! Тогда мы повидались и переговорили съ его сойбунами, которые возвращались въ Цзу и, познакомившись съ нѣкіимъ гэлунгомъ Чжимба, хорошо знавшимъ монгольскій языкъ и многократно ходившимъ въ Монголію, сговорились съ нимъ ѣхать вмѣстѣ. Видно было, что и Чжимба

⁴⁴⁾ Серкугъ—монастырь, пменуемый (по Потанину) у китайцевъ Го-манъсы, а по монгольски называющійся «алтанъ-сумэ», т. е. золотая кумирня, до сего времени никогда еще не быль описанъ. Потанинъ упоминаетъ о немъ, сообщая лишь, что онъ находится къ сѣв.-зап. отъ Синина и что здѣсь была резиденція Самбу-номонъ хана, который живетъ теперь въ Пекинѣ (см. Тангтибет. окраина китая т. І стр. 386). Этотъ Самбу-номонъ ханъ Потанина естъ, несомнѣнно, лама Цзань-бо (スマスマン), монастырь котораго имѣетъ оффиціальное имя «Галданъ-дамъ-чой-линъ (スマスマンス), а встарину назывался: амдоскій сГо-манъ-дГонь, откуда и произошло то китайское названіе его «Го-мань-сы», о которомъ свидѣтельствуетъ Потанинъ. Что до названія Серкугъ, то въ литературѣ оно является въ формѣ ¬Затача — дСэр-хогъ.

--- a----

истинно желаетъ этого. Говорили, что этогъ хубилганъ — есть лама, именуемый Бариду-гэгэнъ, Гомон'скаго дацана, тибетскаго Брайбунъ-кита. Эти Баридуйнъ-гэгэнъ и Сэртэкъ-гэгэнъ были со мною однолътками: въ настоящемъ году имъ было по 47 лътъ.

Послѣ сего стали приходить многіе, предполагавшіе, что мы ждемъ въ Тибетъ вдвоемъ и, в роятно, будемъ брать товарищей. Если человеку, едущему съ чужой стороны взять въ товарищи незнакомаго человека, да явится онъ не по душе, такъ отъ этого — великое мученье. По этой причинъ приходило и спрашивало человъкъ около десяти, но я говорилъ, что намъ никого не нужно. Засимъ, въ ту же пору пришелъ нѣкій лама, называвшійся Дакба-чжанба, изъ хошўна Сайтъ-вана, халхаскаго Сайнъ-нойновскаго аймака, 52-хъ лётъ отъ роду. Онъ сказалъ: ся пришель на поклоненіе въ Гумбумъ и имъль намъреніе, если будеть возможность, сходить и поклониться также въ Тибеть; нельзя ли взять меня въ качествъ спутника?» Когда мы разговаривали съ этимъ ламою, онъ показался на видъ человѣкомъ смышленымъ. Тогда, переговоривши съ своимъ сотоварищемъ Дорчжи, мы, ради испытанія его, наняли лошадь и, послухамъ, что есть продажный верблюдь, отправили его въ маленькій монастырь, именуемый «Шинэ-гомба». Это было пространство, чтобы, выжхавъ изъ Гумбума, въ тотъ же день пріжхать, переночевать тамъ и на другой день возвратиться. Лама этотъ събздилъ. Когда засимъ мы распросили его о качествахъ верблюда, о речахъ, которыя тамъ говорили и о томъ, какъ онъ съвздилъ, выяснилось, что это человъкъ, достойный, чтобы взять его въ сотоварищи.

Потомъ, предположивъ съёздить къ цайдамскимъ монголамъ и попробовать (пріобрёсти у нихъ животныхъ для подводъ), купиль я верблюда, завьючилъ его и отправился вдвоемъ, вмёстё съ этимъ Дакба-чжанба. По дороге повстречались намъ проезжіе люди изъ хошуна цайдамскаго вана, которые ехали на поклоненіе въ Гумбумъ и доставляли во выокахъ овечью шерсть

въ городъ Сининъ. Они сказали, что ванъ-нойонъ также долженъ пріёхать, а мы-де отправляемся въ Гумбумъ и на обратномъ пути своемъ можемъ доставить васъ за плату до Цайдама. Тогда, признавъ неблагоразумнымъ покупать верблюдовъ, мы возвратились назадъ.

Еще сговорились мы, ради собственно того чтобы носить намъ воду, взять съ собою некоего 19-ти летняго юношу халхаса, который, сдёлавшись ниществующимъ пилигримомъ, пришель въ Гумбумъ и совершаль здъсь поклоненія. Два человъка эти получали отъ насъ слъдующее: они ъхали на нашихъ подводахъ, пользовались нашею пищею и должны были быть у насъ въ услужени до прибытия въ Цаў-Тибеть; другого ничего они не получали. Мы положительно и крѣпко сговорились, что если бы по дорогъ приключилась бользнь, или обнаружились поступки, которые будуть намъ не по душть, то мы нитемъ право бросить ихъ въ любомъ мѣстѣ. Условились также и съ людьми ванова хошуна. На границь, по сю сторону цайдамскихъ земель, находится ставка вань-нойона, именуемая Дуланъбайшинъ; мы постановили плату до нея за 4 верблюда вьючныхъ и за 4 верховыхъ для насъ двоихъ, витстт со вновь взятыми нами двумя спутниками: выючный — $4^{1}/_{3}$ кирпича чая, а два верховыхъ условились считать за одинъ выочный. Въ эту пору кирпичъ чая стоилъ въ Гумбумъ 4 цина серебра. Условились, что я буду тхать на лошади, а товарищи — поперемтино, и на лошадяхъ и на верблюдахъ. Постановивъ такія ціны, цайдамскіе, верховые монголы отправились въ Сининъ, сказавъ, что они доставять завьюченную ими шерсть и пріёдуть, а мы слёдомъ начали приготовлять всё пищевые продукты и исправлять свои кое какія мелочи. Тёмъ временемъ, 23-го числа того же мѣсяца «лошади» прибыли эти подводы.

Далъе мы, предполагая, что на обратномъ пути своемъ, по всей въроятности, поъдемъ черезъ тотъ же Гумбумскій китъ, запечатали въ двухъ сундукахъ кое какія мелочныя потребности на обратный путь, съ небольшимъ числомъ денегъ. Хорошо поз-

накомившись съ нѣкіимъ ламою, хубилганомъ Чжунай хамбо гумбумскаго монастыря, я переговорилъ съ нимъ и на рукахъ этого ламы оставили мы (помянутыя вещи). Этотъ лама былъ также верховый монголъ и принадлежалъ къ хошуну того же самаго ванъ-нойона. Цайдамскіе монголы въ своей сторонѣ не имѣютъ хуруловъ и ламы ихъ проживаютъ въ Гумбумѣ. Гэгэнъ этотъ далъ еще наказъ ванъ-нойону: «этихъ людей хорошенько везите»; Сэртэкъ-гэгэнъ также точно послалъ къ нойону человѣка и препроводилъ письмо, въ которомъ говорилось: «хорошенько ихъ провезите». Сверхъ сего я познакомился и съ этимъ нойономъ.

За симъ 24-го числа этой луны мы кочевали изъ Гумбума и ночевали на р. Сэлэнъ, близъ города Дуба. Всего было насъ свыше 20-ти душъ, въ пяти, шести палаткахъ: ванъ-нойонъ со штатомъ более 10 человекъ, насъ четыре человека, да еще 6 человекъ изъ низовыхъ монголовъ, направлявшихся въ Цэў. 25-го полдневали на Сэлэнъ-мурэни, а ночевали, проёхавъ Бурханъ-хада.

26-го дневали на томъ же мѣстѣ. Въ этотъ день нашъ халхаскій юноша Цэбэкъ, который выѣхалъ въ качествѣ нашего прислужника, поднявшись на гору, ходилъ, собирая мелкій кустарникъ на топливо, и, подпавъ мѣстному атмосферному вліянію, заболѣлъ: его слабило чисто красною кровью и онъ лежалъ; внутренній жаръ, дыханіе усилилось, грудь пучится. Мы показали тогда его ѣхавшему съ нами одному гумбумскому врачу, заставили его принять лекарство и проночевали.

27-го кочевали и остановились ранте полудня близъ города Донкора. Эти люди имтя нужду сдтлать изъ этого города небольшія покупки, ночевали въ немъ, мы же оставались, приготовляя и давая больному лекарства и пищу. 28-го мы дневали изъ за этого молодого человтка. Въ настоящій день дневки на степи, мы поднесли вану чаю, а ванъ также пригласилъ насъ въ свой майханъ и подалъ чаю. Сверхъ сего мы тхали, имтя при себть одну магазинку и двть берданки, такихъ три ружья. Ванъ

говориль намь: «можеть быть вы продадите одно ружье? Вѣдь вамъ, двумъ, больше чемъ по одному ружью не нужно»?! Тогда я полагая, что онъ, пожалуй, можетъ доставить истинную пользу, отдаль ему одну свою берданку даромъ, подъ предлогомъ подарка. Въ каждой пройденной мъстности у насъ небыло иного средства следовать, какъ раздавая подарки и заводя дружественныя знакомства со всякимъ, и съ высшимъ, и съ низшимъ, и съ среднимъ. Я думалъ: «на бродящихъ по мъстамъ, изъ которыхъ нътъ въстей на родину, двухъ человъкъ никто въдь не посмотрить какъ на людей нужныхъ», поэтому-то и является многочисленною раздача мною подарковъ. Что касается мъстнаго, огнестръльнаго оружія, то здёсь не много ружей, которыя хватають дальше чёмъ за 200, 300 маховыхъ саженей; а такъ какъ мъста ихъ вороватыя, разбойническія, то они и нуждаются въ дальнобойныхъ ружьяхъ. Очень онъ обрадовался. Цэбэкъ нашъ, принявъ за день два раза лекарство, немножко поправился.

29-го кочевали и остановились на ночлегъ на верхней сторонъ Дацанъ-Гомба; въ этогъ день вышли на границу китайскихъ земель.

30-го ночевали на верхней сторонѣ Шина-Гомба. Нынѣшнимъ утромъ нашъ, бывшій больнымъ слуга, юноша, Цабакъ, поправился и, сказавъ, что онъ потихоньку пойдетъ пѣшкомъ впереди вьючныхъ, ушелъ; а засимъ намъ не попался и остался. Разыскивать его у насъ не было средствъ: будучи людьми, ѣдущими за плату на чужихъ подводахъ, мы бросили (мысль его разыскивать). Спрашивали у людей, ѣхавшихъ позади насъ и они сказали намъ объ этомъ юношѣ, что онъ идетъ почти мертвый.

1-го числа мѣсяца овцы кочевали по утру. Здѣсь находятся слѣды города (о которомъ намъ сообщали, что это) мѣстность, въ которой встарину кочевали алашаньцы. Въ немъ есть одинъ каменный барсъ; говорять, что въ ту пору барсъ этотъ стоялъ у дверей дворца и остался на своемъ мѣстѣ. Проѣхавъ чрезъ эти мѣста мы вступили въ тангутскія границы и остановились на ночлегь въ Тангутѣ. Тангутскій народъ этоть имѣеть скоть въ видѣ черныхъ сарлыковъ и тангутскихъ, тонкохвостыхъ овецъ; лошадей, говорять, не много, хотя въ незначительномъ количествѣ водятся и лощади. Они имѣютъ жилищами черные баннак'и 45). Внѣшній видъ этихъ жилищъ представляеть

«Въ восемьнадцатомъ столетіи вся страна вокругь Коко-нура принадлежала монголамъ, а нынешніе коко-нурскіе тибетцы занимали места къ ЮЗ отъ него, простирающіяся по большей части гористой страны къ югу отъ Цайдама, которая обнимаетъ и долины Алакъ-нура и Тосу-нура. Эта последняя была тогда занята тибетцами Арикъ, или Арки, ныне живущими къ северу отъ Коко-нура. Всё роды коко-нурскихъ тибетцевъ принадлежали къ в поколениять, съ названіемъ На (или Нагъ), такъ что они сделались извёстны подъ смещаннымъ именемъ па-на-ка, или па-на-ка-сумъ, т. е. «восемь семействъ На» или «три (отделенія) восьми семействъ На». Последнее названіе, повидимому, боле недавнее и указываетъ, какъ меё говорили, на три части страны, которыя они ныне занимаютъ, т. е. поколенія, живущія къ северу отъ Коко-нура, къ югу отъ него и къ югу отъ Желтой реки, или Ма-харипанака. Это имя «па-на-ка», или «па-на-ка-сумъ» они усвоили въ качестве племенного названія и говорятъ о себе: «Мы — панакасумъ».

Такимъ образомъ г. Рокхиль склоненъ видёть въ имени «панака» смёшанное, китайско-тибетское слово, въ которомъ слогь «па» соотвётствуетъ китайскому Л, - восемь; «на» — собственное имя фамиліи, а «ка» — остается бевъ объясненія. Чтобы восполнить этотъ пробёль и показать возможность

⁴⁵⁾ Баннакъ-мъстное названіе, которое дають тангуты своимъ жилищамъ; выраженіе, очевидно, чисто тибетское, состоящее изъ словъ: 35'-«домъ, жиинще, юрта» и 적기 — «черный». Это выраженіе, подтверждая для насъ заивтку г. Пржевальского, что тангутскій языкь много сходствуєть съ языкомъ чистыхъ тибетцевъ (Четвертое путешествіе, стр. 185), вибсть съ симъ навело насъ еще и на следующія соображенія. Известна недостаточность нашихъ свёдёній объ этихъ поколёніяхъ коко-нурскихъ тангутовъ и замёчательно, что, пробажая по ихъ кочевьямъ, европейскіе путешественники не старались даже узнать, какъ именно зоветь себя этотъ народъ, успоконваясь, повидимому, на общеизвъстномъ названии его - «тангутъ». Но въдь название «тангутъ», по существу дъла, есть такое же общее, собирательное имя, какъ, напримъръ, американецъ, нъмецъ и пр. Только Пржевальскій и Рокхиль нъсколько затрогивають этоть вопросъ, хотя первый не касался ни численности тангутовъ, ни деленій ихъ на поколенія, такъ что честь доставленія намъ свъдъній о тангутахъ въ этомъ отношенів всецью принадлежить Рокхилю. Уясняя вопросъ о происхожденіи и имени коко-нурскихъ тангутовъ, г. Рокжиль на стр. 112-113 своего Journey through Mongolia and Tibet, между прочинъ говоритъ.

собою большую палатку, сшитую изъ черной серьмяги, которую тангуты сами ткуть изъ сарлычьей шерсти. Внутри со средины она подпирается кверху двумя столбиками; снаружи съ четырехъ сторонъ притягивается веревками, которыя привязываютъ, вколотивъ въ землю гвозди, а (засимъ) веревки эти подпираютъ высокими кольями; съ одной стороны имѣются двери и вотъ

образованія этого ка, г. Рокхиль говорить, что помянутоє фамильное имя было «На (или Нагъ). Однако, не говоря уже о странности соединенія слоговъ кнтайскаго и тибетскаго языковъ для образованія одного слова, на чемъ же основано это «или»? Съ другой стороны, разъ мы признаемъ за словомъ «панака» — значеніе «восьми фамилій На», какъ то странно нарощеніе еще сюда тибетскаго слова «сумъ» (Прад) — три. Говорить витетт съ г. Рокхилемъ

«the eight Na families», or «the three (divisions) of the eight Na families», признавать это за одно и тоже, мы рёшительно отказываемся: этому препятствуетъ н духъ языка, не допускающій подобнаго словообразованія, да наконецъ и простая логика, ясно говорящая, что «8 фамилій На» далеко не тоже что «три отдъленія изъ 8 фамилій На». Правда, г. Рокхиль склоненъ думать, что это имя новое, говорить, что туземцы сообщали ему, якобы оно указываеть на три части страны, которыя нынъ занимають эти тангутскія покольнія; но мы отнеслись бы скептически и къ этимъ сообщеніямъ туземцевъ, которые, какъ и всь «восточные человьки», несомныню, склонны выдумывать самыя невыроятныя и хитроумныя объясненія, когда отъ нихъ это требуется. Г. Пржевальскій, какъ извъстно, всегда относившійся съ небрежностью къ изслъдованію азіатскаго человіка, въ данномъ случай извращаеть слышанное имъ имя хара-тангутовъ, представляя его въ формъ «Баныкъ-коксумъ»; но онъ сообщаетъ интересную легенду о происхождении тангутскаго народа. Нъсколько соть льть тому назадь на Коко-нурь жили тангутскія покольнія ёгуровь, одна часть которыхь была истреблена при нападеніи блотами, а другая ушла на съв.-западъ. Отъ погрома спаслась только одна старуха съ тремя беременными дочерями и ушла съ ними на правую сторону верхней Хуанъ-хэ. Здёсь ея дочери родили трехъ сыновей, отъ которыхъ и произошли «баныкъкоксумъ». Если принять эту, дышащую неподложнымъ архаизмомъ легенду, то окажется, что окончаніе «сумъ», въ словъ «панакасумъ» вовсе не новое, а почти такое же древнее какъ и самое имя «панака»; обозначать оно будетъ не три какіе-то неопредъленные района пространствъ, напримъръ, «къ югу отъ Желтой ръки», а три основныя покольнія тангутовъ, происшедшія отъ тремъ родоначальниковъ. Остается за симъ слово «панака». Оно, какъ мы видъли, обозначаетъ прежде всего - «черную юрту», а засимъ можетъ обозначать и «черноюртный». «Панака-сумъ» будеть обозначать поэтому: «три черноюртные». Такое название вполнъ согласуется съ духомъ вообще восточныхъ племенныхъ именъ; оно могло существовать также точно, какъ существуютъ у монголовъ «табунъ-онъго» — пять цвътные, «Дурбэнъ-хари» — четыре чужіе; у чжунгаровъ: «дурбэнъ-ойратъ» — четыре союзные и проч.

четырехугольная черная палатка. Внутри ея устроивается гли няный очагь и на немъ они курять свои котлы и приготовляютъ свое кушанье. Мужщины ихъ одъвають на голое тело широкорукавныя и длиннополыя шубы изъ овечьей шерсти и, оставивъ нижній подоль ихъ приблизительно пальца на четыре пониже колена, поверху опоясываются поясомъ; шапки носять белыя, войлочныя, круглыя, съ высокою остроконечною тульею; спереди, къ поясу привъшивають поперекъ ножъ, именуемый «чжибсакъ», железный, длиною около аршина. Таковъ внешній видъ ихъ. Женщины заплетаютъ свои волосы на множество тоненькихъ косичекъ и соединяютъ ихъ сзади, нъсколько пониже противъ затылка; засимъ сшиваютъ изъ сукна, или изъ чего-либо вродъ дабу, или далянбу, плоскую ленту, шириною около пяди и привязывають ее къ волосамъ; длина ея чуть-чуть не достигаеть до земли. Одевають оне также шубы изъ овечьихъ шкуръ и вверху подпоясываются; на ручныхъ запястьяхъ носять бълыя раковины и, удаливъ ихъ внутренность, делають браслеты; шапки имфютъ одинаковыя съ мужскими. Молодой человфкъ старше десяти лътъ пристегиваеть ножъ-чжибсакъ. Разказывають, что вообще при проезде по ихъ кочевьямъ спать ночью невозможно. Это народъ славящійся своимъ воровствомъ. Человъка, многократно ходившаго на грабежи и убившаго многихъ. они называють «батуромъ», «хорошимъ мужщиною» и, поставляя его начальствовать въ своихъ хошунахъ, дають ему прозвание «нойона». Потомственныхъ правителей у этого народа, повидимому, мало. Въ отношении потребляемой пищи, это народъ, который ъсть скотское молоко, масло, чай, мясо, замбу, сушеный творогь. Платье и сами они грязны, — противный народъ. По правиламъ и обычаямъ также народъ вздорный. Такъ какъ везшіе насъ люди разказали намъ объ ихъ нравахъ и образѣ жизни, то мы пришли въ страхъ и ночью стали держать стражу.

2-го кочевали, миновали истоки Сэлэнъ-мурэни, перевалили два небольшихъ перевала, именуемыхъ Кэрэнъ-котоль и Та-ширъ-котоль и ночевали на впадающей въ Коко-нуръ ръкъ Ха-

Digitized by Google

лунь-усунь, 3-го имбли здёсь дневку. Съ этого мёста вилёнь Коко-нуръ. Мы стоимъ на съверо-восточномъ углу Коко-нура. Въ этотъ дневальный день прібзжаль верхомъ на лошади нойонъ правитель одного тангутского хошуна, съ однимъ только ламою. Рабтаномъ, имъя при себъ одну лошадь, завьюченную домашнею провизіею и одного спутника. Остановившись въ палаткъ вана, онъ посидълъ и попиль съ ваномъ чаю. Самъ онъ старикъ, въ возрасте свыше 70 летъ. Въ детстве онъ былъ дамою: когда же люди какого-то тангутскаго хошуна убили его отца, то онъ обратился въ простолюдины, убилъ больше 10 человькь изъ того хошуна, который убиль его отца, а засимь, получивъ въ своемъ собственномъ хошунъ имя «доблестнаго мужа»; сыль правящимъ нойономъ, начальствуя въ своемъ хошунт. Вотъ какой это быль человткъ. Современное положение его таково: онъ получиль отъ сининскаго амбаня указъ, по которому имбеть онъ присматривать и провожать северныхъ. низовыхъ, монголовъ, направляющихся въ Западное Цзў. Въ силу такого наказа, онь захватываеть идущихъ монголовъ, береть у нихъ что хочетъ, и отпускаетъ. На людей, которые, разъяснивъ свои обстоятельства, уходятъ отъ него, ничего не давши, онъ высылаеть своихъ и благородныхъ, и простолюдиновъ тангутовъ, грабитъ, обворовываетъ и всякими другими способами выгадываеть свою пользу. Намъ этотъ ванъ не только не велёль давать ему что-либо, а даже и показываться ему. Ванъ съ нойономъ были хорошіе знакомые. Полнесеніе вану въ подарокъ берданки вышло гораздо болъе выгоднымъ. чемъ денегъ, которыя стоило ружье. Радость была, какъ освободились мы отъ этого (нойона).

Засимъ, кочевавъ 4-го числа, мы следовали по северному берегу Коко-нура; переправились черезъ шесть рекъ: Ганзага, Харги, три Нарина и Йэко-уланъ и ночевали на берегу Йэко-улана. Сегодня, въ ту пору какъ одинъ лама, известный подъ именемъ тангутскаго Шабкуръ-гэгона, проезжалъ въ какой то тангутскій поселокъ, мы съ ваномъ представились ему на степи

и попросили возложить «габко» 46). 5-го переправились черезъ двѣ рѣки, Дъль и Бага-уланъ, перевалили Мани-чулу и ночевали на берегу западнаго угла Коко-нура; здѣсь много табуновъ хулановъ и дикихъ лошадей. Слѣдуя по сѣверному берегу Коко-нура два дня, мы пришли вотъ съ одного берега на другой. Вокругъ его горы; воды у него красивыя, синяго цвѣта; посреди его скалистый холмъ. Озеро имѣетъ круглую форму; вода его горькосоленая; травы сѣвернаго берега, по которому мы шли, хорошія. При движеніи вокругъ, говорять, составляется пространство семидневной верховой ѣзды. Народъ, живущій по берегамъ его, — тангуты.

6-го ночевали на р. Бухайнъ-голъ. Эта река опять таки впадаетъ въ Коко-нуръ; относительно истоковъ ея (можно сказать) что река вытекаетъ съ северо-западной стороны; песчаная и поросшая камышемъ река. Покочевавъ 7-го числа, мы следовали вверхъ по Бухайнъ-голу, перевалили Ганьчжурыйнъ котоль и ночевали на южной стороне перевала. О местности, на которой мы ночевали, говорять, что переваль этотъ, по выходе изъ тангутскихъ границъ, является промежуточнымъ пространствомъ въ отношени земель цайдамскихъ, верховыхъ, монголовъ. Отсюда до Гумоўма земли, говорять, находятся во владёни тангутовъ, къ югу отъ Гумоўма проживаютъ также тангуты, имеющіе у себя большія земли. Коко-нуръ, говорять, во всей своей окружности — тангутскій. То-же, говорять, большой народъ!

8-го кочевали, перевалили Ганчжуръ-чулу и Цаганъ-нуръ и прибыли къ дому этого вана, находящемуся на Дуланай голь.

⁴⁶⁾ Тибетское प्राचित्रें हैं, въ переводъ на монгольскій प्राचित्र हिंदी हैं, есть названіе одного изъ молебствій объ избавленіи отъ препятствій путника, или, что тоже, благословеніе на путь. Внѣшнюю, обрядовую сторону этого молебствія составляеть то, что молитва о спасеніи и благоденствіи молящагося читается при возложеніи на его голову кумира будды; отсюда-то и происходить выраженіе 2000 отбереро

Пошли земли верховыхъ монголовъ. Здёсь, на берегу небольшой ръчки, именуемой Ганчжуръ-чулу, есть маленькая горка. Внутри этой горки имбется пещера, при входб въ которую изъ громадныйшихь, четырехугольныхь камней построена ограда. Въ этой оградъ имъется скважина величиною въ пялень. Тамошніе монголы говорили, что человіжь, который помістится и пролезеть черезъ нее, достигнеть здоровымъ до Цзў. Мы пом'єстились и пролезли. Находится она въ стороніє отъ большихъ воротъ ограды. Если человекъ не можетъ поместиться и пролезть, то, говорять, онъ помъстится и пролезеть, если дасть объть во время пути, читать извъстное число мани. Кверху изъ пещеры, находящейся внутри этой горы, находится тунель; если идти по этой тунели, то, говорять, выйдешь черезъ гору, именуемую Гомба-дунънай, на южномъ берегу Коко-нура. Это отсюда на пространствъ двухъ дней. Объ этой маленькой горкъ разказывають, что встарину ніжій, обладавшій чудодійственными чарами лама срёзаль вершину той, видимой (отсюда) горы, принесъ ее, положилъ здъсь и поселился внутри ея, послъ чего она стала містомъ, въ которомъ упражнялся онъ въ созерцаніяхъ. Та гора находится неподалеку, къ востоку отсюда; верхушка горы кажется какъ будто сръзанною, совершенно плоскою. Когда намъ сказали, что следующие черезъ нее люди проходять также, совершая поклонія и жертвоприношенія, то и мы поклонились, принеся хадакъ и деньги. Какъ поразмыслить, такъ это то же диковинная мъстность!

И такъ, начиная отсюда пошли границы земель цайдамскихъ, верховыхъ, монголовъ. Говорятъ, что отъ Гумбума досюда считается 400 верстъ.

Что касается происхожденія этого народа, именуемаго верховыми монголами, то они были данниками Гуши-номыйнъ хана. Всего насъ, говорили они, 24 хошуна. Находящіеся въ цайдамской области суть: хошунъ вана, барунъ, цзунъ, тайчжинаръ, курлукъ, кукэтъ, харакчидутъ и шангійнъ хошунъ, всего 8 нашихъ хошуновъ. Прочіе проживаютъ, начиная отъ Куку-нура

далѣе по урочищамъ Гумбумскимъ и Лабранскимъ, и среди тангутовъ. Всѣхъ этихъ монголовъ, проживающихъ въ цайдамской области, называютъ также «пятью цайдамскими». Цайдамъ— названіе мѣстности. Такъ какъ встарину въ этой цайдамской области было пять хошуновъ, то и установилось имя «пяти цайдамскихъ» ⁴⁷). Старѣйшимъ нойономъ изъ всѣхъ правителей 24-хъ хошуновъ этихъ верховыхъ монголовъ является этотъ цинъхайскій ванъ ⁴⁸). Мы, познакомившись съ этимъ правителемъ, пришли и остановились въ его байшинѣ. Байшинъ его не то

⁴⁷⁾ Настоящимъ перечисленіемъ 8 цайдамскихъ хошуновъ и разъясненіемъ имени «пяти цайдамъ» База-гэлунгъ оказываетъ большую услугу. Дело въ томъ, что следя какъ китайскія, такъ и монгольскія историко-географическія описанія Коко-вура, нельзя было не видіть административное піденіе Пайдама на 8 хошуновъ; но съ другой стороны все посещавшие Найдамъ европейскіе путещественники никогда не сообщали объ этомъ; напротивъ. Пржевальскій, въ своей «Монголіи и стран'в тангутовъ», положительно утверждалъ что «пять хошуновь составляють Цайдамь» (стр. 288); Рокхиль въ своемъ «The land of Lamas» сообщаль, что «страна Цайдамь дёлится на 5 владёній: Korluk, Koko, Taichiner, Dsun и Baron, каждое имбетъ своего начальника. Dsassak, Коко же имъетъ двухъ властителей, одного съ титуломъ Beileh, другого съ титуломъ Beiseh.» (р. 169). Такимъ образомъ, по Рокхилю, выходило какъ будто 6 хошуновъ, хотя самъ онъ утверждаль существование только пяти владеній. Далее, издавъ въ 1894 г. свой Journey through Mongolia and Tibet, Рокхиль сделаль также настоящую заметку о восьми хошунахь, хотя и не называеть всёхъ ихъ по именамъ. Теперь дёло становится совершенно понятнымъ: дъленіе на пять владьній было древнее и, по старой памяти, сохраняется досель въ народномъ языкь. Это тоже самое, что видимъ мы въ Халхъ и Чжунгарін. Извістно, что въ эпоху перваго подданства халхасовъ маньчжурамъ въ Халхъ было семь хошуновъ; въ настоящую пору ихъ въ дъйствительности 86, но въ народномъ языкъ еще и доселъ существуетъ Халха семи хошуновъ (пто до обсто). Въ Чжунгаріи въ эпоху Цяньлуна, посль умиротворенія Тянь-шаня и возвращенія Убаши, считалось собственно 6 союзныхъ племенъ: Элюты, Хошоты, Чоросы, Дорботы, Хойты и Торгуты, а въ народномъ языкѣ они продолжали называться 坑 🗸 четырьия союзниками.

⁴⁸⁾ 市 Цинъ-хай — китайское названіе Коко-нура. Это имя, со времени подданства монголовъ Китаю будучи постепенно усвояемо монголами, нынъ почти совершенно утвердилось въ ихъ языкъ и, покрайней мъръ оффиціально, коконурскіе монголы постоянно называются «цинъ-хай скими». Нътъ сомпънія, что и нашъ авторъ, въ силу обычности этого названія, именуетъ коко-нурскаго вана цинъ-хайскимъ.

чтобы хорошъ, но, по цайдамскимъ мѣстамъ, считается хоро-

Засимъ, по пословицѣ, что «имя и добродѣтель находятся въ связи», роздалъ я беднымъ и немощнымъ людямъ, проживавшимъ около ставки этого князя, чаю и муки. И благородные, и чернь всв обрадовались. Хошунъ этого вана съ тангутскими кочевьями постоянно имъють воровство между собою; по таковой то причинь (вану) хотьлось хорошаго дальнобойнаго ружья, и когда онъ попросиль у меня мою магазинку, то я взяль обратно прежде данную ему берданку и отдаль свою магазинку. Отдаль я свое ружье въ видахъ того, чтобы на обратномъ пути онъ опять избавиль бы насъ, въ добромъ здоровьи, отъ тангутскихъ воровства и грабежей, да равно и въ будущемъ, когда случится кому либо изъ нашихъ кочевьевъ идти въ Цзў, будеть опять таки хорошій знакомый. Вань имбеть около 40 лъть отъ роду; есть у него пятильтній сынь; имьется около 30 верблюдовъ, около 50 головъ рогатаго скота, до 40 лошадей и около 200 барановъ; таково его скотоводство. Отъ китайскаго хана онъ получаеть въ годъ жалованья 24 цёльныхъ слитка серебра, да 2 цёльныхъ куска матеріи. Вообще, говорять, всь ханы и правители какъ верховыхъ, такъ и съверныхъ, низовыхъ монголовъ получають жалованье отъ богдохана. Четыре хана въ Халхѣ, Далай ханъ дорботскій и торгутскій ханъ въ Харашаръ, эти шесть хановъ, состоящие въ подданствъ китайскаго хана, имфють, говорять, въ жалованье каждый по 52 цільных слитка серебра, по 4 цільных куска шелковой матеріи, да по одной лошади. Далье, вань (получаеть) 24 слетка серебра и 2 цъльныхъ куска шелковой матеріи; (еще далье) последовательно уменьшая до гуна, цзасакъ-бэйлэ и бэйсэ, въ конце концовъ бэйсэ имъетъ въ жалованье два слитка серебра 49).

⁴⁹⁾ Настоящія св'єд'внія получены авторомъ, несомн'єнно, изъ устныхъ бес'єдъ съ монголами, на что указываеть какъ неправильность и неточность сообщаемыхъ данныхъ, такъ и н'єкоторыя характерныя особенности народныхъ представленій о титулахъ и названіяхъ монгольскихъ правителей. Простона-

Пятьдесять китайских ланъ бѣлаго серебра называется слиткомъ серебра. Одинъ ланъ серебра равняется, приблизительно, нашимъ двумъ рублямъ. Годовое жалованье этого вана исчисляется, приблизительно, въ 2400 нашихъ рублей серебромъ во). Жалованное серебро это, говорили они, мы получаемъ все съ одного раза. Мы прожили въ ставкѣ этого князя 25 сутокъ; столько прошло, пока мы дожидались поклонниковъ Цэў, долженствовавшихъ пріѣхать съ сѣвера.

Послѣ сего прибыль въ ставку этого князя тибетскій Бариду-гэгднь, съ которымь мы встрѣчались въ Гумбумѣ; онъ наняль у этого князя подъ вьюки 12 верблюдовъ. Мы наняли подъ вьюки 5 верблюдовъ: 4 верблюда-мерина, да одну дойную, безъ

родью, конечно, извъстны всъ эти титулы; но въ то же время, изъ усефенныхъ дайцинами монгольскимъ князьямъ китайско-маньчжурскихъ званій, оно знаеть преимущественно два: старъйшее — вана и самое младшее — гуна; засимъ подраздёленія этихъ званій, равно какъ и средніе княжескіе ранги, бэйлэ и бэйсэ, въ народной ръчи почти отсутствуютъ. Отсюда-то въ представленіи нашего автора и сложилась своя градація ранговъ, по коей первымъ княжескимъ титуломъ является - ванъ, вторымъ - гунъ, далъе будетъ слъдовать бэйлэ, а бэйсэ, по нему, является уже самою низшею княжескою степенью. Въ дъйствительности для монгольскихъ владътельныхъ князей дайцины учреднин 8 званій: 1-е-ханъ, получающій въ годовое жалованье 2500 ланъ серебра и 40 кусковъ матерій; 2-е, цинь-ванъ, получающій 2000 ланъ серебра и 25 кусковъ матерій; 3-е, цзюнь-ванъ — 1200 ланъ серебра и 15 кусковъ матерій; 4-е, бэйлэ — 800 ланъ серебра и 13 кусковъ матерій; 5-е, бэйсэ — 500 ланъ серебра и 10 кусковъ матерій; 6-е, улусунъ-тушъ-гунъ — 300 ланъ серебра и 9 кусковъ матерій; 7-е, улусъ-туръ тусалакчи гунъ 200 ланъ серебра и 7 кусковъ матерій. Наконецъ самые младшіе изъ монгольскихъ владѣтельныхъ князей не носять никакого маньчжуро-китайскаго титула, а сохраняють древне-монгольское названіе тайчжи; они получають пъ годъ жалованья 100 ланъ серебра и 4 куска шелковыхъ матерій. Лошадей монгольскіе князья въ жалованье никогда не получали и не получають.

⁵⁰⁾ Это сообщеніе автора вполив справедливо, хотя оно, повидимому, и противорвчить смыслу прежде сказаннаго имъ о старвйшинствв вана. Двло въ томъ, что въ средв 29 коко-пурскихъ владвтелей считается всего три вана и вск они второстепенные, т. е. цзюнь-ваны. Цинь-хайскій ванъ является знативе другихъ, потому что богдоханъ сдвлалъ его «заурядъ цинь-ваномъ». Вследствіе такого пожалованья, князь этотъ пользуется всёми вившими отличіями въ костюмв, выходахъ и проч., которыя принадлежатъ цинь-вану, но жалованье получаетъ какъ князь 2-й степени, т. е. 1200 ланъ, около 2400 р. с.

верблюженка, верблюдицу⁵¹), собственно ради молока къ чаю; за такихъ пять верблюдовъ, уплатили мы, до Накчу, по 12 ланъ за каждаго верблюда. Два моихъ спутника должны были сидеть на этихъ вьючныхъ верблюдахъ, а мнё ванъ отдалъ даромъ, въ подарокъ, хорошаго иноходца. Семь, или восемь человёкъ тибетцевъ, прислужниковъ этого Бариду-гэгэна, въ одной палаткё, съ 12-ю вьючными верблюдами; мы, трое, въ своей палаткё, съ

⁵¹⁾ Хайдакъ-инъгэ. - Слово «хайдакъ» диктуется въ Монг.-Русск. Франц. словарѣ Ковалевскаго (т. II, стр. 708) «одинъ», «одинокій», «одинъ и тотъ же»; тъ же самыя значенія ставить въ своемъ словаръ и Голстунскій (т. ІІ, стр. 49). Последній, какъ бы для большаго выясненія значенія этого слова, ставитъ еще: «одна лошадь», «одна и таже «лошадь»; а у Ковалевскаго, въ соотвътствіе этому, стоить: (постои — «одна только лошадь, употребляемая въ упряжи и для верховой тады». Сколько мы знаемъ, слово «хайдакъ» вовсе не имъетъ значенія «одинъ и тотъ-же». Извъстно, что у монголовъ ръшительно вс'в домашнія животныя, корова, кобыла, верблюдица, овца, коза и др., доятся не иначе какъ съ припускомъ ихъ дътеныша, а виъ этого условія самка не даетъ молока. Если дътенышъ какого либо животнаго издыхаетъ, то монголы, чтобы не лишиться молока отъ его матери, снимають и хранять у себя шкуру этого дътеньща. Когда нужно доить животное, они выносять эту шкуру и кладуть передь матерью, а последняя, обнюхавь положенную шкуру, даеть молоко. Такая-то, «одинокая», въ смыслъ «оставшаяся безъ дътеныша», дойная самка и называется «хайдакъ». Отсюда «хайдакъ мори унуху» не значить: «Бэдить на одной и той же лошади, употребляемой какъ въ запряжкъ такъ и подъ верхъ», а значить - «Бздить на дойной кобыль, одинокой, у которой издоль жеребенокъ». Въ новъйшемъ, оффиціальномъ монгольскомъ языкъ слово «хайдакъ получило еще новое значение. При существовании закона дословности переводовъ съ китайскаго, монгодамъ, въ подражаніе китайской рѣчи, потребовалось им тъ въ своемъ языкъ, при счислени тъхъ или другихъ предметовъ, дополнительныя числительныя слова и такого рода слова были избраны и отмъчены въ оффиціальныхъ словаряхъ. Слово «хайдакъ» было избрано при этомъ какъ числительное домашених животныхъ; оттого-то въ оффиціальномъ, 3-хъ язычномъ словаръ ово диктуется по китайски 🎵 馬. Послъ сего слово «хайдакъ», утративъ свое коренное значеніе, начало встръчаться въ монгольскихъ, особливо оффиціальныхъ и переводныхъ съ китайскаго текстахъ уже на основанін китайских законовъ употребленія числительных словъ. Нашъ авторъ, чуждый китайскихъ вліяній, употребляетъ слово «хайдакъ» въ его коренномъ, монгольскомъ значеніи, разказывая, что они взяли съ собою, для молока, верблюдицу, у которой издохъ верблюженокъ. Это явленіе самов обычнов въ Монголін: люди, отправляющієся въ дальній и трудный путь, даже нарошно разыскиваютъ кобылу, или верблюдицу -- «хайдакъ», такъ какъ предпринимать длинные переходы съ малосильными дътенышами - неудобно.

5-ю вьючными верблюдами; еще 2 палатки халхаскихъ монголовъ; 3 палатки внутреннихъ монголовъ, да 5 палатокъ верховыхъ монголовъ изъ хошўна этого вана, таковые то 12 палатокъ двинулись мы въ путь изъ ставки вана, Дуланай байшина, 6-го числа мѣсяца обезьяны, и въ этотъ день ночевали на сѣверномъ берегу озера, именуемаго Хара ширэкъ, близъ старинной крыпости Цокту хана. Покочевавь на другой день 7-го числа, мы заночевали въ Дамыйнъ гашунъ. Въ этотъ день мы вступили въ предёлы «цайдамскихъ грязей». Относительно этихъ «цайдамскихъ грязей» говорять, что здёсь въ последней весенней лунь, или въ первой лътней лунь, изъ подъ земли выступаетъ грязь и является мёсто, покрытое солончаковыми грязями, по которому трудно проходить человеку, а подводы въ этихъ грязяхъ вязнуть; засимъ, въ последней летней лунф, или въ первой осенней лунь, жидкая грязь высыхаеть и до весны становится удобно двигаться человъку. Воть какія бывають удивительныя мъста!

8-го почевали въ Даланъ-тургэнъ.

9-го ночевали въ Эргицуль. 10-го дневали.

11-го ночевали въ Онгольцокъ-элэсунъ.

12-го ночевали на Шара-гол'ь.

13-го ночевали на берегу Баянъ-гола.

14-го ночевали на Шишійнъ-голь. 15-го дневали.

16-го когда мы прошли мимо Цзўни-байшина 52), то отошла въ направленіи къ югу дорога, идущая въ Западное Цзў и именуемая «Бурханъ-бўдэйнъ цзамъ». По этой дорогѣ также ходять въ Цзў, но какъ тибетскій Бариду-гэгэнъ сказаль намъ, что хорошо идти по дорогѣ на Гурбунъ-найджи, то мы не по-ѣхали этимъ (Бурханъ-бўдэ'скимъ) путемъ и засимъ ночевали въ Хоргольчжин'ѣ.

⁵²⁾ Пржевальскій называеть этоть Цзўнь - байшивь — хырма Дзунь - засакъ». Рокхиль, какъ бы въ разъясненіе сего, добавляеть, что въ мъстномъ употребленіи одинаково слышатся «Kérim Baron Дзаssакъ», «Baron kurè» и «Baron Baishing»; «Kérim Dsun Dzassak», «Dsun kure» и «Dsun Baishing». Тибетцы называють такіе поселки k'angsar, Baron k'angsar, Dsun k'angsar и проч. (Journey through Mong. and Tibet. p. 163).

17-го ночевали въ Эсэчжилин' б. 18-го дневали.

19-го ночевали въ Уту.

20-го ночевали на Номохонъ-голъ.

21-го ночевали на Тэнгэликъ. 22-го дневали.

23-го опять иневали.

24-го ночевали на Ару-хара. Въ этотъ день еще отдёлилась одна дорога, по которой ходятъ въ Западное Цзу и которая называется «Унугудуйнъ-цзамъ».

25-го ночевали въ Далай.

26-го ночевали въ Уриду-тулай. 27-го дневали.

28-го, переваливъ Дунду тулай, ночевали въ Хойту-тулав. Говорять, что пространство отъ ставки вана до Хойту-тулай'я измеряется въ 450 верстъ.

29-го дневали. Этотъ мъсяцъ не имълъ 30-го числа. Отъ ставки вана и досюда простираются цайдамскія земли: онв изобилують солью, грязями, горькосоленою водою, гобійскими, безплодными, твердыми какъ камень, глинистыми площадями и песками; произращають сухай и камышь; мошекь, комаровь и навозныхъ мухъ синеватаго цвъта, — просто ничего не подълаешь! Вкусной воды мало, страшный жаръ, — вотъ какая это страна. Верховые монголы, обитающие въ этихъ мъстахъ, содержать буддійскую віру и иміноть у себя монгольскую письменность. Встарину вишний быть ихъ быль быть нашъ, четырехъ ойратовъ: лошади, верблюды, рогатый скотъ, овцы и козы, такихъ имели они животныхъ; все проживали въ калмыцкихъ войлочныхъ юртахъ; способъ, получивъ молоко отъ дойныхъ животныхъ, приготовлять кумысъ и гнать водку, выдёлываніе кожанныхъ сосудовъ, архатовъ, подойниковъ, кожанныхъ бутылей и фляжекъ, вибшнія формы всего этого вплоть до названій, которыми именуются всё эти вещи, все это было какъ у насъ, приволжскихъ калмыковъ. Въ настоящую пору, что касается ихъ платья, то люди, живущіе поближе къ тангутамъ, носять платье тангутскаго фасона. Монголы, обитающие въ восточной сторон' этихъ цайдамскихъ пространствъ, ведутъ взаимныя воровство и баранту съ тангутами; населеніе южной стороны разбойничаеть и производить обоюдные отгоны скота съ голоками; населеніе стверной стороны находится во взаимномъ воровствъ съ китайцами, а население западной стороны производить взаимное воровство и угоны скота съ поколеніями хотонскими, татарскими; за всёмъ тёмъ внутри своего хошўна они воровства не производять. Подражая тангутамъ, они засовывають себъ за поясь ножь, - чжибсакь; такой разбойничьяго вида народъ. Денегь у нихъ мало и, производя между собою торговлю, они обмѣниваются скотомъ, вещами, чаемъ, масломъ, сушенымъ творогомъ и тому подобнымъ; ежегодно доставляють за плату бдущихъ въ Цзу сбверныхъ, низовыхъ монголовъ, а возвращающихся изъ Цзў въ низовье перевозять за плату до Гумбума; кумысъ, молоко, масло къ чаю и тому подобные продукты дають даромъ. Воть какой это народъ! Хойтутулай евцы / у которых в мы остановились, составляють пограничное населеніе; отсюда, говорять, до границь тибетскихъ кочевьевь залегають безлюдныя, необитаемыя пространства. Разказывають, что въ четыре, пять дней отсюда достигають до урочища, именуемаго Гурбунъ-найджи; въ этомъ Гурбунънайджи собираются всь, ъдущіе въ Цзу. Итакъ, доставлявшій насъ хозяинъ верблюдовъ, а равно и поклонники изъ вановскаго хошуна, предположивъ добраться до Гурбунъ-найджи, дать тамъ отдохнуть подводамъ и присоединиться къ людямъ, которые имьють отправиться въ Тибеть въ качествъ нашихъ спутниковъ, 1-го числа последней летней луны, месяца курицы двинулись отъ границъ верховыхъ монголовъ, изъ Хойту-тулай'я, и пошли по границамъ безлюдныхъ пространствъ. По мъстностямъ нынъшняго дня травы нёть совершенно: чисто безплодныя, глинистыя, твердыя какъ камень мъста; воды также нъть, а потому, остановившись на полдникъ у съвернаго подножія переднихъ горъ, мы сварили и напились чаю изъ воды, которую везли съ собою. Кочевавъ снова по вечеру, перевалили Канугійнъ котоль и заночевали. Переваль этого котоля тоже трудный.

2-го числа переправившись черезъ Шугійнъ голь, ночевали въ Сайханъ-тохой. Этотъ Шугійнъ-голь также опасная рѣка. Она скатывается съ горы и имѣетъ бѣшеное теченіе. Когда вода у ней велика, то переправляться, говорятъ, трудно. Разказываютъ, что, переправляясь черезъ воду этой рѣки, много разъ погибали люди. Споспѣшествованіемъ будды, въ день, когда мы переправлялись, вода была не велика и не доставала до брюха лошади. Однако и при такой незначительной водѣ мы едва переправились: верховыя лошади и вьючные верблюды, не будучи въ силахъ идти, останавливались и отдыхали. По своей ширинѣ русло этой рѣки широкое, а вода ея, въ періодъ нашей переправы, была шириною приблизительно саженей въ 20-ть. Сама по себѣ это очень страшная рѣка и когда мы переправились въ добромъ здоровьи черезъ эту рѣку, то очень радовались, зная что теперь избавились отъ одной опасности.

3-го числа переправились черезъ Найджійнъ-голь, прошли вверхъ по съверному берегу ръки и, переваливъ черезъ переваль Коко-томъ, ночевали на съверномъ берегу Найджійнъ-гола. Этотъ, такъ называемый Коко-томъ также очень опасное, трудное мъсто. По своему внышнему виду это - мысъ громадной, высокой, скалистой горы, подходящій къ яру Найджійнъ-гола. Другого пути, по которому можно было бы пройти, нъть, имъется только тропина, по которой поднимаются къ вершинъ горы. Тропа, по которой поднимаются къ вершинъ скалистой горы, залегаеть въ промежуткъ южной боковины большой горы и съвернаго склона малой горы этого перевала, именуемаго Κοκόтомъ. При восхождени на этотъ перевалъ Коко-томъ, верблюды со своими выоками останавливались и отдыхали по дорогѣ раза четыре, или пять и едва добрались до вершины. Одинъ верблюдъ съ своимъ выокомъ слетелъ, но остался живъ. При спуске внизъ на ту сторону, выочные верблюды не могли идти вовсе, а потому, снявъ выоки всёхъ верблюдовъ на вершинё перевала, мы должны были пъшкомъ перенести эти вьюки на плечахъ съ совершенно синяго, скалистаго, каменнаго перевала внизъ, на про-

странство приблизительно саженей въ триста и, сложивъ ихъ, переводить пустыхъ верблюдовъ въ поводу, по одиночкъ. Изъ числа этихъ верблюдовъ, которыхъ мы сводили внизъ, держа за поводъ, по одиночкъ, три верблюда слетъли и кувыркомъ скатились внизъ съ этой ужасной скалы; кувыркались они до места, где мы складывали свои вьюки и все тело ихъ покрылось ранами, а все-таки до смерти не убились. Отъ мъста, на которое мы переносили на своихъ плечахъ вьюки, внизъ до подошвы горы оставалось еще около 300 саженей; но такъ какъ пространство это было песчаное, по которому могли идти верблюды, то мы спустились, завьючивъ свои вьюки снова. На этомъ Коко-том'скомъ переваль мы промучились почти цылый день. Мы, въ своей палаткъ, три человъка имъли выоки пяти верблюдовъ. Перетаскивая выоки этихъ пяти верблюдовъ, пѣшкомъ, на собственныхъ плечахъ, мы трое, будучи уже людьми пожилыми, чрезвычайно утомились. Мнѣ въ настоящемъ году 47-й годъ, спутнику моему, Уланову, 43-й, халхасу, Дакба-чжамба — 52-й, вотъ каковы мы трое; а грузы, такъ называемый тэнъ (одна половина верблюжьяго выока), были сундуки, общитые скотскою кожею; крайне сказать, они в'єсили $2^{1}/_{3}$ пуда, а побольше — было и три пуда. Такъ какъ разбить эти выоки было не возможно, то мы взваливали ихъ одинъ по одному на плечи и, перенеся на пространствъ 300 саженей по неудобной скаль, гдъ трудно проъхать и подводъ, складывали; снова поднимались на верхъ, чтобы опять взвалить на плечи и перенести еще одинъ выокъ и это восхождение порожнякомъ кверху было еще труднъе и утомительнье, чымъ нести на плечахъ внизъ грузъ въ два, или три пуда: поднимается жажда, хочется пить, но на вершинъ горы воды нёть; роть пересыхаеть, дыханіе усиливается, грудь вздымается, потъ льется градомъ, физическія силы истощаются, страшно мы измучились! 53). Впрочемъ, хотя физическіе труды

⁵³⁾ Разсужденія и жалобы въ высшей степени характеристичныя для всеціло сохранившаго въ себіт черты восточнаго характера калмыка. Путешественники въ существіт діла были люди почти въ разцвітть силъ, имітя воз-

были и велики, а какъ подумаещь себъ на умъ, - насильно насъ никто не посылаль; вышли по своей доброй воль, скрыинвъ сердце, съ намъреніемъ поклониться Цэў и не раскаяваться, хотя бы пришлось и умереть въ дорогъ. Сказавъ устами такое свое намфреніе, молясь и призывая Цзу и Далай ламу, мы перетаскивали свои грузы, и не умерли, а окончили переноску всьхъ выоковъ. Въ эту пору для приданія бодрости телу не нашлось ничего, помимо того, что покурить табаку. Этоть Кокотомъ тоже именитый и чрезвычайно изнурительный для человъка перевалъ. Всъ мы, совершавшіе по нему путь, въ высшей степени сильно измучились; впрочемъ хоть и помучились, однако и очень радовались, когда перевалили вст здоровыми. На мъстъ ночлега, къ которому мы пришли отсюда, мы дневали 4-го числа, давъ отдыхъ и себъ, и подводамъ. Говорятъ, что есть еще одна дорога, которая отправляется отъ Гурбунь тулай, следуеть по ръкамъ, отсюда переправляется черезъ Сосоныйнъ голь и достигаеть до Гурбунъ-найджи; но если, при движени по этой дорогь приключится дождь, то задерживаеть Сосоныйнъ голь и не даеть переправиться въ теченіе трехъ и четырехъ сутокъ. Въ урочищахъ, прилежащихъ берегамъ этой реки, травы совершенно нътъ: безплодная, твердая какъ камень, глинистая почва. Имъя въ виду, что если, будучи задержаны этою ръкою, мы провели бы на берегахъ ея двое, трое сутокъ, то животныя наши, которымъ предстояло еще идти далекое пространство, страшно отощали бы, мы и пошли по дорогь на Коко-томъ.

Двинувшись 5-го числа мы имѣлл ночлегъ, переваливъ Адакъ-найджи.

6-го числа остановились на Дунду-найджи. Считають,

растъ отъ 41 до 50 лётъ, а между тёмъ они уже готовы играть роль пожившихъ на своемъ вёку старцевъ, которые нуждаются въ помощи молодежи и для которыхъ физическій трудъ является уже не подъ силу. И какой трудъ? Европейскій носильщикъ, конечно, одинъ посмѣялся бы надъ тяжестью того вьюка, который тащили эти три калмыка: а они пресеріозно разсуждаютъ, что сундукъ былъ «самое крайнее $2\frac{1}{2}$, а то и 3 пуда». И такова вообще работоспособность калмыциихъ гэлунговъ!

что отъ Гурбунъ-тулай я до этого Дунду-найджи будеть, приблизительно, двъсти версть. Еще въ Гумбумъ мы слышали, что эта мъстность, именуемая Гурбунъ найджи, — безлюдная, травы и вода здъсь очень хорошія, древесное топливо также въ изобиліи, ни съ съвера, ни съ юга, ни съ какой стороны воровства не бываетъ, мъсто, въ которомъ быстро тучнъетъ скотъ. Люди, напередъ сюда прибывшіе, въ ожиданіи идущихъ сзади, проживають здъсь, поправляя своихъ верховыхъ и вьючныхъ животныхъ, и поджидая, пока соберутся паломники въ Цзў. Тъ, которые слъдуютъ съ съвера, идутъ поспышно, съ разсчетомъ придти въ Найджи около 10-го числа средней лътней луны. При такихъ обстоятельствахъ, въ это урочище еще прежде насъ прибыло до 10 тангутовъ съ цълью идти дальше, въ Цзў. Мы остановились на разстояніи приблизительно трехъ или четырехъ версть отъ нихъ.

Послѣ сего поправляя свой скоть, простояли мы на этомъ Найджійнъ-голѣ 11 сутокъ, а тѣмъ временемъ подошло 7 палатокъ паломниковъ, прибывшихъ съ сѣвера. Соединились мы вмѣстѣ, стало семьнадцать котловъ. Рѣшили идти, двинулись 17-го числа и, слѣдуя вверхъ по рѣкѣ Дунду̀-найджи, ночевали у ея истоковъ.

18-го по утру папились чаю еще темной ночью ⁵⁴), кочевали, перевалили Найджійнъ-даба, засимъ перевалили черезъ переваль покрытыхъ вёчными снёгами горъ, именуемыхъ Ангиръдактийнъ ⁵⁵), спустились по пади, носящей названіе Нукчусоломъ и немного прежде захожденія солнца остановились на берегу маленькаго озера съ горько-соленою водою. Въ мёстахъ, по которымъ проходили мы сегодня, нётъ ни травы, ни воды; проявлялись атмосферныя вліянія мёстности и всё мы

⁵⁴⁾ Хара-дунъ — время наибольшаго мрака предъ окончаніемъ ночи и передъ самымъ разсвътомъ.

⁵⁵⁾ Это тотъ самый хребеть, которому г. Пржевальскій даль названіе хребта Марко-Поло. Рокхиль также отибчаеть, что туземцы зовуть эти горы Angirtakshia (см. Journey. p. 187).

пришли на ночлегъ, истомившись на разные манеры; преимущественнымъ явленіемъ было то, что многіе изъ путниковъ страдали головною болью, являлась рвота, они сходили съ подводъ и лежали.

19-го переправились черезъ рѣку, именуемую Хабтагайуланъ мурэнь и снова ночевали на безплодной, твердой какъкамень, глинистой мѣстности. Разказывають, что въ прежніе годы рѣка эта бѣжала поверхъ лошадинаго крупа, а въ нынѣшнемъ году она не хватала и по колѣно лошади.

20-го числа ночевали на стверной боковинт Коко-шили. По дорогт нынтыняго дня встртивлось много ронго, буху-горосу и хулановъ 56). Рога ронго во множествт валялись по землт. Съ окончаниемъ трехдневнаго пути мы остановились сегодня на окраинт травъ, пригодныхъ на пищу скоту. Бывшая здтсь трава, именуемая «буха-ширъкъ», толстая, жесткая и, по внтынему виду ея, нельзя было сказать, что ее можетъ тсть скоть, но ттыть не менте скотъ тсть ее отлично.

21-го перевалили Коко-ший и ночевали на южной сторонъ (этой горы). Сегодня приключилось мъстное атмосферное вліяніе и пріткаль больнымъ нашъ престарълый лама, халхасъ Дакоачжамой, который тама въ качествъ нашего спутника. Ночью онъ мучился, грудь пучило, онъ не спалъ. Сегодня и я со своимъ сотоварищемъ Дорчжи, подвергшись мъстному атмосферному вліянію, также занедужили, но не сильно.

22-го числа, когда мы по утру двинулись и повхали, этотъ нашъ Дакба-чжамба, сидъвшій на верблюдь, повхаль хорошо. Я вхаль около него верхомь на лошади и присматриваль. Когда лицо у него посиньло, мы помогли ему сойти внизъ съ верблюда, дали ему водки, табаку, дикого луку и прочаго, что

⁵⁶⁾ Антилопа Оронго была описана Пржевальскимъ: —Буха-горосу, по Ковалевскому, «дикій тибетскій буйволъ», а оффиціальный «Маньчжу-монголъ угану толи бичикъ» объясняетъ, что это «животное, похожее на дикаго быка, съ высокимъ передомъ и съуженнымъ задомъ». (Т. 19, стр. 103); Хуланъ — дикая лошадь.

полезно, — поутихло. Снова положили мы его на верблюда и двинулись, а тымъ временемъ всь остальные выочные ужхали. Когда, при следованіи нашемъ сзади, ему снова стало делаться дурно, я оставиль его одного съ его верблюдомъ, а спутника своего Дорчжи послаль съ четырьмя верблюдами; его верблюда я вель самъ въ поводу на своей лошади. Тъдемъ мы; дошло почти до того, что онъ падаеть съ верблюда. Я тотчасъ же остановился, сняль его съ верблюда и положиль; самъ поскакалъ на своемъ конъ, догналъ ъхавшихъ впереди, скаваль, остановиль, взяль съ собою четыре, пять человъкъ, прі-**Бхали** мы назадъ, дали ему лекарство и сидъли. Посидъли мы такимъ образомъ, онъ снова пришелъ въ чувство и началъ говорить. Постлаль я тогда подъ него коврикъ, оставиль около него для присмотра одного человіка, а съ прочими пойхаль вслідь за выоками, задержаль своихъ выочыныхъ и попросиль ихъ оставиться на ночлегь. По счастью, въ этомъ мъстъ была маленькая рѣчка; не будь воды, -- они не остановились бы. Потомъ развьючили мы свои вьюки, сварили чай, напились и когда, отправивъ назадъ подводу, приказали взять Дакба-чжамбу, то онъ пріфхаль верхомъ на лошади. Дали мы ему чаю, пустили кровь изъ обоихъ рукъ, но кровь хорошо не пошла. Въ этотъ день онъ до вечера говориль и разговариваль, а съ наступленіемъ ночи опять началь мучиться; мы вдвоемь сидьли и присматривали за нимъ; около полуночи онъ умеръ. Когда этому ламѣ приключилось мъстное атмосферное вліяніе, то люди, вмъсть съ нимъ забольвтіе, по пріем'в лекарства и совершеніи кровопусканія, все же могли идти, перемогаясь.

На другой день, 23-го числа мы дневали, бросили трупъ этого ламы, читали йороль и такъ провели день.

24-го, двинувшись въ путь, переправились черезъ Канчу мурэнь, следовали вверхъ по Дунъ-буръской пади и ночевали на северной стороне горъ Дунъ буръ. Эгу Канчу мурэнь тибетцы зовутъ Чжунгарскою рекою (Чжунъ-гаръ усунъ).

25-го числа перевалили черезъ горы Дунъ-бурѣ, слѣдовали

внизъ по южной пади и ночевали на Элэсунъ-усу. Въ этотъ день послъдовало соединение Унугудыйнъ цзама. Мы опять прошли большое пространство.

26-го числа ночевали на берегу какой то небольшой лужи 57), на съверной сторонъ горы, именуемой Буха-манънай. Сегодня мы, допустивъ упасть одного верблюда въ воду и одного верблюда въ грязь, вытащили ихъ. Сегодня же къ намъ присоединились паломники изъ Гумбума и изъ (хошуна) Тайчжинаровъ; ночевали, составивъ всего 33 палатки. Вообще болъзнь, именуемая атмосфернымъ вліяніемъ этой м'єстности, есть бол'єзнь приливовъ крови, оттого если употреблять тяжелую пищу, бываеть плохо. По такимъ рѣчамъ, мы ѣхали, питаясь днемъ чернымъ чаемъ, а вечеромъ, на ночлегъ, дълали на просъ сочиво изъ говядины, которую мы взяли въ искрошенномъ и сушеномъ видь изъ Урги осенью прошлаго года. Сегодня, когда моя печень бользненно напряглась и показалось, что мив надобла пища, я хотель поесть бульона; но такъ какъ свежаго мяса не было, то я попросиль у одного изъ спутниковъ немножко бывшаго у него мяса буху-горосу, приготовиль бульонъ и съблъ. Ночью приняль микстуру изъ 5 снадобьевь и заснуль; провель ночь немного лучше. Проживая въ своихъ кочевьяхъ, мы не переносили такихъ трудностей какъ питаться чернымъ чаемъ, кушаньями изъ вяленой крошеной говядины и просомъ, да при этомъ еще двигаться каждый день, безъ остановки; и можно думать что настоящее движение по тибетскимъ дорогамъ съ такими изнуреніями совершилось, кажется, по благодати верховныхъ (т. е. буддійскихъ святыхъ). Въ нынёшнюю ночь воры угнали у пилигримовъ тайчжинарскаго хошуна 10 лошадей.

27-го — дневали. При розыскѣ захваченныхъ ворами лошадей, 10 человѣкъ отправилось въ погоню по слѣдамъ, которые

⁵⁷⁾ Употребленное здёсь авторомъ выраженіе «хабтагай усу, кажется, принадлежить южно-монгольскому нарёчію; калмыки зовуть соотвётственныя водовмёстилища «цандакъ» этотт

два человъка проложили при отгонъ. Въ этотъ дневальный день печень моя опять страдала и я, выпивъ бульона, провелъ ночь.

28-го числа опять дневали, поджидая людей, уёхавшихъ на розыскъ лошадей. Въ этотъ день отправившіеся на поискъ лошадей добрались до воровъ, ёдучи по слёдамъ ихъ. Они напали на находившіеся между горами двё тангутскія палатки-баннакъ и возвратились, захвативъ съ собою людей 6 душъ, 17 сарлыковъ и около 150 овецъ. На мёстё тёхъ палатокъ они оставили одного человёка и пріёхали, поручивъ ему сказать: «приведите нашихъ лошадей и получайте своихъ людей и скотъ; а если не отдадите нашихъ лошадей, то и мы не отдадимъ этихъ вашихъ захваченныхъ людей и животныхъ». Въ этотъ день у меня чувствовалась тяжесть въ тёлё и страдала печень; я принялътогда одно лекарство утромъ и одно лекарство вечеромъ; купилъ у одного человёка ногу вяленаго бараньяго мяса и, приготовивъ бульонъ, выпилъ.

29-го числа кочевали и ночевали люди, имѣвшіе у себя лошадиные выоки, по переправѣ черезъ рѣку Намчитай-уланъ шурэнь, а имѣвшіе у себя верблюжьи подводы, за невозможностью переправиться, по сю сторону ея. Сегодня я пріѣхаль, чувствуя себя плохо.

30-го числа по утру вышеозначенные воры привели захваченных лошадей и получили своихъ людей и скотъ. Хозяева этихъ лошадей, оставивъ у себя около 30 овецъ, весь прочій скотъ ихъ выдали сполна. За симъ, при переправъ черезъ эту ръку, такъ какъ теченіе воды было сильное, а дно ея было грязно и илисто, то пришлось перевозить каждый выюкъ, нагружая дважды 58), Сегодня, имъя работу при переправъ черезъ ръку, я промокъ, (бользнь) еще больше усилилась, стало худо. Переправившись съ страшнымъ утомленіемъ черезъ эту ръку, мы сложили на берегу выюки, которые перевезли сначала и снова отправились перетаскивать; между тъмъ стало уже поздно и мы заночевали

⁵⁸⁾ Перевозили, следовательно, по половине целаго верблюжьяго выока.

на берегу ріки. Въ этотъ вечеръ ті люди тайчжинарова хошўна, которые утратили было своихъ лошадей ворамъ, и получили ихъ обратно, подёлили на каждую палатку захваченныхъ ими у воровъ около 30 овецъ. «Такъ какъ вследствіе покражи нашихъ лошадей, вы простояли два, три дня и израсходовали провьянты, которые везли для дальней мъстности, то пусть будеть это пополненіемъ вашихъ продуктовъ». Съ такими словами они роздали палаткамъ, въ которыхъ было много народу, по целому барану, а малолюднымъ -- по одному барану на двъ палатки. Намъ, оставшимся въ своей палаткъ послъ покойника вдвоемъ. да еще тремъ человъкамъ также въ одной, сосъдней съ нами палаткъ, на двъ палатки, пяти человъкамъ, они дали одного барана. Я своей части изъ этого мяса не взяль. Я думаль: «незнаю, умру сегодня, или завтра, — что я буду ею дълать»?! Нынъшнимъ вечеромъ грудь мою вспучило, дыханіе усилилось, снизу какъ будто поднимались газы, печень страдала, въ теле, въ костяхъ, въ мяст не было мъста, которое бы не больло. Потерявъ способность вставать и ходить, я лежалъ. Засимъ думая, что, в фроятно, теперь настало время умирать, я поручиль своему единственному спутнику Дорчжи всё свои вещи, которыя я везъ, предназначая то въ продукты для потребленія на обратномъ пути, то ради принесенія въ жертву и приношенія. Съ сойбуномъ потскаго Бариду-гогона, тибетскимъ голунгомъ Чжинба, я **Фхалъ**, коротко подружившись; ему я также заботливо поручилъ своего спутника; сказаль и еще свои кое какія незначительныя завъщанія. Засимъ я молился, твердо памятуя свое ръшеніе, которое я положиль въ своей душт при своемъ выталт, что, отправляясь на поклоненіе въ царство Цзў, я не буду безпокоиться, хотя бы пришлось и умереть въ дорогъ. За всъмъ тъмъ, пока до смерти, я обдумываль средства, а потому, произведя діагнозъ своему организму, налиль я въ байховый чай коньяку и, выпивши, вызвалъ сильную испарину. У меня была бутылка коньяку, которую я везъ изъ Кяхты, предполагая, что, пожалуй, пригодится; и это послужило ко благу. После сего, купивъ свежей хорошей баранины, я приготовиль крѣпкій бульонь и выпиль; приняль лекарство, подъ названіемъ «сурукцзань дзуджикь»; поджариль въ коровьемъ маслѣ соль и приложиль на ночь къ печени; послѣ полуночи тѣло мое успокоилось и я заснуль. Когда всталь утромъ, я былъ здоровъ.

Далѣе, слѣдующій мѣсяцъ лошади былъ по китайскому счисленію вторымъ мѣсяцемъ курицы. 1-го числа двинулись въ путь; верблюды увязли въ грязяхъ горы Буха-манънай; мы развязали всѣ вьюки, вытащили изъ грязи своихъ верблюдовъ, снова завьючили и опять сильно изморились. Въ этотъ день ночевали на степи, не дойдя до Муру̀-усу̀. Сегодня всѣ мы пріѣхали въ добромъ здоровьи.

2-го числа переправились черезъ Муру-усу и ночевали на берегу ея. Слышно было, что переправляться черезъ эту ръку также трудно; но вода въ ней была не велика и мы переправились благополучно. Нъсколько палатокъ паломниковъ шло впереди пасъ. Они были задержаны этою ръкою, простояли трое сутокъ и перебродили ее только что передъ нами. Глубина воды была такова, что всадникъ переъзжалъ, поднимая ногами стремена. Теченіе ръки опять таки бурливое.

3-го числа изъ трехъ хабцагаевъ (крутыхъ скалъ) горы Данъла перевалили последнюю скалу (— Адакъ хабцагай) и ночевали противъ восточной стороны горы Ару-монко ула. Сегодня, когда одинъ, бывшій подъ выокомъ верблюдъ нашъ истомился и ослабелъ, я со своимъ Дорчжи, вдвоемъ, вели его потихоньку. Когда всё спутники наши скрылись изъ глазъ, верблюдъ нашъ легъ и не хотелъ идти. Верблюда этого мы бросили, грузъ его повыочили на верблюда, на которомъ ехалъ Дорчжи, а сами вдвоемъ попеременно ехали на одной лошади. Когда наступила ночь, мы догнали свои выоки. Гора Данълайнъдарцза видца по лёвую руку.

4-го кочевали, перевалили Дунду (средній) хабцагай и ночевали на вершинь Экинъ (перваго, начальнаго) хабцагай'я. Сегодня я совсымъ выздоровыть.

5-го числа перевалили Экинъ хабцагий и, взобравшись на вершину перевала Лачжинъ-гуникъ, заночевали въ урочищѣ Ширэкъ-цэмбу. На Дунду-хабцагий в присоединилась дорога Бурхапъ-будэйнъ цзамъ.

6-го числа, следуя внизъ по пади Данъчу, ночевали на северной стороне Данъла.

7-го числа переваливъ Данъла, ночевали въ южной пади ея. Эти горы Данъла, прозываются почетнымъ именемъ Номогонъ убущи и составляютъ обиталища Дама-чжунай 59). Разказываютъ, что на съверной сторонъ этихъ въчно снъжныхъ горъ есть мъсто, на которомъ когда то встарину шелъ каменный градъ: въ пескъ попадаются шероховатые, круглые, маленькіе-маленькіе камешки. Мы, удивлясь этому, взяли съ собою до десятка такихъ камешковъ. У южнаго подножія этой горы кипятъ и быютъ кверху цълебныя, горячія воды. Мы уже собирались уходить отсюда, но здъсь оказались набросанными въ груду камни и деревья, извъстныя подъ именемъ «жертвеннаго обо». Всъ мы, по дорогъ, совершили молитвенное чтеніе у этого обо, принесли Сэр-чжэмъ 60) и совершили жертвоприношеніе, оста-

⁶⁰⁾ ТАТДАТ по монгольски том томуми, что значить буквально: «золотое питье». Такъ называется одно изъ жертвоприношеній, которыми обыкновенно чествують монголы геніевъ покровителей той, или другой мъстности. Жертва эта состоить по большей части изъ совершенія кропленій и возліянія чаемъ. Тѣмъ, которые ѣздили съ монголами въ ихъ караванахъ, хорошо извѣстно, что, подъѣзжая къ какой-либо именитой мѣстности, монголы всегда останавливаются не подалеку отъ нея на ночлегъ; а при движеніи въ дальнѣйшій путь непремѣнно оставляютъ небольшой чайникъ чаю. Караванъбаши и его старѣйшіе спутники беруть этоть чайникъ и отправляются за симъ чествовать гору, озеро, ручей, или что тамъ придется. Кропленія и возміяніе совершаются при чтеніи особой молитвы, линаче называемой Цайнъ-тахиль, текстъ которой хорошо извѣстенъ наизустъ каждому ламѣ. (См. Очерки быта буддійскихъ монастырей, стр. 184).

вивъ по немножку пищи, питъя, плодовъ, хадаковъ, денегъ и проч. Ходитъ повърье, что если къ этой горъ подъъдетъ человъкъ верхомъ на верблюдъ, то начинается ситжная мятель; въ пору нашего движенія, ситжной мятели не было, небо было чистое, солнечное, прекрасное. Перевалъ—не высокій, тъмъ не менъе, говорятъ, бываютъ атмосферныя вліянія мъстности. Окрестныя горы — ситжныя.

8-го числа следовали внизъ по южной пади Данъла и ночевали въ Данъчу. На этой дороге имеются также горячія воды, которыя быють кверху свыше аршина; въ старыя времена оне, говорять, били на вышину копья.

9-го, следуя внизъ по Данъчу, ночевали на берегу реки, именуемой Янъди. Отъ урочища Дунду-хабцагай 20 слишкомъ котловъ хошўна тайчжинаровъ ушло впередъ насъ; сегодня мы догнали и обогнали ихъ. Сказывали, что изъ числа ихъ многіе забольни бользнью мьстнаго атмосфернаго вліянія, два человька умерло, а остальные выздоравливають; такимъ образомъ, не будучи въ состояніи идти, они стояли. Въ этомъ урочищѣ, на которомъ мы остановились, проживаетъ пограничная стража тибетскихъ кочевьевъ. Стоитъ этотъ караулъ (по приказу) отъ высшаго правительственнаго учрежденія, именуемаго Дэбэ-шунъ. Прібхали семь человікь, осмотріли нась, записали общее число наше, записали сколько котловъ, сколько человъкъ, какого хошуна и какъ зовутъ каждаго; говорили, что они обязаны отправлять (эти свъдънія) въ Накчу. Разказывали еще, что вслъдствіе отписи ихъ въ Накчу и Дэбэ-шунъ о приходившихъ прежде насъ одномъ русскомъ съ двумя китайцами, было сказано, что ихъ не возможно пропускать, а потому, говорять, мы и воротили ихъ назадъ. Они сказали: «мы пойдемъ въ Индію», и вотъ прошло уже шесть сутокъ, какъ они направились по восточной сторон В Цзу ві).

⁶¹⁾ Полагаемъ, что европеецъ, о которомъ разказывали База гэлунгу мъствые караульные, былъ никто вной, какъ W. W. Rockhill, прибывшій на эти мъста 8 Іюля 1892 года. Его описанія прекрасно объясняютъ намъ ту осторожность, съ которою относится тибетское правительство къ пропуску ино-

Этотъ приходившій «русскій», о которомъ говорили они, въ дъйствительности не быль русскимъ; причина же, по которой называли они его русскимъ, въ томъ, что съверные монголы всъ европейскіе народы зовутъ «русскими», а тибетцы всъхъ европейцевъ зовутъ «пилинъ»; слово «пилинъ» значитъ англичанинъ.

Отъ урочища Тулай, границы пайдамскихъ монголовъ, досюда залегаютъ безлюдныя, пустынныя пространства. Въ эти пустопорожнія мѣста, по временамъ, большими толпами приходитъ народъ, именуемый «Голокъ» и осаживается здѣсь. Они грабятъ путниковъ и уходитъ (отъ нихъ) тотъ, у кого больше силы. Предполагая, что это вещь опасная, мы были очень осторожны и ѣхали, постоянно озираясь карауломъ спереди и сзади. Сказываютъ, что теперь мы ушли уже отъ этой опасности, но за всѣмъ тѣмъ, говорятъ, что хотя дневныхъ разбоевъ, при которыхъ грабятъ силою, да нападаютъ съ оружіемъ, и не будетъ, однако въ мѣстахъ заселенныхъ нужно быть бдительнымъ въ отношеніи ночныхъ воровъ. И вотъ, проведя отъ границъ верховыхъ монголовъ досюда 38 сутокъ, пришли мы на тибетскія границы: здѣсь окраина (тибетскихъ) поселеній.

странцевъ внутрь своихъ земель. По прибытін на тибетскую границу Рокхилю также пришлось по началу вести дело съ низшими караульными чиновниками, которые встратили его ласково, а одина иза мастныха баднякова взялся даже вести Рокхиля до Ши-га-дзэ; но на другой день въ лагерь прибыло нъсколько человъкъ хорошо вооруженныхъ тибетцевъ, которые сказали, что они боятся, какъ бы въ партіи Рокхиля не было «пилиновъ», а потому просили его постоять на мъстъ, пока пріъдеть доба, посмотрить ихъ билеты и скажеть, могуть ли они отправляться въ дальнайшій путь. Еще далье караульные эти объясняли, что наказы, данные имъ изъ «дэба-чжонга» (Хласы) были такъ строги, что если бы они пропустили иностранцевъ въ страну, то были бы за это обезглавлены. Начальникъ отряда видълся съ Рокхилемъ, говорилъ съ нимъ нъкоторое время очень пріятно, спросиль откуда и куда онъ тедеть и наконецъ сказалъ, что онъ незнаетъ, пилинъ ли г. Рокхиль, или монголъ, что онъ никогда не видалъ пилиновъ, но не въритъ, чтобы они были похожи на г. Рокхиля. Вслёдъ за симъ къ г. Рокхилю явился вчеращній бёднякъ и заявилъ, что онъ отказывается отъ своего обязательства, если доба не позволить г. Рок-. хилю сабдовать дальше. Въ тоже время г. Рокхиль узналъ, что изъ Хласы отдано было приказаніе ръщительно встить, живущимъ около тибетскихъ границъ, подъ страхомъ жесточайшаго наказанія, доносить немедленно ближай-. шему начальству о проходъ каждаго подозрительнаго путешественника.

10-го переправившись черезъ ръку Янъди и за симъ переваливъ черезъ возвышенность Янъди, остановились для ночлега.

11-го переваливъ черезъ Бумзайнъ-шиль, ночевали по дорогъ у Цаганъ-субургана.

12-го числа, переваливъ черезъ увалъ, именуемый Та-цанъ, а по монгольски называемый Харцагайнъ-ўръ 62), мы разбили свои палатки въ Накчу чомара. Сегодня, въ полдень, во время нашего движенія три всадника напали на такавшаго съ нами харчинскаго ламу, прозывавшагося Сума-рачжа, который (отставъ) следовалъ позади каравана одинъ, верхомъ на лошади; они отняли у него верховую лошадь и всё необходимыя вещи, которыя онъ везъ при себъ, и утхали; а лама этотъ прибежалъ пъшкомъ. Не имея средствъ производить преследованіе въ горахъ, мы оставили (это дело такъ).

13-го числа мы дневали. Это урочище, именуемое Накчу-чомаръ, въ ноторомъ мы остановились, является мъстопребываніемъ пастуховъ и находится на разстояніи приблизительно 20 верстъ по сю сторону отъ Накчу-гомба, гдв учреждено присутственное місто тибетской пограничной управы. Здісь живеть правитель, завідывающій однимъ хошуномъ. Съ этимъ правителемъ наши люди вановскаго хошуна были знакомыми, и по сей-то-причинь они остановились около жилища этого правителя, чтобы, оставивъ у него своихъ верблюдовъ, сходить далье, на поклоненіе Цзў, пышкомъ. Хотя я съ своей стороны, при незнавій мъстности, договорился въ цънъ доставить меня до самаго присутственнаго мъста, но эти спутники убъждали меня, что бы подговорить платныя подводы отсюда, а верблюдовъ оставить здесь. Мы также точно полагали, что хорошо ехать вместе и когда сговаривались о платныхъ подводахъ, то установили провозъ до Хлассы по 8 тибетскихъ чжосу съ каждаго сарлычьяго выока. Правитель этотъ обощелъ вокругъ нашей палатки,

⁶²⁾ Это монгольское названіе есть, очевидно, дословная передача тибетскаго «Та-цанъ», что значить «ястребнюе гиѣздо».

осмотрель все выоки и ушель. Отправившись домой, онь говорилъ: «я боюсь принимать подрядъ на палатку одного ламы и доставлять его вьюки. Люди сказывали, будто фдеть человекъ мзъ русскихъ земель, и этотъ человекъ, непременно, этотъ лама. Если онъ представится накчу скимъ камба и правителю и доставить разръшение на поъздку въ Хласу, я повезу его за плату, а нътъ, -- такъ боюсь». Услыхавъ это, спутники мои говорили, что бы я ъхаль, представился накчу скимь камба и правителю, возвращался и заключаль подрядь. Я подумаль тогда: если накчу скіе камба и правитель пожалують намъ разръшеніе и скажуть — «повзжайте въ Хласу», то, по всей вероятности, я найду наемныя подводы и оттуда; а если они не дадутъ разръшенія, скажуть: «не ходите», то сидъть въ пустой степи страшно, а потому, ръшивъ отправиться съ своими выоками и представить на разсмотрѣніе свои обстоятельства, я попросиль **БХАТЬ** СО МНОЮ ВЪ КАЧЕСТВЪ ПЕРЕВОДЧИКА СВОЕГО ТИОЕТСКАГО ЗНАкомаго голунга, Чжимба, сойбуна цаўскаго Бариду-гэгэна. На другой день, 14-го числа, мы выбхали и однимъ котломъ прибыли въ Накчу-гомба. Добравшись до ямуня правителей, мы попросили остановиться на сутки и они помъстили насъ въ ямунъ. Дали намъ комнату въ одномъ байшинъ; мы втащили и сложили свои выоки и вещи и когда извъстили, что хамба и правитель собрались въ ямунь, то я захвативъ хадакъ, взяль также свою старинную (далай ламскую) грамату и вмёстё со своимъ тибетскимъ толмачемъ, голунгомъ, мы вдвоемъ отправились. За симъ доложиль я обо всемь: изъ какихъ царства и мъстности мы шли, по какимъ живемъ ученію и въръ, какъ въ старыя времена приходили мы въ Цэў, и представиль тёмъ хамба и правителю принесенную съ собою древнюю грамату техъ знаменательныхъ временъ. Посмотрѣвши, они: «такъ, такъ, — хорошо», говорятъ, — «вы хотя живете въ русской странъ, однако состоите въ шакчжамуніанской въръ и то, что приходили вы представлять жертвоприношенія во времена древнійших далай ламь, справедливо. Прибывшіе такимъ образомъ и по такому дальнему

пути, вы, несомивнию, люди очень добродвтельные!» Потомъ говорять еще: «по нашимъ правиламъ, какой бы ни пришелъ въ этоть ямунь большой хамба, или правитель, мы не имбемъ обычая сажать и подавать чай; но вы люди, проложившие длиннъйшую дорогу изъ весьма отдаленной мъстности; по таковой причинъ садитесь и выкушайте чаю». Съ этими словами они позвали также моего спутника Дорчжи и, подавъ намъ вместе съ нимъ чаю, пожаловали, положивъ еще пол-туши бараньяго мяса. Припомнилось мить тогда, что я шель съ большимъ страхомъ, представляя, какое будеть мит горе, если меня задержать съ этого мъста и непустять; когда же они явились съ такимъ разръщеніемъ и милостями, я пеобычайно обрадовался и сидёль, проливая изъ глазъ слезы. Они спросили меня о причинъ этого и я разказаль имъ все: какъ шель я, мучаясь и изнуряясь въ дорогѣ, какъ боялся, предполагая, что не найду наемныхъ подводъ, или что меня, пожалуй, задержать и недопустять въ Цзу, такъ такъ я человъкъ чужого государства. — «Бъдный!» говорили они, выказывая большую радость и участіе. Спросили и записали мое кочевье и хошунь, имя нойона и мое собственное имя и говорили, что пошлють добо-шунь. «Вамъ не будеть запрета, повзжайте!» сказали они.

Послѣ сего, когда мы возвратились въ свое помѣщеніе, самъ камба лама пришелъ въ нашъ байшинъ и, поговоривъ кое о чемъ, ушелъ назадъ.

15-го числа я представился камбѣ, отправившись въ его байшинъ и, принеся ему въ подарокъ хадакъ и китайской шелковой канфы на халатъ, познакомился съ нимъ. Тогда этотъ камба сказалъ: «вамъ, когда вы пріѣдете въ Цзу, будуть необходимы тибетскія деньги; если у васъ есть китайское серебро, отдайте мнѣ и возьмите тибетской монеты». По такимъ его рѣчамъ я поднесъ ему 95 ланъ китайскаго серебра, а онъ собственными руками сосчиталъ и пожаловалъ намъ 950 тибетскихъ чжосу 63).

^{63) «}Тоботъ-чжосу» монгольское названіе тибетской монеты, которую сами тибетцы зовутъ «рам-ка» ते (न' Монета эта приготовляется изъ низкопробнаго

Еще поднесъ я въ подарокъ хадакъ и шелковой матеріи на ха-

серебра, отчего, по свидътельству монголовъ, китайцы зовутъ ее «черно-серебряной» (хара-монгонъ), тогда какъ свое собственное, ланное серебро они называють «былымъ» (цаганъ-монгонъ). Въсъ «рам-ка» $=1^{1/2}$ китайскимъ цинамъ; но китайцы, по обычаю, даютъ и принимають за одну лану серебра десять «рам-ка»; слёдовательно, въ каждой «рам-ка» они считають $^{2}/_{3}$ серебра н 1/g лигатуры. Въ тибетскомъ обиходъ «рам-ка» раздъляется, а иногда и разръзывается на 6 частей и этимъ путемъ пріобрътаются денежные знаки низшей цънности. Каждая изъ этихъ частей, представляя собою уже особый денежный знакъ, вићетъ для себя и особое названіе, а именно: 1/6 часть называется «ка-ганъ» निप्, здъсь слогъ «ка» значитъ: «часть», а «ганъ» значитъ «одинъ», т. е. «одна часть». Кусочекъ рамка въ 2/8 части налывается «гар-ма-нга» 쥐그러면 отъ словъ «гар-ма» — звѣзда и «нга» — пять, т. е. «пять звёздочекъ». Такое названіе зиждется на отношеніи этого кусочка монеты къ китайскому въсу: «гар-ма-нга» равняется по въсу 5 китайскимъ фынамъ; а какъ на китайскомъ денежномъ безивнъ каждый фынъ обозначается звъздочкой, то понятно, что въсъ «кар-ма-нга» обозначается пятью звъздочками; отсюда и происходить ея названіе. Кусочекъ рам-ка въ 3/6 части называется «чэд-чжатъ» 결국'제공국' несожићино, отъ словъ 결국 지' «половина» и স্ট্রেম отрёзывать, т. е. «половинный обрёзокъ». Кусочекъ въ 4/6 части называется «жо-ганъ» दिंग्, смыслъ каковаго названія опять таки объясняется китайскимъ въсомъ, такъ какъ $\widetilde{\mathbf{q}}^{\cdot}$ обозначаетъ въсъ китайскаго цина, а $\overline{\mathbf{q}} =$ = одинъ, т. е. «одинъ цинъ». Кусочекъ въ $^{5}/_{6}$ частей называется «ка-чадъ» смыслу названія выходить: «кусочекъ съ отръзанною одною частью». 6/4 частей или полная монета называется, какъ уже было сказано выше, «рам-ка». Обычно тибетская монета имъетъ величину нашего полтинника, только гораздо тоньше его. На одной сторонъ отбивается надпись, обозначающая мъсто чеканки монеты. Досель еще можно встрычать монеты съ надписью: «Гадданъ-по-бранъ»; такъ какъ въ старину тибетская монета отливалась въ этомъ монастыръ; нынъ она, говорятъ, дълается въ Будалъ. На другой сторонъ монеты всегда печатается изображеніе «найманъ-тахиль», т. е. 8 жертвъ, приносимыхъ буддъ. Здъсь же, въ срединъ монеты, за послъднее время начали ставить двъ пифровыя группы, долженствующія обозначать годъ чеканки монеты: первая группа цифръ обозначаетъ счетъ цикловъ, а вторая годовъ последняго, текущаго цикла; причемъ эрою летосчисленія считается 1026 годъ (не время ли перваго подданства Китаю?). Проживая въ Ургѣ мы пріобрѣли себъ тибетскую монету 1890 г. и на ней первая группа была 15, а вторая 24; это значило: 24-й годъ 15-го оборота 60-ти лътняго цикла. (Извлечено изъ неизданных записокъ, веденных А. Поздивевым въ последнюю повздку по Монголін въ 1892-1893 гг.).

латъ нансу-нойону (правителю); шанцзотов его также подарилъ халатъ и одинъ квадратъ шелковой матеріи. Засимъ, въ тотъ же день, въ ихъ монастырв, въ которомъ имвлось до 200 шабинаровъ, я поднесъ имъ въ цзэдъ по одному гарма 64) на каждаго; также точно далъ и проживавшимъ внв (монастыря) нищимъ. При раздачв имъ подарковъ и составленіи знакомства я какъ составлялъ знакомство, такъ и раздавалъ подарки, имвя въ виду что это будетъ благотворно, если въ будущемъ кто либо изъ нашихъ кочевьевъ опять отправится въ Цзу. Эти камба лама и правитель проживали здвсь, прибывъ изъ дэбэ-шун'а. Младшій братъ этого камба былъ сввтскимъ юношею. Онъ принесъ въ наше помещеніе блюдо масла и сушенаго творога и познакомился съ нами; я далъ ему въ подарокъ чулки, вязаные изъ хлопчатыхъ нитокъ.

16-го, во время нашей дневки правитель и шанцзотба пригласили насъ и чествовали, подавши чаю. Когда я спросилъ у нихъ о наемныхъ подводахъ, которыя могли бы довезти насъ до Цзу, они сказали: «у насъ самихъ есть выоки, которые нужно отправлять въ Цзу, вмёстё съ этими выоками мы доставимъ и васъ».

17-го послали за подводами, а мы опять дневали.

18-го, при отправленіи они взяли съ насъ за 6 муловъ вьючныхъ и за одного мула верховаго до Цзў, за каждаго вьючнаго — 8 циновъ серебра, а за верховаго 1 ланъ серебра. Взялись они доставить, разсчитывая по одному цину въ день за разстояніе, которое можно пробхать въ 8 дней. Собственный ихъ грузъ 18-ти вьючныхъ муловъ доставляли два человъка.

Выступивъ сего 18-го числа и переправившись черезъ Накчу-хара-усу, мы заночевали на пограничномъ орто. Орто есть монгольское название людей, содержащихъ почтовыя подводы (= почтовая станція). Люди (доставлявшіе грузы прави-

^{. 64)} Гар-ма, полиће, гар-ма-нга = 1/3 рам-ка; другими словами путешественникъ нашъ роздалъ по 1 рам-ка, или по одному цину серебра, на три человъка.

теля и шанзотбы) тали съ правомъ брать съ этихъ брто топливо и вызывать человека, чтобы сторожить ночью подводы. 19-го, въ ту пору какъ мы покочевали и пошли, упалъ выокъ съ одного славнаго мула, и у него сломалась нога. Тамъ мы его и бросили, а кладь его разделили по всемъ выокамъ и, завыочившись, пошли снова. Засимъ перевалили два небольшихъ увала Гур-чунъ и Гур-чэнъ и ночевали на второмъ брто.

20-го числа ночевали у поселка, именуемаго Сапшингійнъсацакъ, у восточнаго подпожія горы Самтанъ-кансаръ.

21-го почевали близъ Найманъ-субурга. Здёсь, по борту дороги находятся воздвигнутыми рядкомъ восемь субургановъ.

22-го числа, слъдуя истоками ръки Дамыйнъ-гола и миновавъ большое курдо, именусмое Яграй корчонъ, 65) засимъ переваливъ черезъ два небольшихъ неревала и спустившись внизъ по пади, именуемой Хлаканъ-дунъ, ночевали на берегу ръки Раронгъ. Говорятъ, что въ разстояни 20 верстъ отсюда находится Раронгъ-китъ; мы, предполагая поклониться на обратномъ пути, не пошли въ него 66).

Отправившись 23-го числа, мы переправились черезъ рѣку Понда; въ это время одинъ мулъ со своимъ выокомъ слетѣлъ въ воду и, будучи влекомъ воднымъ теченіемъ, около версты шелъ

⁶⁵⁾ Яграй корчэнъ — буквально «яграйское большое курдэ». Въроятно, здъсь были встарину. а можетъ быть существуютъ и до нынъ, кочевья пограничнаго тибетскаго поколънія Яграевъ.

въ водѣ; мы едва вытащили его, пустивъ на лошади верховаго человѣка: мулъ остался живъ, а выокъ высушили, — большого убытка не было. На этой рѣкѣ есть желѣзный мостъ, по которому проходятъ пѣшеходы; я прошелъ пѣшкомъ по этому желѣзному мосту. На правомъ берегу этой рѣки находится городъ, построенный на верху скалистаго горнаго мыса. Зовутъ его Понда-чжонъ. «Чжонъ» называется мѣсто, въ которомъ находится установленное управлене и проживаетъ правитель.

24-го числа, покочевавъ, мы прошли неподалеку, приблизительно въ трехъ верстахъ, отъ маленькаго монастыря, именуемаго Дакланъ гомба ⁶⁷). Мы какъ люди, ёдущіе на наемныхъ подводахъ и не имёвшіе возможности разъёзжать по своему желанію, не посётили въ него. Слёдуя такимъ порядкомъ и переваливъ черезъ перевалъ Чакла, мы ночевали подъ этимъ переваломъ. Этотъ перевалъ былъ также трудный и высокій перевалъ.

25-го числа прошедши съ боку Пэмбу-чжон'а и переправившись черезъ ръку Пэмбу, начали подниматься на перевалъ Коланъ и ночевали на серединъ этого перевала.

26-го числа отправившись по утру, когда взобрались мы на вершину перевала, то показались золотыя крыши Цаў. Тотчась же сошли мы сълошадей, совершили три поклона и положили иолитвенное благословеніе. Когда, двинувшись далыше, спустились мы къ подножію перевала, намъ встрётился шанцзотба чока скаго мицана, хардонскаго камцана, брайбунъ-гоманскаго дацана со своимъ приближеннымъ ламою, котораго звали Чойинъ. Поздоровавшись, мы спросили ихъ о причинё (встрёчи и оказалось, что) это были люди, которые, прослышавъ о насъ

⁶⁷⁾ Болье полно монастырь этоть называется Чжань - Даклунь (ЭСТЭПОСТ) т. е. «сверный» Даглунь. По сказанію сочиненія: Отбол С тоболості соста соста соста соста соста соста соста соста соста за в находятся мощи Бромъ-бакши, каковыми собственно этоть монастырь, в вроятно, и замечателень.

въсть отъ прівхавшихъ напередъ насъ въ Цзў, вывхали встрътить. Этотъ шанцзотба, принадлежавшій по происхожденію хошўну алашаньскаго вана и Чойинъ, принадлежавшій къ хошўну вана алтайскихъ дорботовъ, вмёли въ Цзў свое постоянное мъстопребываніе. Послъ сего мы, двигаясь вмёсть, миновали сбоку, поблизости, Сэра-кить и въ вечерній полдникъ достигнувъ до Цзўской Хласы, получили высшую изъ человьческихъ радостей.

Говорять, что пространство отъ Найджи до Накчу измѣряется въ 700 версть, а отъ Накчу до Хласы въ 300 версть.

Засимъ мы, следуя за пріёхавшими вмёстё съ нами сотоварищами, сложили свои выоки въ одной комнате, въ подворы, гдё они остановились и, отправившись, совершили поклоненіе лику Цзў-Шакчжамўні. Существуеть мёстный обычай, что человёкъ, добровольно прибывшій издалека, не вкушая пищи, не доводя до конца дня, не садясь, немедленно по пріёздё совершаеть поклоненіе. Пока мы поклонились кумирамъ, во главё которыхъ лики двухъ Цзў и пришли назадъ, закатилось солнце. Послё того, пришедши въ свой байшинъ, мы напились чаю и заночевали.

27-го числа, когда мы стали дёлать распросы, предполагая найти байшинь, въ которомь можно было бы пом'єститься и жить, тё двое встр'єтившихъ насъ ламъ пригласили насъ идти за ними и привели насъ въ подворье, называвшееся дэбэ-шун'скій том-сак-канъ ⁶⁸). Этимъ же днемъ мы перетащили свои выоки въ это подворье и поселились здёсь на жительство. Им'єстся обычай, по которому поклонникамъ, прибывшихъ изъ дальнихъ м'єсть, дается безплатно байшинъ для проживанія.

Послѣ сего мы, отдѣлившись отъ прежнихъ знакомыхъ своихъ товарищей, оказались совершенно безъ средствъ узнать

⁶⁸⁾ चित्र प्राची पित्र «том-сак-канъ» буквально значитъ «подворье обращенное фасадомъ къ рынку», или «къ общественному колодцу»; это, конечно, прозвище подворья, которое, въ силу поименованія его дэбэ-шун'скимъ, представляютъ собою, несомивнию, общественное учрежденіе.

что-либо впредь до прінсканія снова знакомыхъ; а когда спросвін мы кое что у тёхъ двухъ ламъ, выёзжавшихъ къ намъ навстрёчу, они сказали намъ: «Вамъ нечего безпокоиться: во всемъ, что только будетъ вамъ необходимо, мы будемъ вашими помощниками. Мы оба явились къ вамъ вслёдствіе наказа, даннаго намъ изъ нашего мицана, чтобы быть намъ товарищамируководителями прибывающимъ въ теченіе этого года съ низовья паломникамъ, а равно всёмъ, приходящимъ изъ нашего родного хошуна». Тогда мы взяли ихъ товарищами-руководителями и купили пищевыхъ продуктовъ, топлива, воды и другихъ кое какихъ немедленно нужныхъ вещей.

Основная мѣстность этой тибетской страны, именуемая Хласа, является городомъ, построеннымъ на лѣвомъ берегу рѣки У. Посрединѣ его находится кумирня такъ называемаго «Большого Цэў». Она имѣетъ четыре нозолоченныхъ крыши, двери же ея построены, будучи обращеными на западъ. Всрединѣ ея множество бурхановъ, во главѣ которыхъ ликъ Шакчжамунѝ 60). Въ байшинахъ, построенныхъ съ наружной стороны этой большой кумирни, помимо тибетцевъ проживаютъ и производятъ торговлю китайцы, балбо'сцы и качійцы, — таковыя три иноземныя народности. И кумирня, и байшины построены изъ камия. Не подалеку отъ сѣвернаго конца этого города находится кумирня Малаго Цзў, именуемая «Ра-мо-чэ». Это опять таки кумирня съ позолоченною крышею; двери ея построены обращенными въ восточную сторону, а всрединѣ ея также мно-

⁶⁹⁾ Легенды о происхожденіи этого Цзў разказаны у Кёппена (Корреп, Die Religion des Buddha, II Band, в. 62—64). Статуя представляеть Багавана въ 12-ти лѣтнемъ возрастѣ и, по убѣжденію вѣрующихъ, была сдѣлана въ Магадѣ еще при жизни будды. Кумирня Большого Цзў почитается древнѣйшею изъ класаскихъ кумирень, будучи основана въ началѣ VII в. Сронцзанъ-гамбо ханомъ; но съ тѣхъ поръ въ ней было сдѣлано много пристроекъ, а въ XVII в. эта кумирня была перестроена почти заново. Планъ кумирни Большого Цзў представляетъ намъ Giorgi, въ своемъ сочиненія Alphabetum Tibetanum. (Romao. 1762 an.). Замѣчательно, что Гюкъ, въ противуположность показаніямъ нашего путешественника, свидѣтельствуетъ, что кумирня эта имѣетъ входныя двери обращенными на востокъ.

жество бурхановъ, во главъ которыхъ снова является ликъ Шакчжамуни, извъстный подъ именемъ Малаго Цзў. Этимъ Малому Цзў вытасть съ Большимъ Цзў срединной большой кумирни. дають названіе «двухъ Цзў». Въ старинныя времена, когда помимо крышъ этихъ двухъ кумирень въ Тибеть не было другихъ зданій съ золотыми крышами, и вошло въ молву прозвище «цэў'скихъ золотыхъ крышъ»; въ современныхъ монастыряхъ, говорятъ, есть множество кумирень съ золотыми крышами. Большая часть населенія, постоянно живущаго въ этой Хлась, делаеть ее городомь, въ которомь проживаеть светскій народъ; но есть здісь и небольшіе монастыри и кумирни. Къ востоку отъ кумирни Большого Цаў, врядъ съ нею, находится еще кумирня съ позолоченною крышею, именуемая Чойчжонъ-цзан-канъ 70); при ней состоить около 200 хувараковъ. Къ северу отъ нея въ городе находятся: Балданъ-маджудъ дацанъ, съ 500-ми хувараковъ; Бодъ-джудъ дацанъ, — также съ 500-ми хувараковъ; Мури-дацанъ, съ 300-ми хувараковъ; Цэмо-линъ, имъющій свыше 100 хувараковъ; Шилла дацанъ, нміній также свыше 100 хувараковь; и Дан-чжай лінь. имьющій свыше 200 хувараковь. Эти монастыри располагаются къ западу отъ кумирни Большого Цзў. Этотъ Дан-чжай линъ есть монастырь Дэму-хутухты. Въ домахъ обычныхъ простолюдиновъ и хувараковъ крышъ не имбется: поверхъ потолка дблается смазка изъ глины и песку и верхушка ихъ является плоскою. Байшинъ, въ которомъ проживаетъ китайскій амбань, находится на окраинъ города, къ ЮЗ отъ Хласы. Все это вмёстё взятое называется Хласой. Проживаеть въ ней свыше 10,000 человъкъ.

Къ западу, приблизительно побольше версты отъ городской окраины, на каменистой горъ, именуемой Бодала, находится

⁷⁰⁾ पुर्हें значить «чистый», «святой», а िर् «жилище»; по буквальному переводу: «Чойчжонгійнъ цзан-канъ» будеть значить: «священное жилище генія хранителя» (Хласы).

большая кумирня, съ четырьмя или пятью позолоченными крышами, называющаяся дворцомъ далай ламы. По своей высотъ гора эта, кажется, будеть около полуверсты. Самая кумирня снабжена воротами съ четырехъ сторонъ, за всемъ темъ какъ посмотришь снаружи, то она имбеть видь построенной фасаломъ на югъ. Ствны южной стороны ея по своей высотв имвють окна въ 9 этажей. Въ этой кумирнъ проживаетъ далай-ламайнъ-гэгэнъ. Непосредственно къ западу отъ этой Бодалы возвышается скалистая гора, по имени «Чжак-пур-ри», а на ней, говорять, находится медицинскій учебный монастырь, именуемый Ман-бадацанъ 71). Отъ Бодалы онъ, повидимому, на разстояни побольше версты. Далее отсюда, опять таки приблизительно въ версте. эти горы оканчиваются; на окраинъ ихъ находится маленькій монастырь, именуемый Гундуй-линъ. Къ западу отъ него, въ разстояніи опять приблизительно на версту, находится байшинь, въ которомъ далай-лама проживаетъ въ лътнее время и который называется Норбу-линка. Дворедъ этотъ построенъ среди разведеннаго сада. Далай-лама переселяется туда въ первомъ льтнемъ мьсяць овцы, а въ средней осенней лунь, свиньи, перемыщается вы бодала скій дворець. Вы настоящую пору оны, какы говорили, проживаеть въ этой летней своей кумирне, именуемой Норбу-линка.

И такъ, въ общемъ, по расположенію, этотъ городъ Хласа можетъ быть раздёленъ на три части, а именно: всреднив находится кумирня Большого Цэў. Въ тибетскихъ байшинахъ, построенныхъ наряду съ этою кумирнею, вокругъ ея, во мно-

⁷¹⁾ Нашъ авторъ записалъ названіе этой горы, очевидно, по слуху, и на томъ же основаніи передаль его тибетскими буквами; оттого въ составленной имъ тибетской трансирипціи этого слова нѣтъ никакого смысла. Въ дѣйствительности, гора эта называется и въ литературѣ имя ее является въ формѣ Чжаг-бо-ри (ЗДДСТ), что значитъ «желѣзная гора» и, можетъ быть,

гора эта дъйствительно содержить въ своихъ нѣдрахъ желѣзо. По вѣрованію буддистовъ, она замѣчательна главнымъ образомъ тѣмъ, что здѣсь обитаетъ бодисатва Вачжрапани.

жествъ проживаютъ китайскіе и балбо'скіе торговцы. Между этими байшинами и кумирнею залегаетъ пространство, шириною приблизительно въ 2 слишкомъ сажени, по которому совершается молитвенное обхождение вокругъ (Цзў); его называють «внутреннимъ кругооборотомъ». Вторая часть такова: изъ числа помянутыхъ байшиновъ нёкоторые построены въ рядъ по два, по три байшина, а некоторые въ рядъ по пяти, шести байшиновъ н такимъ образомъ выведены многочисленныя городскія улицы и переулки. Съ внѣшней стороны (позади) ихъ находится открытая пустая площадь, приблизительно въ 20 саженей; ее зовутъ «дорогою срединнаго кругооборота». На эту пустую площадь ежедневно выходить рыночная торговля. Третья часть: съ наружной стороны (позади) этой площади располагаются байшины, построенные особнякомъ, по одиночкъ, а по окраниъ этихъ байшиновъ — кумирня Малаго Цзу, вышеноименованные маленькіе монастыри, подворье, въ которомъ проживаетъ китайскій амбань, засимъ Бодала; (далье) находится такъ называемая «дорога наружнаго кругооборота», по которой можно обойти вокругъ всего этого. Такъ какъ лагерь китайскихъ войскъ построенъ за этою дорогой, то обыкновенно говорять, что онъ существуеть внѣ Хласы 78). Поклонниковъ, приходящихъ въ Хласу множество. У далай-ламайнъ-гэгэна ежедневно имъется время для поклоненій и совершаются поклоненія, приблизительно, въ 9 часовъ утра.

И такъ мы, 3-го числа слъдующаго мъсяца, собаки, отправились въ Норбу-линка и совершили поклонение далай-ламайнъгогону. Кланяться на этомъ поклонение — очень не трудпое дъло.

^{72) «}Географія Тибета Миньчжуль хутухты» опредѣляеть нахожденіе этой китайской крѣпостцы съ небольшимь въ верстѣ на С. оть Хласы и болѣе точно разказываеть, что она «воздвигнута на томь мѣстѣ, гдѣ Ойратскіе Чжунгары располагались лагеремь во время разбитія Хла-в-завъ хана». Крѣпость эта называется Чжа-ши-тавъ (১৭০১), что по буквальному переводу обозначаеть

[«]долину, на которой усмиренъ непріятель». (Васильевъ, Географія Тибета, СПБ. 1895 г. стр. 27).

Когда благородные и чернь, всякій, кто только имбеть намбреніе поклониться, соберутся ко времени, въ которое жалуется поклоненіе, гэгэнъ является въ большую залу, гдф совершаются поклоненія и садится на тронъ вышиною около двухъ аршинъ. Въ эту пору съ объихъ сторонъ отъ гэгэна и до дверей выстраиваются въ рядъ до двухсоть человъкъ заслуженныхъ чиновъ духовнаго и свътскаго званія, а за дверями этой залы, по объимъ сторонамъ дверей садится въ рядъ до 100 человѣкъ. Между этими людьми проводять одного за другимъ, непрерывною лентою, поклонниковъ и, подведя къ гэгэну, удостоивають принять благословеніе (возложеніемъ) руки. Если кто-либо изъ поклонниковъ этого дня поднесеть гэгэну въ кушанье чайникъ чаю и сосудъ съ рисомъ, то всёхъ этихъ поклонниковъ сажають; гэгэну подносять въ его чашкъ начатокъ изъ этихъ принесенныхъ чая и рису, а остальное раздають въ причащение тъмъ, предстоящимъ гэгону лицамъ, гэгэновскимъ прислужникамъ и поклонникамъ; остатки въ чашт, изъ которой отведываль гэгэнь, жалуются особливо именно тому человъку, который принесъ чай и рисъ. Такъ какъ мъстные жители разказали намъ обо всъхъ этихъ порядкахъ, то мы за двое, или за трое сутокъ раньше доложили завъдывающему эти делами делопроизводителю, что и мы на своемъ первомъ поклонени поднесемъ чай и рисъ въ кушанье. Онъ довелъ о томъ до свёдёнія выше, старшимъ дёлопроизводителямъ, и когда обратно получилось разръшеніе, то распорядитель, завъдывающій чаемъ и кушаньемъ, пришель и получиль деньги за приносимые чай и рись, (передавъ ихъ) собственному гэгэновскому повару. Гэгэновскій поваръ и прочіе прислужники цаба обыкновенно изготовляють (цабъ) и, когда поклонники усаживаются для поклоненія, собственными руками приносять его и подають гэгэну. За чай и рись въ кушанье я представиль , 8 ланъ чистымъ серебромъ. Далъе, когда кланяются на поклоненін, то принесшіе гусун-тук'скій мандаль представляются прежде, чемъ люди безъ мандала. Мы, опять таки приготовившись поклониться съ поднесеніемъ гусун-тук'скаго мандала,

представили завёдывающему этимъ дёломъ человёку 5 ланъ бёлаго серебра. Пока дёлопроизводители представляли по начальству это дёло и получилось разрёшеніе, мы прождали три, или четыре дня; впрочемъ люди, не представляющіе ни мандала, ни цзока, если будутъ они кланяться, принося одинъ хадакъ, или, въ крайнемъ случаё, даже одинъ самбай, могутъ совершать по-клоненіе въ любой день, безъ всякаго ожиданія.

Засимъ, когда по утру 3-го числа этого мѣсяца собаки пришли мы пешкомъ изъ Хласы въ Норбу линка, то поклонники были уже въ сборъ и на поклонении этого дня кланялось человъкъ 300, 400. Напередъ ихъ ввели и дали поклониться намъ. Поклонниковъ этихъ обыкновенно заставляютъ проходить непосредственно другъ за другомъ, а вводящіе и сопровождающіе ихъ привратники держатъ въ рукахъ длинныя, предлинныя плети, вводять же и сопровождають люди высокаго, превысокаго роста. Проведя насъ посрединъ размъстившихся вышеписаннымъ образомъ гэгэна и предстоящихъ ему прислужниковъ, и поставивъ передъ гэгэномъ, они заставили насъ трижды поклониться, касаясь лбомъ до земли; а когда мы поднесли своими руками поданный намъ мандалъ, то гэгэнъ соблаговолилъ принять его своими руками и передаль стоявшему поблизости сойбуну. Еще поднесъ я при гусун-тук'ъ, по порядку: одного бурхана, одну религіозную книгу и одинъ субурганъ, а далъе положиль на столь длинный хадакь, 5 лань былаго серебра и золотую монету нашего русскаго царя; засимъ, когда, снявъ шапку, хотъль я получить благословеніе, то гэгэнь соизволиль положить мив на голову въ благословение свои руки. Тотчасъ же, безъ замедленія, меня провели дальше и допустили къ рукт слтдующаго человъка. Для предшествующаго (между тъмъ) сойбунъ свивалъ кусочекъ краснаго или желтаго шелка, освящалъ его дуновеніемъ и жаловаль ему такой снурокъ, подъ названіемъ «цзангя». Насъ всёхъ посадили передъ гэгэномъ и удостоили остатковъ чая и рису отъ кушанья гэгэна. Въ то же время находящійся при гэгэнт переводчикъ подошель къ намъ и сказаль намъ по монгольски: «гэгэнъ спрашиваеть, всё ли вы въ дороге пришли въ добромъ здоровьи и пребывають ли въ мире вера и гражданское правленіе каждой (пройденной вами) страны»? Мы, сидя, отвечали, что пріёхали благополучно и страны находятся въ спокойствіи, а потомъ поклонились. Тотъ человекъ передалъ гэгэну и помимо этого онъ ничего не спрашивалъ. Засимъ гэгэнъ соизволилъ преподать пришедшему на это поклоненіе народу лунъ на две маленькихъ священныхъ книги: «д'Галдан-лхабужа-ма» и «Пакс-сдодъ».

Прозвище этого гэгэна далай-ламы Тубданъ-чжамио ⁷⁸); отъ роду ему, говорять, семьнадиать льть. Платье, которое онъ носить, составляють безрукавныя шабинскія одежды; сверхъ сего у него большое оркимчжи, а поверхъ его желтый, шелковый плащъ. Находящіеся при немъ сойбуны, равно какъ и вск вообще монашествующіе тибетской страны ходять въ безрукавной шабинской одеждь.

Вышедши отсюда, мы отправились къ ламѣ, Чжамба-римбочэ, учителю, преподававшему науки гэгэну далай ламы съ самаго ранняго его дътства и имъвшему, говорятъ, 80 лътъ отъ

⁷³⁾ Гэгэны далай-ламъ, какъ извъстно, почитаются теперь верховными мзъ ісрарховъ ламанзма, каковое значеніе утвердилось за ними, впрочемъ, не ранве закрвиленія маньчжурами за далай ламою светской власти надъ Тибетомъ. Событіе это относится собственно уже ко временамъ пятаго далай-ламы, жотя последній быль, повидимому, первымь, объявившимь себя воплощеніемь бодисатвы Авалокитэшвары, причемъ онъ указалъ, что такими же перерожденцами были четверо предшествовавшихъ ему великихъ ламъ, начиная съ верховнаго ученика Цзонхавы. Въ нашей литературъ до сего времени еще остаются неизвъстными всъ существовавшіе досель далай-ламы, а потому мы представляемъ здёсь списокъ ихъ именъ, въ точномъ воспроизведеніи тибетской транскрипціи и съ приблизительнымъ опредбленіемъ года ихъ рожденія и смерти. 1) дГэ'дун-гРуб-па (1391—1475); 2) дГэ'-дун-рГья-мпо (1475—1543); 3) бСод-намс-рГья-мцо (1543-1589); 4) Гон-дан-рГья-мцо (1589-1617, - урожденецъ Монголін; 5) Наг-дБан-бЛо-бСан-рГья-ицо (1617—1682,—первый далай лама); 6) Цзанс-дБьянс-рГья-мцо (1683-1706-низложенъ и убитъ въ періодъ смуть, возникшихъ изъ-за власти надъ Тибетомъ); 7) сКал-бсан-рГья-мцо (1708-1758); 8) гЛо-6Сан-6сДан-бай-дВан-чжук-Чжам-дБал-рГья-мцо (1758-1805); 9) Лун-рТогс-рГья-мцо (1805—1816); Цул-кримс-рГья-мцо (1819—1837); 11) жКас-гРуб-рГьям-по (1837—1855); 12) Прин-лас-рГья-мцо (1856—1874); 13) Туб-бсДан-рГья-мпо (1876 г. живущій до сего времени).

роду; пошли въ его жилище и поклонились. Вознеся предъ нимъ также мандалъ и кушанье, мы поднесли ему еще хадакъ и одинъ золотой. Онъ пожаловалъ намъ чаю, спрашивалъ о благосостояніи странъ, о томъ какъ шли мы въ дорогѣ и еще кое о чѣмъ по мелочи, а засимъ соблаговолилъ намъ лунъ «Майдарійнъ йорол'я, а также пожаловалъ хадакъ и цзянгя. О немъ говорятъ, что онъ лама-хубилганъ Майдари. Засимъ мы возвратились и ночевали въ Хласѣ.

4-го числа пришли въстовые изъ Хардунъ-кандана и принесли намъ хадакъ и цъльную баранью тушу, со словами: «это милость, которая жалуется вамъ отъ нашего канцана въ виду того, что вы старинные наши милостынедатели, которые прибыли изъ дальнихъ странъ». Мы подали имъ чаю и когда разговаривали, спрашивая объ обстоятельствахъ, то оказалось вотъ что. Отъ стариковъ слыхали мы, что былъ такъ называемый у насъ «Хардунгійнъ-кить», построенный на совокупныя средства нашихъ четырехъ ойратовъ; къ этому-то киту они и принадлежали. Въ «четырехъ желтыхъ монастыряхъ», въ каждомъ изъ нихъ, находится по одному Хардунъ-канцану. Каждый, принадлежащій по происхожденію къ четыремъ ойратамъ, кто бы онъ ни быль, благородный или худородный, должень помъщаться въ Хардунь. Шабинары, проживающие въ этихъ Хардунахъ, когда прівзжаеть въ Цзў кто либо изъ четырехъ ойратовъ, должны все ему показывать и во всемъ быть его сотоварищами. Мы сообщили имъ тогда о нашемъ мъстожительствъ и просили ихъ неотказывать и намъ саминъ въразнаго рода помощи; при этомъ и они очень радовались.

5-го числа мы являлись къ гэгэну Дэму-хутухты: представили ему также мандаль, да чай и рисъ въ кушанье и, поднеся хадакъ, золотой и пять ланъ серебра, поклонились. Отъ него мы удостоились прослушать лунъ Габ-сум'а 74). При сообра-

^{74) «}Габ-сумъ» — названіе небольшаго сочиненія, заключающаго въ себѣ похвалу буддѣ Сакъямуни.

женіи о возрасть этого Дэму-хутухты, кажется, что онъ имьеть, приблизительно, за тридцать. Онъ завъдуеть ханскою печатью далай-ламы и является ламою въ званіи «тибетскаго номыйнъ хана». У гэгэна далай ламы есть двь большихъ печати, называемыхъ, одна— «тамага въры (= религіознаго управленія) тибетской страны», а другая— «тамага ханскаго (= гражданскаго) управленія»; тамагу въры онъ береть въ свои руки при вступленіи своемъ на каоедру, а ханскую (гражданскую) тамагу не принимаеть до исполненія 18-льтняго возраста; по таковой то причинь этотъ Дэму хутухту и завъдуеть его тамагою.

Ну-съ, итакъ, исполнивъ свое съ давнихъ поръ задуманное намъреніе, достигнувъ живыми, въ настоящемъ своемъ существованіи, до страны драгоціннаго Цзў, совершивъ поклоненіе передъ благословенными предметами чествованія и бурханами, во главъ которыхъ два Цзу и поклонившись Всевъдущему гэгэну, чувствовали мы величайшую радость. Далье оба мы еще въ періодъ своего путеследованія говорили между собою, что если будетъ судьба и достигнемъ мы живыми до Тибета, то нужно совершить приношенія по встмъ святымъ мъстамъ; а хотя бы и не дошли, а умерли, такъ, помимо провьянтовъ для бды и питья, да носильного платья, у насъ ничего не пропадеть, - идуть съ нами сотоварищи, которые стали нашими пріятелями. По таковой то причинъ ръшили мы попробовать идти, не производя излишнихъ расходовъ и вотъ обстоятельство, въ силу котораго оба мы шли, перенося много суровых влишеній. Темъ, что поклонились мы сами, дёло не должно было закончиться. Съ самаго начала, еще находясь въ своихъ кочевьяхъ, мы задумали привести въ извъстность и возобновить путь, по которому могли бы ходить многочисленныя одушевленныя существа нашей страны. Такъ какъ мы шли, преследуя еще и эту свою цель, а во время пути, еще по дорогѣ въ Тибетъ, слышали говоръ, что (въ Хласѣ) проживаеть гэгэновскій сойбунь, монголь, именуемый бурять-Акбанъ и слышно было, что если этотъ человъкъ станетъ знакомымъ, то онъ будеть очень полезенъ для монгола; зная это,

мы немедленно по прибыти въ Хласу, и представились этому человъку. Онъ очень обрадовался и оказалъ намъ много почестей. Мы саблались очень хорошими пріятелями съэтимъ человъкомъ, разговаривали съ нимъ, онъ руководилъ насъ въ каждомъ нашемъ дъль, а при представленіяхь далай ламь и номыйнь хану этоть Акбанъ отмѣнно указывалъ и сопутствоваль намъ. Что касается до пом'вщенія этого сойбуна, то онъ проживаеть въ казенномъ байшинь гогона и, по разказамъ, изъ людей, говорящихъ монгольскимъ языкомъ, не выходило еще человека, который такъ возвысился бы въ Тибетъ, какъ онъ. Доложили мы этому Акбанъ сойбуну и о своихъ намъреніяхъ, которыя обдумывали мы еще въ родныхъ кочевьяхъ, и о томъ какъ шли мы въ дорогъ, и обо всемъ и просили его направлять какъ людей, имъющихъ впоследствии приходить изъ нашихъ кочевьевъ на поклонение въ Цзў, такъ и теперь насъ, обитателей страны, изъ которой уже много лътъ никто не приходилъ. Сверхъ сего мы вдвоемъ переговорили, что, будучи людьми, прибывшими изъ далекихъ мъсть и, претерпъвая лишенія, шедшими въ теченіе цълаго года, мы, по справедливости, должны совершить какую либо отмънную добродътель. Доложили этому Акбанъ-сойбуну и на вопрось къ нему, во что обойдется поднести даньшикъ гэгэну далай ламы, онъ отвъчаль, что это составить разсчеть въ 1000 ланъ. Тогда мы собрали вещи, которыя покупали для приношеній и привезли съ собою, прибавили къ нимъ изъ денегъ, ассигнованныхъ на дорожное продовольствіе и, доведя по разсчету до 1000 ланъ, 9-го числа этого мъсяца собаки поднесли даньшигійнъ мандаль гэгэну. Вибшнія формы принесенія этого даньшигійнъ мандала сходны съ вышеописанными формами поклоненій съ принесеніемъ гусун-тукскаго мандала, лишняго же есть воть что. Въ Бодалъ имбется дацанъ, приблизительно съ 400 хувараковъ, именуемый Намчжаль-дацань, на обязанности котораго лежить отправлять хурулы у гэгэна. Изъ числа хувараковъ этого дацана, по мъръ состоятельности приносителя, приглашають хувараковь; ихъ заставляють отслужить даньшик'скій хуруль предъ гэгэномъ и,

по окончаніи этого хурула, приводять къ поклоненію вышеописаннымъ образомъ. Мы пригласили на этотъ даньшикъ сто хувараковъ и заставили ихъ отслужить хуруль; на этотъ хуруль прибыли также Дэму-хутухту съ Йонцзанъ Чжамба-ринбочэ и съли передъ гэгэномъ. Изъ даньшик'скихъ приношеній одну третью часть поднесли Дэму-хутухту, а Йонцзанъ Чжамба-ринбочо поднесли 15 ланъ серебра. Засимъ, по старому порядку, посадили насъ передъ гэгэномъ и пожаловали намъ отъ остатковъ его кушанья, а еще повёсили на шею бёлый хадакъ изъ рукъ гэгэна. Намъ самимъ последовала милость, отъ гэгэновскаго казначейства: пятьдесять данъ серебра, три куска тибетскаго сукна 75), двѣ лубочныхъ корзины тибетскаго чая, употребдяемаго при кушаньяхъ далай ламою и одинъ свертокъ толстыхъ курительныхъ свъчей; отъ казначейства Номыйнъ хана: халакъ. одинъ кусокъ сукна, одна лубочная корзинка чая и 25 ланъ серебра; отъ Йонцзанъ чжамба-ринбоча; одинъ хадакъ; отъ каждаго изъ нихъ въ отдёльности: священныя рилу, священные снурочки для повязыванія на шею и освященная вода. Посл'є того какъ удостоившись такихъ милостей, мы вышли, насъ пригласили приходить къ сегодняшнему полуденному столу и оба мы въ большой заль гдь гэгэнь жалуеть поклоненія, вмъсть съ прислужниками гэгэна удостоились принять въ пищу варенаго мяса, проса и дзамбы. Гэгэнъ изволиль кушать точно такое же кушанье въ особой комнать. Мы удостоились также и остатковъ его кушанья.

Послѣ сего до 15-го числа этой луны мы совершали поклоненія и круговращенія по монастырямъ, прилежащимъ Бодалѣ и Хласѣ, а съ 16-го числа начали изыскивать средства дойти и поклониться озеру Оконъ-тэнгри, спрашивали относительно

⁷⁵⁾ Тибетское сукно представляеть собою узкую и замѣчательно прочную ткань, ширина коей рѣдко превышаеть 10 вершковъ; куски его приготовляются по разсчету на полный халать, оттого длина ихъ обусловливается шириною, но во всякомъ случаѣ не бываеть менѣе 12 аршинъ. По цѣнѣ тибетское сукно различествуеть въ суммѣ отъ 1 лана 5 цин., до 20 ланъ и это различе обусловливается исключительно достоинствомъ ткани.

того, какъ туда ходять. По слухамъ, въ понятіяхъ той страны признается, что если человёкъ, намёревающійся, въ видахъ добродётели, отправиться на поклоненіе, совершить свой путь пёшкомъ, неся за плечами немножко пищи и поклонится, то добродётель его больше. Это было мий очень по душё и я рёшиль отправиться пёшкомъ. Четыре монгольскихъ ламы, да насъ двое, таковыхъ шесть человёкъ, слёдуя па моемъ содержаніи въ передній и обратный путь, стали нашими путеводителями и спутниками. За симъ, взявъ котель и пищи на шесть человёкъ, равно какъ и всего необходимаго въ дороге, повьючили мы и провьянты, и котель на одну, старую, съ потертою спиною лошадь и, ведя ее въ поводу, въ полдень 21-го числа этого мёсяца собаки выступили изъ Хласы и, переправившись въ лодке изъ бычачьей кожи черезъ У-муронь, ночевали на правомъ берегу ея, въ степи.

22-го числа выступили съ разсвътомъ и остановившись въ простомъ аилъ, располагающемся неподалеку противъ кумирни Цалъ-гунтунгійнъ-сумд, сварили и попили чаю. Двинувшись отсюда, мы прошли черезъ Дэ-чинъ цзонъ 76) и Багаръ-шо, а потомъ заночевали на дворъ у байшина какой то свътской семьи. Истоки этой ръки У-мурднь обращаются къ съверу-востоку; мы слъдуемъ по правому берегу У мурдни, вверхъ по ея теченю. По объимъ сторонамъ ръки очень высокія горы и мы идемъ по скату горъ правой стороны, по ръчному берегу, по дорожкъ, между скалами и водою. Когда я два дня прошелъ пъшкомъ, сапоги у меня разбились, на ступняхъ объихъ ногъ образовались водяные мозоли и нынъшнею ночью больли. «Что мнъ дълать?»— спрашиваю у товарищей; «Говорятъ», отвъчали они, «будто если

⁷⁶⁾ 지수 교육 본다 — городокъ построенный древнить дэбой чжишотскимъ; здъсь есть знаменитый кумиръ Гонбо, сработанный ближайшимъ ученикомъ Цзонхавы и его преемникомъ по управленію Галданскимъ монастыремъ Хайдубомъ (자자자기자) (см. Географ. Тибета, Васильева, стр. 29 и Prof Pander, Das Pantheon des Tachangtscha Hutuktu, в. 56).

помазать насломъ, да пожарить на огнъ, то хорошо». Помазаль я масломъ, пожарилъ на огнъ и заснулъ.

На другой день, 23-го числа, отправившись по утру, мы прибыли приблизительно въ 7 часовъ утра въ Галданъ-китъ и поклонились. Этотъ Галданъ-китъ находится, говорять, въ 50 верстахъ отъ Хласы. Монастырь построенъ на горѣ, на правомъ берегу У мурдни и проживаетъ въ немъ, говорять, 3500 хувараковъ. Построилъ этотъ монастырь Цзонкавайнъ-гэгднъ. Въ монастырѣ, въ одной златокровельной кумирнѣ воздвигнутъ субурганъ и въ немъ, говорятъ, помѣщены останки Цзонкавайнъ-гэгдна. Мы поклонились, принеся этому субургану жертву и лампаду. Засимъ, поклонившись въ кумирняхъ, мы одинъ разъ обошли вокругъ по дорожкѣ «внѣшняго монастырскаго круговорота». Послѣ сего мы принесли, по мѣрѣ силъ, въ этомъ монастырѣ манцзу и жертвы и ушли (изъ него) вечеромъ того же дня, нѣсколько раньше захожденія солнца. 77) Когда мы спустились

⁷⁷⁾ Галданъ-китъ — одинъ изъ главнъйшихъ гэлугба'скихъ монастырей въ Тибетъ. Полное имя его, по географів Тибета, составленной Миньчжулъ-хутухтою (см. стр. 29), является въ форм'в Галданъ-намбаръ-Чжал-(र्गात वृद्द रूस यर मुन्य य ते त्रार). Монастырь основань Цзонкавою въ 1409 г. (см. Цзонкавайнъ-намтаръ, гл. 7-я) и располагается, по сказаніямъ вышепомянутой географіи, въ окрестностяхъ горы Ван-кур-ри (プロニックス・エー), а по замъткамъ Дж. Сандберга на холив, который онъ называеть Ан-коръ. Тоть же Сандбергъ, подобно нашему автору, сообщаеть, что главиващимъ предметомъ поклоненія является здёсь гробинца Цзонкавы, которая пом'вщается въ Тsug-la-k'an'в. Последній представляєть собою высокое мавзолее-образное зданіе изъ мрамора и малахита, съ позолоченной крышей. Внутри его помъщается массивный субурганъ, сдёланный изъ чистаго золота, а въ субурганъ этомъ въ золотомъ же ящикъ, обвернутомъ тонкими и исписанными священными изреченіями матеріями, хранятся набальзамированные останки великаго буддійскаго реформатора, пом'вщенные въ сидячемъ положении. Изъ числа другихъ здёшнихъ святынь Сандбергъ указываетъ на великолъпное изображение Майдари, на кумиръ Цзонкавы въ натуральную его величину и др. Библіотека Галданъ-кита заключаеть въ себъ большое число рукописей и священныхъ произведеній, — автографовъ Цзонкавы. Въ отличе отъ другихъ большихъ голугойскихъ монастырей настоятелями Галдана всегда являются не хубилганы, а простые ламы, избираемые изъ

внизъ съ горы, то тамъ находился субурганъ, воздвигнутый надъ останками ламы Личжи-дорчжи 78); поклонившись этому субургану и идучи отъ него, мы подошли къ одному свътскому аилю и заночевали, такъ какъ наступила ночь. Эти аили состоятъ изъбайшиновъ; население имъетъ понемножку скота и занимается носъвомъ пашень. Таково по внъшнимъ формамъ все население, обитающее неподалеку отъ большихъ дорогъ: путники въ степи приготовляютъ и събдаютъ свою пищу, въ степи ночуютъ и помимо того что идти, даже и не думаютъ ночевать въ аилъ.

24-го числа, двинувшись по утру, мы въ полдень сварили и напились чаю въ степи, а потомъ отправившись снова, заночевали неподалеку отъ аиля Мэдокъ-гунга. Далъе мы шли слъдуя правымъ берегомъ $\overline{\ddot{y}}$ -мурэни.

25-го числа отправившись по утру, мы пили утренній и полуденный чай опять таки въ степи и, не дошедши, за наступленіемъ ночи, до анля, именуемаго Ринчинъ-линъ, заночевали
приблизительно въ одной версть ближе его. Нынъшнимъ утромъ
мы шли, слъдуя вверхъ по теченію ръки Мэдокъ мачжинъ, вытекающей изъ ў-мурэни и обращающейся въ восточную сторону.
Въ эту ночь, когда мы уснули, привязавъ за свое тьло единственную клячу, три пъшихъ человъка, уже послъ полуночи,
подошли съ намъреніемъ украсть нашу лошадь; я выстрълилъ
по нимъ два три раза изъ маленькаго револьвера и прогналъ ихъ.
Изъ предосторожности я несъ съ собою свой маленькій револьверъ и вышло хорошо.

образованнъйшихъ монаховъ трехъ монастырей: Галдана, Серы и Брайбуна. (см. Survey of India Réports). Болъе полное перечисление Галданскихъ святынь находимъ въ «Географіи Тибета Миньчжулъ-хутухты» стр. 29—30).

⁷⁸⁾ Личжѝ-дорчжѝ=«великій чудотворецъюжныхъгоръ» (ЭЗЗЗЗЗЗЗЗЗЗ) Это тогъ самый знаменитый дама Личжѝ-дорчжѝ, о которомъ біографія Цзонкавы (Богдо-Цзонхавайнъ-намтаръ) разказываетъ какъ объ уроженцъ южныхъ странъ, гдѣ онъ и жилъ первоначально; впослѣдствіи онъ прославился какъ учитель и одинъ изъ даровитѣйшихъ оппонентовъ Цзонкавы. Принявъ ученіе сего послѣдняго, онъ сдѣлался проповѣдникомъ новыхъ доктринъ, ходиль по всему Тибету и скончался на этомъ мѣстѣ.

26-го числа выступивъ поутру, мы пили утренній чай, подоніедіни на недалекое пространство къ Ринчинъ-лину и, двинувшись отсюда, ночевали вблизи аиля, именуемаго Осоръ-чжана.

27-го числа, выступивъ поутру, мы уклонились съ большой китайской дороги. Досель мы шли по китайской дорогь, направляющейся изъ Хласы въ Пекинъ; теперь эта отделившаяся дорога, говорять, представляеть собою путь, по которому далай-ламайнъ-гэгэнъ тэдитъ къ озеру Оконъ-тэнгри, именуемому Мули-динги-цо; по этому пути мы следуемъ. Засимъ. попивъ полуденный чай въ степи, мы шли вверхъ по небольшой ръкъ, обращенной въ восточную сторону, миновали истоки этой ръки на вершинъ и ночевали въ безлюдной степи. Вершина эта не высока, но холодная и обладаеть вредными атмосферными вліяніями мъстности. Сегодня мы шли съ усталостью и изнеможеніемъ. Чувствуя большую жажду, мы съ Дорчжи выпили по одной чашечкъ воды и эта вода бользненно упала на грудь: мы пришли на ночлегъ съ кашлемъ, голосъ осипъ, грудныя кости больни. Сверхъ сего въ эту ночь мы ночевали на степи, въ мъстности холодной, съ мъстными атмосферными вліяніями, и мало по малу въ организмъ начинала чувствоваться еще большая тяжесть.

28-го числа, вставъ по утру, мы переговорили, что людямъ, вышедшимъ съ намѣреніемъ идти на жизнь и смерть, сидѣть не приходится, а потому, отправившись въ путь, попили два своихъ чая опять на степи и достигли до монастыря Чжин-чэ, когда солнце стояло еще высоко. Монастырь этотъ весьма древній; въ немъ имѣется кумирня съ золотою крышею, именуемая «Майдарійнъ-сумэ. Въ этой кумирнѣ находится множество кумировъ, во главѣ же ихъ воздвигнутъ бурханъ Майдари, величиною съ человѣка, а по правой и лѣвой сторонамъ его Дорчжѝ-сэмбэ и Касаръ-бани 79). Самъ монастырь не великъ и, говорятъ,

⁷⁹⁾ Дорчжи-сэмбэ тибетское наименованіе санскритскаго Вачжрасатвы. Ламайскіе віроучители приписывають этому божеству званіе тарнистическаго будды, хотя въ существів діла Дорчжів-сэмбэ, являясь эманацією Акшобы,

имѣетъ только до 200 хувараковъ. Въ цокчинскомъ дуганѣ находится такъ называемое Цзонкава-гэгэнэй-ширъ (тронъ Цзонкавы), а также есть рисунокъ бурхана, написанный кровью, вытекшею изъ носа Цзонкавы-гэгэна. Монастырь этотъ хотя и небольшой, но ставится на видъ его древнее имя; здѣшній кумиръ
Майдари также весьма славенъ въ Тибетѣ; а потому, говорятъ,
онъ находится въ числѣ священнѣйшихъ мѣстъ, нося прозваніе
Чжинчэйнъ-номыйнъ-сумэ. Мы, немедленно по прибытіи, совершили поклоненіе въ этихъ монастырѣ и кумирнѣ, обощли вокругъ
нихъ и когда намъ дали маленькій пустой байшинъ, сказавши,
чтобы мы ночевали въ немъ, остановились для ночлега. Представивъ манцзу и цзэдъ (мѣстному) духовенству и принеся жертвы
и лампаду передъ ликомъ Майдари, мы удостоились благословенія и аршана, а засимъ нѣсколько попокоились и переночевали.

29-го числа выступивъ съ разсвътомъ, мы при движении опиблись въ пути и пошли дорогою, которан ведетъ на гору, располагающуюся на восточной сторонъ монастыря. Достигнувъ вершины горы, мы догадались о неправильности своей дороги и шли разсуждая, что намъ теперь дълать; а тъмъ временемъ, въ пору солицевосхода, пришла къ намъ съ горы какая-то старая старуха: она указала намъ дорогу, проводила насъ и, прошедши съ нами около версты, возвратилась. Чрезвычайно обрадовавшись, что съ вершины горы, изъ необитаемой мъстности, въ пору, когда не всходило еще и солице, явилась эта старая старуха и направила нашъ путь, мы дали этой старухъ въ награду немножко денегъ и она снова ушла на гору 80). Послъ сего мы по

можеть быть почитаемъ только бодисатвою. По внёшнему изображенію Дорчжи сэмбэ во многомъ походить на Акшоби. Что касается Касаръ-пани, то это одна изъ формъ бодисатвы Авалокитэшвары, духовнаго сына Амитабабудды.

⁸⁰⁾ Авторъ отмъчаетъ этотъ случай, очевидно, подозръвая въ этомъ появленіи старухи нѣчто чудесное. Съ своей стороны отмътимъ, что, по крайней мъръ въ Монголіи, очень многія благочестивыя старухи-шибаганцы ходятъ самымъ раннимъ утромъ, часовъ съ двухъ ночи, на горы для совершенія тамъ

указаніямь этой старухи спустились внизь по правой (южной) сторон' этой горы, нашин свою дорогу и пошли своимъ путемъ. Прошедши невдалекъ отъ маленькаго монастыря, именуемаго Санъ-линъ-гомба, мы переправились по мосту черезъ верхнее теченіе ріки Олка; выпили свой полуденный чай въ степи, еще проследовали вверхъ по этой реки и заночевали въ степи. Нынъшнимъ утромъ, когда, еще до восхода солнца, мы прошли приблизительно версты три кверху горы, да версты три спускались, грудь у насъ начало пучить, дыханіе усилилось и выступиль обильный поть; сверхъ того четверо изъ нашихъ людей, подвергшись мъстному атмосферному вліянію, пришли (на ночлегь больными; мы вдвоемъ пришли въ добромъ здоровый. По общему обычаю, путешествующие въ этихъ мъстахъ не употребляють мяса въ большомъ количествъ, а идуть на чаъ, да на мукъ. Мы шли также на чаъ, да на мукъ. Въ теченіе дня, дважды къ черному (т. е. приготовленному безъ молока) чаю прибавляли замбу и заночевывали, побыши кашицы изъ сухого бълаго проса, въ жесткомъ видъ, безъ бульона, или какихъ либо соковъ. Способъ нашего движенія изо дня въ день быль такой: Выступивъ съ мъста ночлега при появившемся вновь утреннемъ разсвъть, мы останавливались, когда солнце всходило кверху, варили черный чай и пили, а темъ временемъ, до подъема, ноги немножко отдыхали; потомъ отправлялись снова и послъ полудня пили еще одинъ черный чай; далье шли до прекращенія дневного свъта, а на ночлегъ или дълали толокно изъ черной муки, или варили и пили черный чай. Помимо того что мъстность эта гористая и скалистая, мы двое, при непривычкъ къ мъстнымъ атмосфернымъ вліяніямъ и къ хожденію на такое далекое пространство, уставали больше своихъ сотоварищей. Въ теченіе дня, при каждомъ изъ троекратныхъ движеній мы оставались назади и чувствовали себя непріятно, ділаясь предметомъ

жертвоприношеній (санъ-табиху). Жертвоприношеніе ихъ весьма несложно и состоить въ сожиганіи на кострів благовонной травы (арца), причемъ ими наваусть читается приличествующая случаю молитва.

насмѣшки сопутствовавшихъ намъ сотоварищей; еще далѣе отстававшіе отъ своихъ спутниковъ, мы боялись какъ бы какой нибудь злонамѣренный воришка, повстрѣчавъ двухъ монголовъ, не ограбилъ насъ; хочемъ догнать товарищей, — но, помимо того что физическія силы плохи, подошвы на ногахъ покрылись водяными мозолями и идти скоро нѣтъ возможности. Засимъ изнуряемся мѣстными атмосферными вліяніями: грудь пучится, дыханіе усиливается. Впрочемъ, хотя и терпимъ такія физическія страданія, однако идемъ съ веселымъ духомъ, такъ какъ мы вышли, памятуя правила добровольно и по добродѣтели отправившихся поклонниковъ: «гдѣ ни умереть — все равно!».

30-го числа, выступивъ съ разсвътомъ, мы опять пили утренній и полуденный чай въ степи, перевалили черезъ Чжэлўнгійнъ-дабанъ, тоже трудный переваль, и ночевали въ степи.

1-го числа мѣсяца свиньи опять вышли съ разсвѣтомъ и, достигнувъ монастыря, именуемаго Чойнкоръ-чжалъ 81), пили здѣсь утренній чай. Монастырь этотъ является также нѣкоторымъ именитымъ мѣстомъ поклоненія: воздвигъ этотъ монастырь, говорять гэгэнъ Гэндунъ-чжамцо и содержитъ онъ въ себѣ до 400 хувараковъ. Въ этомъ монастырѣ находится Оконъ-тэнгрійнъ сума. Заказавъ отслужить хурулъ, которымъ молятся Оконъ-тэнгрій и вознеся цокчотъ 82), мы вышли съ молитвою; когда же намъ сказали, что Мулй-дингійнъ цо находится въ разстояніи приблизительно десяти верстъ, мы тотчасъ же пошли туда. Находится оно къ сѣверо-востоку отъ этого монастыря. Послѣ сего мы еле еле къ полудню достигли до вершины южной горы. Море это со всѣхъ сторонъ окружено горами; ни травы, ни деревьевъ

⁸¹⁾ 교회(대기고급대' По замъчаніямъ географія Миньчжулъ-хутухты, здъсь находится дворецъ «всевъдущаго», т. е. далай-ламы.

⁸²⁾ Цок-чоть—тибетское названіе жертвопривошенія (पर्केग् = क्रान्मण и मिक्क् = क्रान्मण), въ дословномъ переводѣ обозначающее «сложная жертва». Въ составъ его входять главнымъ образомъ разныхъ родовъ яства: мука, мясо, пряженцы, чай, сушеный творогъ и проч.

ньть; страшныя скалы и камии; губительныя атмосферныя вліянія. Сбоку дороги находится три маленьких озерка; зовутся они, говорять, Сэнгэ-дончжань, Цусринь-дончжань ²⁸) и ' Сэтэбъ. Дале, сбоку дороги, въ некоемъ плоскомъ камие, внутри трехугольной впадины, имбется немножко воды. Ее называють «Бага цо» (малымъ озеромъ). Говорили, что если человъкъ, имъющій при себ'є гадательныя кости, ноложить въ него свою гадательную косточку, то последняя делается благословенною; мы броснии въ него свои гадательныя кости. При движеніи къ этому Мули нуру съ южной стороны, такъ какъ скалы и горы здесь утесисты, мы, восходя на вершину горы, дошли до нея съ чрезвычайно большимъ утомленіемъ. Мъстное атмосферное вліяніе очень большое: дыханіе усилилось, роть совершенно ссохся; изнурившись, я молился, проливая изъ глазъ слезы. Припомнивъ, что человъкъ, имъющій дурную судьбу, не можетъ видъть этого моря, а если умереть подошедши близко, то очень худо, я плакаль и молился, взывая, что если мит уже опредтлено умереть, то пусть умру я, увидавъ и совершивъ поклоненіе передъ этимъ моремъ. Засимъ, когда живыми взощли мы на вершину, то тамъ находилось каменное съдалище, называемое трономъ, на которомъ садится далай-ламайнъ гэгэнъ. Подошедши на недалекое разстояніе къ этому трону, мы дали себъ отдыхъ и сидъли, созерцая видъ этого моря. Далай-ламайнъ-гэгэнъ въ каждомъ своемъ перерождении непременно шествуетъ лично къ этому морю и приносить ему жертвы. Въ ту пору тронъ, на которомъ онъ садится, бываетъ (именно этотъ) каменный тронъ. Неподалеку отъ этого трона мы помолились, совершивъ санъ (молитвенное куреніе) и принеся хадакъ, деньги и прочее. Отсюда до морской воды будеть, повидимому, версты три. Подойти въ этомъ мъсть для человька невозможно: горы черезъ чуръ утесисты, сплошь скалы, камии. Говорять, что общій вишшій

⁸³⁾ Сэнгэ-дончжанъ и Пусринъ-дончжанъ собственно имена двухъ спутниковъ докшата Хламо. Первый изъ нихъ изображается съ львиною головою, а второй съ головою матара.

видь этого моря кажется прекраснымь, голубовато-синимь. Такой цвъть разстилается отъ этого берега дальше, а засимъ цвъть воды кажется бълесымъ; еще дальше получается красный цвыть, далье желтый цвыть, далье зеленый цвыть, далье опять останавливается на голубовато-синемъ цвёть 84). Такое диковинное и выпускающее много претовъ море! Разказывають. что въ этомъ морт обитаетъ Оконъ-тэнгри. Среди окружающихъ горъ море имбеть форму вродб этакой: С. Для пфшехода, идущаго вокругъ, оно, кажется, составляетъ пространство около дневного пути. Говорять, что человъку, денно и нощно совершающему круговращенія и поклоны, показываются различныя вещи. Мы не могли оставаться здёсь такъ долго и просидели въ молите в приблизительно часа три. Въ ту пору какъ сидъли мы такимъ образомъ, съ сверо-западной стороны запла черная туча и пошель сильный съ шумомъ сибгъ и градъ; тогда мы возвратились назадъ. Достигнувъ низовьевъ горы, мы сварили немножко чаю, попили и пошли. У подошвы этой горы, по сторонамъ дороги находятся слёды муловъ и дикихъ звёрей, вытоптанные на камияхъ скалъ, какъ будто вытоптанные на грязи 85). Засимъ предположивъ попробовать дойти до монастыря и ночевать тамъ, мы пошле скорымъ шагомъ и во время, блезкое къ

⁸⁴⁾ Миньчжуль-хутухта, разназывая объ этомъ же свойствѣ воды озера Балданъ-хламо, передаетъ его словами «ДЯБ'ДБ'», каковое выраженіе проф. Васильевъ переводитъ: «различныя эрѣлища» (миражи?) Мы полагаемъ, что дѣло идетъ эдѣсь не «о эрѣлищахъ» и «миражахъ», а словами этими указывается именно та особенность озера, которую отмѣчаетъ нашъ авторъ и по которой озерная вода въ различныхъ мѣстахъ кажется разноцвѣтною (ДБ) (см. Васильевъ, Географія Тибета, стр. 36).

⁸⁵⁾ Развазываемое обстоятельство мы находимъ еще отмъченнымъ въ монгольскомъ сочинения: отбем с темпремей общест семпрем общественный общественный общественный общественный общественный общественный общественный общественный общественный ступни тъхъ животныхъ, на которыхъ вздять обжественные спутники Хламо.

исчезновенію дневного світа, пришли въ Чойнкоръ-чжалыйнъ кить. Здёсь мы ночевали, а 2-го числа, принесши манцзу монастырю и поклонившись кумирнямъ и бурханамъ, еще до наступленія полудия вышли обратно въ сторону Хласы. Следуя пять дней по прежде пройденной дорогь, мы пришли и заночевали на берегу У-мурэни. На дорогъ опять проявлялось мъстное атмосферное вліяніе и, когда одинъ изъ нашихъ товарищей лишился возможности идти, мы взяли у нъкоего путника, прошедшаго всего одинъ день пути, лошадь, выдали плату, посадили и привезли (своего больнаго). Теперь Хласа находилась отсюда всего на разстояніи трехъ дней. Одновременно съ симъ намъ сказали, что внизъ по этой У-мурэни до Хласы ходять лодки и въ ту же ночь мы поискали и нашли. Утромъ 7-го числа мы поручили одному изъ своихъ товарищей вести нашу клячу и идти сухимъ путемъ, а пятеро наняли лодку, съ уплатою до Хласы около одного лана серебра, съл и поъхали. Лодка эта такова: сшивають воедино четыре воловыхъ кожи; сгибають тонкіе, тальниковые прутья и, сдёлавъ ихъ на подобіе реберъ, покрывають сверху этою кожею. Такая лодка плыветь, следуя водному теченію; если она пойдеть вбокъ, то ее направляють, упираясь деревяннымъ шестомъ въ землю; при движеніи вверхъ по ръкъ, ее вытаскивають изъ воды и несуть на плечахъ по землъ. Въ полдень, вышедши на берегъ рѣки, мы сварили и напились чаю, а потомъ двинувшись снова, прибыли къ Хласъ въ пору заката солнца. Вышедши изъ лодки, мы взвалили на плечи свои кое-какія вещи и пришли въ байшинъ, который мы занимали въ XIàct.

8-го числа, отправившись въ Норбу-линка, я представился и засвидътельствовалъ почтеніе буряту Акбану. Еще до вышеописаннаго выхода своего изъ Хласы, я докладывалъ этому Акбанъсойбуну о возможности получить Аюкайнъ цэванъ отъ гэгэна. Послъ нашего ухода онъ довелъ объ этомъ до свъдънія гэгэна и они ръшили пожаловать этотъ «цэванъ» 15-го числа настоящей луны. Услыхавъ объ этомъ, я пришелъ домой съ радостью.

9-го числа прибыль въ Хласу и провель здёсь день.

10-го числа отправились на поклонение въ Брайбунъ-китъ 86). Монастырь построенъ на склонъ горы Гэпэль, въ разстоянів приблизительно 12 версть къ сверо-западу отъ Хласы. Говорять, что въ Тибетской странь монастырь этоть въ настоящую пору имбеть самое большее число хувараковъ. Прибывъ въ кить, мы совершили поклоненія въ его кумирняхъ и хуралахъ и принесли манцзу. Здёсь также имеются кумирии съ золотыми крышами. Всв постройки — каменныя. Такъ называемый Цокчинь-дуганъ представляеть собою кумирию, въ которой помъщаются и служать хуралы всё 10,000 хувараковь этого монастыря. Далье въ этомъ монастырь заключается четыре дацана: Гоманъ, Лосалъ-линъ, Діянъ-дацанъ и Гакба-дацанъ. Въ каждомъ изъ нихъ имъются свои кумирни и дуганы. Въ Гоманъдацанъ — 3500, въ Лосалъ-линъ — 5000 и въ Діянъ-дацанъ — 1500, такъ проживаетъ всего 10,000 хувараковъ. Далъе въ Гоманъ-дацанъ существуетъ 16 отдъльныхъ общинъ; ихъ называють «канцанъ». Въ одномъ изъ этихъ канцановъ, именуемомъ «Хардунъ», проживаеть 1000 хувараковъ. Въ этомъ «Хардунскомъ канцанъ имъется девять «мицан'овъ». Такъ называемый «мицанъ» также заключаетъ въ себъ аймаки (отдъленія). Изъ числа тъхъ 9-ти мицановъ Чока мицанъ имъетъ 200 хувараковъ. Говорять, въ этомъ Чока-мицанъ проживають родичи 4-хъ ойратовъ; въ такъ называемомъ Чжорчадъ мицанъ - живутъ

⁸⁶⁾ Waddell въ своемъ сочинения: «The Buddism of Tibet, or Lamaism» сообщаеть, что Брайбунъ построенъ въ 1414 году, по образцу большаго индійскаго монастыря Srī-Dhanya-Kataka, число же постоянно живущихъ здёсь дамъ въ одномъ мёстё исчисляется имъ въ суммё 7700, (р. 188—189), а въ другомъ—7000 (р. 269). Четыре отдёльныя части монастыря группируются вокругъ большого собора, блестящая золотая кровля котораго видна издали. Въ передней части монастыря, по словамъ его, воздвигнута ступа, которая будто бы заключаетъ въ себе останки четвертаго далай-ламъ Йонданъ-чжамидо. Миньчжулъ-хутухта перечисляетъ достопримёчательности Брайбуна съ большими подробностями, но онъ не упоминаетъ чтобы монастырь этотъ служилъ усыпальницею какого-либо изъ далай-ламъ. Число хувараковъ опредёляется вмъ также суммою свыше 7000 человёкъ.

люди, принадлежащіе къ убуръ-хошунамъ, а въ Самло-канцанъ живуть монголы халхаскіе. Канцаны и мицаны являются большими или малыми отделеніями. Мы остановились въ этомъ Чокамицанъ. Эти отдъленія, соединившись витьсть и составивъ 10.000 хувараковъ, (ежедневно) служатъ одинъ хурулъ въ Цокчинъдугань: когда разойдутся, то служать каждый въ своемъ дацанскомъ-хуруль; вышедши отсюда, служать каждый въ своемъ канцанъ, когда же разойдется канцанскій хураль, служать въ своемъ мицанъ. Эти китъ, дацанъ, канцанъ и мицанъ, каждый въ отдельности именотъ у себя земли; земли свои они сдаютъ погодно •простолюдинамъ и, взимая съ нихъ поземельную плату, содержатся ею; содержатся также приходомъ жертвъ и приношеній отъ каждаго отдільнаго аймака и хошуна. Въ трехъ дацанахъ служать цанить, въ Гакба дацань служать Чжудь. Въ этоть Ганба дацань приходять хуварани изъ трехъ вышеупомянутыхъ дацановъ и, проживая въ немъ, служать свои курàлы.

11-е число. — На срединѣ горы, лежащей позади этого монастыря, находится маленькій кить, именуемый Гэпилыйнъ-ритодъ. Намѣреваясь поклониться, мы, при восхожденіи на гору, поѣхали верхомъ на быкахъ и, доѣхавши, поклонились. Располагается онъ кверху по горѣ на разстояніи, приблизительно, трехъ четырехъ верстъ. Сплощь скалы и каменистыя горы. Здѣсь также находятся дворецъ далай ламы и другіе отличные предметы чествованія. Совершивъ поклоненія и круговращенія, мы при обратномъ низхожденіи спустились пѣшкомъ.

12-го, совершивъ поклоненіе передъ Дама-чойчжилемъ и поклонившись въ кумирнѣ брайбунскаго чойчжи, мы возвратились въ Хласу.

13-е и 14-е числа прожили въ Хласъ.

15-го числа, когда далай-ламайнъ-гэгэнъ соизволилъ на пожалованіе посвященія, именуемаго Аюкайнъ-цэванъ, то, во главъ съ держащимъ тибетское гражданское правленіе Дэму хутухту, сидъли тибетскіе гэгэны, князья, духовные и свътскіе, а равно и монголы; всего сидёло насъ двё, или три тысячи человёкъ и всё мы удостоилсь. Начиная съ 16-го числа, когда гэгэнъ соизволилъ на пожалованіе луна Чжалъ-домба, мы, вмёстё съ предстоящими гэгэну сойбунами, въ числё 21-го человёка, слушали 5 дней. Засимъ 22-го числа пришли въ Хласу, провели вдёсь двое сутокъ и 24-го числа вышедши пёшкомъ для совершенія поклоненій въ монастырё Сэра, (напередъ) зашли и поклонились въ ритодъ, именуемый Па-бан-ка и отстоящій версты на три, или на четыре дальше Сэра'скаго монастыря, а потомъ, возвратившись назадъ, пришли и ночевали въ монастырё Сэра. Неподалеку отъ этого ритода Па-бан-ка находится большой плоскій камень. Сказываютъ, что на немъ разрёзываютъ по частямъ трупы умершихъ и отдаютъ ихъ на съёденіе птицамъ.

25-го числа по утру мы принесли манцау въ этомъ монастырѣ. Здѣсь также находится много кумирень, дугановъ и другихъ предметовъ поклоненія; по мѣрѣ возможности мы совершили передъ ними поклоненія и обощли вокругь нихъ. Этотъ Сэрайнъ китъ располагается по склону горы, въ разстояніи приблизительно шести, или семи версть къ сѣверу отъ Хласы. Это также значительный монастырь, заключающій въ себѣ, говорять, 7000 хувараковъ; много священныхъ кумировъ и тоже великоименитый монастырь. Въ этомъ монастырѣ находится три дацана: Сэра-чжа-ба, Сэра-мад-ба и Гак-ба; въ дацанахъ также существують канцаны, но въ канцанахъ мицановъ, говорять, нѣтъ. Два дацана, говорять, служатъ цанатъ, а Гак-ба служитъ чжудъ. Здѣсь также проживаютъ монгольскіе хувараки в тр. Ритоды, находящіеся по горамъ, лежащимъ къ сѣверу

⁸⁷⁾ По Вадделю, монастырь Сэра основанъ въ 1417 г. и въ настоящую пору живописно располагается у подножія цёлаго ряда безплодныхъ холмовъ, именуемыхъ Та-ti-ри и изв'єстныхъ серебряною рудою. Число монаховъ достигаетъ зд'єсь 5500 челов'єкъ; они находятся въ постоянной ссор'є и нер'єдко завязываютъ даже кровавыя распри со своими сотоварищами изъ Брайбуна. Дал'єє Ваддель обосновываетъ свои зам'єтки объ этомъ монастыр'є на показаніяхъ индійскихъ изсл'єдователей, которые впрочемъ говорятъ только о сэра'скихъ идолахъ. Бол'єє полное описаніе Сэра даетъ Гюкъ. «Кумирни и жи-

оть этого монастыря; суть: Па-бан-ка, Чуб-сань, Руб-кань, Пурбу-чжокь, Гэ-чэнь, Рака-бракь и Бракь-рй. Ритодами называются построенные въ горахъ байшины, въ которыхъ сидять въ созерцаніяхъ великіе ламы. Поэтому то и говорять, что монастырь Сэра изобилуетъ ритодами, Брайбунскій кить изобилуеть чойчжонами (тайнов'єдцами) а Галданъ кить изобилуетъ ранчжунами (нерукотворенными вещами). Славн'єйшіе и самыс большіе изъ всёхъ монастырей, располагающихся поблизости этой У-мурэни, суть именно эти три: Сэ, Брай, Гэ, три великихъ монастыря; прибавляя къ нимъ Даши-хлубо'скій монастырь, находящійся на р. Цзанъ-мурэни и говорять, что существуеть четыре желтыхъ большихъ монастыря». Монастырей принадлежащихъ къ желтой вёр'є хотя и много, но сказывають, что изв'єстные своею славою суть именно эти четыре.

Такимъ образомъ мы, шедшіе издалека два престарылые странника, совершили добродытельное дыяніе, поклонившись, хотя бы въ кратчайшій моменть лицезрынія, гэгэнамъ двухъ Цзў-

дые дома», говорить онъ, «располагаются здёсь по горнымъ склонамъ, поросшимъ остролистами и кипарисами. Издали эти строенія, являющіяся одно надъ другимъ въ формъ амфитеатра и выдающіяся на зеленомъ фонъ холма, представляють собою привлекательный видь. Монастырь Сэра замівчателень особливо тремя большими многоэтажными кумириями, всв комнаты которыхъ покрыты сплошною позолотою. Отсюда произопло и самое название монастыря, такъ какъ слово «сър» по тибетски значитъ «золото». Въ главной изъ этихъ трекъ кумирень кранится знаменитый «дор-чжэ», который прилетьлъ по воздуху изъ Индіи и сділался образцомъ, по которому приготовляются теперь всъ другіе ламайскіе «дор-чжэ». Дор-чжэ Сэры служить предметомъ большаго почитанія» (см. Huc, Souvenirs d'un voyage dans la Tartarie, le Thibet et la Chine etc. Т. II, р. 97). Это «дор-чжэ» есть то самое пур-бу, которое, по словамъ Миньчжулъ-хутухты, было вынуто волхвомъ Да-чар-вой изъ клада (Географія Тибета, стр. 27). Найдено оно было, послів того какъ прилетило наъ Индін, на одномъ холив, въ местности называемой Пур-бу-чогъ. Ежегодно 27-го числа 12-й луны это «дор-чжэ» вынимають изъ ящика и торжественно переносять въ Бодалу, гдъ далай-лама возлагаеть его себъ на голову. Послъ сего высшіе служители монастыря Сэры несуть его къ китайскимъ амбанямъ, чтобы и они прикоснувись къ нему своими головами; еще далбе къ нему прикладываются цізлые десятки тысячь народа. Въ цокчинской кумирив Сэры ваходится кумиръ Авалокиты съ 11-ю головами, (см. Waddell, The Buddism of Tibet p. 269-270).

Шакчжамўні, къ которымъ стремились мы съ страстнымъ пожеланіемъ, гэгэну Всеведующаго далай ламы, тремъ великимъ монастырямъ и причисляющимся къ нимъ большимъ и малымъ китамъ. За всемъ темъ, такъ какъ для человеческаго духа нетъ удовлетворенія, то и мы, при разказахъ о томъ, что въ Дашихлунбо'скомъ кить, на р. Цзань-мурэни, существуеть многославный лама, именуемый Паньчэнь-богдойнь-гэгэнь, опять таки ръшили пойти и поклониться ему. Прослышавъ, что дальше за нимъ, въ странъ величественныхъ Сакъйсцевъ, существуетъ также нікій чудодійственный лама, именуемый Сакъя-панчэнь. возжелали идти и туда. По таковой то причинь, 25-го числа прибывъ изъ Сэра'скаго монастыря въ Хласу и переночевавъ эдесь, мы съ 26-го числа искали способовъ для поездки въ Цзанъ. Мне котелось идти пешкомъ, но следовавшие за мною сотоварищи, черезъ чуръ сильно утомившіеся прежде, отказывались и говорили чтобы ёхать на подводахъ. Разыскивая и спрашивая наемныхъ подводъ, мы не нашли ихъ въ теченіе трехъ, четырехъ сутокъ, когда же мы доложили о таковыхъ своихъ обстоятельствахъ Акбанъ-сойбуну, онъ сказалъ: «доложите въ главное тибетское управленіе, доба-шунь, и оно выдасть вамъ приказъ, по которому вы потдете на почтовыхъ полволахъю. Засимъ, когда мы подали прошеніе въ дэба-шунъ'ское управленіе, что бы намъ, 4-мъ челов камъ, тхать на 6 лошадяхъ для поклоненія Паньчэнь-богдо, оно разрішило и выдало указъ. Это не было сделано только для насъ, но они имеють у себя въ обычать выдавать подводы дамамъ и князьямъ, которые прітзжають изъ дальнихъ мъстъ, приносять жертвы и поданнія и путешествують побуждаемые добродетелью. Для насъ они соизволили, в фроятно, потому, что мы были люди дальней страны, изъ которой давно уже никто не приходилъ. Мы, хотя и не были такими большими ламами и князьями, но полагали, что это законная милость со стороны великой страны и съ молитвою подготовляли свой отъёздъ. Сложивъ у людей остававшіяся после насъ вещи, мы двое взяли съ собою двухъ человъкъ изъ числа.

тёхъ четырехъ, которые ёздили вмёстё съ нами на поклоненіе прежде. Четыре человёка, сёвъ на четырехъ лошадей, да на двухъ лошадей, которыхъ вели въ поводу, навьючивъ пищевые продукты, котелъ, ковшъ, подушки, постели и тому подобныя мелочи, мы въ полдень 4-го числа слёдующаго мёсяца мыши выгёхали изъ Хласы. Проёхавъ позади Бодалы и по передней сторонё Брайбунъ-кита, мы направились внизъ по теченію $\ddot{У}$ -мурэни и, слёдуя по большой дороге, ведущей въ Даши хлунбо, ночевали въ Донкоръ-цзонё.

5-го числа, двинувшись по утру, мы переправились черезъ р. Янбачжанъ и, сменивъ подводы въ Нье-тане, заночевали. Этотъ Нье-танъ, говорять, представляеть собою место, въ которомъжилъ и которое особенно любилъ Чжугійнъ гэгэнъ 88). Мы, остановившись въ одномъ простомъ аиле, где сменяють подводы, сварили и попили чаю снаружи жилого помещенія, а потомъ, пока привели почтовыхъ лошадей, сбегали и поклонились въ Даркійнъ сумэ и въ кумирне Чжугійнъ-гэгэна. Въ «желтой» кумирне этого Чжугійнъ гэгэна находятся два субургана, желтый и бёлый: въ желтомъ, говорятъ, находятся останки Чжугійнъ гэгэна, а въ беломъ останки ламы, именуемаго Сакъ-

⁸⁸⁾ Чжүгүнт-гэсэнг-такъ называють калмыки одного изъ своихъ великихъ дамъ, полное имя котораго было Чжо-во-чэн-бо-дПал-данъ-А-ди-ша, или, нъсколько короче, Чжу-адиша. Знаменитый индійскій ученый, онъ родился, по вычисленіямъ Ковалевскаго, въ 994 г. по Р. Х. и заслужилъ особенное вниманіе ламъ, потому что будучи приглашенъ въ Тибетъ, онъ возстановиль здёсь буддавиъ, изгнанный изъ этой страны Лангъ-дариа-ханомъ. Вифстф съ симъ Адиша, несомивнию, положиль начало всемь темь сектантскимь движеніямь, которыя закончились реформою Цзонхавы. Чжу-адиша составиль свою школу, которая въ буддійскомъ мір'є получила назвавіе Гадамба, онъ написаль нівсколько сочиненій и между прочимъ «Лам-сгронъ» (осв'ященіе истиннаго пути); подъ его руководствомъ были переведены на тибетскій языкъ разныя санскритскія книги, опредёлены обязанности духовенства, водворенъ порядокъ въ дъгатъ религіознаго управленія, образовались важныя лица, заслуги которыхъ донына прославляются усердными ламантами. За таковую даятельность ламы почитають Адишу не только наравить съ Нагарджуной и Цзонкавою, но приравинвають его къ самому будде Сакъямуни. Умеръ Адиша 73 леть отъ роду въ 1067 году.

яскимъ Соднамъ-чжалцанъ 89). Мы также совершили передъ ними поклоненія. Рѣка Янбачжанъ вытекаеть изъ у
-мурэни въ сѣверо-западную сторону; вверхъ по этой рѣкѣ находится много и простыхъ поселеній, и кумирень. Сѣвъ на верховыхъ лошадей изъ Нье-тана, мы смѣнили ихъ еще въ урочищѣ, именуемомъ Намо; двинувшись отсюда, опять взяли новыхъ лошадей изъ такъ называемаго Цзамьяна и ночевали въ Цаба-нанг'ѣ.

Отсюда, опять сѣвъ на верховыхъ лошадей, мы выѣхали 6-го утромъ и, пробхавъ по южной сторонъ монастыря, именуемаго Чжанъ-чубъ-линъ, еще до наступленія полудня прибыли въ Чуши-цзонъ ⁹⁰), располагающійся на сѣверномъ берегу Цзанъмурэни. Напившись здёсь чаю, да смёнивъ лошадей, мы выбхали и переправились черезъ Цзанъ-мурэнь въ деревянной лодкъ. На этой Цзанъ-мурэни находится жельзный мость: одинь конецъ его прикръпленъ желъзными цъпями за скалу праваго берега ръки, а другой конецъ, — посреди воды Цзана воздвигнута каменная колонна, на подобіе субургана, — за нее онъ и привязанъ. Мость этотъ, говорятъ, состарълся и не исправленъ; съ одного конца до другого будеть, повидимому, саженей сто. У праваго конца его находится маленькій монастырь, построенный на боковинъ горы и именуемый Тантанъ чжалбойнъ гомба. Пробхавъ черезъ него, мы ночевали у съвернаго подножія горы, называющейся Камбала.

7-го числа, двинувшись по утру, мы перевалили черезъ Камбала и послѣ полудня прибыли въ Байдэ цзонъ, на берегу озера Яндакъ-цо. Этотъ Камбала дабанъ очень высокій переваль. Когда взойдешь на него, то со всѣхъ четырехъ сторонъ показываются горы; но онѣ кажутся такими, какъ будто ма-

⁸⁹⁾ Соднамъ-чжалцанъ — современникъ Чингисъ-хана, съ которымъ Чингисъ велъ переписку и благодаря ходатайствамъ коего тибетские ламы получили при Чингисъ освобождение отъ податей (см. Чжирукхэну-толта. Л. 8-й).

⁹⁰⁾ Географія Тибета Миньчжуль-хутухты называеть этоть городовъ Чушуль-рЦзонъ (अप्राहिट) и помещаеть его не подалеку отъ соединенія рекъ Цзанъ и Уй.

ленькіе дѣти, играючи, насыпали грудочками горы изъ песку. Съ него видны также двѣ горы, покрытыя вѣчнымъ снѣгомъ: къ юго-востоку Чжэма-гари и къ сѣверо-западу Эка-зади; вид-нѣется и еще много прекрасныхъ горъ, но нашъ подводчикъ не зналъ ихъ именъ, не знали также двое нашихъ спутниковъ, бу-дучи монголами по происхожденію; назадъ — хорошо видна Цзанъ-мурэнь, впередъ — Яндакъ-цо.

Это такъ называемое Яндакъ-по представляеть собою круглое озеро. По внѣшней сторонѣ оно окружено горами; внутренняя поверхность имѣетъ также красивыя горы, рѣчки, деревья и травы. Цвѣтъ воды его прекрасный, голубой. Въ ширину оно (водяное кольцо его), повидимому, имѣетъ около трехъ верстъ; если же обойти по внѣшнему берегу воды, то, говорятъ, составится пространство семи дней ⁹¹). При наименованіи дневного про-

⁹¹⁾ Яндакъ-цо, по «Географіи Миньчжулъ-хутухты, называется Яр-аВрогъгю-ицо (따자연결과 미생, 연절) и почитается одникь изъ 4-хъ бурныхъ озеръ. Земою въ немъ якобы постоянно раздаются снизу звуке грома, что нъкоторыми приписывается голосу водяного чудовища Макаёра, а вными в'втру. На озерѣ находятся монастыри: Яр-аВрогскій сДаг-лунба, аВруг-ра-лунъ и Водон'скій; въ последнемъ вибеть свое местопребываніе хубилгань Дорчжа-Пагио. Изъ числа европейцевъ наиболъе подробное описаніе этихъ мъстъ представиль, кажется, Сандбергь. Онъ отмъчаеть, что озеро «Яндакъ-цо» имъетъ скорпіонообразную форму, что обусловливается странными очертаніями дежащаго на немъ полуострова, который соединяется съ материкомъ двумя перешейками. Монастырь, въ которомъ проживаетъ Дорчжи-пагио, по Сандбергу, называется Самъ-динъ-чойн-дэ, и представляетъ собою учрежденіе въ высшей степени замічательное въ томъ отношеніи, что здісь проживають совивстно какъ монахи, такъ и монахини, при чемъ монастырь этотъ пользуется высокою репутацією за частоту вравовъ. Въ чисат прочихъ правиль обитателямъ его запрещается выдавать кому-либо вдолгь деньги подъ проценты, тогда какъ другіе тибетскіе монастыри не різдко прибігають къ ростовщичеству. Монастырь располагается на берегу и стоить какъ крвпость на вершинъ безплоднаго холма, футовъ на 300 выше уровня окружающей мъстности. Огромныя каменныя цанты нагромождены какъ ступени, возводящія на этотъ холиъ и длинная узкая ствна поднимается около нихъ какъ перила. Выше ступеней узкая тропинка ведеть къ подножію монастыря, окруженнаго высокой стеной. М'встоположение Самдинга прекрасно. На СВ. онъ упирается въ темныя, обрывистыя вершины горъ, которыя расходятся радіусами отъ высокаго пика въ центръ острова; на ЮВ. онъ смотрить на берегъ чарующихъ

странства, здёсь не различають коннаго отъ пёшаго; потому, что пёшій и конный человёкь движутся вмёстё. Мёстности изобилують скалами и камнями, оттого для коннаго человёка здёсь не въ обычаё ёздить рысью: наши настоящіе подводчики идуть вмёстё съ нами пёшкомъ, да и мы сами индё идемъ пёшкомъ. При подъемё и спускё съ переваловъ сидёть на лошади не возможно, — очень обрывисто; а въ нёкоторыхъ мёстахъ, въ тёсныхъ проходахъ между скалами и водою, на лошади ёхать нельзя, — страшно.

Переночевавъ въ этомъ городѣ, мы утромъ 8-го числа отправились на городскихъ подводахъ по западному берегу Яндакъ-цо и около полудня прибыли въ Нага-цзонъ 92). Противъ этого города, среди озера Яндакъ, на южной сторонѣ горы находится такъ называемый Дорчжѝ-пагмойнъ кѝтъ. Когда намъ сказали, что въ настоящую пору Дорчжѝ-пагмойнъ гэгэнъ не живетъ въ своемъ монастырѣ, то мы и не пошли туда. Сѣвши на лошадей изъ этого города, мы выѣхали въ вечерній полдникъ и до наступленія ночи ѣхали вверхъ по рѣкѣ, текущей между горами, а засимъ прибыли на почтовую станцію Зара, приблизи-

водъ Яндока; къ С. онъ смотрить на оз. Дюмо-цо, въ которое бросаются тела усопшихъ монаховъ и монахень въ пищу рыбамъ. За воротами монастыря открывается облирный дворъ, окруженный съ трехъ сторонъ монастырскими зданіями, часть же четвертой стороны занята большимъ щитомъ. Л'ёстницы съ широкими, окованными мёдью ступенями ведуть въ первый этажъ главнаго зданія. Здёсь располагаются гробницы знаменитостей, имівших в въ быдыя времена отношение къ Сам-дингу, въ томъ числъ и гробница основателя монастыря Тянде-Цомо, оправленная золотомъ и украшенная драгоцвиными камнями. У подножія ся имъется отпечатокъ ноги святого на каменной плить. Въ отдельной наглухо отгороженной комнате покоятся высохшіе останки всвхъ прежнихъ воплощеній Дорчжи-пагио. Каждому воплощенію вивняется въ обязанность разъ въ жизни посётить и исправить этотъ склепъ. Другой заль въ этомъ монастырѣ это «дус-канъ», ствны котораго украшены фресками, изображающими дъянія первой Дорчжи-пагио; здъсь же помъщены надписи, гласящія о томъ, какъ богиня эта чудесно защищала Самдингъ въ 1716 г., когда онъ быдъ осажденъ чжунгарами. Общее число монаховъ и мовахинь достигаеть до 200 кушъ.

тельно когда ложились спать. М'єстность, по которой шли мы нынішним вечеромъ — холодная и мы прибыли удрученные.

9-го числа, выступивъ по утру и переваливъ черезъ Цасутуйнъ котоль, мы смѣнили лошадей и напились чаю на почтовой станціи Рилу. Опять поѣхали; приблизительно въ сумерки проѣхали неподалеку отъ монастыря, именуемаго Шачжагійнъ камба и, прибывъ на станцію Губши, когда люди ложились уже спать, заночевали здѣсь.

Вытьхавъ отсюда по утру 10-го числа, мы въ полдень прибыли въ Чжанъ-цээ цзонъ и въ немъ ночевали.

11-го числа, когда намъ сказали, что Дорчжи пагмайнъ гэгэнъ находится въ Нинъ-нинъ гомба, мы втроемъ, нанявъ три лошади, поёхали къ мёстонахожденію его среди горъ, въ южную сторону, на разстояніе приблизительно верстъ за 20 и поклонились ему. Монастырь его — небольшой этакой китъ. Говорять, что этотъ, такъ называемый Дорчжи-пагмайнъ гэгэнъ есть также великій хубилганъ. Самъ онъ — дёвица. Заплетаетъ волосы вмёстё, въ одну косу, и дёлаетъ позади пучекъ; носитъ красное платье и оркимчжи и, повидимому, имёстъ больше 30 лётъ отъ роду. Живетъ по правиламъ великихъ ламъ; кумиры, бурханы, кумирни и дворецъ также прекрасны. Сойбунами имёстъ престарёлыхъ ламъ. Въ лётнее время онъ проживаетъ въ своемъ монастырё, находящемся въ озерё Ямдакъ-цо, а въ зимнюю пору живетъ здёсь (8). Поклонившись ему и совер-

⁹⁸⁾ По изслѣдованіямъ Сандберга, Дорчжѝ-пагмо счетается воплощеніемъ мидійской богини Ваджраварахи и первыя возрожденія ся въ Тибетъ явились въ самомъ концѣ XVII въка. Общее имя этихъ хубилгановъ «Дорчжѝ-пагмо» что значитъ «алмазная свинья», утвердилось еще за первымъ хубилганомъ, такъ какъ хубилганоъ этотъ имѣлъ якобы свиную голову. Когда въ 1716 г. на Тибетъ напали Чжунгары, то предводитель чжунгарскихъ войскъ, услыхавъ, что настоятельница Самдинга имѣстъ свиную голову, пожелалъ ее видѣтъ и сурово приказалъ ей представиться. Дорчжѝ-пагмо не дала ему никакого отъвъта, а только просила его оставить монастырь. Раздраженный вождь чжунгаровъ напалъ и разрушилъ стѣны Самдинга, но войдя въ кумирию, онъ не нашелъ здѣсь ничего, помимо 80 поросятъ и 80 свиней, которые хрюкали въ Ду-канъ. Чжунгары хотъли уже возвратиться и тогда поросята и свиньи

шивъ поклоненіе въ его монастырскихъ кумирияхъ, мы въ тотъ же день прибыли обратно въ Цзанъ-цзэ цзонъ и заночевали.

12-го числа, въ ожиданіи лошадей, мы пошли въ цзонъ и осмотрѣли. Тибетская торговля здѣсь большая, а китайская незначительна. Монастырей, кумирень и субургановъ также много. По съвернымъ и южнымъ горамъ опять таки видно много монастырей и кумирень, это тоже великоименитая мъстность. Ткани ручной работы ткутся многихъ сортовъ. Вообще тибетскій простой народъ самъ ткеть изъ овечьей шерсти ткани и главный с сукно: производится это тканье по совершенно такому же способу, какъ наши калмыки ткуть изъ овечьей, или верблюжьей шерсти тесьмы для обвязыванія юрты. Сегодня мы прождали до полудня и тъмъ не менъе больше трехъ лошадей не пришло; поэтому, одну изъ трехъ пришедшихъ лошадей опредъливъ подъ верхъ, мы на двѣ лошади, сверхъ выоковъ, повыочили еще съдла трехъ человъкъ. Въ полдень выступили (при чемъ) три сотоварища мои пошли пѣшкомъ. Перемѣнивъ почтовыхъ лошадей на одномъ орто, мы на второй почтовой станціи заночевали. Такъ какъ въ Чжанъ-цзэ цзонъ не достало трехъ почтовыхъ лошадей, то мы должны были тхать на трехъ лошадяхъ до следующаго цзона; на одну лошадь мы по переменку садились верхомъ, двъ лошади были вьючныя, а три человъка шли пфшкомъ.

вдругъ превратились въ степенныхъ монаховъ. Изумленные чжунгары не только прекратили свой грабежъ, но еще обогатили монастырь своими приношеніями. Таково было чудо перваго хубилгана Дорчжй-пагид. Настоящее воплощеніе этой богини, по свёдёніямъ 1889 года, имѣло въ ту пору 33 года отъроду и рекомендуется способной и смышленой женщиной, принадлежащей по своему происхожденію къ знатному роду. Имя ея: Наг-дВанъ-Рин-чэн-Кун-бЗанъ-мо дбАнъ-мо. Мѣстные ламы свидѣтельствуютъ, что Дорчжи-пагид никогда не позволяетъ себѣ спать лежа: днемъ она можетъ дремать въ креслѣ, а ночью погружается въ глубокое созерцаніе. Иногда она предпринимаетъ поѣздки въ Хласу и тамъ ее принимаютъ съ глубочайшимъ уваженіемъ. Помимо Самдинга Дорчжѝ-пагид имѣетъ еще свои монастыри на озерѣ Нам-цо Чадмо, въ 70 миляхъ къ С. отъ Хласы и въ Маркулѣ, что въ Лагулѣ.

13-го числа опять тали на подводахъ въ три лошади; въ этотъ день брали подводы съ 6 почтовыхъ станцій и на одномъ орто ночевали.

14-го числа выступили утромъ и когда солнце поднялось высоко, прибыли въ Панамъ цэонъ. Изъ этого цэона мы двое отправились впередъ, имѣя опять трехъ лошадей, при одномъ проводникѣ и (въ томъ числѣ) одну лошадь выочную. Проѣхавъ верхомъ 5 почтовыхъ станковъ, мы двигались эту ночь сполна и, въ пору наибольшаго мрака, передъ разсвѣтомъ, прибыли въ Даши-хлунбо. Такъ какъ подводныхъ лошадей для двухъ человѣкъ недоставало, то, мы приказали имъ пріѣзжать, когда (подводы) будутъ готовы и уѣхали, оставивъ ихъ въ Панамъ-цзонѣ. Послѣ нашего отъѣзда имъ дали лошадей, а потому эти два человѣка прибыли на другой день послѣ насъ, 15-го числа. Отъ Хласы до Даши-хлунбо по этой нашей дорогѣ будетъ, кажется, верстъ около четырехъ сотъ.

Засимъ въ тотъ же день мы принесли манцзу соборной кумирнѣ этого монастыря. Намъ сказали, что Баньчэнь-богдойнъ-гэгэнъ сидить и упражняется въ цамѣ; слышло, что теперь черезъ трое, или четверо сутокъ онъ разрѣшить свой цамъ. Этотъ, такъ называемый «цамъ» былъ не тотъ цамъ, на который смотрятъ, но цамъ, при которомъ, сидить онъ, непоказываясь никому, въ особомъ байшинѣ и упражняется въ чтеніи. Говорятъ, что помимо человѣка, который носить ему чай и кушанье, никому другому входить къ нему не полагается. Сказываютъ, что въ такомъ цамѣ онъ сидитъ вотъ уже два мѣсяца. Такимъ образомъ мы оставались, совершая поклоненія и круговращенія въ монастырѣ и кумирняхъ.

Этотъ Даши-хлунбоскій кить представляеть собою монастырь, построенный на солнечной сторон'є горы на правомъ берегу р. Цзанъ-мурэни. Тоже большой и красивый кить. Въ окружности онъ, кажется, больше двухъ верстъ. Здёсь находится 13 кумирень съ золотыми кровлями и проживаетъ, говорятъ, шесть, или семь тысячъ хувараковъ. Въ монастыр'є,

Digitized by Google

также точно, какъ и внутри кумирень находится много субургановъ. Построенъ китъ будучи обращенъ на полуденную сторону ⁹⁴). Въ разстояніи приблизительно 3-хъ, 4-хъ версть къ востоку отъ этого монастыря находится Шагэчжи цзонъ, —свётскій городь, съ куплею и продажею; въ немъ находятся судъ и присутственныя мёста; проживаетъ также и китайскій амбань. Байшинъ, въ которомъ проживаетъ амбань, представляетъ собою зданіе, окруженное большими стёнами. Въ немъ находятся еще и китайскія войска. Говорятъ, что этотъ амбань и хласаскій амбань охраняютъ войсками эти двё нарочито важныя мёстности и смотрятъ, какъ бы не пришли внёшнія, или внутреннія непрія-

⁹⁴⁾ Даши-хлунбо, что по буквальному переводу обозначаеть «груда славы». почитается, по степени своей важности, вторымъ монастыремъ въ Тибетъ. Обитель эта хорошо извъстна по описаніямъ Богля, Тернера и др. Построенъ Даши-хлунбо въ 1445 г., Гэньдунь-рубомъ. Онъ располагается на нижнихъ склонахъ кругого холма, именуемаго Долмай-ри. Зданія поднимаются одно налъ другимъ и вибстб съ кумириями представляють величественное зрблище. Высокая стена, окружающая монастырь, инфеть 5 вороть: надъ восточными -- большими буквами выръзано запрещение курить въ предълахъ монастыря; западныя ворота почитаются, кажется, главнымъ входомъ. Войдя въ монастырское предивстье, вы видите себя какъ бы въ городъ съ переулками. окаймденными высокими домами, открытыми площадями и кумирнями, дворы которыхъ обнесены оградами. Большинство дворовъ выложено плитиякомъ и окружено галлереями. Переулки узкіе, по также вымощены. Въ центрѣ находится главный соборъ; входъ въ него обращенъ на востокъ, а крыша поддерживается сотнею колоннъ и все зданіе вибщаеть въ себъ до 3000 монаховъ. Дворъ вокругъ собора служитъ для религіозныхъ плясокъ и другихъ церемоній, совершаемыхъ на открытомъ воздухъ. Вокругъ собора сооружены зданія четырехъ коллегій, въ 4 этажа каждое; съвернье ихъ построены въ одну линію гробницы Паньчэней. Въ помянутыхъ коллегіяхъ обучаются студенты изъ вськъ частей Тибета, настоятели же икъ въ числь прочикъ имъютъ обязанность опредълять преемника умершему Паньчэню. Одинъ изъ этихъ настоятелей избирается также для исполненія обязанностей перваго министра по управленію Цзановъ. Далье замьчательньйшимь зданіемь Даши-хлубо является До-ки-рея, въ просторвчіи называемое Kiku tamsa, достигающее высоты 9 этажей; оно обращено теперь подъ складъ для храненія монастырскихъ припасовъ и имуществъ. Что касается Лабрана, то онъ представляетъ собою подворье, дворецъ котораго построенъ изъ кирпичей темнаго цвъта, съ мъдною, позолоченною крышей и въ которомъ помимо сего имъется много яданій, служащихъ кумирнями, помъщеніями для служителей, житницами, кладовыми и проч. (см. у Markham, Narrative of the Mission of George Bogle to Tibet, and of the journey of Thomas Manning to Lhasa with notes. London, 1879, p. 96, etc.

тельскія войска. По восточной сторон'є этого цзона протекаеть въ направленіи къ Цзанъ-мурэни ріка, носящая названіе Намчу. Истоки ея обращены въ южную сторону. Въ этомъ монастыріє имбется четыре дацана: Чжанъ-цзэ, Шаръ-цзэ, Чжа-ганъ и Гак-ба. Въ дацаніе Чжанъ-цзэ, въ Хардунскомъ канцаніе опять таки проживають всіє вмістіє монгольскіе ламы; мы, остановившись въ Хардунскомъ дацаніе, жили съ монгольскими ламами,

18-го числа въ этомъ монастырѣ подъ предлогомъ праздника служили великій хурулъ. Число это почитается праздникомъ, потому что въ этотъ день скончался Чжугыйнъ-гэгэнъ. Мы въ этотъ день, поклонившись кумирнямъ и субурганамъ, принесли жертвы и лампаду. Въ шести построенныхъ врядъ кумирняхъ, подъ золотыми крышами, находится по одному большому субургану. Въ первомъ субурганѣ помѣщаются останки Гэндунърубыйнъ гэгэна, построившаго этотъ монастырь, а въ остальныхъ пяти субурганахъ помѣщаются, говорятъ, останки пяти старѣйшихъ гэгэновъ паньчэнь богдо. Между второю и третьею изъ этихъ шести кумирень находится лабранъ, въ которомъ проживаютъ Богдойнъ-гэгэны, въ немъ то и живетъ паньчэньбогдойнъ-гэгэнъ.

После сего прослушавъ весть, что назавтра гэгэнъ разрешить свой цамъ, мы приготовились поклониться, но намъ говорили, что въ первый день представляться постороннимъ лицамъ не въ обычае. Мы думали: если поклониться на поклоненіи перваго дня, то это будетъ хорошею приметой и предзнаменованіемъ, а потому, представившись шанцотое паньчэня, я доложильему, выяснивъ свои обстоятельства въ такихъ словахъ: «я человекъ, который давно уже вышелъ съ родины и принадлежу стране, изъ которой уже долгіе годы никто не приходиль. Въ настоящую пору этотъ гэгэнъ долго, въ теченіе двухъ месяцевъ, просидель въ цаме; если поклониться мне въ первомъ, по разрешеніи цама, поклоненіи, то это будетъ хорошею приметою и предзнаменованіемъ». — «Не оповещая кому-либо изъ постороннихъ, приходите», сказалъ онъ, «завтра, ко времени поклоненія.

Это день не такой, въ который можно бы было кланяться комулибо помимо сойбуновъ, но я попробую доставить вамъ возможность поклониться послѣ сойбуновъ».

Когда мы отправились 19-го числа, то тамъ, снаружи (дворца) была уже масса ожидавшихъ поклонниковъ, и тибетцевъ, и монголовъ. Насъ ввели во дворецъ и посадили. Засимъ послѣ поклоненія предстоящихъ сойбуновъ, дали поклониться и намъ, а вследь за нами допустым поклониться также и всёхъ техъ, остававшихся за оградою тибетцевъ и монголовъ. Порядокъ представленія и поклоненія ему имбеть вибшнія формы сходныя съ представленіемъ у далай-ламайнъ-гэгэна. Предстоящихъ сойбуновъ бываеть человъкъ приблизительно сто. Мы, поднеся гусунтук'скій мандаль, чай и кушанье, сверхъ сего принесли еще вещей, приблизительно на сто ланъ серебра. Послѣ сего насъ посадили противъ (гэгэна), пожаловали намъ остатковъ чая и кушанья (гэгэна), а когда, для (образованія) духовной связи, гэгэнь пожаловаль лунь на два священныхъ произведенія: «Богдо гэгэнэй йороль» и «Дарьки», то мы восприняли его всь, и сойбуны и поклонники, всего вообще человекъ 300, 400. Этотъ паньчэнь богдойнъ гэгэнъ имбеть оть роду 10 льть; зовуть его, говорять, Гэлэкъ-намчжаль; формы, въ которыхъ преподаеть онъ благословение поклонникамъ и жалуетъ священное ученіе суть формы взрослыхъ великихъ ламъ 95). Тотчасъ засимъ

⁹⁵⁾ Представляемъ оффиціальный списокъ Паньчэнь-богдо въ томъ видѣ, какъ признаются его возрожденія вѣрующими тибетцами и богдоханскимъ правительствомъ, съ показаніемъ времени рожденія и смерти каждаго паньчэня. 1) бЛо-бЗан-чой-гьи рГьял-мцанъ (1569—1662); 2) бЛо-бЗан-йнши-дПал-бЗан-бо (1663—1737); 3) бЛо-бЗан-дПал-лДан-йэ-шис (1788—1780); 4) рДжэ-бсТан-пахи-вьима (1781—1854); 5) рДжэ-дПал-лДан-чой-гьи-гРагс-ба-бстан-пахи-дбан-бьу (1854—1882); 6) Гэлэкъ-намчжалъ (1883—). Разсматривая этотъ списокъ паньчэней при свѣтѣ составленныхъ біографій этихъ ламъ, мы видимъ, что ранѣе втораго (по этому списку) паньчэня, родавшагося въ періодъ правленія пятаго далай-ламы, Наванъ-лубсана, ни одинъ изъ Дашн-хлунбоскихъ ламъ, не признавался хубилганомъ. Первый по разсматриваемому списку лама, имя котораго въ произношеніи звучитъ какъ Лобсан-чойчжичжалцанъ, былъ вначалѣ простымъ монахомъ, трудился надъ пріобрѣтеніемъ знаній обыкновеннымъ образомъ и только 31-го года былъ избранъ въ настоя-

наступило время об'єда. Меня съ товарищемъ посадили въ отд'єльной комнат'є и удостоили кушанья; удостоились мы также и остатковъ отъ (собственной гэгэновской) чашки. Получилась милость въ вид'є благословенія, рилу, пзангя (священныхъ снурочковъ для ношенія на ше'є), плодовъ и пряженцовъ. Потомъ мы вышли и отправились на «круговращеніе».

20-го числа, когда, отправивъ человѣка въ цзонъ, потребовали мы лошадей, намъ отвѣчали, что завтра будутъ готовы. Мы въ этотъ день сдѣлали нѣсколько визитовъ монастырскимъ ламамъ и стали какъ бы знакомыми.

21-го, когда опять поклонились мы на поклоненіи у паньчэнь эрдэнійнъ гэгэна, насъ посадили противъ, поставили передъ нами плоды и пряженцы, а гэгэнъ пожаловалъ мит рилу, цзангя, хадакъ и маленькій бурханъ, именуемый Паньчэнь-дэдуйнъ чакца ⁹⁶); товарищамъ моимъ также соизволилъ дать рилу, цзангя,

тели монастыря, благодаря своимъ выдающимся способностямъ. Интересно также, что въ 1614 г., после смерти 4-го великаго ламы секты Гэлугба, Йондонъ-чжамцо, онъ быль поставленъ настоятелемъ Галданскаго монастыря и въ 1622 году, 58-хъ лётъ отъ роду, посвятилъ пятымъ великимъ ламою отрока Навана, которому было тогда 7 лътъ и который впослъдствия сдъладся первымъ далай-ламою. Совершивъ это посвящение Лобсанъ-чойчжи-чжалцанъ продолжаль оставаться духовнымь отцемь, близкимь другомь и постояннымь советникомъ Навана, и ему принадлежитъ начало техъ политическихъ сношеній съ маньчжурами, которыя закончились признаніемъ Навана главою Тибета. Когда въ 1662-иъ году Лобсанъ-чойчжи-чжалцанъ умеръ, то духовный сынъ его Наванъ тотчасъ объявиль его воплощениемъ и началъ отыскивать его хубилгана. Такъ какъ Лобсанъ-чойчжи былъ духовнымъ отцемъ Навана, то и новорожденный младенецъ быль признань воплощением будды Амитабы, духовнаго отца Авалокитэшвары, воплощениеть котораго почитался самъ далай-лама Наванъ. Такимъ-то путемъ образовалось главенство паньчэней надъ далай-ламами въ духовномъ отношении, хотя въ іерархической системъ далайдамы стоять выше паньчэней, имъя за собою не только духовную, но и свътскую власть. Нельзя не сказать, впрочемъ, что въ понятіяхъ дамантовъ, паньчэне считаются какъ будто болье святыми чьмъ далай-ламы, такъ какъ они менње близки къ свътскому правленію и мірской политикъ и гораздо болье далай-ламъ извёстны своею ученостью.

⁹⁶⁾ প্রশাক্ত изъ великих ламъ, гогоновъ или хубилгановъ. Въ данномъ слу-

плодовъ и пряженцовъ. Вообще въ Тибете вследъ за далайламою онъ является старейшимъ ламою. Такъ какъ подводы сегодня не пришли, то мы опять продневали.

22-го числа — праздникъ. Когда по утру, поклонившись передъ монастырскими предметами поклоненія, мы воротились домой, пришли почтовыя лошади и насъ стали торопить ѣхать. И такъ, сегодня въ полдень, на 6 лошадяхъ выѣхали мы въ направленіи къ Шачжагійнъ кѝту и ночевали въ Нартан'скомъ монастырѣ. Этотъ кѝтъ представляетъ собою также древній монастырь. Въ окружности онъ хотя и не великъ, приблизительно съверсту, но кумирни въ немъ довольно общирныя, — особливо велика типографская кумирня. Въ этомъ кѝтѣ печатаются Ганьчжуръ и Даньчжуръ, и, говорятъ, имѣется до 200 хувараковъ. Мы прибыли сюда около заката солнца, поклонились въ кумирняхъ и ночевали въ одномъ изъ стоящихъ на окраинѣ байшиновъ.

Вытехавъ по утру и дважды переночевавъ въ дорогѣ, мы 25-го числа прибыли въ Шачжагійнъ китъ. Мѣстность на этомь разстояніи изобилуетъ горами и перевалами, страна холодная, аилей простолюдиновъ и маленькихъ монастырей — много. Мы не могли заѣхать ни въ одинъ изъ нихъ.

Переночевавъ въ этотъ день прітада, мы на другой день поклонились Шачжагійнъ гэгэну, поднеся ему также точно гусунъ-тук'скій мандалъ, чай и кушанье. Онъ является «чернымъ ламою»: изъ волосъ дълаетъ пучекъ, заплетаетъ въ косу и свтинваеть ее; по верхъ безрукавой одежды краснаго цвта накидываетъ изрядное по величинъ оркимчжи и сидитъ на тронъ. Называютъ его Шачжа-паньчэнь. На видъ ему около 50 лътъ, и говорятъ, что онъ также великій чудотворецъ лама ⁹⁷). Отъ него

чат такое изображеніе было приготовлено паньчэнь дэду, т. е. однимъ изъстаринныхъ перерожденій паньчэнь эрдэні.

⁹⁷⁾ Этотъ Шачжагійнъ гэгэнъ есть современный представитель въ Тибетъ секты Сакъя. Когда-то сакъяскіе іерархи были очень могущественны и являлись de facto почти царями всего Тибета. Впослъдствіи они должны были

мы также удостоились принять духовную связь и, получивъ его благословение и аршанъ, вышли и поклонились въ монастыръ и кумирняхъ. Здёсь находится 4 или 5 кумирень съ позлащенными крышами; кумирни большія, а хувараковъ, говорять, до 300 человъкъ. Принеся манцзу хуруламъ, а равно жертвы и дампаду въ кумирняхъ, мы провели здёсь двое или трое сутокъ, совершая поклоненія и круговращенія. 98) Засимъ 29-го числа, когда прибыли почтовыя лошади, мы снова поклонились Шачжагійнъ гэгэну, удостонись благословенія и аршана, поручни его въдънію свое настоящее и будущее спасеніе и въ полдень поъхали обратно изъ этой обители Шачжа. Проведя двое сутокъ на прежде пройденномъ пути, мы къ вечеру третьяго дня пріъхали въ Даши-хлунбо. Прибывъ сюда, двое или трое сутокъ дали покой своему тёлу, а когда потребовали засимъ подводныхъ лошалей, то подводъ не доставало; намъ говорили: ныньче. завтра, и такъ лошади пришли лишь вечеромъ 11-го числа вновь

поступиться своимъ значеніемъ въ пользу гэлўгбаскаго далай-ламі, но за всёмъ тёмъ они и до нынё еще сохраняють симпатію многочисленныхъ приверженцевь нереформированныхъ сектъ. Секта ньин-ма-ба признаеть сакъяскаго іерарха своимъ главою и почитаеть его воплощеніемъ гуру Падма-самбавы. Имена послёдовательныхъ перерожденцевъ сакъяскихъ гэгэновъ слёдующія: 1) Сас-кья-вСан-бо, 2) Сан-бизунъ, 3) Ван-бКар-бо, 4) Чьян-рин-бскьосба, 5) Кун-гсан, 6) гСан-дбанъ, 7) Чан-рдоръ, 8) Ан-лэнъ, 9) Лэгс-па-дПалъ, 10) Сэн-гэ-дПалъ, 11) Од-зэр-дПалъ, 12) Од-зэръ Сэн-гэ, 13) Кун-ринъ, 14) Донъйод-дПалъ, 15) Йонъ-бизунъ, 16) Од-зэръ-Сэн-гэ 2-й, 17) рГъял-ва-Сан-бо, 18) Дван-пьин-дпалъ, 19) бСод-Намъ-дПалъ, 20) рГъяб-ва-Цзан-бо 2-й, 21) дВан-бизумъ (см. Waddell. The Buddism of Tibet or lamaism, р. 241).

⁹⁸⁾ Замѣчательно, что не только ни одинъ изъ европейскихъ изслѣдователей, а даже Географія Тибета Миньчжуль-хутухты не сообщають намъ собственнаго имени этого монастыря. О немъ разказывается, что его основаніе и будущая слава были предсказаны еще Чжу-Адишою, когда послѣдній на пути изъ Индін въ Тибетъ проходилъ мимо скалы на мѣстѣ нынѣшняго монастыря, на которой онъ увидѣлъ самобытное начертаніе «Омъ». Говорятъ, что кумирия этого монастыря представляетъ самое большое зданіе въ Тибетѣ: она имѣетъ семь этажей въ вышину и называется «бѣлою залою поклоненія». Монастырь знаменитъ еще своей великолѣпной библіотекой, содержащей единичные экземпляры санскритской и тибетской литературы. Этотъ монастырь до сихъ поръ еще не имѣетъ подробныхъ описаній, хотя его посѣщало уже не мало путешественниковъ: въ 1872 году, пундитъ № 9-й, въ 1882 г. Бабу-Саратъ, Кандра-Дасъ и др.

наступившаго мѣсяца коровы. Тогда мы вмѣсто того чтобы ѣхать ночью, переночевали здѣсь и утромъ 12-го числа выѣхали изъ Дашѝ-хлунбо въ направленіи къ Цзу. Въ дорогѣ мы пробыли 10 сутокъ и 22-го числа этого мѣсяца коровы прибыли въ Хласу.

Отдыхали два дня, а 25-го числа была «цзула»; — наступиль день, въ который вся масса благородныхъ и простолюдиновъ зажигаетъ множество лампадъ и молится. Этотъ день есть день, въ который скончался Цзонкавайнъ гэгэнъ; поэтому всё благородные и простолюдины прилежатъ къ поклоненіямъ и круговращеніяхъ. Зажиганіе снаружи, на зданіяхъ, множества лампадъ также красиво такъ и у насъ. Мы въ этотъ день, поклонившись Цзу и бодаласкимъ кумирамъ, отправились вдвоемъ пёшкомъ въ Брайбунъ, поклонились и, переночевавъ тамъ, на другой день возвратились. Съ этого дня я занемогъ, начался кашель и, пролежавъ четверо или пятеро сутокъ, питаясь бульономъ, я всталъ. Послё сего стало замётно, что при выходё на воздухъ мнё дёлается хуже, поэтому, не уходя далеко, я оставался въ Хласъ.

Свётскіе молодые люди этой тибетской страны, по китайскому обычаю, головные волосы, ростущіе кверху заплетають въ косу, а ростущіе книзу подбривають ножемь ⁹⁹); женщины есть которыя заплетають волосы въ двё косы, а есть и заплетающіе на много косичекь. Людей, носящихъ платье изъ китайской матеріи, мало и по большей части они одёваются въ платье, дёлая его изъ сукна, которое ткуть сами изъ овечьей шерсти. Фасонь его: у шеи прямой и короткій воротникъ, съ рукавами безъ общлаговъ и съ широкимъ подоломъ. Разводять скоть, главнёйшіе виды котораго представляють яки и тибетскія овцы. Ткуть ткани, обработывають пашни, занимаются мёною и торговлею, — мно-

⁹⁹⁾ Это чистыйшій монголизмъ, по которому волосы на передней части головы называются «ростущими кверху», а на затылочной — «ростущими книзу».

гими способами снискивають себ' пропитаніе. Относительно лица, — большая часть людей имъють черныя лица, а ламы и князья имфють лица бфлыя и красивыя. Судъ у нихъ строгій и жестокій. Народъ, проживающій въ Хлась, имьетъ отмыный благородствомъ нравъ, а тибетцы и тангуты, приходящіе изъ пограничныхъ мъстностей, сердитые и свиръпые люди. Войлочныхъ юртъ- нътъ, сплошь постоянныя зданія. Люди, кочующіе со скотомъ, кочуютъ въ тангутскихъ черныхъ палаткахъ и движутся сообразно травъ и водъ для скота. Рогатый скотъ ихъ составляють черные яки; овцы ихъ имъють хвосты вродъ козьихъ, головы — вродъ русской овцы, и хотя имъють небольшой корпусъ, но шерсть хороша. Лошади по внѣшнему виду кажутся не красивыми; ословъ множество; муловъ мало; верблюдовъ нъть вовсе. Что касается потребляемой ими пищи, то они усиленно употребляють чай и муку, а мяса расходують мало. Ъдять также масло и сушеный творогъ. Вотъ какой это народъ. Касательно находящихся въ обращени у нихъ денегъ можно сказать, что они по большей части беруть китайское литое бълое серебро и литое золото; но во внутреннемъ обращении есть еще у нихъ и тибетская монета; на нее они въ большинствъ случаевъ и сговариваются. Въ двухъ рублевикахъ нашего русскаго царя одинъ китайскій ланъ серебра, а на одинъ китайскій ланъ серебра даютъ десять тибетских рамка; которыя по монгольски зовуть «чжосу»; по нашему, это монета, имъющая ценность приблизительно 20 копѣекъ. Говорятъ, есть богатые люди, но повидимому больше бъдныхъ и, кажется, они гораздо бъдите деньгами чтмъ низовые монголы. Сами тибетцы — люди отличающиеся своимъ благоговъніемъ. Изъ числа богомольцевъ есть много, которые, совершая круговращенія и поклоненія, ходять весь свой въкъ пъшкомъ, безъ пищи и добывая себъ пропитаніе выпрашиваніемъ подаяній. Подражая странъ и мы мало мальски стали совершать круговрашенія и поклоны.

Засимъ, хотя и было у насъ желаніе возвращаться на родину, но, за неимѣніемъ спутниковъ, которые пошли бы въ зим-

нюю пору, мы осёли здёсь для зимовки. Въ слёдующемъ мёсяцё барса, со 2-го числа по 8-е, мы ввели въ свой байшинъ одного монгольскаго ламу и заставили его читать номъ. Далее, 9-го отправились въ Брайбунъ китъ и когда нёкій лама соизволилъ тамъ на священное ученіе, мы оба вмёстё просидёли съ 10-го числа до 15-го; съ окончаніемъ чтеній 16-го числа, мы 17-го пришли обратно въ Хласу.

Раньше, сще прежде поёздки въ Даши-хлунбо, я докладываль гэгэновскому шанцзотбъ, что я намъренъ возвратиться, поднявь съ собою изъ гэгэновскихъ казнохранилищъ священныя книги, именуемыя «Ганьчжуръ», такъ какъ это необходимое имущество для блага моей родной страны и многихъ одушевленныхъ существъ; онъ тогда отвъчалъ мнъ: «пока вы съъздите, я поищу удобнаго случая». Теперь, когда я представился и спросилъ, онъ сказалъ: «мы опредълили пожаловать вамъ». 19-го числа спутникъ мой Дорчжи заболътъ и пролежалъ не вставая два дня и двъ ночи; къ счастію оздоровълъ. До окончанія этого мъсяца мы никуда не ходили.

Въ этой Хласѣ даже и въ зимнее время не бываеть особенно холодно; но въ домахъ у нихъ печей не дѣлается, а потому намъ, безъ печки, въ каменномъ байшинѣ, было холодно и не способно для организма. На вершинахъ горъ выпадаетъ снѣгъ, а внизу, въ долинахъ, много не падаетъ, изрѣдка выпадетъ маленькій снѣжокъ и до полудня растаяваетъ. Рѣчная вода у береговъ немного застываетъ, а посрединѣ не замерзаетъ вовсе.

Засимъ въ первыхъ числахъ мѣсяца зайца (около 6 Января 1893 г.), мы начали подыскивать случай воротиться на родину и когда, полагая, что, вѣроятно, найдутся сотоварищи, которые пойдутъ въ «низовье», стали распрашивать, то услыхали извѣстіе, есть люди, которые хотятъ идти въ первыхъ числахъ мѣсяца дракона.

Начиная съ первыхъ чиселъ этого последняго зимняго месяца зайца, подготовляя способы возвращенія, я по поводу полученія ганьчжура, который решено было пожаловать намъ изъ

гэгэновскаго казначейства, представился гэгэновскому шанцэотов и Акбанъ-сойбуну и доложивъ имъ о томъ, что есть люди, которые хотять идти черезъ мѣсяцъ, равно какъ и о своемъ намѣреніи возвратиться, сопутствуя имъ, просиль ихъ немедленно пожаловать (намъ ганьчжуръ). Узнавъ о нашемъ положени, они около 10-хъ чиселъ этой луны (около 15 Января 1893 г.), пожаловали намъ изъ гэгэновской библіотеки 103 тома священныхъ книгь «Ганьчжура». Поднеся 200 ланъ серебра, я пригласиль 17 человъкъ, чтобы перенести пъшкомъ эти книги изъ бодалаской библіотеки до Хласы и каждому человъку выдаль по одной тибетской монеть. Засимъ наступила работа завязывать и зашивать эти книги въ кожу, были еще и другіе кое-какіе маленькіе выоки и, пока подготовляли мы подводы, провьянть и спутниковъ, съ которыми надлежало идти до цайдамскихъ монголовъ, эта луна окончилась и наступилъ бѣлый мѣсяцъ года змы. Такъ какъ, перваго числа этой первой луны наступаль новый годъ, то обычай устраивать большое торжество быль одинаковъ для китайцевъ, тибетцевъ и монголовъ. Въ этотъ день простой народъ укрыпляеть древесныя вытки на своихъ байшинахъ и привязываетъ къ нимъ множество дарцоковъ чтобы развѣвались; приготовивъ, по мѣрѣ возможности, въ своихъ домахъ кушанья, родственники и свойственники посылають ихъвъ домы одинъ къ другому; кто пообразованите, даетъ своимъ старшимъ бълый хадакъ; ученики подносять таковые своимъ ламамъучителямъ. Поклонниковъ въ этотъ день является очень много и недостаеть свободнаго мъста. Мы въ это утро (5-го Февраля 1893 г.) встали вконцъ наибольшей темноты ночи, передъ разсвётомъ и отправились къ Цзу съ намерениемъ поклониться; но свободнаго мъста не оказывалось и мы, до восхожденія солнца не будучи въ силахъ дождаться чего-либо, по восходъ солнца отправились и поклонились въ кумирит Малаго Цзу. Возвратившись назадъ, опять не могли дождаться свободнаго мѣста и такимъ порядкомъ, толкаясь по примѣру другихъ, мы едва едва нъсколько ранъе полудня вошли въ кумирню и поклонились Большому Цзў. Пришедши оттуда, мы напились чаю и поклонились въ кумирняхъ; отсюда поклонились кумирнямъ и субурганамъ бодала'скимъ, далье, засвидътельствовавъ почтеніе и поднеся хадакъ Акбанъ-сойбуну, мы пришли домой.

2-го числа въ Хласу обыкновенно собираются хувараки изъ трехъ большихъ китовъ: Брайбуна, Серы и Галдана, а равно изъ малыхъ витовъ, располагающихся по $\overline{\ddot{\mathbf{y}}}$ -мурэни. и въ этомъ мѣсяцѣ служатъ цэўскій большой «Йоролійнъ хуруль»; поэтому они и пришли 2-го числа (6-го февраля). Начиная съ 3-го числа, они отправляють свои хурулы въ кумири Большого Цзў. Въ періодъ йороля, когда собираются хувараки, мъстные жители освобождають и отдають имъ свои байшины. Мы, будучи людьми изъ дальней стороны, оставались жить въ своемъ байшинь. Такъ какъ у насъ не вышло согласія относительно подводъ, то мы не могли выбхать вибстб съ путниками, отправдявшимися въ первыхъ числахъ этой дуны. За симъ во время этого «йбролійнъ-хурула» мы прожили въ нткоторые дни совершая поклоненія, въ некоторые дни служа въ хурулахъ, а въ нъкоторые дни разыскивая подводы и дълая приготовленія къ отъбзду. Хувараковъ, пришедшихъ на время этого хурула, было говорять, 25 тысячь человёкь, а въ иные годы бываеть, говорять, и того больше. Далай-ламайнъ-гэгэнь не прібэжаль, а въ нъкоторые годы онъ, говорять, и прівзжаеть.

Послѣ сего мы 5-го числа (9-го февраля) отправились на поклоненіе новаго года въ Бодалу и поклонились далай-ламайнъ-гэгэну. Пришедши оттуда, мы опредѣлили способъ возвращенія на родину и работы стало отмѣнно много. Такъ какъ въ этой цзуской странѣ нѣтъ верблюдовъ и помимо ѣзды на бычыхъ подводахъ другого способа передвиженія не имѣется, то мы и сговорились повьючить до Накчу за плату быковъ, установивъ цѣну по одному лану серебра за каждаго быка. Въ спутники мы взяли трехъ монголовъ, которые намѣревались возвращаться изъ Тибета. Они должны были ѣхать на нашемъ провьянтѣ и подво-

дахъ, другой награды не получали, и обязаны были исполнять всё наши работы. После этого мы впятеромъ въ своей палатке, такъ какъ до Цайдама было необходимо иметь много муки, чаю и мяса для пищи, выоковъ было много, да сверхъ того для каждаго человека нужна была подвода, наняли около 30 быковъ. Первые выоки отправили 19-го числа (22 февраля), а последніе 27-го (2-го марта), засимъ 28-го числа (3-го марта) я представился и поклонился гэгэну, причемъ удостоился получить освященной воды, благословеніе, кумиръ будды Шачжамуні, священную книгу въ одномъ томе и проч. Дале я представился и поклонился Дэму хутухту; онъ пожаловаль мне одного бурхана, благословеніе и рілу. Засвидетельствовавъ еще почтеніе Акбанъсойбуну, я пришель въ Хласу и ночеваль здёсь.

Выступивъ изъ Хласы 29-го числа (4-го марта) мы, слъдуя прежде пройденнымъ путемъ, прибыли въ Накчу 15-го числа срелняго весенняго м'єсяца зм'єм (19 марта). Зд'єсь, такъ какъ выступившіе впередъ путники уже отправились, мы оставались два мізсяца, поджидая людей, долженствующих в догнать насъ. Проживая такимъ образомъ, ны купили здёсь более тридцати быковъ, по шести лапъ серебромъ за каждаго, чтобы добхать на нихъ отсюда до Цайдама. Засимъ, когда собралось двенадцать огней, мы кочевали изъ Накчу 15-го числа перваго летняго месяца овцы (18-го мая) и проведя два съ половиною м'есяца до урочища Тулай, на границахъ Цайдама, въ движении и дневкахъ, 28-го числа последняго летняго месяца курицы (29-го іюля) остановились въ Хойту-тулай в. Въ этой цайдамской области мы прожили больше мъсяца и двинувшись въ первыхъ числахъ средняго осенняго мъсяца свиньи (около 1-го сентября) 30-го числа той же луны (28-го сентября) прибыли въ Гумбумъ. Пробывъ въ немъ два мѣсяца, мы выступили 3-го числа средняго зимняго итсяца барса (29-30 ноября), проведя въ дорогь болье двухъ місяцевь до китайскаго Пекина и, достигнувь до него 10-го числа білой луны слідующаго года лошади, прожили въ Пекині почти мъсяпъ.

Этоть Пекинъ, столица китайскаго богдохана, окруженъ стенами въ три ряда. Наружная, белая стена его имбеть, говорять, 20 версть въ окружности; за нею желтая ствна, говорять, тянется въ каждой изъ своихъ четырехъ сторонъ на двъ версты; далъе, внутри сърой стъны, находится дворецъ богдо-хана. Мы не входили за эту струю стрну. Поклонялись мы Цзанданъ-пзу, Цаганъ-субургану, въ Юнъ-хо-гунъ, Сунъчжу-сы, Шара-сумэ, во дворцъ далай-ламы, во дворцъ паньчэньбогдо — Субургану паньчэня Балданъ-иши и прочимъ многочисленнымъ предметамъ поклоненія. Въ ту пору обыкновенно завъдывающій печатью богдоханского духовного правленія, Чжанчжа гэгэнь скончался и вмъсто него завъдываль печатью Туганъ гэгэнъ; мы поклонились ему. Послъ сего хотьли мы попробовать сходить и поклониться въ У-тай; но когда спросили, то намъ отвечали, что это пространство восьмидневнаго пути. Туда и сюда—16 сутокъ; да тамъ пробыть пять, шесть сутокъ; пока будешь ходить туда и сюда, разыскивая подводы, еще пройдетъ четверо, пятеро сутокъ; такимъ образомъ слагая все витстт, насчитывалась потздка приблизительно больше мтсяца и мы не могли фхать. Въ этомъ Пекинф находятся представительныя учрежденія болье чымь оть десяти хановь; каждое изь нихь проживаеть на своемъ собственномъ мъсть. Кажется, впрочемъ, что все находящееся въ Пекинъ уже подробно описано. Для пом'єщенія намъ даваль байшинь оть одной китайской лавк'є бурять Гомбоевъ. Лавка эта находится въ Ли-гуанъ.

Засимъ 3-го числа средняго весенняго мѣсяца выѣхавъ изъ Пекина и прибывъ въ городъ Тунъ-чжоу, мы сѣли въ деревянную лодку и по рѣкѣ прибыли въ городъ Тяньцзинъ. Девять сутокъ ждали парохода, а потомъ сѣли на пароходъ и, плывя по морю, прибыли въ городъ Шанхай. Продневавъ трое сутокъ, опять сѣли на пароходъ и 25-го числа средняго весенняго мѣсяца змѣи нрибыли въ китайскій городъ, именуемый Хань-коу. Здѣсь въ ожиданіи русскаго парохода мы оставались два мѣсяца. Сѣвши на первый пришедшій пароходъ «Саратовъ», мы выгѣхали

26-го числа перваго лётняго мёсяца овцы и больше мёсяца плыли по водамъ внёшняго моря. По дорогё останавливались въ слёдующихъ пяти мёстахъ: Сингапорё, Коломбо, Перимё, Суэцё и Портъ-сандё, а столицу турецкаго султана, Константинополь, прошли безъ остановки и 29-го числа средняго лётняго мёсяца обезьяны прибыли въ городъ Одессу, принадлежащій уже русскому царю.

По прибыти, сощедши съ парохода, мы остановились въ гостинницъ, которая называлась «Крымской». Въ сознаніи, что мы прибыли на границы земель своего царя, мы чувствовали большую радость; но, такъ называемая таможня — жестокая штука: она не выдавала намъ привезенныя нами вещи. Изыскивая средства получить эти вещи, мы испытали много мученій; за всемъ темъ, делать нечего, -- когда сказали намъ: «вы должны уплатить около шестисоть рублей серебромъ пошлины», волей неволей, сверхъ денегъ, опредбленныхъ на содержание, мы продали кое что изъ привезенныхъ вещей и, дополнивъ недостаюшее, отдали. Когда, после долгаго пути, последовало еще ограничение въ содержании, то мы помучались очень сильно. Булучи задержаны одесскою таможнею, мы, пока отдали сполна деныти, провели семь сутокъ. 5-го числа мѣсяца курицы мы пришли сюда, взяли вещи и сдали ихъ въ транспортную контору съ тъмъ. чтобы она доставила ихъ водою до города Царицына, а мы получили бы свои вещи, уплативъ фрахть въ Царицынъ.

После сего, такъ какъ обоимъ намъ надовло продолжительное движеніе по морскимъ водамъ, а съ другой стороны шелъ уже 4-й годъ по выбаде нашемъ съ родины, мы при восноминаніи о своихъ кочевьяхъ, хотели такать изъ Одессы до Царицына по желеной дороге, чтобы прітакать хотя бы однимъ днемъ раньше. Но, такъ какъ хотелось, не сбылось, а, — нечего делать, — хотя и долго, нужно было такать по дены вмъ. Сели на пароходъ и, следуя по Черному морю, прітакали черезъ Ростовъ. Здёсь мы сели на донской речной пароходъ и, прибывъ 14-го вечеромъ въ Калачъ, провели здёсь ночь. Тутъ

встретились мы съ четырымя человеками, прибывшими къ намъ на встречу и впервые услыхали отъ нихъ вести о родныхъ кочевьяхъ. По дороге изъ Одессы мы дали телеграмму и, получивъ эту телеграмму, они выёхали насъ встретить.

На другой день, 15-го числа, съли въ вагонъ и, прибывъ въ Царицынъ, встрътились и поздоровались съ земляками, во главъ которыхъ былъ нойонъ. Съли на пароходъ этого дня и, проъхавъ черезъ Сарепту, пріъхали въ Солянку, въ помъстье нойона, гдъ и заночевали. Когда собрался сюда народъ изъ кочевьевъ, я поздоровался и отпустилъ его обратно. Въ ожиданіи вещей, которыя сдали мы въ Одессъ, я отправился въ Царицынъ и пока дождался этой своей посылки, да прибылъ въ свой хурулъ, прошло 15 сутокъ. Засимъ 1-го числа слъдующаго мъсяца я возвратился въ свой Дунду-хурулъ, служащій моимъ мъстопребываніемъ.

У насъ было намъреніе, обожмъ, при взаимной помощи, составить описаніе обстоятельствъ, при которыхъ совершилось наше путешествіе отъ выхода изъ кочевьевъ въ 1891 году, до возвращенія въ 1894 году, дабы распространить это описаніе въ массъ и оно явилось бы на помощь, если появятся люди, желающіе опять идти. Въ періодъ выполненія этого нам'вренія, ходившій вибстб со мною, единственный спутникъ мой, черезъ иять мъсяцевъ по возвращени, забольть кашлемъ, а черезъ три мѣсяца умеръ. Послъ сего я, имъя въ виду, что для поъздки моей нъть свидътелей и что у нъкоторыхъ, пожалуй, возродится сомнъніе, поръшиль просто оставить свое писаніе. Но при такомъ моемъ положеніи, меня просиль писать нойонъ Цэрэнъ-давидъ; сверхъ того, при начальномъ выгазда моемъ изъ кочевьевъ, онъ пожаловаль меня, изобильно внеся свое вспомоществоване и поддержку; памятуя это благодъяніе, я, чтобы не нарушить его слова, и составиль эту маленькую книжку.

Причина, по которой я описываль въ подробностяхъ (свой путь) отсюда по Тибетской странѣ до Хласы: — писалъ, я по мѣрѣ возможности, съ намѣреніемъ доставить пользу людямъ,

вивымимъ отправиться впоследствіи. Обратный путь я не описываль подробно, потому что всякій человекь, после того какъ смогь дойти, не будеть иметь трудности въ возможности возвратиться назадъ; оттого и не делаль я заметокъ какъ следуеть. Воть по какимъ причинамъ написаль я такимъ образомъ. Если при этомъ я что либо сказаль лишнее, убавиль, или ошибся, все, кто прочтеть, простите! Отъ роду мне больше 50 леть, физически — у меня болить спина, душа у меня много страдаеть; а потому, весьма возможно, что есть что либо лишнее, недостающее, или ошибочное.

И такъ, кто прочтетъ эту маленькую книжку, или дастъ прочитать человъку, желающему съ нею ознакомиться, да водворится въ томъ душевное благоговъніе! Да ноявится много путешественниковъ въ Цзу, и да составляются мало по малу съ большими подробностями и совершенствомъ описанія Цзускаго пути! Далье, если кто, благочестивый человъкъ, вознамърится отправиться на поклоненіе въ Цзу, то я согласенъ провести его туда и обратно, являясь его руководителемъ. Если такіе люди будуть ходить туда и сюда, и взаимное движеніе увеличится, то это будетъ полезно для человъчества. Да исполнится и это (мое желаніе)!

Да низойдеть спасеніе будды, да утвердятся стопы нашего августейшаго Императора, да наслаждаются всё одушевленныя существа спокойствіемь и да возродится духъ добродётели!

Сказаніе это окончено 17-го числа м'єсяца мыши 1896 года огня и обезьяны.

Путешественникъ База Монкочжуввъ.

УКАЗАТЕЛЬ

собственныхъ личныхъ и географическихъ именъ.

A.

А-чжа гэгэнъ (гумбумскій) 157. Абао (олотскій князь) 147. Авалокитешвара (бурханъ) 218, 227, 239.

Аданъ-найджи 184. Аданъ хабцагай 191. Акбанъ (сойбунъ) 211, 212, 223, 228, 246.

Авмобн (бурханъ) 217. Алавъ нуръ (урочище) 169. Алавъ-шань (горы) 145, 147. Аламань (овругъ) 136, 142—144, 46.

Алашаньскій ханбо лама 132, 133, 139.

Алашаньскій ямунь 140, 141, 145, 154.

Аманъ-усунъ (урочище) 145. Амитаба (будда) 218, 239. Амурсана (чжунгарскій князь) 147. Ангиръ-дакшинъ (горы) 185. Ан-коръ (гора) 215. Армеъ (= Арки, тангут. поколёніе) 169.
Ару-забакъ (урочище) 141.
Ару монко-ула (гора) 191.
Ару-хара (урочище) 180.
Аюка (ханъ калмыцкій) 121, 122.
Аюкайнъ цэванъ (посвященіе) 184, 223, 225.
Аюми (бурханъ) 131.

B.

Ба-шанъ (кит. гэлунгъ) 152.
Бага-дорботскій улусъ 122.
Бага-дорботскій улусъ 122.
Бага-до (озеро) 221.
Бага уланъ (ръка) 173.
Багаръ-шо (поселеніе) 214.
Бадма (калимкъ) 139.
База (гэлунгъ) 122, 123, 142.
Баннъ ула (гора) 145.
Балбо (народъ) 203, 206.
Балданъ (халхаскій цзасакъ) 141.
Балданъ-дондубъ (дорботъ) 122.
Балданъ-нши (паньчэнь) 248.
Балданъ-маджудъ (дацанъ) 204.

Балданъ-хламо (бурханъ) 222. Валгастай (урочище) 141. Балъ-гу-динъ (кит. поселовъ) 151. Ванъ-чжанъ-чжинъ (урочище) 150. Баньчэнь-ринбочэ 123, Баньчэнь-эрдэни 132 и Бань-чэньбогдо 135, см. Паньчэнь. Бариди хубилгани фороль (богослуженіе) 159. Бариду-гэгэнъ (гумбумскій) 165, **177—179**, 190, 196. Барунъ-китъ (алашаньскій) 148. Баянъ-голъ (ръка) 179. Баянъ-нургунъ (урочище) 145. Байдэ-цзонъ (городъ) 230. Байкалъ (озеро) 127, 128. Вайчжигіннъ абишикъ (посвященіе) 163. Билютуйнъ заха (урочище) 141. Бинъ-гу (урочище) 151. Бирюса (почт. станція) 128. Богдойнъ гэгэнъ (ургинск. хутух-Ta) 130, 133, 135. Богдойнъ хурв (= Урга) 128, 129. Бодъ-джудъ (дацанъ) 204. Во-дала (гора въ Хласв) 204-206, 212, 228, 246. Бомботу (уроч. въ Халхъ) 141. Бомботу (уроч. въ Алашани) 148.

Вромъ-бакши (буддійск. в вроучит.) 200, 201. Букукъ (урочище) 139. Бумзайнъ шиль (гора) 195. Бурханъ буддейнъ цзамъ 179, 192. Бурханъ хада (урочище) 167. Буха манънай (горы) 188. Бухайнъ голъ (ръка) 173. Бэ-чжа (хубилганъ гумбумскій) 157.

Боро-обо (уроч.) 144.

Боярская (станція) 128.

Бракъ-ри (монастырь) 227.

224, 227, 228, 242, 244, 246.

Брайбунъ (монастырь) 165, 216,

В.

Ваджраварахи (богиня) 233. Ванъ-кур-ри (гора) 215.

Ванъ-шинъ-хо (кит. фирма) 145. Васильевъ (академикъ) 206, 222. Вачжрапани (бурханъ) 205. Водонъ (монастырь) 231. Вругъ-ра-лунъ (монастирь) 231. Всевъдущій гэгэнь (= далай лама) 121, 123, 228.

r. Габ-сумъ (сочинение) 210. Гадамба (секта) 229. Гавба дацанъ (въ Брайбунв) 224, 225. Галданъ (бошокту, князь чжунгар.) 146. Галданъ-витъ (монастырь) 215, 216-227, 246. Галданъ - дамъ - чой - линъ (монастырь) 164. Галданъ-лха-бчжа-ма (сочиненіе) 209. Галданъ-цэрэнъ (калмыцкій князь) 121, 122, Гангаинъ-даба (перевалъ) 140. Ганданъ (ургинскій) 131, 132. Ганцзага (притокъ Куку-нура) 172. Ганъ-ги-ло-ру (сочинение) 132. Ганьчжуръ (литератури, сборнивъ) 242 - 245.Ганьчжуръ чулу (горы) 173. Ганьчжурыйнъ котоль 173. Гизэ-гэгэнъ (гумбумскій) 156. Годуновъ Матвей (воевода) 122. Головъ (тангут. поводъніе) 194. Гоманъ-гонь (монастирь) 164. Гоманъ дацанъ (брайбунскій) 224. Гомба-дунънай (гора) 174. Гомбо-халгачи (халхасъ) 140. Гомбоевъ (бурять) 248. Гомонъ-дацанъ (въ Брайбунъ) 165. Гонба-рабсаль (голунгъ) 152. Гонбо (бурханъ) 214.

Губши (почт. станція) 233. Гумбумъ (монастирь) 138, 139,

167, 177, 181, 185, 247.

148, 149, 154, 158, 159, 162, 165—

Гундуй-линъ (монастырь) 205.

Гунчжилэкъ (урочище) 141. Гунъ-худувъ (урочище) 148. Гурбунъ-найчжи (урочище) 179, 181, 185. Гурбунъ-сайханъ (горы) 141. Гурбунъ-тулай 184. Гурбунъ худукъ (урочище)-145. Гур-чунъ (урочище) 200. Гуръ-чэнъ (урочище) 200. Гучжиръ (почт. станція) 128. Гучинъ-цаганъ обо (уроч.) 140. Гуши-номыйнь хань (олотскій) 174. Гэгэнъ-толи (сочинение): 152. Галугба (секта) 239. (одгод анеранап) аламимин-следе -248.

Гэндунъ-рубъ (далай-лама) 236, 237.

Гэндунъ-чжамцо (далай-лама). Гэпилыйнъ ритодъ 225. Гэпэль (гора) 224. Гэ-чэнъ (монастырь) 227. Гюкъ (путешественникъ) 203, 226.

·- Дабайчидъ (= Даваци) 146, 147.

Даг-лунба (монастырь) 231. Давба-чжамба (монголъ) 165, 183, 186, 187. Давланъ-гомба (монастырь) 201. Далай (урочище) 180. Далай-лама 205-209, 221. Далай-тайши (дурбэтскій) 121, 122. Далай-ханъ (дорботскій) 176. Даланъ-тургенъ (уроч.) 179. Дама-чойчжиль (бурханъ) 225. Дама-чжунай (божество) 192. Дамба-домъ (бурят. голунъ) 138. Дамыйнъ-гашунъ (урочище) 179. Дамыйнъ голъ (ръка) 200. Дансоронъ - гэгэнъ (гумбумскій) 156.

Данъ-ла (горы) 191, 192, 193. Данъ-лайнъ дарцза (гора) 191. - Дан - чжай - линъ (монастырь въ хласв) 204.

Данъ-чу 192, 193.

Даркійнъ-сума (кумирня) 229. Дацанъ (урочище) 140. Дацанъ-гомба 168. Даши-хлумбо (монастырь) 227-229, 235, 242. Дзорголь-ханрханъ (гора) 140. Діянъ-дацанъ (въ Брайбунв) 224. Долмай-ри (гора) 236. Долонъ-халцзанъ (перевалъ) 145. Донкоръ (городъ) 167. Донворъ-хутухту 134. Донкоръ-изонъ (городъ) 229. Донробъ-арши (калинцкій ханъ) 121. Дорботы (чжунг. покол.) 175. Дорчжи пагмо (хубилганъ), 223, 233. Дорчжи пренбайнъ ванъ (посвяще-Hie) 133. Дорчжи-сэмбэ (бурханъ) 217. Дорчжи Улановъ (валимеъ) 123, 137, 138, 158, 165, 183, 186, 187, 190, 197, 217. Дорчжи-чжотба (сочинение) 130. Дуба (городъ) 167. Дуланай-голь 173. Дуланъ-байшинъ 166, 178. Дунду-найджи 184, 185, Дунду тулай 180. Дунду хабпагай 191, 192, 193. Дунду-хуруль (Малодорбот. улуса) 122, 123, 250. Дунъ-бурв (горы) 187. Дэбэ-шунъ (управленіе) 193, 197, 202, 228. Дэль (ръка) 172. Дэльгэръ-хангай (горы) 141. Дэну хутухту (хласаскій) — 204,

Дарьки (сочиненіе) 238.

E.

Еватеринбургъ (городъ) 125.

Дэ-чинъ цзонъ (городъ) 214.

210-213, 225, 247.

Дэнтэкшиль (гора) 152.

Дюмо-по (озеро) 232.

Дэрэсуту кубъ 149.

ж.

Желтая ръка, 169, 170.

З.

Замту (урочище) 141. Зара (почтов. станція) 232. Заха-долонъ (урочище) 150. Зунъ китъ (алащаньскій) 148. Зуха (урочище) 145.

И.

Ивиръ (урочище) 141. Ирвутсвъ (городъ) 127. Иртышъ (ръва) 126. Иши (дама) 138, 140, 142, 143.

I

Іевлева (почт. станція) 141.

К.

Казань (городъ) 124, 125. Калачъ (городъ) 249. Кама (ръка) 124. Камбала (гора) 230. Камъ (тибет. провинція) 152, 153. Канугійнъ котоль, 181. Канчу-мурэнь (ръка) 187. Кармивовъ Бава (валинкъ) 126. Касаръ-бани 217. Khatmandu 132. Качи (кашмирцы) 203. Кеппенъ (ученый) 203. Кишиковъ (калмыкъ) 125. Ково-нуръ 145, 169, 171-175. Коко томъ (переваль) 182-184. Ково-шили (горы) 186. Коланъ (горный перевалъ) 201. Коломбо 249. Красноярскъ (городъ) 127. **Куку-хото** 144. Кукэнъ-хошунъ (цайдамскій) 174. Курбатовъ (пароходъ) 126.

Курлукъ хошунъ (цайдамскій) 174. Курунъ хошунъ (урочище) 142, 146. Курень (— Урга) 129, 132—137. Кэрэнъ котоль 171. Кяхта (городъ) 128, 138, 190.

Л.

Лабранъ-китъ (монастырь) 150, 161. Лагуль (область) 234. Лама-чотбайнъ лунъ 139. Лам-сгромъ (сочиненіе) 229. Лангъ-дарма (тибет. ханъ) 152, 153, 229. Лань-чжоу (городъ) 151. Лачжинъ гуникъ (гори, перевалъ) 191. Ли-гуань (подворье) 248. Личжи Идэруновъ (валмывъ) 123, 136, 139. Личжи-дорчжи (въропроповъдникъ) 216. Лобунъ-чэмбо (дама) 144. Лосаль-линъ (въ Брайбунѣ) 224. Лубсанъ-дорчжи. Лубсанъ - чойчжи - чжалцанъ 238, 239. Лусаръ-хото (городъ) 160. Люй-чэ-чойчжи (витаецъ) 160.

M.

Мад-бадацанъ (въ сэра) 226.

Ман-бадацанъ (въ Бодаль) 205.
Мани-чулу (переваль) 173.
Макайра (инеологич. животное)
231.
Маньчжушри (бурханъ) 134.
Маньчжушри табунъ бурхатанъ
ванъ 134.
Маньчжушри (хубпланъургинскій)
131, 133.
Маркуль (урочище) 234.
Марлунъ (скала) 152.
Марсанъ-хла 151.

Маръ-сакъя 152. Махари панака (танг. покол.) 169. Майдари (бурханъ) 151, 210, 215, 217. Майдарійнъ йороль (counnenie) 210. Маймачэнъ (ургинскій) 137. Мивчжимъ (= мивцзэмъ) 131. Минакъ гэгэнъ 156. Минчжулъ-хутухта (географъ) 206. 216, 222, 224, 231, 232. Монко-тэмуръ (дорботскій князь) Мули-динги-цо (озеро) 217, 221. Моргодокъ (урочище) 141. Мури-дацанъ (въ хласв) 204. Муру-усу (ръка) 191. Мысовая (почт. станція) 128. Мэдовъ-гунга (поселовъ) 216. Мэдокъ-мачжинъ (ръка) 216.

H.

На (=Нагъ тангут. повол.) 169. Набтастай (урочище) 140. Наг-д Ванъ-Рин-гонъ-Кун-б Зан-мо 234. Наванъ чжамцо (далай-лама) 239. Нага-цзонъ (городъ) 232. Нагарджуна (вфроучитель) 229. Навчу 178, 193, (= Навчу-хараycy) 199, 202, 246. Навчу-гомба (селеніе) 195, 196. Накчу-чомара (урочище) 195. Нама-сангади (сочиненіе) 135. Намо (урочище) 230. Нампо (озеро) 234. Намчитай уланъ мурэнь 189. Намчжаль дацань 212. Намчу (рѣка) 237. Наринъ (ръка) 172. Нартанъ (монастырь) 240. Найджійнъ голь (ръка) 182, 185, 202. Найджійнъ-даба 185. Непаль 132. Найманъ-субурга (урочище) 200. Нимбу (городъ Нянь-бо) 151.

Нинъ-нинъ гомба (монастырь) 233. Номогонъ-убащи (горы) 192. Номохонъ-голъ 180. Норбу-минка (дворецъ) 205, 206, 208, 226. Нукчу соломъ (горная падь) 185. Нье-танъ (монастырь) 239, 230. Ньин-ма-ба (секта) 240. Нянь-гэнъ-яо (кит. полководецъ) 147.

O.

Обь (рвка) 126.
Одесса (городъ) 249, 250.
Оконъ-тэнгри (бурханъ) 192, 213,
217, 222.
Одеа (рвка) 219.
Одоти (народъ) 146.
Одьшанъ (калимкъ) 126.
Онгольцокъ элэсунъ (урочище)
179.
Ордосъ (область) 149.
Осоръ-чжана (поселокъ) 217.
Остяки (народъ) 126.
Очирту ханъ (кукунурскій) 146.

11.

Пабанка (монастырь) 226, 227. Падма-самбава (буд. вероучитель) 144, 241. Пакс-додъ (сочиненіе) 209. Панава (тангут. повол.) 169. Панамъ-цзонъ (городъ) 235. Паньчэнь-богдо 228, 235-240. Пекинъ 142, 146, 217, 247. Перимъ (городъ) 249. Пермь (городъ) 125. Понда (ръка) 200. Понда-чжонъ (городъ) 201. Портъ-сандъ (городъ) 219. Потанинъ (путешеств.) 144, 164. Пржевальскій (путешеств.) 169. Пурбу-чогъ (урочище) 227. Пурбу-чжовъ (монастырь) 227. Пунъ-бэйсэ (халхаскій) 140. Пэмбу (ръка) 201. Пэмбу чжонъ (городъ) 201.

P.

Рабтанъ (дама) 172.
Радэнъ (— Ра-рэнъ, монастырь) 200.
Рака-бракъ (монастырь) 227.
Ра-мо-чэ (кумприя) 203.
Рибъ (ръка) 153.
Риксумъ-чжидубійнъ-чжинанъ 163.
Риду (почт. станція) 233.
Ринчинъ-линъ (монастырь) 216, 217.
Рокхиль (путешеств.) 169, 193, 194.
Ростовъ (городъ) 249.
Руб-канъ (монастырь) 227.

C.

Савъя (севта) 240. Савъямуни (будда) 159, 229. Сакъя-панчэнь 228. Самбу номувъ-ханъ 164. Самдинъ-чойн-дэ (монастырь) 231, 233. Самло-канцанъ 224. Самтанъ-вансаръ (горы) 200. Сананъ-сэдэнъ (лътописецъ) 153. Сандовъ гогонъ 156. Санчжи (алашан. лама) 137, 138, 140, 148. Саншингійнь сацавь (посетовя) 200. Санъ-линъ гомба (монастырь) 219. Саратовъ (городъ) 124. Саратовъ (пароходъ) 248. Сарента (волонія) 123, 250. Саянъ-чжинъ (ворота Вел. ствиы) 150. Сайханъ тохой (урочище) 182. Сибирь (гостиница) 127. Сибирякъ (баржа) 126. Сингануръ (городъ) 249. Сининъ (городъ) 153, 164, 166. Соднамъ - чжалцанъ (Carbacrifi) Соксокъ (урочище) 142.

122. Содянва (поселовъ) 250. Сонгонотуйнъ аманъ 155. Сонготуйнъ будавъ (урочище) 132, 139. Сосоныйнъ-голь (рака) 184. Сронцзанъ-гамбо (ханъ тибетскій) 203. Суецъ (портъ) 259. Сумбумъ дамы гэгэна (сочиненія Цзюнхави 163. Сумбумъ цаганъ-даянчи 134. Суншингійнъ-даба (переваль) 150. Сунъ-чжу-сы (монастырь) 248. Сургутъ (городъ) 126. Сухатуйнъ голъ (урочище) 142. Сэлэнъ мурэнь (Сининъ-хэ) 151 155, 167, 171. Сэнгэ-дончжанъ (озеро) 221. Сэра (монастырь) 202, 213, 226, 228, 246. Сэрвугъ (монастырь) 163, 164. Сэртэвъ гэгэнъ (гумбумсвій) 154,

Соломъ-царанъ (князь дорботскій)

T.

Сэрчжэмъ (жертвоприношеніе) 192.

156, 157, 161, 162, 164, 167.

Сэрэкэйнъ дэль 149.

Сэтэбъ (озеро) 221.

Та-цанъ (урочище) 195.

Табка-гэцуль 121.
Табунъ-ханай сурукдадъ чжананъ
184.
Табунъ хубату (урочнще) 141.
Тантанъ чжалбойнъ гомба (монастырь) 230.
Таширъ котоль 171.
Тайчжинаръ хошунъ (цайдамскій)
174.
Темникъ (почт. станція) 128.
Тиба-рабсаль (гэлунъ) 152.
Тинлэ-цомо (лама) 232.
Тобольскъ (городъ) 126.
Том-сакъ-канъ (подворье въ хласъ)
202.
Томскъ (городъ) 126, 127.

17*

Торгуты (чжунгар. повольніе) 175. Тосу-нуръ 169. Тосунъ (урочище) 148. Тронцкосавскъ (городъ) 128. . Туганъ гэгэнъ (пекинскій) 248. Тубданъ-чжанцо (далай-лама) 209. Тудай (урочище) 194. Тунъ-чжоу (городъ) 248. Тура (рѣка) 125. Тушф-гунъ (халхаскій) 141. Тушету жань (калкаскій) 133. Тюмень (городъ) 125, 127. Тэнгри элэсу 149. Тэнгрійнъ даба 151. Тэнгэликъ (урочище) 180. Тэнъ-лу-ба (урочище) 150. Тянь-цзинъ (городъ) 248. Тянь-шань (горы) 175.

y.

У (урочище въ Халхъ) 140. У (ръка въ Тибетъ) 203, 214— 216, 223, 246. У-тай (гора) 149. Убаши (калмыц. ханъ) 175. Удунга (почт. станція) 128. Улигэрунъ номъ (сочиненіе) 131. Унигэту (урочище) 141. Унугудыйнъ-цзамъ 180, 188. Урга (городъ) 122, 133, 136,— 140, 142, 148, 150, 154, 159, 161.

Уриду-тулай (урочище) 180. Урту-гашунъ (урочище) 141. Урту-голъ (рваа въ Халхъ) 140. Урчжангыйнъ шаньда 140. Усть-Кяхта (селеніе) 128. Уту (урочище) 180.

X.

Хабтагай-уланъ мурэнь 186. Хайдубъ (будд. вёроучитель) 214. Халунъ-усу (урочище) 172. Хань-коу (городъ) 248. Хара ширэвъ (озеро) 179. Харашаръ (область) 176.

Харакчидутъ кошунъ (цайданскій) 174. Харгантуйнъ-ундуръ (урочище) 148. Харги (ръка) 172. Хардунъ-канцанъ 210, 224, 237. Хардунгійнъ китъ 210. Харцагайнъ-уръ (урочище) 195. Хлавцзанъ (ханъ тибетскій) 206. Хлаканъ-дунъ (горная падь) 200. Хладунъ-бальчжи-дорчжи 152, 153. Хлама (бурханъ) 192. 202-217; Хласа 194-196, 223-226, 242. Хлундубъ-дацанъ (бурятскій) 128, Хо-шанъ (вит. голунъ) 152, 153. Холайнъ-гунъ (уроч.) 141. Хоргольчжинъ (уроч.) 179. Хороли (олотскій внязь) 146. Хотогоръ (урочище) 141. Хошога булакъ (урочище) 145. Хошоты (чжунгар. повольніе) 175. Хойту тулай (урочище) 180, 247. Хойты (чжунг. повольніе) 175. Хуанъ-хэ (рѣка) 170. Хуланъ (урочище) 149.

Ц.

Цаганъ-дарки.

Цаба-нангъ (почтов. станція) 230.

Цаганъ даркійнъ чжинанъ 163. Цаганъ нуръ 173. Цаганъ субурганъ (въ Пекниъ) 248. Цаганъ субурганъ (урочище) 195. Цаганъ тологой (урочище) 142. Цаганъ шукуртэй (бурханъ) 136. Цаль-гунтунгыйнъ сумэ (кумирия) 214. Цанджинъ Тундутовъ (князь) 122. Царицынъ (городъ) 124, 249, 250. Цасутуйнъ котоль (переваль) 233. Цайдамскій ванъ 165. **Цайдамъ** (область) 148, 166, 169, 175, 246. Цайнъ тахиль (молитва) 192.

Цзамьянъ (почт. станція) 230.

Цзамьянъ-шатбайнъ гэгэнъ 161. Цзанданъ-цзу (бурханъ) 248. Цзанъ (ръка) 227, 228, 230, 231, 235.

Цзанъ (тиб. провинція) 228. Цзанъ маши тодорхой (отшельникъ) 152.

Цзань-бо (лама) 164.

Цзонкава (буд. въроучитель) 138, 154, 214, 215, 229.

Цзунка-карва (подворье въ Гумбумѣ) 157.

Цзу (Тибеть) 123, 142, 149, 162, 166, 172, 174, 181, 194—197.

Цзу-Шакчжануни 123, 202,—204, 228, 242.

Цзула-сара (назв. мъсяца) 138. Цзуни байшинъ 179.

Цзить хошунь (пайдамскій) 174. Цзи-гуань-гэ (зала) 147.

Цинъ-хай 175.

Повту-ханъ (коко-нурскій) 178. Цок-чогъ (жертвоприношеніе) 220. Цури (гора).

Цусринъ-дончжанъ (озеро) 221. Цэбэкъ (монголъ) 167, 168. Цэмбэль (нирба) 134, 138.

Цэмо-линъ (монастырь) 204. Цэрэнъ бальчжиръ Дугарова 122. Цэрэнъ-давидъ Тундутовъ 122, 250.

Цянь-лунъ 174.

Ч.

Чакдуръ-чжабъ 121. Чакла (горный перевалъ) 201. Чжаба дацанъ (въ Сэра) 226. Чжа-ганъ дацанъ (въ Даши-хлунбо) 237. Чжадъ-домба (сочивеніе) 226.

237.

Чжадъ-домба (сочненіе) 226.

Чжак-пур-ри (—Чжаг-бо-ри) 205.

Чжавсрай гэгэнъ 139.

Чжамба-римбочэ (лама) 209, 213.

Чжанъ-даклунъ (монастырь) 201.

Чжанъ-чубъ-линъ (монастырь) 230.

Чжанъ-цзэ-цзонъ (городъ) 233,
234.

Чжанъ-чжа гэгэнъ (пекинскій) 248. Чжаронъ кашуръ (субурганъ) 132. Чжа-ши-танъ (крѣпость) 206. Чживчжитъ (бурканъ) 168. Чжимба (гэлунъ) 164, 190, 196. Чжинчэйнъ сумэ (монастырь) 218. Чжово-Адиша (въроучитель) 229, 241.

Чжонъ-лунгійнъ уланъ-даба 151. Чжонъ-лунъ (городъ) 151. Чжорчадъ-мицанъ (въ Брайбунѣ) 224.

Чжудъ (отдёлъ дух. наукъ) 225. Чжунай хамбо (гумбумскій) 167. Чжунгарская рёка 187. Чжуни-гэгэнъ (гумбумскій) 157. Чжугійнъ гэгэнъ (см. Чжо-во Али

Чжугійнъ гэгэнъ (см. Чжо-во Адиша) 237.

Чжэлунгійнъ-даба (горный переваль) 220.

Чжэма-гари (гора) 231.
Чингисъ-ханъ (монгольскій) 230.
Чирга (урочище) 150.
Читэръ (дорботскій) 122.
Чока-мицанъ (въ Брайбунѣ) 224.
Чоросъ (чжунгар. покольніе) 175.
Чойинъ (дама) 201, 202.
Чойнбэль (алашанецъ) 143, 144.
Чойнкоръ-чжаль (монастырь) 220,

226. Чойчжаль (бурхань) 153. Чойчжи буянь гархуй (отшельникь)

152. Чойчжонъ цзанъ-канъ (кумирня) 204.

Чуб-санъ 227. Чулунъ-онгоцо (урочище) 150, Чуши-цзонъ (городъ) 230. Чушулъ-р Цзонъ (230).

Ш.

Шабартай (станція) 128. Шабданъ хлаванъ (кумирня) 156. Шабкуръ-гэгэнъ (тангутскій) 172. Шагэчжи цзонъ (городъ) 236. Шакчжамуни (бурханъ) 202—204, 247. Шануба гэгэнъ (сэркугскій) 163. Шамбала 132. Шангійнъ далай 149. Шангійнъ хошунъ (цайдамскій) 174.

Шантабъ-шраманъ 152. Шанхай (городъ) 248. Шара буриду (урочище) 145. Шара голъ 179.

Шара мурэньскій дорбонъ-хухэтскій хамбо бавши 130.

Шара-сумэ (монастырь) 248. Шара-тала (урочище) 140. Шарабъ-чжимбо (лама) 138. Шарцзай (урочище) 142. Шарцзай-дацанъ 143. Шаръ-цза дацанъ (въ Даши клумбо) 237.

Шарчжа-дацанъ 138. Шачжа-паньчэнь (— Сакъя паньчэнь) 240.

Шачжагійнъ камба (монастырь) 233.

Шачжагійнъ кить 240.
Ши-га-цав (городь) 194.
Ши-гу (урочище) 151.
Шидда-дацанъ (въ Хлась) 204.
Шиньди (урочище) 140.
Шинь-чжоу (городъ) 151.
Шинэ-гомба (монастырь) 165, 168.
Ширэвъ-дуланъ (урочище) 149.
Ширэвъ цэмбу (урочище) 191.
Шинійнъ голь 179.
Шугійнъ голь (ръка) 182.
Шургійнъ хара тологой 140.
Шэ-чжа-гунъ-ла (сочиненіе) 132.
Шэрэвъ (урочище) 141.

Э.

Эка-зади (гора) 231. Экинъ-хабцагай (урочище) 191. Элюти (чжунгар. покол.) 175. Элэсунъ-усу 188. Эргицуль (урочище) 179. Эсэчжилинъ (урочище) 180. Эцэннэй голъ 147.

Ю.

Юнъ-хо-гунъ (монастырь) 134.

B.

Яграй-корчень (урочище) 200. Ямантака (бурхань) 163. Ямунь-кить (адащаньскій) 145, 147, 148. Янбачжань (рёка) 229. Яндакь по 230, 231. Яньди (рёка) 193, 195. Яр-аВрогь (монастирь) 231. Яру-дацань (бурятскій) 128.

Й.

Йонданъ-чжамцо (данай лама) 224, 239.

Йонцзонъ ханбо (ургинскій) 129 133, 135, 138, 154, 158.

Йоролійнъ-хуруль 246.

Йороль Богдо гэгэна (сочененіе) 132.

Йэкэ-тункэ (урочеще) 149.

Йэкэ уланъ (рёка) 172.

Йэндэръ хада (урочеще) 141.

Йэрпа (гора) 153.

100

